

Sveučilište u Zagrebu

FILOZOFSKI FAKULTET

Marija Bilić

**KORPUSNA ANALIZA ENGLESKIH FRAZNIH
GLAGOLA U JEZIKU PRAVA**

DOKTORSKI RAD

Zagreb, 2018.

University of Zagreb

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Marija Bilić

**A CORPUS-BASED ANALYSIS OF ENGLISH
PHRASAL VERBS IN LEGAL DOMAIN**

DOCTORAL THESIS

Zagreb, 2018

Sveučilište u Zagrebu

FILOZOFSKI FAKULTET

Marija Bilić

**KORPUSNA ANALIZA ENGLESKIH FRAZNIH
GLAGOLA U JEZIKU PRAVA**

DOKTORSKI RAD

Mentorica:

dr. sc. Irena Zovko Dinković, izv. prof.

Zagreb, 2018.

University of Zagreb

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Marija Bilić

**A CORPUS-BASED ANALYSIS OF ENGLISH
PHRASAL VERBS IN LEGAL DOMAIN**

DOCTORAL THESIS

Supervisor:

Assoc. Prof. Irena Zovko Dinković

Zagreb, 2018

O mentoru

Dr. sc. Irena Zovko Dinković rođena je u Zagrebu, gdje je na Filozofskom fakultetu diplomirala na dvopredmetnom studiju engleskog i francuskog jezika i književnosti. Doktorirala je 2007. godine obranivši disertaciju pod naslovom *Negacija u engleskom i hrvatskom jeziku*.

Trenutno radi kao izvanredna profesorica na Katedri za engleski jezik Odsjeka za anglistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Usavršavala se na kraćim studijskim boravcima u inozemstvu (Češka, Francuska, SAD) te bila suradnica na više znanstvenih projekata. Područja njezinih istraživanja su kontrastivna analiza sintakse engleskog i drugih jezika, semantički i pragmatički aspekti jezika te suodnos jezika, uma i kulture.

Na preddiplomskome studiju anglistike predaje kolegij *Sintaksa engleskog jezika II – rečenica*, na diplomskome studiju kolegij *Psiholingvistika* i *Jezični seminar iz sintakse*, a na poslijediplomskome studiju *Jezični seminar*.

Od 2015. godine izvršna je urednica časopisa *Suvremena lingvistika*. Autorica je knjige *Negacija u jeziku*, objavljene 2013. godine u izdanju Hrvatske sveučilišne naklade iz Zagreba te nominirane za državnu nagradu za znanost. Članica je Hrvatskog filološkog društva, Hrvatskog društva za anglističke studije te Hrvatskog društva za primijenjenu lingvistiku (ICLA).

Osobna www-stranica: <http://anglist.ffzg.unizg.hr/?p=169>

Cijela bibliografija dostupna je na: <http://bib.irb.hr/lista-radova?autor=247010>

Zahvala

Mojim anđelima čuvarima i planini...

Sažetak

Tema ove doktorske disertacije sastoji se u korpusnoj analizi engleskih fraznih glagola u jeziku prava. Istraživanje je provedeno na dvosmjernom englesko-hrvatskom usporednom korpusu koji ukupno sadrži 743 936 riječi te usporedivom engleskom i hrvatskom korpusu koji su sastavljeni od javno dostupnih pravnih dokumenata. Ispitana je mogućnost automatskog crpljenja fraznih glagola na temelju čestica od kojih se sastoje s pomoću alata *WordSmith Tools* 6.0 kako bi se sastavio popis fraznih glagola te usporedio s već načinjenim popisima u području općeg jezika i jezika prava. Analizirana su i utvrđena strukturalna, sintaktička i semantička obilježja fraznih glagola te je ispitana točnost njihove upotrebe na temelju prijevodnih istovrijednica i referentnih izvora. Prikazan je popis primijenjenih prijevodnih tehnika za svaki frazni glagol pojedinačno, uz kritički osvrt. Ispitana je dosljednost primjene naputaka iz priručnika dostupnih prevoditeljima jezika prava u EU i RH te zastupljenost fraznih glagola u referentnim tiskanim i elektroničkim jezičnim resursima. Za procjenu zastupljenosti fraznih glagola provedeno je poluautomatsko crpljenje 100 najčešćih imenica i 50 najčešćih glagola. Za provjeru dosljednosti upotrebe fraznih glagola i njihovih jednorječnih sinonima na razini pojedinačnog dokumenta i cijeloga usporedivog korpusa provedeno je poluautomatsko crpljenje jednorječnih sinonima najčešćih priložnih fraznih glagola.

Rezultati istraživanja pokazuju da čestice koje tvore frazni glagol čine tek 2% u ukupnom broju riječi te da 5 najčešćih fraznih glagola čini više od polovice, a 25 najčešćih više od 90% svih fraznih glagola.

Očekivani znanstveni doprinos ovoga rada sastoji se u teorijskoj razradi problema fraznih glagola u području jezika prava te metodologiji njihova poluautomatskog crpljenja iz navedenih usporednih i usporedivih dvojezičnih korpusa; provedenoj kontrastivnoj lingvističko-translatološkoj analizi radi opisa obilježja fraznih glagola te utvrđivanja prijevodnih istovrijednica i tehnika; primjeni tiskanih i elektroničkih jezičnih resursa i alata te provedenoj klasifikaciji i evaluaciji.

Ključne riječi: frazni glagoli, čestice, korpusna analiza, jezik prava, jezični resursi, prijevodne tehnike

Popis pokrata

en – engleski jezik

hr – hrvatski jezik

EU_en – korpus dokumenata zakonodavstva Europske Unije izvorno pisanih na engleskom jeziku

EU_hr – korpus dokumenata zakonodavstva Europske Unije prevedenih na hrvatski jezik

RH_hr – korpus dokumenata zakonodavstva Republike Hrvatske

RH_en – korpus dokumenata zakonodavstva Republike Hrvatske prevedenih na engleski jezik

FG – frazni glagol

CPVD – *Cambridge Phrasal Verbs Dictionary* (2015)

LD – *Longman Dictionary of English Language and Culture* (1998)

FD – *The Free Dictionary by Farlex*

CD – *Collocations Dictionary*

PI– prijevodna istovrijednica

Popis slika

Slika 1. Semantička klasifikacija priložnih fraznih glagola (Thim, 2012: 13)

Slika 2. Položaj jezika struke prema Rondeau (1983)

Slika 3. Lingvističke discipline i pristupi u istraživanju jezika struka prema Engbergu (2006: 681)

Slika 4. Proces komuniciranja u pravu po uzoru na Visković (1989: 20)

Slika 5. Statistički opis EU_en korpusa

Slika 6. Abecedni popis različenica EU_en korpusa

Slika 7. Popis dijela ključnih riječi EU_en korpusa

Slika 8. Primjer konkordancije za riječ *down*

Popis tablica

- Tablica 1. Usporedba priložnih i prijedložnih fraznih glagola (Thim, 2012: 27)
- Tablica 2. Učestali frazni glagoli i njihove jednorječne istovrijednice (Fletcher, 2005)
- Tablica 3. Klasifikacija korpusa za svrhe prevođenja (Zanetti, 2000; Biel, 2010)
- Tablica 4. Prikaz modela prijevodnih tehnika od Vinay i Darbelneta (1958, 1995)
- Tablica 5. Prikaz proširenog modela prijevodnih tehnika od Vinay i Darbelneta (1958, 1995)
- Tablica 6. DGT alati (DGT, 2009)
- Tablica 7. Statistički podaci o EU korpusu
- Tablica 8. Statistički podaci o RH korpusu
- Tablica 9. Automatski popis čestica iz pilot korpusa
- Tablica 10. Popis fraznih glagola iz pilot korpusa
- Tablica 11. Popis čestica u usporedivom engleskom korpusu i čestotnost pojavljivanja u fraznom glagolu
- Tablica 12. Popis fraznih glagola iz usporedivog engleskog korpusa
- Tablica 13. Prikaz različite zaustupljenosti fraznih glagola koji se nalaze u oba engleska potkorpusa
- Tablica 14. Produktivnost fraznih glagola
- Tablica 15. Usporedba funkcije čestica s Gardnerom i Davies (2007) i Trebits (2009)
- Tablica 16. Usporedba popisa fraznih glagola s Gardnerom i Davies (2007) i Trebits (2009)
- Tablica 17. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *of*
- Tablica 18. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *to*
- Tablica 19. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *in*
- Tablica 20. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *for*
- Tablica 21. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *with*
- Tablica 22. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *on*
- Tablica 23. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *at*
- Tablica 24. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *from*
- Tablica 25. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *out*
- Tablica 26. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *up*
- Tablica 27. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *down*
- Tablica 28. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *over*
- Tablica 29. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *forth*
- Tablica 30. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *off*
- Tablica 31. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *aside*
- Tablica 32. Klasifikacija fraznih glagola u engleskom usporedivnom korpusu
- Tablica 33. Prikaz prijevodnih tehnika u EU korpusu
- Tablica 34. Prikaz prijevodnih tehnika u RH korpusu
- Tablica 35. Zastupljenost fraznih glagola na popisu 50 najčešćih glagola u engleskom usporedivom korpusu
- Tablica 36. Sinonimi fraznog glagola *carry out* u EU_en korpusu
- Tablica 37. Sinonimi fraznog glagola *carry out* u RH_en korpusu

Tablica 38. Sinonimi fraznog glagola *draw up* u usporedivom engleskom korpusu

Tablica 39. Sinonimi fraznih glagola *set out/ forth* i *lay down/ out* u EU_en korpusu

Tablica 40. Sinonimi fraznih glagola *set out/ forth* i *lay down/ out* u RH_en korpusu

Tablica 41. Zastupljenost fraznih glagola po dokumentima EU_en korpusa

Tablica 42. Zastupljenost fraznih glagola po dokumentima RH_en korpusa

Tablica 43. Zastupljenost 25 najčešćih fraznih glagola u referentnim tiskanim englesko-hrvatskim rječnicima

Tablica 44. Zastupljenost 25 najčešćih fraznih glagola u referentnim elektroničkim izvorima

Sadržaj

O MENTORU.....	1
ZAHVALA	2
SAŽETAK	3
POPIS POKRATA.....	4
POPIS SLIKA	5
POPIS TABLICA.....	6
1. UVOD.....	11
2. ENGLJSKI FRAZNI GLAGOLI	15
2.1. DEFINICIJA FRAZNIH GLAGOLA.....	15
2.2. OBILJEŽJA FRAZNIH GLAGOLA	20
2.2.1. Priložni frazni glagoli.....	20
2.2.2. Prijedložni frazni glagoli.....	24
2.2.3. Frazni prijedložni glagoli	25
2.2.4. Produktivnost fraznih glagola	26
2.3. UPOTREBA FRAZNIH GLAGOLA U RAZLIČITIM REGISTRIMA	26
3. JEZIK STRUKE	29
3.1. JEZIK PRAVA.....	32
3.1.1. Inicijative za pojednostavljenje jezika prava.....	35
3.2. JEZIK PRAVA EUROPSKE UNIJE	35
3.2.1. EuroEnglish – engleski jezik Europske unije	37
3.2.2. Frazni glagoli u priručnicima EU.....	38
4. KORPUSNA LINGVISTIKA	40
4.1. VRSTE KORPUSA.....	41
4.2. KORPUSNO-UTEMELJENA KONTRASTIVNA I TRANSLATOLOŠKA ANALIZA.....	42
4.3. KORPUSNO UTEMELJENA ISTRAŽIVANJA ENGLJSKIH FRAZNIH GLAGOLA	44
5. PRIJEVODNA ISTOVRIJEDNOST, PRIJEVODNE TEHNIKE I POLITIKA PREVOĐENJA ..	50
5.1. POJAM ISTOVRIJEDNOSTI I DOSLJEDNOSTI	50
5.1.1. Istovrijednost i dosljednost u prevođenju pravnih tekstova	52
5.2. PRIJEVODNE TEHNIKE.....	53
5.2.1. Prijevodne metode, strategije, tehnike i postupci	54
5.2.2. Modeli prijevodnih tehnika primijenjeni u istraživanju	54
5.3. POLITIKA PREVOĐENJA U EUROPSKOJ UNIJI	57
5.3.1. Pomagala pri prevođenju u EU	58
5.4. POLITIKA PREVOĐENJA U REPUBLICI HRVATSKOJ	60
6. ISTRAŽIVANJE.....	64
6.1. OPIS KORPUSA.....	64
6.2. ALATI I REFERENTNI JEZIČNI RESURSI	66
6.3. ISPITIVANJE METODE AUTOMATSKOG CRPLJENJA FRAZNIH GLAGOLA NA TEMELJU ČESTICA.....	71
6.3.1. Učinkovitost sustava WS WordSmith Tools 6.0.....	72
6.4. STVARANJE POPISA FRAZNIH GLAGOLA I USPOREDBA S POSTOJEĆIM POPISIMA	73
6.4.1. Popis čestica koje su dio fraznih glagola.....	73
6.4.2. Popis fraznih glagola iz usporedivog engleskog korpusa.....	75
6.4.3. Usporedba popisa fraznih glagola s popisima Gardnera i Davies (2007) i Trebits (2009).....	78
6.5. ANALIZA OBILJEŽJA FRAZNIH GLAGOLA, PRIJEVODNA ISTOVRIJEDNOST I PRIJEVODNE TEHNIKE.....	80
6.5.1. Klasifikacija i evaluacija fraznih glagola	199
6.5.2. Statistički pokazatelji o primjeni prijevodnih tehnika u EU i RH korpusima	212
6.6. SUPOJAVLJIVANJE 100 NAJČEŠĆIH IMENICA SA FRAZNIH GLAGOLIMA	215
6.7. ZASTUPLJENOST FRAZNIH GLAGOLA NA POPISU 50 NAJČEŠĆIH GLAGOLA	216
6.8. ANALIZA JEDNORJEČNIH SINONIMA FRAZNIH GLAGOLA	218

7. ZAKLJUČAK	228
ABSTRACT.....	243
8. POPIS LITERATURE	253
Prilog I. Zastupljenost fraznih glagola u dokumentima engleskog usporedivog korpusa	261
Prilog II. Zastupljenost 25 najčešćih fraznih glagola u referentnim tiskanim englesko-hrvatskim rječnicima.....	264
Prilog III. Zastupljenost 25 najčešćih engleskih fraznih glagola u referentnim elektroničkim izvorima	271
ŽIVOTOPIS	273

A visitor to England, who did not know English very well,
was travelling with a friend by train. He was leaning out of the window
and his friend saw he might get hurt.

“Look out” he shouted.

The visitor leaned further out of the train, and was nearly hit by a tree
at the side of the rail way line. He turned to his friend and said angrily:
“Why did you say “look out” when you mean “look in”? (Candlin, 1965: 234)

1. Uvod

Predmet ovog istraživanja su engleski frazni glagoli, tj. strukture sastavljene od glagola i morfološki nepromjenjive jedne ili dviju čestica koje djeluju kao jedinstvena leksička i semantička jedinica¹ - u jeziku prava.

Razlog odabira upravo ovih jedinica jest činjenica da se frazni glagoli smatraju jednim od najkarakterističnijih i najproduktivnih obilježja engleskog jezika, no ujedno i problematičnima zbog svojih strukturnih, sintaktičkih i semantičkih obilježja koja otežavaju usvajanje i ispravnu upotrebu fraznih glagola. Na problematičnost ovih jedinica ukazuje nepostojanje jedinstvenog standardiziranog naziva te brojna oprečna mišljenja po pitanju njihove definicije, klasifikacije i njihove upotrebe u formalnim i neformalnim registrima.

Jezik prava odabran je iz dva razloga; zbog toga što se radi o registru kojeg karakteriziraju jednoznačnost, preciznost i ekonomičnost, dakle, obilježja koja su u suprotnosti s obilježjima fraznih glagola koji su često višeznačni, nedovoljno precizni i neekonomični budući da su višerječni te zbog činjenice da je zakonodavstvo Europske unije i Republike Hrvatske javno dostupno.

Istraživanje je provedeno na dvama usporednim (englesko-hrvatskom i hrvatsko-engleskom) i dvama usporedivim jednojezičnim (engleskom i hrvatskom) korpusima pravnih tekstova koji ukupno broje 743 936 riječi. Time se dobio reprezentativan uzorak pravnih tekstova na kojem se mogla provesti evaluacija automatskog crpljenja fraznih glagola preko čestice, analiza sličnosti i razlika između dvaju potkorpusa engleskog usporedivog korpusa po pitanju zastupljenosti i ispravne upotrebe fraznih glagola preko njihovih prijevodnih istovrijednica, analiza tehnika kojima su se prevoditelji koristili u procesu prevođenja te analiza omjera zastupljenosti fraznih glagola i njihovih jednorječnih sinonima.

U radu se postavljaju sljedeće hipoteze:

1. Frazne glagole moguće je automatski crpiti na temelju čestica (priloga, prijedloga) od kojih su sastavljeni s pomoću programa za crpljenje ključnih riječi koji, budući da se temelje na statistici, omogućuju popise najučestalijih riječi među kojima su funkcionalne riječi (prijedlozi, prilozi, članovi, zamjenice itd.) najviše rangirane.

---

¹ O samom pojmu fraznog glagola detaljnije će se raspravljati u Poglavlju 2.1.

2. Frazni glagoli učestalo se pojavljuju u engleskom jeziku prava bilo kao izvornom ili ciljnom bez obzira na zalihost, višeznačnost i načelo jezične ekonomičnosti jer predstavljaju specifičnost kako općeg tako i jezika prava, što potvrđuje i stvaranje posebnih rječnika fraznih glagola, ali i brojni radovi napisani na tu temu.

3. Referentni izvori nisu sveobuhvatni, tj. ne nude više podataka od rječnika općeg jezika. Također, njihovim pretraživanjem mogu se utvrditi prednosti i nedostaci pojedinog referentnog izvora.

4. Kontrastivna analiza ukazuje na veću zastupljenost modulacije i transpozicije u odnosu na ostale prijevodne postupke, što je i očekivano s obzirom na razliku u naravi jezika (engleski analitički i hrvatski flektivni jezik) te specifičnost jezika prava (preciznost, jasnoća, nedvosmislenost, uniformiranost i sl.) koja bi se bilo kakvim izuzimanjem ili dodavanjem mogla narušiti.

5. Tekstovi izvorno pisani na engleskom jeziku i prijevodi na engleski jezik međusobno se razlikuju po pitanju zastupljenosti fraznih glagola, vrsti fraznih glagola te samoj upotrebi fraznih glagola u smislu točnosti.

Rad se sastoji od dva osnovna dijela – teorijskog i istraživačkog. Cjelokupni rad podijeljen je u sedam poglavlja.

U uvodnom poglavlju objašnjavaju se razlozi, osnovni ciljevi i hipoteze istraživanja te metodološki postupci i plan istraživanja.

Drugo poglavlje odnosi se na problem definiranja engleskih fraznih glagola u smislu klasifikacije i pripadnosti određenom području lingvistike, prikaz specifičnosti njihovih strukturnih, sintaktičkih i semantičkih obilježja te prikaz oprečnih mišljenja u smislu upotrebe fraznih glagola u različitim registrima.

Treće poglavlje obuhvaća definiciju i specifičnost jezika struke s posebnim osvrtom na jezik prava te jezik prava Europske unije i Republike Hrvatske, uz kritički osvrt na zastupljenost fraznih glagola u priručnicima dostupnima prevoditeljima zakonodavstva Europske unije i Republike Hrvatske.

Četvrto poglavlje obuhvaća pregled razvoja korpusne lingvistike općenito i u Hrvatskoj, opis različitih vrsta korpusa, definiciju i prednosti korpusno utemeljene kontrastivne i translatoške analize te pregled dosadašnjih korpusno utemeljenih istraživanja fraznih glagola.

Peto poglavlje odnosi se na problem definiranja istovrijednosti u prevođenju kroz povijest i danas, isticanje važnosti terminološke dosljednosti te pregled različitih modela prijevodnih tehnika. Ovo istraživanje zasniva se na modelima koje su osmislili Vinay i Darbelnet (1958/1995) te Delisle (1993) s posebnim naglaskom na tehnike doslovnog prevođenja, transpozicije, modulacije, amplifikacije, ekonomičnosti, dodavanja i izbacivanja.

Šesto poglavlje odnosi se na istraživački dio u kojemu je primijenjeno ručno i poluautomatsko crpljenje podataka za potrebe primjene kvantitativne i kvalitativne metode istraživanja. Istraživanje se sastoji od sljedećeg niza koraka: prikupljanja i sastavljanja usporednih dvojezičnih korpusa; ručnog crpljenja fraznih glagola iz EU_en pilot korpusa; poluautomatskog crpljenja fraznih glagola preko čestica iz pilot korpusa pomoću alata *WordSmith Tools* 6.0 i na temelju referentnog korpusa BNC te uz provjeru u referentnom rječniku engleskih fraznih glagola; vrednovanja učinkovitosti sustava statističkim mjerama *Preciznosti*, *Odziva* i *F-mjere*; poluautomatskog crpljenja fraznih glagola preko čestica iz engleskog usporedivog korpusa uz provjeru u referentnom rječniku engleskih fraznih glagola; analize zastupljenosti čestica u engleskom usporedivom korpusu; usporedbe popisa fraznih glagola iz EU_en i RH_en korpusa te usporedbe popisa s popisom 25 najčešćih fraznih glagola koje su sastavili Gardner i Davies (2007) i Trebits (2009); poluautomatskog crpljenja rečenica iz dvaju usporednih korpusa koje sadrže frazne glagole i njihove prijevodne istovrijednice pomoću opcije *Find* alata *Word*; izrade popisa fraznih glagola po pojedinačnim dokumentima; analize strukturnih, sintaktičkih i semantičkih obilježja fraznih glagola i analize točnosti upotrebe fraznih glagola u engleskom usporedivom korpusu uz pomoć njihovih prijevodnih istovrijednica ekstrahiranih iz hrvatskog usporedivog korpusa i provjeru u referentnom tiskanom rječniku engleskih fraznih glagola, jednojezičnom engleskom rječniku te elektroničkom rječniku engleskih kolokacija i jednojezičnom engleskom rječniku; analize i kritičkog osvrta na primijenjene prijevodne tehnike; izrade statističkog prikaza prijevodnih tehnika za svaki frazni glagol; analize primjene naputaka vezanih za frazne glagole iz priručnika dostupnih prevoditeljima EU i RH zakonodavstva; analize zastupljenosti 25 najčešćih fraznih glagola u referentnim tiskanim i elektroničkim dvojezičnim rječnicima i terminološkim bazama i kritičkog osvrta na navedene resurse; poluautomatskog crpljenja 100 najčešćih imenica iz engleskog usporedivog korpusa uz pomoć alata *WordSmith Tools* 6.0 u svrhu analize njihova supojavljivanja sa fraznim glagolima; poluautomatskog crpljenja 50 najčešćih glagola uz pomoć alata *WordSmith Tools* 6.0 i analize zastupljenosti fraznih glagola i njihovih jednorječnih sinonima među 50 najčešćih glagola; poluautomatskog crpljenja

jednorječnih sinonima najčešćih priložnih fraznih glagola preko njihovih najčešćih prijevodnih istovrijednica i uz pomoć opcije *Find* alata *Word* u svrhu analize omjera zastupljenosti najčešćih priložnih fraznih glagola i njihovih jednorječnih sinonima te provjeru dosljednosti na razini pojedinačnih dokumenata i cijeloga engleskog usporedivog korpusa; crpljenja primjera iz engleskog usporedivog korpusa, preko najčešćih prijevodnih istovrijednica fraznog glagola *carry out*, u kojima je izbjegnuta upotreba fraznog glagola *carry out* u skladu s naputkom iz priručnika dostupnog prevoditeljima te crpljenja primjera iz engleskog usporedivog korpusa u kojima su čestice *under* i *from* upotrijebljene kao sinonimi od skupine sinonimnih priložnih i prijedložnih fraznih glagola i njihovih sinonimnih jednorječnih glagola u svrhu dokazivanja jezične redundancije u jeziku prava.

U sedmom poglavlju prikazani su sveukupni rezultati rada te mogućnosti daljnjeg istraživanja na većem uzorku pravnih ili drugih stručnih tekstova te dublje analize hrvatskog usporedivog korpusa i hrvatsko-engleskih tiskanih i elektroničkih resursa.

U osmom poglavlju slijedi popis literature, prilozi, životopis i prošireni, strukturirani sažetak na engleskom jeziku.

Očekivani znanstveni doprinos ovog istraživanja sastoji se u teorijskoj razradi problema fraznih glagola u području jezika prava, metodologiji njihova automatskog crpljenja iz dvojezičnih usporednih i jednojezičnih usporedivih korpusa i provedenoj evaluaciji na temelju standardnih statističkih mjera; provedenoj kontrastivnoj lingvističko-translatološkoj analizi radi opisa njihovih strukturnih, sintaktičkih i semantičkih obilježja te analize točnosti i dosljednosti prijevodnih istovrijednica i analize primijenjenih prijevodnih tehnika; primjeni tiskanih i elektroničkih jezičnih resursa i alata te provjeri omjera zastupljenosti najčešćih priložnih fraznih glagola i njihovih jednorječnih sinonima. Ovim radom želi se doprinijeti poboljšanju kvalitete i dosljednosti prijevoda jezika prava, kvalitete dostupnih jezičnih resursa i izradi novih (rječnika, terminoloških baza, ontologija), razvoju jezičnih tehnologija i poboljšanju kvalitete strojnog prevođenja te se želi olakšati usvajanje, točna i dosljedna uporaba engleskih fraznih glagola kod prevoditelja jezika prava.

2. Engleski frazni glagoli

Ovo poglavlje posvećeno je prikazu raznolikosti nazivlja, definicija i kategorizacija struktura sastavljenih od glagola i čestice/a, opisu njihovih temeljnih strukturnih, sintaktičkih i semantičkih obilježja te pitanju njihove upotrebe u različitim registrima.

2.1. Definicija fraznih glagola

Naziv *phrasal verb* u engleskom jeziku spominje se tek u prvoj polovici 20. stoljeća – Smith (1925: 17) ga pripisuje jednom od urednika rječnika *The Oxford English Dictionary*, Henryju Bradleyu (1845-1923) – no, sama struktura predmet je interesa lingvista već više od 300 godina.

Naime, u svojoj knjizi *English Grammar*, Mattaire (1712) opisuje osnovne sintaktičke posebitosti engleske strukture koja se sastoji od glagola i čestice. Najutjecajni gramatičar 18. stoljeća Johnson (1755: 1) u predgovoru rječnika *A Dictionary of the English Language* ističe:

'There is another kind of composition more frequent in our language than perhaps in any other, from which arises to foreigners the greatest difficulty. We modify the signification of many verbs by a particle subjoined; as *to come off, to escape by a fetch; to fall on, to attack; to fall off, to apostatize; to break off, to stop abruptly; to bear out, to justify; to fall in, to comply; to give over, to cease; to set off, to embellish; to set in, to begin a continual tenour; to set out, to begin a course or journey; to take off, to copy*; with innumerable expressions of the same kind, of which some appear wildly irregular, being so far distant from the sense of the simple words, that no sagacity will be able to trace the steps by which they arrived at the present use.'

Iako je naziv 'frazni glagoli' danas najučestaliji naziv koji se može naći u gramatikama, didaktičkim materijalima i radovima autora poput Quirka i dr. (1985), Alexandra (1988), Broughtona (1990), Greenbauma (1996a) te Bibera i dr. (1999, 2002), Stefan Thim (2012: 3) navodi da u engleskom jeziku za navedene strukture ne postoji jedan standardizirani naziv već više naziva: *verb-adverb combination, particle verb, verb-particle combination, verb-particle construction, discontinuous verb, merged verb, separable verb, two-word verb, separable compound, poly-word verb* i dr. (cit. iz dugog popisa koji je objavio Carstensen, 1964: 306-308), što (Thim (2012: 3) objašnjava:

‘This is ultimately due to the fact that it straddles the conventional boundary of morphology and syntax and that it has no place in Latin school grammar’

Nadalje, oprečna mišljenja vladaju i glede fraznih glagola kao vrste frazeoloških jedinica. S jedne strane Allerton (2004: 97) smatra da:

‘it is difficult to place phrasal verbs as a whole either with collocations or with idioms; if they did not so clearly consist of two words, they could even be accommodated quite nicely with compound lexemes’

a Grant i Bauer (2004: 39):

‘Our reason for excluding phrasal verbs is that although many of them are idiomatic (...), they are such a large group of MWUs [multi-word units] that they merit separate and thorough research of their own.’

S druge strane, budući da Kjellmer kolokacije definira kao:

‘structured patterns which recur in identical form’ (1991: 116) i ‘such recurring sequences of items as are grammatically well formed’ (1994: xiv)

Waibel aus Überlingen (2007: 11) smatra da se frazni glagoli mogu tumačiti kao ‘gramatičke kolokacije’, što potkrepljuje pozivanjem na Mitchella (1958: 103):

‘It is the word-class approach that explains the tendency, for example, to regard the particle component of the English phrasal verb as either preposition or adverb rather than as of one grammatical piece with the verbal component’

i Palmera (1974: 213):

‘there are syntactic features that mark off some of these [verb + particle] combinations as close knit grammatical units.’

Prema Waibel aus Überlingen (2007: 12), pojam ‘grammatical collocation’ implicira:

‘...that phrasal verbs are at the interface of grammar and lexis since they consist of one open-class item (the verb) and one closed-class item (the particle).’

Također, smatra da frazni glagoli udovoljavaju kriterijima po kojima se frazeološke jedinice razlikuju od slobodnih kombinacija²:

‘As with other idioms, phrasal verbs have to be stored and learnt as a whole precisely because an idiom’s meaning cannot be deduced from the individual items it consists of. Idiomatic and semi transparent phrasal verbs thus clearly belong to the area of phraseology since other defining criteria for phraseological units are also met, such as multi-word character, lexicalisation, reproducibility, and institutionalisation. However, even if the criterion of idiomaticity does not apply, phrasal verbs can be considered phraseological units, by analogy with (transparent) collocations. In transparent verb particle combinations, the two elements co-occur just like in other types of collocations. A further dimension to the phraseological status of phrasal verbs is the fact that transitive phrasal verbs co-occur with specific context words or collocates, e.g. *carry out work/ tasks/ duties/ studies/ research* but not *carry out revenge/ a race*.’

Pritom se pod leksikalizacijom podrazumijeva da višejezični izrazi djeluju kao jedna, ‘velika riječ’ (Ellis, 1996: 111), a pod reproduktivnošću da se pohranjuju i koriste kao cjelina, tj. da se ne sastavljaju ispočetka, leksem po leksem, pri svakoj sljedećoj upotrebi. Institucionalnost podrazumijeva da su određeni izrazi postali sastavni dio neke jezične zajednice. (Pawley i Syder, 1983: 209).

Osim navedenoga, istraživanja engleskih fraznih glagola karakteriziraju dva glavna problema – priroda i gramatički status čestice koja se pojavljuje uz glagol te važnost idiomatičnosti, tj. nedoslovnosti fraznih glagola.

Prema Waibel aus Überlingen (2007: 16):

‘Most phrasal-verb dictionaries, e. g. Sinclair and Moon (1989), Cowie and Mackin (1993), Cullen and Sargeant (1996), and *Cambridge International Dictionary of Phrasal Verbs* (1997), include not only phrasal verbs ‘proper’ (according to Quirk et al.’s (1985) definition), but also prepositional verbs, i.e. verbs with a specified preposition such as *rely on*, and phrasal

---

² Quirk i dr. (1985) neidiomatske kombinacije glagola i priloga, npr. *come back*, nazivaju ‘slobodnim kombinacijama’ (eng. ‘*free combinations*’); kao i Biber i dr. (1999), smatrajući da svaki element ima vlastiti gramatički i semantički status (1999: 403).

prepositional verbs (such as *put up with*). Others (Cowie and Mackin, 1975 and Courtney, 1983) go so far as to incorporate verb-adjective (*lie low*), verb-pronoun (*kid oneself*), or other combinations. Most non-dictionary oriented linguists however draw the line more rigidly and include only verb-adverb combinations (e.g. Biber et al., 1999; Greenbaum, 1996a; Lipka, 1972; McArthur, 1989; Palmer, 1974), but not all of them call them 'phrasal verbs' (Lipka, 1972 for example uses the term 'verb-particle constructions').

Prema Zafiri i dr. (2013: 1):

'The phrasal verb has been variously defined as a verb followed by a morphologically invariable particle functioning as a single grammatical form with an idiomatic meaning (Quirk, et. al. 1985), a two-word verb that functions as a single verb (Celce-Murcia and Larsen-Freeman, 1999), or a structure consisting of a verb proper and a morphologically invariable particle that functions as a single lexical and semantic unit (Darwin and Gray, 1999).'

Iz navoda je vidljivo da Quirk i dr. (1985) frazne glagole definiraju kao strukture s idiomatskim značenjem, a ostali kao strukture čije sastavnice čine jedinstvenu leksičku i semantičku strukturu.

Gramatike engleskog jezika (Quirk i dr., 1985; Biber i dr., 1999 itd.) frazne glagole obično smještaju unutar veće skupine glagola, tj. višerječnih glagola. Biber i dr. (1999) razlikuju frazne glagole, prijedložne glagole, frazne prijedložne glagole, slobodne kombinacije i ostale višerječne glagolske strukture (različitih uzoraka poput *take a look at*, *make fun of*, itd.) te navode nekoliko strukturnih i semantičkih kriterija prema kojima je moguće razlikovati različite vrste. Primjerice, Bolinger (1971) navodi devet testova za frazne glagole:

1. Replacement.
2. Formation of passives.
3. Formation of action nominals.
4. Object movement.
5. Pronoun placement.
6. Adverbial insertion.
7. Stress.
8. Definite noun phrases.
9. Listing.

Prema navedenim testovima, *look up* ('potražiti') se može smatrati fraznim glagolom jer se može zamijeniti jednom riječju (*search*), ima pasivni oblik (*is looked up*), može se pretvoriti u imenicu radnje (*the looking up of*), čestica se može naći iza izravnog objekta (*look the word up*), zamjenice u funkciji objekta obično prethode čestici (*look it up*), između glagola i čestice ne može se umetnuti prilog (**look it quickly up*), čestica je naglašena (*look UP the word*) te se *up* nalazi na Fraserovom (1976) popisu čestica. Međutim, kada se testovi primjenjuju na neprijelaznim kombinacijama, oni udovoljavaju samo trima kriterijima (zamjena, naglasak,

popis), kao gotovo svaka slobodna kombinacija. *Go back, sail back* i *drive back* znače *return*, imaju naglasak na *back* te česticu koja se nalazi na Fraserovom popisu, no većina lingvista ih ne smatra fraznim glagolima jer ne tvore značenjsku cjelinu (Darwin i Gray, 1999).

Unatoč iscrpnim opisima i brojnim primjerima za svaku kategoriju, autori navedenih gramatika svjesni su da je teško napraviti jasnu razliku između navedenih višerječnih glagola budući da, ovisno o kontekstu, mnogi od njih mogu pripadati više nego samo jednoj kategoriji. Npr. *come back* može biti frazni glagol sa značenjem 'to resume an activity' ili slobodna kombinacija sa značenjem 'to return' (Biber et al., 1999, 5.3.1.1).

Darwin i Gray (1999) predlažu alternativni pristup:

'Rather than excluding a verb + particle combination from the phrasal verb category until it is proven to belong, linguists should consider all verb + particle combinations to be potential phrasal verbs until they can be proven otherwise. That is, linguists should make it their business to throw out rather than to throw in.'

Sličan, alternativni pristup zauzimaju i Gardner i Davies (2007) smatrajući da isključivo gramatičke podjele, koje su predmet rasprava između lingvista i gramatičara, nisu od velike metodološke pomoći neizvornim govornicima engleskog jezika koji se trude svladati navedeno područje leksika i gramatike te u svom istraživanju primjenjuju funkcionalniju definiciju fraznih glagola:

'...two-word items consisting of a lexical verb and an adverbial particle are to be considered as phrasal verbs (PVs).'

Iz svega što je prethodno navedeno, može se zaključiti da je 'frazni glagol' naziv koji se, u širem smislu, koristi za kombinaciju glagola i priloga i/ili prijedloga, a u užem smislu, za kombinaciju glagola i priloga.

U ovom istraživanju koristit će se naziv 'frazni glagol' i sljedeća definicija:

Frazni glagol je struktura sastavljena od glagola i morfološki nepromjenjive jedne ili dviju čestica, koja djeluje kao jedinstvena leksička i semantička jedinica.

Navedena definicija je proširena definicija fraznih glagola od Darwina i Graya (1999) budući da, osim priložnih i prijedložnih, uključuje i frazne glagole s dvije čestice.

2.2. Obilježja fraznih glagola

Thim (2012: 20) smatra da su van Dongen (1919), Wood (1956), T. F. Mitchell (1958), Live (1965), Fraser (1965), Bolinger (1971), Sroka (1972), Pelli (1976) postavili temeljne kriterije analize obilježja fraznih glagola koji su kasnije nadograđivani.

Sintaktička obilježja fraznih glagola mogu se sažeti formulom: '±glagol ±izravni objekt ±prilog ±prijedlog' (Quirk i dr., 1985: 1161).

2.2.1. Priložni frazni glagoli

Priložni frazni glagoli mogu biti prijelazni i neprijelazni.

Prema Stagebergu (1965: 225), prijelazna složenica sastavljena od glagola i priloga uzima objekt i može se prikazati formulom *G + prilog + O*. Dehé (2002) smatra da upravo slijed 'glagol-čestica-objekt' predstavlja 'neutralni' redoslijed riječi. Međutim, moguće su i varijacije redoslijeda riječi:

- 1) kada je objekt izražen imenskom skupinom, može se nalaziti i ispred i iza čestice
  - a) bez ikakve promjene u značenju ili naglasku.
    - (1) *I can **put out** the announcement.* (‘izdati’)
    - (2) *I can **put** the announcement **out**.*
  - b) s promjenom u značenju
    - (3) *I **saw** the plan **through**.* (‘izraditi plan do detalja’)
    - (4) *I **saw through** the plan.* (‘razotkriti plan’)
- 2) kada je objekt izražen zamjenicom nalazi se ispred priloga
  - (5) *They gave me the form and told me to **fill it in**.* (‘ispuniti’)
- 3) kada je objekt izražen s više od tri ili četiri riječi, tj. kada je predug, nalazi se iza čestice.
  - (6) *She **gave in** her test.* (‘predati’)
  - (7) *She **gave** her test **in**.*
  - (8) *She **gave in** her test which was finished.*

Stageberg (1965: 224) navodi tri karakteristike koje su zajedničke neprijelaznim fraznim glagolima:

1) Značenje fraznog glagola drukčije je od zbroja značenja njegovih pojedinačnih sastavnica.

(9) *She **turned up** late as usual* (‘pojaviti se’).

2) Priložna čestica neprijelaznog fraznog glagola ne može mijenjati mjesto.

(10) **She **turned** late as usual **up***.

3) Glagol i priložna čestica ne mogu se odvajati.

(11) **He **turned** suddenly **up** at seven o`clock*.

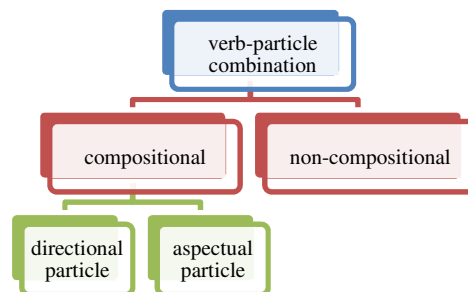
Općenito se smatra da su semantička obilježja priložnih fraznih glagola vezana uz stupanj transparentnosti njihova značenja koje može biti: doslovno (*sit down* ‘sjesti’), poludoslovno ili aspektualno (*clean up* ‘počistiti’) te idiomatsko (*give up* ‘odustati’) (Quirk i dr. 1985, Celce-Murcia i Larsen-Freeman 1999 i dr.).

Sukladno tome, smatra se da semantička jedinica može imati jednu od sljedećih konfiguracija (Jackendoff 1997; Celce-Murcia i Larsen-Freeman 1999; Armstrong 2004):

1) i glagol i čestica imaju doslovno značenje; čestica najčešće označava smjer, npr. *come back*, (‘vratiti se natrag’), *toss up* (‘baciti uvis’), *put away* (‘odložiti sa strane’), *threw out* (‘izbaciti vani’). To su direkcionalni frazni glagoli i semantički su transparentni.

2) glagol ima doslovno značenje, a čestica daje značenje vida, npr. *use up* (‘iskoristiti do kraja’). To su aspektualni frazni glagoli i semantički su polutransparentni.

3) glagol i čestica imaju idiomatsko značenje, npr. *grow up* (‘odrasti’) To su idiomatski frazni glagoli i semantički su netransparentni.

Slika 1. Semantička klasifikacija priložnih fraznih glagola (Thim 2012: 13)

Iz Slike 1. vidljivo je da Thim (2012: 16) smatra:

‘Aspectual constructions might be treated as a sub-group of the compositional constructions, since their meaning is usually fully transparent and readily understandable ad hoc formations are possible.’

Razlog uključivanja tih semantički transparentnih kombinacija pod priložne frazne glagole opravdava time što samo kompozicionalne kombinacije pokazuju sva sintaktička obilježja koja karakteriziraju frazne glagole.

Od čestica koje tvore aspektualne frazne glagole navodi *up*, *down*, *out*, *over*, *through*, *on*, *along* i *away*:

(12) *He **used** our supplies (completely) **up**.* (iskoristiti u potpunosti)

(13) *She **swallowed down** a mouthful of wine.* (‘ispiti do kraja’)

(14) *With that beat I needed a really stomping guitar line to go with it so I **worked it through** in my head and then **worked out** the chords on the piano.* (‘osmisлити’)

(15) *The business started to go downhill when he **handed it over** to a manager to run.* (‘predati’)

(16) *Abraham **talked on**, not noticing her lack of attention.* (‘nastaviti govoriti’)

(17) *The old man had probably been **driving along**, had somehow caught a glimpse of him, and had taken a short cut from the road.* (‘dugo voziti’)

(18) *Breeze **talked away** for all she was worth as she cut bread-and-butter in the kitchen.* (‘brbljati’)

U navedenim primjerima (12-18), čestice *up* i *down* označavaju dovršenost, čestice *out*, *through* i *over* svrhovitost (eng. ‘telic aspectualizers’), čestice *on* i *along* kontinuiranost (eng. ‘atelic aspectualizers’), a čestica *away*, osim što označava kontinuiranost, pojačava i dojam glagola.

Prema Thimu (2012), od navedenih čestica, čestica *up* najčešće tvori aspektualne frazne glagole iako često može biti i redundantna:

(19) *Chico **finished up** his drink.* (‘dovršiti’)

Thim (2012: 182) smatra da je predložena semantička kategorizacija rezultat dvaju povijesnih postupaka:

'...first the motonymical evolution of aspectualizing meaning observable in the particles, and second, the further lexicalization of individual complex words (cf. Lehmann 1989 and Blank, 2001) with accompanying increase in semantic non-compositionality.'

Također, Thim (2012: 10) preuzima primjere Huddlestona i Pulluma (2002: 284) koji pokazuju da kombinacija glagola i čestice može biti izrazito višeznačenjska:

(20) *We`d better **take in** the children`s toys.* (´unijeti´)

(21) *I`ve **taken in** your trousers, because they were too loose.* (´suziti´)

(22) *Grammar **takes in** syntax and morphology but not phonology.*(´uključiti´)

(23) *I was too tired to **take in** what she was saying.*(´shvatiti´)

(24) *I`m not surprised he was **taken in**: he`s as gullible as a child.* (´nasamariti´)

Primjeri su poredani prema relativnoj kompozicionalnosti. Usporedbom *take in* (hr. unijeti) iz primjera 20. s *take in* (hr. nasamariti) iz primjera 24. vidljiva je promjena značenja od temeljnoga do idiomatskoga. No, Thim (2012: 12) navodi:

'Not all phrasal verbs show the full range of idiomaticity as ´take in´ – some will be purely compositional in all uses while others will appear as non-compositional combinations only. These can be assumed to have undergone a lexical development from compositional to non compositional, with the earlier, compositional meanings lost, while the later non-compositional meanings fossilize´.

Osim po obilježju netransparentnosti i višeznačnosti, idiomatski frazni glagoli razlikuju se od ostalih i po tome što se mogu zamijeniti jednorječnim glagolom, ne mijenjajući pritom strukturu rečenice:

(25) *I **did up** my shoe properly. = I **fastened** my shoe properly.* (´zavezati´)

2.2.2. Prijedložni frazni glagoli

Razliku između priložnih i prijedložnih frazних glagola, Thim (2012) objašnjava preko *look up* (‘potražiti’) i *look at* (‘pogledati u’):

Tablica 1. Usporedba priložnih i prijedložnih frazних glagola (Thim, 2012: 27)

frazni glagol ³	prijedložni glagol
a. <i>She looked up the number</i>	<i>She looked at the book.</i>
b. (... <i>the number</i>) <i>which she looked up</i>	(... <i>the book</i>) <i>which she looked at</i>
c. * <i>She looked carefully up the number</i>	<i>She looked carefully at the book,</i>
d. <i>She looked the number up.</i>	* <i>She looked the book at.</i>
e. <i>She looked it up.</i>	* <i>She looked it at.</i>
f. * <i>She looked up it.</i>	<i>She looked at it.</i>
g. *(... <i>the number</i>) <i>up</i> <i>which she looked</i>	(... <i>the book</i>) <i>at</i> <i>which she looked</i>
h. * <i>It was up the number that she looked.</i>	<i>It was at the book that she looked.</i>
i. <i>Which number did she look up?</i>	<i>Which book did she look at?</i>

Iz primjera c. vidljivo je da je kod prijedložnih frazних glagola, za razliku od priložnih frazних glagola, moguće umetanje priloga između glagola i čestice. U slučaju priložnih frazних glagola, iznimke su prilozni *right* i *completely* koji se mogu upotrijebiti ispred čestice pod uvjetom da se čestica nalazi iza objekta:

(26) *I'll look the answer right up.*

(27) *Please shut the gas completely off.*

(28) **I'll look right up the answer.*

(29) * *Please shut completely off the gas.*

Iz primjera d. vidljivo je da u slučaju prijedložnih frazних glagola, za razliku od priložnih, između glagola i čestice nije moguće umetnuti objekt.

Primjeri g. i h. uključuju tzv. *pied-piping*⁴ i *clefing*⁵ koji su mogući jedino u slučaju prijedložnih frazних glagola.

Iznimka je primjer poput:

(30) *A tap is turned, a pressure of 120 pounds per square inch applied to the piston, and up goes the end of the coach as easily as though it were a doll's house.*

³ Thim (2012) pod pojmom ‘frazni glagoli’ podrazumijeva samo priložne frazne glagole.

⁴ Pojava kada se *wh*-izraz premješta na drugo mjesto u rečenici i sa sobom ‘odvlači’ i imensku ili prijedložnu skupinu.

⁵ Pojava kad se dio rečenice premješta s uobičajenog mjesta na drugo mjesto u svrhe naglašavanja

gdje se čestica nalazi odmah ispred glagola nakon kojeg slijedi subjekt.

Kada je zamjenica u funkciji subjekta, nalazi se odmah ispred glagola:

(and...) up it goes.

Također, priložni i prijedložni frazni glagoli razlikuju se po prozodijskim obilježjima:

Rečenicu *He turned on his supporters* moguće je pročitati na dva različita načina:

(31) *He **túrned ón** his **suppórters**.* (‘zapaliti’)

(32) *He **túrned on** his **supporters**.* (‘napasti’)

Gardner i Davis (2007: 11-15) smatraju da su najčešći priložni frazni glagoli sastavljeni od malog broja jako učestalih glagola i malog broja čestica, a da prijedložne frazne glagole tvori veliki broj glagola i veliki broj čestica.

Quirk i dr. (1985: 115) smatraju da su glagoli koji tvore priložne frazne glagole većinom povezani s fizičkim kretanjem ili stanjem, npr.: *come, go, keep, fall, get i take*.

2.2.3. Frazni prijedložni glagoli

Thim (2012: 28) frazne prijedložne glagole definira kao frazne glagole s prijedložnom skupinom čije značenje je u određenoj mjeri idiomatično.

(33) *English winemakers are always having to **put up with** this kind of jibe, despite possessing a viticultural heritage which dates back to the Romans.* (‘tolerirati’)

Poput jednostavnih prijedložnih fraznih glagola, frazni prijedložni glagoli mogu tvoriti pasivne strukture:

(34) *...illness in old age is **just one of those things to be put up with**.*

Poput jednostavnih priložnih fraznih glagola, određeni frazni prijedložni glagoli mogu biti prijelazni:

(35) *She had **let** mum Linda **in on** the secret.* (‘otkriti’)

2.2.4. Produktivnost fraznih glagola

Kombinacija glagola i čestice zanimljiva je, osim zbog sintaktičkih i semantičkih posebitosti, i zbog produktivnosti i fleksibilnosti stvaranja različitih kategorija riječi.

Praninskas (1957: 217) smatra da '...no one knows how many two-word verbs there are in English but the number is very large.'

Bolinger (1971: 153) razlog velikog broja fraznih glagola objašnjava na sljedeći način:

'...they are words. The everyday inventor is not required to reach for elements such as roots and affixes that have no reality for him. It takes only a rough familiarity with other uses of *'head'* and *'off'* to make them available for *'head off'*, virtually self-suggesting when the occasion for them comes up, which is not true of learned formations like *'intercept'*.'

Campoy Cubillo (2002: 96) navodi:

The advantage of phrasal verbs for the creation of new concepts lies then in the fact that phrasal verbs may be nominalised and they may also be used as adjectives in their participle forms. Thus, once the concept is created, it is easy to talk about it in any possible word form: *'to pile up things'* / *'piled-up things'* / *'a pile-up effect'*.'

2.3. Upotreba fraznih glagola u različitim registrima

Među stručnjacima, vladaju oprečna mišljenja, ne samo po pitanju nazivlja i definicije fraznih glagola, već i po pitanju njihove upotrebe u različitim stilovima. Dempsey i dr. (2007) smatraju da su frazni glagoli snažni pokazatelji žanra teksta budući da su rezultati istraživanja pokazali da se više koriste u neformalnom nego formalnom registru (usp. Biber, 1987; McWhorter, 2001), u govoru nego u pismu (usp. Biber, 1987; McWhorter, 2001; Louwse i dr., 2004). Također, smatraju da postoji korelacija između različitih vrsta registra i različitih razina formalnosti (Biber, 1988) i govorenosti (Louwse i dr., 2004). Cappelle (2014) smatra da Daviesov (2004) zaključak da su čestice deset puta učestalije u govorenom jeziku nego u akademskim člancima iz područja medicine i pet puta učestalije nego u administrativnim dokumentima može značiti samo jedno: frazni se glagol kao struktura, uistinu nalazi na kolokvijalnom kraju spektruma formalnosti.

Fletcher (2005: LS13) smatra da se frazni glagoli mogu pojaviti i u vrlo formalnim tekstovima kao najprirodniji odabir te da postoji veliki broj fraznih glagola koje izvorni govornici koriste u svim registrima, uključujući formalne i tehničke. Dakle, frazni glagoli nisu "nesavršena" zamjena za jednorječni glagol niti su neformalna verzija "čišćeg" engleskog jezika. Često popunjavaju leksičke praznine, tj. izražavaju koncepte za koje ili ne postoji jednorječna istovrijednica, ili ona zvuči neprirodno.

Fletcher (2005) navodi nekoliko učestali eddsh fraznih glagola i njihove jednorječne istovrijednice:

Tablica 2. Učestali frazni glagoli i njihove jednorječne istovrijednice (Fletcher, 2005)

frazni glagol	jednorječne istovrijednice
<i>leave out</i> (izostaviti')	<i>omit</i>
<i>look for</i> (tražiti')	<i>seek</i>
<i>put on</i> (odjenuti')	<i>don</i>
<i>stamp out</i> (iskorijeniti')	<i>eradicate</i>
<i>stick out</i> (stršiti')	<i>protrude</i>

te zaključuje da se većina navedenih jednorječnih glagola rjeđe koristi nego frazni glagoli. Frazni glagol *put on* koristi se 20 puta češće nego njegova književna istovrijednica *don*. Glagol *protrude* dvostruko se rjeđe koristi nego frazni glagol *stick out* i većinom se koristi u tehničkim kontekstima te povremeno u književnim opisima.

Campoy Cubillo (2002) slaže se sa tvrdnjom da se frazni glagoli češće pojavljuju u neformalnim kontekstima, no smatra da nisu ograničeni samo na tu razinu te daje primjere preuzete iz nekoliko rječnika (Cowie i Mackin, 1993; Cullen i Sargeant, 1996; Lavín i Benedito, 1975) koji pokazuju različite razine formalnosti na kojima se frazni glagoli mogu koristiti:

formalni izrazi: *mete out, impinge on, dive on sth., yield up, call down on sb*

književni izrazi: *sth falls on sb, send forth/ out, yearn for*

eufemizmi: *pass away, go out*

tabu izrazi: *piss off, bugger off, fuck up sth*

neformalni izrazi: *shake down, suss out, beef up*

sleng izrazi: *put the finger on sb., bang up, cock up*

Thim (2012: 251), pak, uzrok oprečnih mišljenja o upotrebi fraznih glagola u različitim registrima objašnjava s povijesnog aspekta. Smatra da mišljenje da su frazni glagoli većinom kolokvijalni pa čak i vulgarni ili vezani za sleng vuče korijene iz 18. stoljeća kao neizravna posljedica određenih metajezičnih i stilskih čimbenika koje opisuje kao "urota kolokvijalnosti"

i koji uključuju normativnu zabranu odvajanja čestice od objekta (koja je vjerojatno dovela do pretjeranog izbjegavanja korištenja čestica), opći stilski naputak da rečenicu nije poželjno završavati s mnogo jednosložnih riječi te zabranu korištenja pleonazama.

‘... a representative examination of the use of phrasal verbs by a number of style-conscious 17th and 18th-century authors has shown that these authors use phrasal verbs quite freely in highly elaborate texts... Since the diachronic and cross-linguistic regularity of the construction was bound to be overlooked by the early grammarians and lexicographers, phrasal verbs have been disregarded as idiomatic from the 18th century onwards, and I have suggested that connotations of idiomaticity have played a crucial role in their subsequent characterization as English, irregular and colloquial.’

U ovom poglavlju prikazana su strukturna, sintaktička i semantička obilježja fraznih glagola koja su uzrok brojnih oprečnih mišljenja vezano uz naziv, definiciju i klasifikaciju fraznih glagola, njihovu pripadnost određenom području lingvistike te njihovu upotrebu u različitim stilovima. Bit će stoga zanimljivo vidjeti jesu li prevoditelji hrvatskog zakonodavstva na engleski jezik (dakle, vrsni poznavatelji engleskog jezika), ipak više koristili latinizme i jednorječne glagole nego frazne glagole te u kojoj mjeri varira njihova upotreba u smislu različitih vrsta fraznih glagola (priložnih, prijedložnih i fraznih prijedložnih).

Također, u ovom istraživanju želi se utvrditi zastupljenost i upotreba fraznih glagola u jeziku prava kao registru kojeg karakteriziraju jednoznačnost, preciznost i ekonomičnost, tj. obilježja koja su u suprotnosti s obilježjima fraznih glagola koji su često višeznačni, nedovoljno precizni i neekonomični budući da su višerječni.

3. Jezik struke

Jezik struke različito se definira. Može se, međutim, reći da je općeprihvaćena Hoffmannova (1976: 170) definicija prema kojoj se radi o skupu jezičnih sredstava koja omogućuju stručnu komunikaciju među stručnjacima unutar određenog područja.

Cabré (1999: 65) tu definiciju rastavlja na dijelove tvrdeći da jezike struke, kao podskupove jezika, karakteriziraju tri varijable: predmetno područje, vrsta korisnika i situacija u kojoj se odvija komunikacija. Navodi sljedeće kriterije za definiranje jezika struke:

- posebna predmetna područja nisu dio općeg znanja govornika, nego su predmet posebnog obrazovnog procesa;

- govornici koji imaju takvu vrstu znanja korisnici su jezika struke, tj. stručnjaci su predmetnog područja iako postoji razlika između pošiljatelja (koji za stvaranje posebne komunikacije moraju imati znanje specifičnog predmetnog područja koje su stekli obrazovanjem) i primatelja koji mogu biti drugi stručnjaci ili javnost koja pasivno prima posebnu komunikaciju stječući znanje;

- komunikacija na jeziku struke obično je formalna i odvija se u okolnostima koje određuju profesionalni ili znanstveni kriteriji;

- jezike struke karakteriziraju brojna svojstva temeljena na jeziku (jedinice i pravila) i svojstva temeljena na tekstu (vrsta teksta i dokumenta);

- jezik struke nije samo strukturni podskup jezika jer dopušta promjene koje ovise o jezičnoj upotrebi i komunikacijskoj situaciji:

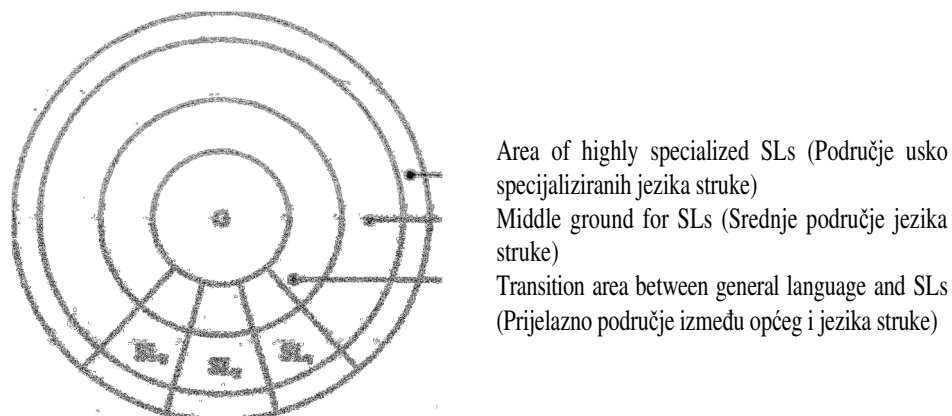
- stupanj apstrakcije koji ovisi o predmetnom području, primateljima informacije i komunikacijskoj svrsi pošiljatelja;
- komunikacijska svrha određuje promjene u vrsti teksta;
- geografski, povijesni i društveni dijalekti;
- osobni stil.

- jezici struke dijele zajedničke pragmatičke i jezično utemeljene karakteristike zbog kojih se prema njima odnosimo kao prema podskupu općeg jezika koji predstavlja cjelinu.

- jezici struke su podskup jezika cjeline. Oni se presijecaju s općim jezikom s kojim dijele karakteristike i održavaju stalnu razmjenu jedinica i pravila.

Rondeau (1983) daje prikaz klasifikacije jezika struke kojim se pokazuje položaj jezika struke i usko specijaliziranih jezika struke u odnosu na opći jezik i ukupni leksikon jezika.

L

(L) – Ukupni leksikon jezika
(G) – Opći jezik
(SL) – Područje skupa jezika struke

Slika 2. Položaj jezika struke prema Rondeau (1983)

Slika 2. prikazuje složenu klasifikaciju jezika struke u odnosu na opći, ističući da se o jeziku struke kao podskupu općeg jezika može govoriti samo ako se njegova specifičnost promatra na razini teksta, leksikona te pragmatičkih i funkcionalnih karakteristika teksta.

Razlikovna svojstva na tekstnoj razini omogućuju jasnu podjelu između novinarskih, vjerskih, književnih, reklamnih, i dr. tekstova. Tehnički i znanstveni tekstovi dodatno se razlikuju prema predmetnim područjima.

Na leksičkoj razini, prema Rondeau (1983), jezici struke specifični su i zbog terminologije koju koriste. Terminologije odražavaju različiti stupanj specijalizacije kojeg određuje predmetno područje i razina apstrakcije.

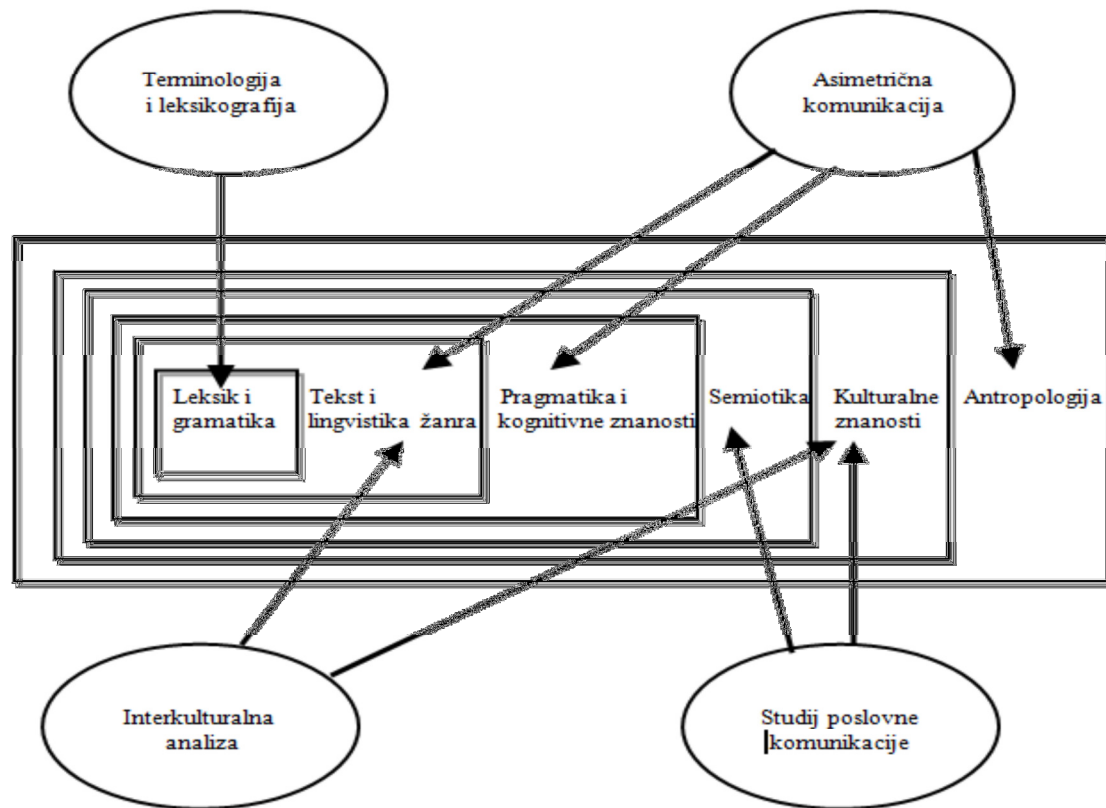
Zajednička funkcija različitih jezika struke očituje se u prijenosu informacija. Prema Cabré (1999: 70), znanstvenu i tehničku komunikaciju proizašlu iz jezika struke, određuju sljedeće karakteristike:

- tekstovi su sažeti (izbjegava se zalihost), precizni (izbjegava se dvosmislenost) i neosobni (izbjegava se emotivnost);

- u vokabularu kvalitativno i kvantitativno prevladavaju imenice i imenske sintagme (u odnosu na glagole i pridjeve);

- preferira se pisani jezik u odnosu na govorni, kao i upotreba simbola iz drugih semiotičkih sustava.

Slika 3. pokazuje kako postoje četiri osnovna područja istraživanja jezika struke.

Slika 3. Lingvističke discipline i pristupi u istraživanju jezika struka prema Engbergu (2006: 681)

Najstarije je područje svakako ono vezano za terminologiju i leksikografiju usmjereno na proučavanje naziva, pojmova i nazivlja te na stvaranje specijaliziranih leksikografskih i terminoloških pomagala za stručnjake, ali i prevoditelje.

Drugo područje usmjereno je na interkulturalnu analizu, s tekstom kao temeljnim predmetom istraživanja. Pomoću analize žanrova, registra te konverzacijske analize istražuju se razlike u komunikacijskim obrascima i tekstnim konvencijama među različitim jezicima i kulturama⁶.

⁶ Prevladavaju istraživanja iz područja prava, medicine i tehničkih znanosti. Istražuje se također utjecaj engleskih tekstnih konvencija na tekstove izvorno napisane na drugim jezicima, kao i interkulturalne razlike u usmenoj komunikaciji (pregovaranju, iskazivanju mišljenja i sl.) (Engberg, 2006: 679–683).

Treće područje, usmjereno prema istraživanju asimetrične komunikacije, u slučaju kada pošiljalatelj i primatelj poruke nemaju isti stupanj stručnoga znanja, provodi se iz perspektive tekstne lingvistike, pragmalingvistike, kognitivnih znanosti, ali i antropologije⁷.

Posljednje područje je ono poslovne komunikacije usmjereno na komunikacijske obrasce određene temom odnosno predmetom komunikacije među istim i različitim kulturama⁸.

Noviji trendovi istraživanja uključuju sve više kognitivne znanosti i semiotiku, a usmjereni su i ka stvaranju dokumenata (Engberg 2006: 679– 683).

Predmet ovog istraživanja je upotreba fraznih glagola u jeziku prava, točnije, pravnim dokumentima Europske unije i Republike Hrvatske.

3.1. Jezik prava

Budući da je predmet proučavanja ovog istraživanja upotreba fraznih glagola u zakonodavstvu Europske unije te prijevodu zakonodavstva Republike Hrvatske na engleski jezik, potrebno je opisati karakteristike jezika prava općenito, a potom specifičnosti jezika prava Europske unije i Republike Hrvatske.

Visković (1989: 16) definira jezik prava kao:

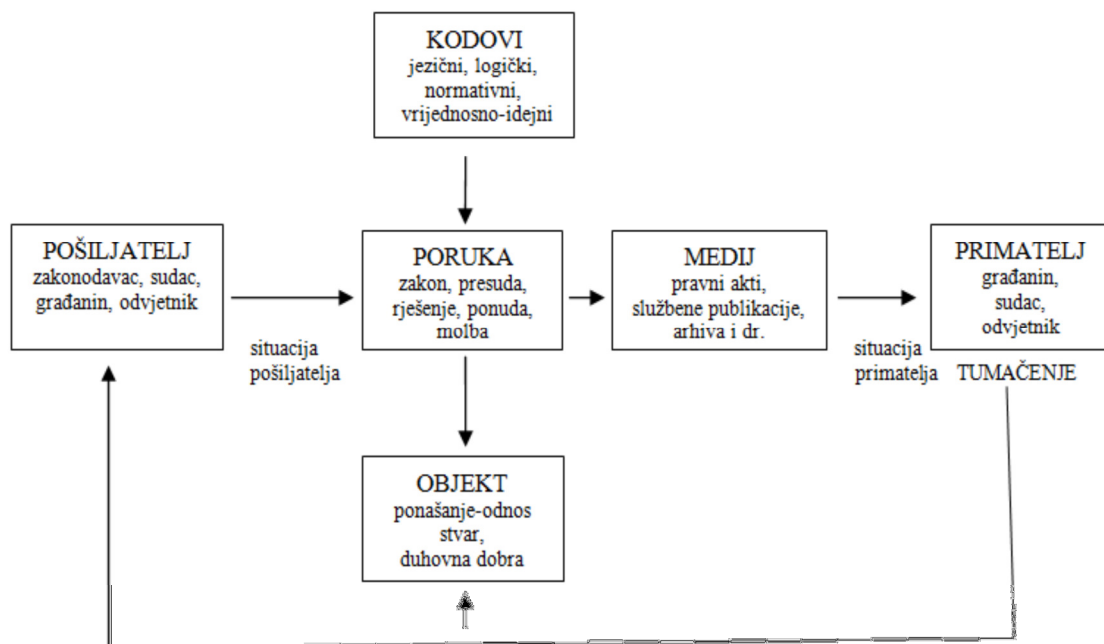
“...jezični podsustav koji upotrebljavaju osobe nadležne da izriču pravne norme, opće i pojedinačne, zatim pravnici u njihovom praktičnom i znanstvenom radu te svi oni koji obavljaju jezične radnje ponavljajući načine izražavanja normotvoraca i pravnika.”

---

⁷ Često su predmet takvih istraživanja komunikacija liječnik-pacijent, komunikacija u sudnici i u javnoj upravi, te metode učinkovitoga tehničkog pisanja (Engberg, 2006: 679–683).

⁸ Najčešće se istražuje poslovna komunikacija unutar jedne tvrtke ili između domaćih i inozemnih tvrtki (Engberg, 2006: 679–683).

Slika 4. detaljnije prikazuje proces komuniciranja u pravu.

Slika 4. Proces komuniciranja u pravu po uzoru na Visković (1989: 20)

Visković (1989: 20) objašnjava shematski prikaz navodeći kako je komunikacija u pravu:

“...djelovanje kojim jedan subjekt upućuje drugom subjektu (ili subjektima) jednu pravnu poruku referirajući se na neke pravne objekte i s namjerom da utječe na njegovo ponašanje radi ostvarenja stanovitih (svojih, njegovih, širih) interesa i vrijednosti – poruka koja se sastavlja i tumači polazeći od važećih društvenih kodova, od prirode pravnog objekta i od situacija pošiljaoca i primaoca.”

Cortelazzo (1997: 35-50) pak navodi neke razloge zanimanja lingvista za jezik prava:

- jezik prava najnacionalniji je od svih drugih jezika struke

Međunarodna homogenizacija jezika prava, a posebice tipologije pravnih tekstova kojima se on ostvaruje, čak i u državama sličnoga pravnoga sustava, mnogo je manja nego u drugim jezicima struke gdje su se razlike smanjile vjerojatno i zbog priznavanja jednoga jedinog prestižnog jezika međunarodne komunikacije.

- ne postoji jedinstveni jezik prava

Iako se zna da nijedan jezik struke nije monolitan, pod nazivom *jezik prava*, više nego što je to slučaj kod drugih jezika struke, shvaćaju se različite stvari. Cavagnoli (2008: 213–214) pojašnjava da ne postoji jedan jedinstveni jezik prava, nego više izraza jezika prava koji ovise o ko-tekstu (ili verbalnom kontekstu), o pragmatičkoj funkciji i o poruci koja se prenosi

primjerice, jezik koji se koristi u zakonodavstvu, jezik koji se koristi u pravnim radnjama te jezik koji se koristi u pravnoj znanosti pa u tom kontekstu i Kordić (2011: 90) razlikuje *zakonodavni diskurs*, *diskurs pravne prakse*, *diskurs pravosudnih organa* i *diskurs pravne znanosti*.

- odnos jezika prava prema općemu jeziku

Visković (1989: 26) izdvaja "četiri sloja izraza i značenja" u jeziku prava kad se uspoređuje s općim i drugim jezicima:

1) neizmijenjeni elementi općega jezika

koji se "u pravilu upotrebljavaju selektivno – neki vrlo često, drugi rjeđe, a neki opet malo ili nikako".

2) izmijenjeni elementi općega jezika

budući da se mnogi izrazi i značenja moraju suziti ili proširiti, redefinirati radi potrebe pravnoga poretka za imenovanjem vlastite tehnike i za postizanjem veće pojmovne preciznosti u označavanju pravnih odnosa i drugih objekata.

3) stručni pravni izrazi i značenja i pravni termini stranoga porijekla⁹

4) nepravnički stručni termini i značenja,

tj. svi oni politički, ekonomski, medicinski i drugi tehnički termini i značenja koja pravni sustav prihvaća¹⁰

- stil jezika prava

Jezik prava je formaliziran te je, zbog te svoje formaliziranosti koju prati svečani stil i kompleksna sintaksa, često podvrgnut kritikama. Stil jezika prava opisuje se kao bezličan, neemotivan, neekspresivan, objektivan, nejasan, pompozan, svečan, usiljen, izvještačen, minuciozan, suhoparan i razvučen (usp. Visković, 1989: 111–115; Tiersma, 2006: 553; Cavagnoli, 2007: 98–99; Pierucci, 2009: 190–209).

Porcelli (1994: 21) ističe kako se jezik prava razlikuje od drugih jezika struke, čije su opće značajke pragmatičnost, vjerodostojnost, informativnost, relevantnost, jasnoća i red, jer je zamršen, preopširan, redundantan i bombastičan (Cavagnoli, 2007: 87).

---

⁹ Drugi i treći sloj jezika prava, Visković (1989: 29) naziva *pravničkim jezikom*, kako bi se razlikovali od neizmijenjenoga općeg jezika u jeziku prava.

¹⁰ Upravo ovaj četvrti sloj, koji pokazuje interdisciplinarnost prava, ukazuje na dvosmjernost odnosa leksičkoga davanja i primanja između jezika prava i općega jezika. Naime, preko jezika prava stručni termini iz drugih specijaliziranih područja, ali i žargona i drugih manje stručnih područja ulaze u opći jezik i postaju dio svakodnevnice komunikacije.

Brojna istraživanja pokazala su da se jezik prava razlikuje od općega jezika zbog uporabe odnosno prekomjerne uporabe tehničkih termina, bezličnih oblika, nominalizacije, pasivnih oblika, zbog arhaičnoga, formalnoga, neuobičajenoga vokabulara, dugih i složenih rečenica.

3.1.1. Inicijative za pojednostavljenje jezika prava

Zbog ranije navedenih karakteristika jezika prava postoje različite inicijative kojima je cilj pojednostavniti pravne tekstove i učiniti ih dostupnima javnosti i pravnim stručnjacima, primjerice *How to write clearly* (European Commission, 2012) i *Claire's Clear Writing Tips* (European Commission), *Legal Drafting in English* (Eversheds, 2011) i dr. Iako su se stoljećima ulagali brojni naponi da se jezik prava učini jednostavnijim, pokret za jednostavni engleski jezik pravne struke pojavio se sedamdesetih godina 20. stoljeća. Macdonald (2006) navodi pet osnovnih ciljeva pokreta koje naziva "the five Cs" prema engleskom izvorniku. To su: suvislost (*coherence*), obuhvatnost (*comprehensiveness*), dosljednost (*consistency*), jasnoća (*clarity*) i pažnja (*care*). Sve to ukratko znači da autori tekstova moraju pisati za ciljanu publiku na jasan i nedvosmislen način, izbjegavati arhaičan i složeni pravni jezik te koristiti prikladnu strukturu akta.

3.2. Jezik prava Europske unije

Novak i sur. (2003) navode da je pravo Europske unije nadnacionalno pravo koje je razvijeno do te mjere da se može smatrati nezavisnim pravnim poretkom, s vlastitim pojmovnim sustavom i posebnim nazivljem s odgovarajućim nazivima na sva 24¹¹ službena jezika; da se pravno nazivlje Europske unije s pravom naziva osobitim i umjetnim zbog brojnih neologizama stvorenih kako bi se označili novi pojmovi prava Europske unije te osiguralo da se pravni nazivi Europske unije ne tumače jednako kao nacionalni pravni nazivi država članica. Također, uloženi su svjesni naponi da se izbjegne uporaba pravnih naziva nacionalnih pravnih sustava, osobito tehničkih naziva. Glavni kriteriji za stvaranje pravnih naziva Europske unije su transparentnost i prevodljivost, stoga se, kad je god to moguće, stvaraju internacionalizmi čije je značenje lako prepoznatljivo i koji se mogu jednostavno prevesti na sve jezike.

---

¹¹ U izvorniku se navodi "na svih 11 službenih jezika" - vlastita ispravka u skladu s postojećim brojem službenih jezika.

O samoj politici prevođenja u institucijama Europske unije opširnije u potpoglavlju 5.3. Ovdje je, pak, važno naglasiti da je poboljšanje kvalitete same izrade zakonodavstva oduvijek bilo jedan od važnih ciljeva Europske unije, koja je do 1993. djelovala pod nazivom Europska zajednica.

Naime, Europsko vijeće Deklaracijom iz Birminghama (1992) nalaže da: "Zakonodavstvo Zajednice bude sastavljeno na jasniji i jednostavniji način". Uredba Vijeća (1993) govori o kvaliteti izrade zakonodavstva Zajednice kao i Deklaracija br. 39 (1997) na temelju koje je usvojen Međuinstitucionalni sporazum (1998) o zajedničkim smjernicama za kvalitetu izrade zakonodavstva Zajednice. U duhu Lisabonske strategije (2000), Europska je komisija usvojila Bijelu knjigu o europskoj vladavini (2001) kojom se nalaže da "Europska unija mora neprestano raditi na poboljšanju kvalitete, učinkovitosti i jednostavnosti regulatornih akata". Europski parlament, Vijeće i Komisija usvojili su Međuinstitucionalni sporazum (2003) o boljoj izradi zakonodavstva te potvrdili zajedničku predanost poboljšanju njegove kvalitete, promicanju jednostavnosti, jasnoće i dosljednosti prilikom sastavljanja pravnih dokumenata.

Kako bi se osigurala provedba smjernica, objavljeno je i nekoliko priručnika kojima se poziva na jednostavnost, nedvosmislenost, preciznost, neutralnost, uniformiranost/ jedinstvenost, repetitivnost, dosljednost i ekonomičnost u postupku sastavljanja dokumenata.

U Priručniku *Joint Practical Guide* (European Communities, 2003: 17) naglašava se da

[...] the original text must be particularly simple, clear and direct, since any over complexity or ambiguity, however slight, could result in inaccuracies, approximations or real mistranslations in one or more of the other Community languages.´;

[...] expressions which are too specific to one language should therefore be avoided as far as possible.´;

[...] the use of expressions and phrases — in particular, but not exclusively, legal terms too specific to the author's own language or legal system, will increase the risk of translation problems.´;

[...]The terminology used in a given act shall be consistent both internally and with acts already in force, especially in the same field. Identical concepts shall be expressed in the same terms, as far as possible without departing from their meaning in ordinary, legal or technical language.´

Priručnik *Joint Practical Guide* (European Communities, 2003: 17) koristi se zajedno s ostalim sličnim priručnicima kao što su: *Manual of precedents for acts established within the Council of the European Union* (Council of the European Union, General Secretariat of the Council, 2002), *Legislative Drafting* (European Commission, 1996), i *Interinstitutional style guide* (European Union, 2011) te modeli iz programa *LegisWrite*.

Priručnici koji se neprestano posuvremenjuju praktični su izvori informacija te pridonose jasnoći pisanja i očuvanju terminološke dosljednosti.

3.2.1. EuroEnglish – engleski jezik Europske unije

Opće je poznato da dokumenti Europske unije, uključujući multilateralne sporazume, ugovore, odluke, propise, preporuke i izvještaje, nastaju na jednom od radnih jezika Unije (engleskom, francuskom ili njemačkom), a većina njih zatim se prevodi na preostala 23 službena jezika (Trebits, 2008).

Gubby (2004) započinje svoju poznatu i utjecajnu knjigu *English legal terminology* riječima:

‘It used to be Latin. Now it is English. English has taken over not only as the language of international academia but also of trade and commerce. It is, therefore, not surprising that the international language of the legal transaction is English too’.

Međutim, engleski nije bio službeni jezik Europske unije sve do 1973. (petnaest godina nakon izvornih četiriju službenih jezika). Čak je i nakon toga prevladavao francuski pa je do devedesetih godina prošloga stoljeća oko 80% svih akata Zajednice izvorno bilo sastavljeno na tom jeziku. Tek krajem 1990. prevagnuo je engleski jezik (Novak i sur., 2003: 19). Steinberger i sur. (2013) navodi da je 2008., 72% svih dokumenata bilo sastavljeno na engleskom jeziku, a samo 11% na francuskome. Također, statistički podatci Glavne uprave za pismeno prevođenje Europske komisije za 2014. pokazuju da je 11,57% od ukupno 2 302 465 prevedenih stranica bilo prevedeno na engleski jezik, 6,72% na francuski, a 5,89% na njemački.

Trebits (2008: 40) ističe posebnosti engleskog jezika Europske unije (tzv. *EuroEnglish*):

‘EU English has indeed developed into a special language featuring characteristics of political, legal, business, and even academic discourse, thus mirroring the different functions and multiple activities of the EU as a cultural, political and historical reality’.

Stoga je Glavna uprava za pismeno prevođenje Europske komisije 2011. objavila *English Style Guide* namijenjen prvenstveno autorima i prevoditeljima pri Europskoj komisiji kako bi se upoznali s općeprihvaćenim jezičnim konvencijama budući da sve više dokumenata EU stvaraju neizvorni govornici engleskog jezika ili pak izvorni govornici koji, radeći godinama u višejezičnom okruženju, polako gube osjećaj za vlastiti jezik. Kao i u prethodno spomenutim priručnicima vezanima za jezik prava Europske unije, i u ovom se priručniku naglašava upotreba jednostavnog, jasnog i točnog jezika.

Ovo istraživanje ograničeno je na frazne glagole pa je zanimljivo vidjeti koliko je pažnje posvećeno toj kategoriji.

3.2.2. Frazni glagoli u priručnicima EU

Većina navedenih priručnika ne pridaje posebnu pozornost kategoriji fraznih glagola, a ako ih spominje, to je u jako maloj mjeri i neizravno.

Naime, u priručniku *English Style Guide* (2011: 19) frazni glagoli spominju se samo u kontekstu načina pisanja imenica i glagolskih pridjeva nastalih od fraznih glagola te se navodi da se:

- imenice nastale od fraznih glagola pišu ili koristeći crticu ili kao jedna riječ:
handout, takeover, comeback, ali *follow-up, run-up, spin-off*
- kada su glagolski prilozi nastali od fraznih glagola u funkciji atributa većinom se pišu koristeći crticu.
cooling-off period

Iako postoji cijeli jedan dio koji je posvećen vrstama riječi pa tako i glagolima, naglasak je na glagolskim vremenima (*present perfect/ simple past*) i modalnom glagolu *shall* koji je specifičan za jezik prava, dok se frazni glagoli ne spominju.

Iz priručnika Europske komisije *How to write clearly* (2012: 6-9), mogu se izdvojiti sljedeći naputci koji se odnose i na upotrebu fraznih glagola:

- kad god je moguće, koristite jednostavne riječi
concerning, regarding, relating to → *on*

- umjesto imenica, koristite glagole

carry out an evaluation of → *evaluate*

bring about an improvement → *improve*

- umjesto apstraktnih, koristite konkretne riječi

eliminate → *cut out*

- umjesto pasiva, koristite aktiv

New guidelines *have been laid down* by the President...

The President *has laid down* new guidelines...

U ovom poglavlju prikazana su obilježja jezika prava kao specifičnog jezika struke s naglaskom na jezik prava Europske unije koji se, kako je ranije objašnjeno, razvio u zaseban jezik.

Razlog odabira jezika prava za predmet ovog istraživanja sastoji se kako u naravi samog jezika tako i u praktičnoj činjenici da su pravni dokumenti Europske unije i Republike Hrvatske javno dostupni te jednostavni za obradu i pohranu u različitim formatima.

Budući da metodologija istraživanja uključuje analizu temeljenu na korpusu čije se prednosti očituju u smanjenoj spekulativnosti i subjektivnosti, autentičnosti podataka te mogućnosti sustavne provjere postavljenih hipoteza na velikom jezičnom materijalu, sljedeće poglavlje odnosi se na korpusnu lingvistiku i različite vrste korpusa. Analiza temeljena na korpusu odabrana je zbog reprezentativnosti uzorka pravnih tekstova koji ukupno sadrže 743 936 riječi. U istraživanju je korištena poluautomatska obrada podataka budući da je popis fraznih glagola dobiven poluautomatskim crpljenjem preko čestica uz pomoć alata *WordSmith Tools 6.0*, a analiza prijevodnih istovrijednica i prijevodnih tehnika te jednorječnih sinonima obavljena uz pomoć opcije *Find* alata *Word*.

4. Korpusna lingvistika

Korpusna lingvistika označava, najjednostavnije rečeno, istraživanje jezika na osnovi korpusa (Bekavac, 2001). Korpus je, pak, računalno čitljiva i reprezentativna kolekcija prirodnog jezika sastavljena u svrhe sistematične i iscrpne jezične analize (Biel, 2010).

Postoje oprečna mišljenja o tome je li korpusna lingvistika metodologija ili teorija. Najčešće se smatra metodologijom koja je razvila vlastite sustavne metode i načela primjene korpusa u proučavanju upotrebe jezika; stoga se može reći da je metodologija "sa statusom teorije" koja se koristi pri opisu raznih područja jezika: semantike (kolokacija, koligacija), sintakse (gramatike temeljene na korpusu), pragmatike (varijacija registra, analiza žanra, stilistika) (usp. McEnery i dr., 2006). Rezultati istraživanja temeljenih na korpusu primjenjuju se u različitim granama lingvistike i teoretskim okvirima: leksikografiji (rječnici nastali na temelju korpusa), sociolingvistici, primijenjenoj lingvistici (učenje jezika), dijakronijskim studijama, analizi diskursa, kognitivnoj lingvistici, forenzičnoj lingvistici, kontrastivnoj i usporednoj lingvistici, a od 90-tih godina 20. stoljeća i u području znanosti o prevođenju (Biel, 2010).

Korpusna lingvistika je većinom kvantitativna metoda, no uključuje i kvalitativnost u smislu da se na temelju podataka dobivenih proučavanjem korpusa mogu izvući određene hipoteze i zaključci o jezičnoj upotrebi.

Pojava elektronskih korpusa u lingvistici uspoređuje se s pojavom teleskopa u astronomiji (Stubbs, 2004). 60-tih godina 20. stoljeća Henry Kučera i W. Nelson Francis sastavili su prvi moderni, strojno čitljivi korpus *The Brown University Standard Corpus of Present-Day American English* koji je sadržavao samo milijun riječi.

S vremenom su se razvili puno veći korpusi općeg engleskog jezika poput *Oxford English Corpus* (2 milijarde riječi), *Corpus of Contemporary American English* (više od 400 milijuna riječi) i *British National Corpus* (više od 100 milijuna riječi), kao i veliki korpusi pravnog engleskog jezika: *Cambridge Corpus of Legal English* (200 milijuna riječi), *House of Lords Judgements Corpus* (2,8 milijuna riječi) te *Proceedings of the Old Bailey* (127 milijuna riječi).

Hrvatska dostignuća u području korpusne lingvistike značajna za ovo istraživanje uključuju Hrvatski nacionalni korpus v3.0 (HNK) koji broji 216,8 milijuna riječi i koji se počeo sastavljati u Zavodu za lingvistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 1996. godine prema zamislima Marka Tadića (1997) te hrvatsko-engleski usporedni milijunski korpus jezika prava (Gašpar, 2013).

Stubbs (2004) smatra da korpusi pokazuju ono što je "ključno, tipično, normalno i očekivano" te naglašavaju da se jezik koristi po principu obrazaca koji nisu slučajni nego su kognitivno motivirani.

Također, zahvaljujući upotrebi korpusa, temeljnom semantičkom jedinicom postaje jedinica koja je veća od jedne riječi (Teubert 2002: 212).

Nedostaci pristupa temeljenog na korpusu povezuju se s problemom reprezentativnosti i uravnoteženosti: svi zaključci i generalizacije o jeziku odraz su jezičnog uzorka koji je predmet istraživanja, a ne sveukupnog jezika (Biel, 2010).

4.1. Vrste korpusa

Iako postoje razlike u nazivlju i klasifikaciji korpusa, u ovome radu prednost će se dati podjeli kojom se vodi većina teoretičara i koja je prikazana u Tablici 3. preuzetoj od Biel (2010). Korištena terminologija je preuzeta od Zanettija (2000).

Tablica 3. Klasifikacija korpusa za svrhe prevođenja (Zanetti, 2000; Biel, 2010)

vrsta analize	unutarjezična		međujezična	
broj jezika	jednojezični korpusi (1 jezik)		dvojezični/ višejezični korpusi (2 i više jezika)	
opis korpusa	(1) jednojezični korpus	(2a) usporedivi korpus	(2b) usporedivi korpus	(3) usporedni korpus
vrsta korpusa	tipični lingvistički korpus	korpus temeljen na prijevodu	korpus temeljen na prijevodu	prijevodni korpus
broj jezika	1 jezik	1 jezik	2 i više jezika	2 i više jezika
sadržaj korpusa	izvornik na jeziku A	izvornik na jeziku A prijevod na jeziku A	izvornik na jeziku A izvornik na jeziku B	izvornik na jeziku A sravnjen s prijevodom na jeziku B
predmet obrade	jedan registar / drugi registri	jezik prijevoda / jezik izvornika	razlike i sličnosti među jezicima	prijevodni proces

Biel (2010) navodi da su usporedni korpusi teško dostupni (naročito kada su u pitanju manje istraženi jezici) ne samo zbog autorskih prava i povjerljivosti pravnih dokumenata nego i vremena koje zahtijeva proces sravnjivanja i obrada dvojezičnih tekstova. Budući da se mogu koristiti za izradu rječnika, crpljenje termina za terminološke baze, nadogradnju softvera za crpljenje podataka te podučavanje prevoditelja, njihova korist je višestruka. O

veličini korpusa stručnih tekstova i zastupljenosti rijetkih jezičnih parova, izdvaja *Acquis Communautaire*, kao najveći višejezični korpus koji sadrži zakonodavstvo Europske unije i presude Suda Europske unije te koji je, zahvaljujući Europskoj komisiji, javno dostupan u dvije verzije: kao *Acquis* Zajedničkog istraživačkog centra (ZIC) te kao prijevodna memorija *Acquis*-a koja je djelo Opće uprave za prevođenje (DGT). Trenutno dostupna 3.0 ZIC verzija *Acquis*-a pokriva 22 jezika (isključujući irski i hrvatski) i sadrži milijardu riječi. Prijevodna memorija *Acquis*-a Opće uprave za prevođenje također sadrži usporedne tekstove za 22 jezika. Korisnici mogu napraviti dvojezične sravnjene korpusne za 231 jezičnu kombinaciju.

U slučaju usporedivog korpusa, potkorpusi se moraju uskladiti prema opsegu, registru, domeni i vremenskom razdoblju u kojem su sastavljeni (Mcenery i Xiao, 2007).

4.2. Korpusno-utemeljena kontrastivna i translatološka analiza

Dok Teubert (1996: 247) dovodi u pitanje vrijednost usporednog korpusa i jezika prijevoda, tvrdeći da,

‘Translations, however good and near-perfect they may be (but rarely are), cannot but give a distorted picture of the language they represent. Linguists should never rely on translations when they are describing a language. [...] Rather than representing the language they are written in, they give a mirror image of their source language.’

te smatrajući da ne mogu biti pouzdani izvor za kontrastivnu analizu, Izquierdo (2008: 62) ističe da su usporedni korpusi važni za kontrastivnu analizu jer “pružaju nove spoznaje o jezicima koji se uspoređuju – spoznaje koje većinom ostaju neotkrivene ako se proučava jednojezični korpus” (Johansson, 1998: 4) i jer se “preko usporednog korpusa mogu otkriti odnosi značenja i oblika koje bi inače bilo teško otkriti” kao i postojanje puno većeg broja prijevodnih istovrijednica nego u bilo kojem dvojezičnom rječniku (Mauranen, 1999: 161). Također, usporedni korpus otkriva prijevodne postupke i tehnike kojima se prevoditelji služe u procesu prevođenja.

Međutim, budući da su usporedni korpusi često ograničeni registrom, vrstom teksta te veličinom, Mauranen (1999: 161) je protiv oslanjanja isključivo na takvu vrstu korpusa već ih smatra mostom između jednojezičnih i usporedivih korpusa.

Proučavanjem usporedivog korpusa uočavaju se jezične razlike između teksta izvorno napisanog na jeziku A i prijevoda na jeziku A koje nisu posljedica samo odstupanja od norme zbog utjecaja jezika izvornika (SL) već i univerzalnih obilježja svih prijevoda neovisno o jezicima, žanru i kulturama u pitanju. Baker (1993) ih naziva *translation universals*, dok se takav hibridni jezik prijevoda najčešće zove *translationese* i označava odstupanja od konvencija jezika cilja do kojih dolazi u procesu prevođenja.

Baker navodi:

- pojednostavljenost (sklonost pojednostavljivanju poruke i/ili jezika u prijevodu) prema Chestermanu (2004), očituje se kroz manju leksičku raznolikost i gustoću te češću upotrebu visoko učestalih jedinica;
- eksplicitnost (sklonost eksplicitnom navođenju implicitnog iz izvornog teksta);
- normaliziranost ili konzervativnost (sklonost pretjeranom korištenju obilježja tipičnih za jezik cilja)
- konvergentnost¹² (sklonost prijevoda da "gravitiraju središtu kontinuuma" s obzirom da su prijevodi manje idiosinkratični i sličniji jedni drugima nego izvornom tekstu (Baker, 1996: 180-185).

Biel (2010) navodi da je koncept univerzalnih obilježja prijevoda izazvao burne reakcije stručnjaka iz područja znanosti o prevođenju te otvorio nove putove za istraživanja koja istovremeno pružaju dokaze za i protiv njihova postojanja. Međutim, Chesterman (2004: 11) smatra da

'What ultimately matters is perhaps not the universals, which we can never finally confirm anyway, but new knowledge of the patterns, and patterns of patterns, which help us to make sense of what we are looking at...[...] the more we know about T-universals, for instance, the more scholars or trainers will see them as undesirable features that should be avoided – at least in translations whose skopos includes optimum naturalness'.

---

¹² U izvorniku: *simplification, explicitation, normalisation/ conservatism, levelling out.*

4.3. Korpusno utemeljena istraživanja engleskih fraznih glagola

Iz dosad navedenog može se zaključiti da su objavljeni brojni radovi o strukturnim, gramatičkim i semantičkim obilježjima fraznih glagola te problemima njihova usvajanja: (Bolinger, 1971; Fraser, 1976; Dagut, Laufer, 1985; Quirk, i dr., 1985; Hulstijn, Marchena, 1989; Laufer, Eliasson, 1993; Sjöholm, 1995; Zoerner, 1996; Celce-Murcia, Larsen-Freeman, 1999; Jackendoff, 2002; Liao, Fukuya, 2004; Siyanova, Schmitt, 2007).

Valja naglasiti da je kompleksnost upotrebe fraznih glagola rezultirala potrebom za stvaranjem nekolicine jednojezičnih engleskih rječnika fraznih glagola koji su utemeljeni na korpusu: *Longman Phrasal Verbs Dictionary* (Gibson, Walwin, 2000), *Macmillan Phrasal Verbs Plus* (2005), *Cambridge Phrasal Verbs Dictionary* (2006), *Oxford Phrasal Verb Dictionary* (2006), *Collins Cobuild Dictionary of Phrasal Verbs* (2012) i dr.

Zarifi i Mukundan (2013) smatraju da su autori tih iznimno vrijednih rječnika popisali veliki broj engleskih fraznih glagola te za svaku jedinicu opisali kombinaciju i dali primjere s kontekstom pri čemu su koristili različite vrste korpusa (opći, učenički). Međutim, nedostaju podaci vezani za doseg i čestotnost pojavljivanja tih kombinacija. Također, nije poznato jesu li različita značenja određenog oblika poredana po čestotnosti pojavljivanja u stvarnoj praksi ili ne. Nadalje, sve te kombinacije i različita značenja nemaju istu važnost u jeziku.¹³

Jedan od najvažnijih radova koji se bavi fraznim glagolima i utemeljen je na načelima korpusne lingvistike jest *The Longman Grammar* (Biber i dr., 1999). Biber i dr. razlikuju frazne glagole (glagol + priložna čestica, npr. *pick up*), prijedložne glagole (glagol + prijedlog, npr. *look at*) i frazno-prijedložne glagole (glagol + prilog + prijedlog, npr. *get away with*) te navode nekoliko konkretnih semantičkih i sintaktičkih kriterija za razlikovanje više vrsta tih kombinacija. *The Longman Grammar* uključuje sve frazne glagole koji se pojavljuju više od 40 puta na milijun riječi u barem jednom registru Longmanova korpusa govorenog i pisanog engleskoga (*Longman Spoken and Written English Corpus* ili LSWE). Rad je značajan po novom pristupu u računanju čestotnosti fraznih glagola i njihovih sastavnica. Sadrži popis od 31 najčešćeg fraznog glagola uključujući, među ostalima, kombinacije poput *come on*, *get up*, *sit down*, *go off*, *pick up*, *put on*, *find out*, *stand up*, itd. Proizlazi da su, s obzirom na broj čestica s kojima se pojavljuju, najproduktivniji glagoli *come* i *put* (12 različitih čestica) potom *get* (11), *go* (10), *take* (9) te da su *up*, *out*, *on*, *in*, *off* i *down* najčešće priložne čestice.

---

¹³ Ne postoji dvojezični, englesko-hrvatski rječnik fraznih glagola.

Frazni glagoli podijeljeni su po semantičkim poljima na one koji označuju: fizičku radnju (*get up, put on*), mentalnu radnju (*find out*), komunikaciju (*point out*), pojavnost (*come off*), sponu (*turn out*) i vid (*go on*) te je zaključeno da se najčešće pojavljuju oni koji označavaju radnju (75%) i to naročito u razgovoru i fikciji. Dakle, autori su analizirali i čestotnost najčešćih fraznih glagola u različitim registrima no, iako Gardner i Davis (2007) smatraju da je to najbolji prikaz relativne čestotnosti fraznih glagola, Zarifi i Mukundan (2013) tvrde da je problematičan način izrade tih popisa po čestotnosti jer su autori uključili samo one frazne glagole koji se pojavljuju više od 40 puta u barem jednom registru dok, prema Nationu i Waringu (1997), neki izraz, unatoč njegovoj nižoj čestotnosti pojavljivanja, može biti terminološki relevantan. Također, Zarifi i Mukundan (2013) smatraju da se teorijska definicija fraznih glagola koju zastupaju autori gramatike ne podudara s prepoznavanjem fraznih glagola u praksi, tj. iako ponuđena definicija isključuje veliki broj kombinacija koje se prema drugim definicijama nazivaju doslovnim fraznim glagolima (Quirk i dr. 1985; Celce-Murcia i Larsen-Freeman, 1999; Darwin i Gray, 1999; Cowie i Mackin, 2001), sam popis sadrži i neke takve doslovne oblike (npr. za *come back* smatraju da, ovisno o stupnju semantičke idiomatičnosti, može biti i frazni glagol i slobodna kombinacija, doslovne oblike poput *walk in* i *move out* smatraju fraznim glagolima).

Gardner i Davis (2007) istražili su frazne glagole u Britanskom nacionalnom korpusu (BNC). Odlučili su se za definiciju fraznih glagola koja uključuje sve kombinacije glagola i priložne čestice, bilo odvojive ili neodvojive. Rezultati njihova istraživanja pokazali su da se frazni glagol pojavljuje na svakih 150 riječi, tj. da se na svakoj stranici pisanog teksta pojavljuju barem dva frazna glagola, da se kombiniranjem samo 20 leksičkih glagola i 8 priložnih čestica (160 kombinacija) dobije više od polovice ukupnog broja fraznih glagola (518 923) koji se pojavljuju u tom golemom korpusu, da 25 fraznih glagola čini gotovo jednu trećinu svih fraznih glagola u BNC-u, a 100 fraznih glagola više od polovice svih takvih pojavnica. S pomoću alata *WordNet* (Miller, 2003), proveli su semantičku analizu 100 najčešćih fraznih glagola te zaključili da imaju 559 mogućih različitih značenja.

Nadalje, navedeni rezultati pokazali su da se riječi *out, up, down i back* češće pojavljuju kao prilozi nego kao prijedlozi dok za riječi *under, by i across* vrijedi obrnuto. Također, glagoli poput *pick, point i carry* češće se pojavljuju kao frazni glagoli nego kao jednorječne leksičke jedinice.

Njihov rad dao je novi pogled na računanje čestotnosti fraznih glagola, glagola i čestica koje se pojavljuju u tim kombinacijama, no nije obuhvatio pitanje zastupljenosti fraznih glagola u

različitim registrima niti različitih gramatičkih oblika koje te kombinacije mogu poprimiti. Također, autori su upotrijebili alat *WordNet* za semantičku analizu podataka no, iako je pretraživanje sinonima u takvom programu jednostavno i oduzima manje vremena u odnosu na provjeru u rječnicima i pretraživanje dugih popisa različitih značenja, ono ne daje cjelokupnu sliku svih značenja svake kombinacije. Zarifi (2013) se zalaže za korištenje rječnika poput *Oxford Dictionary of Phrasal Verbs* (Cowie i Mackin, 2001) kao referentnog izvora pri semantičkoj analizi fraznih glagola. *WordNet*, naime, ne daje nikakve rezultate za frazne glagole kao što su *start off*, *invite along*, *look ahead* mnoge druge. Za kombinaciju *get off*, *WordNet* daje 11, a rječnik 21 značenje (Zarifi, 2013). Nadalje, Gardner i Davies (2007) naglašavaju da su se, zbog relativno rijetkog pojavljivanja fraznih glagola s dužim razmacima između svojih sastavnica, ograničili na segmente od dvije (*take on*), tri (*take it on*) i četiri sastavnice (*took the nodules back*) te su zanemarili one duže koji se mogu naći u BNC-u iako je bitno napomenuti da čestice mogu biti još udaljenije od glagola s kojim su u kombinaciji.

Nadovezujući se na istraživanje koje su proveli Gardner i Davies (2007) i njihovu definiciju fraznih glagola, Trebits (2009) se odlučila za analizu upotrebe fraznih glagola u dokumentima Europske unije napisanima na engleskom jeziku kao dio njenog većeg projekta čiji je cilj opisati tzv. *Euroenglish*, tj. engleski jezik koji se koristi u Europskoj uniji.

Korpus na kojem je obavljeno istraživanje sadrži 200 000 pojavnica i uključuje različite vrste tekstova, tj. devetnaest informativnih brošura od otprilike dvadeset stranica vezanih za različita polja aktivnosti Europske unije (npr. tržište, gospodarstvo, putovanje, okoliš, znanost, pravo, promet, itd.), godišnji izvještaj o aktivnostima Europske unije u 2006. godini te primjere EPSO testova za radno mjesto u institucijama Europske unije. Svi su dokumenti javno dostupni na službenim internetskim stranicama Europske unije.

Uz pomoć gramatika (Quirk i dr., 1985, Biber i dr., 1999;) i računalnih programa *Range and Frequency* (Heatley i dr., 2002), Trebits (2009) je sastavila popis svih priložnih čestica. Preko *Concordance*, potprograma alata *WordSmith Tools 2.0* (Scott, 1996) našla je sve kombinacije glagola i priložne čestice koje se pojavljuju u korpusu te izračunala koliko se puta čestica pojavljuje kao prilog, a koliko kao prijedlog ili neka druga gramatička jedinica. Uz pomoć alata *WordNet Version 2* (Miller, 2003) te rječnika *Longman Phrasal Verbs Dictionary* (2000) i potkorpusa pisanog jezika BNC-a (BNC Written) (Leech i dr., 2001) provela je semantičku analizu najčešćih fraznih glagola u tom korpusu. Istraživanje je pokazalo da navedeni korpus sadrži 1031 frazni glagol koje čini 130 leksičkih glagola i 14 čestica. S obzirom na veličinu korpusa (200 000 pojavnica), to znači da se frazni glagol pojavljuje otprilike jednom na

svakih dvjesto riječi. 11 od 50 najčešćih glagola, *base, bring, call, go, make, open, put, report, set, take* i *work* učestalo tvori frazni glagol te se nalaze na popisu 25 najčešćih fraznih glagola u korpusu dokumenata EU kojeg je sastavila Trebits (2009).

Glagol *take* ulazi u kombinaciju s čak 8 različitih čestica tvoreći frazne glagole poput *take away, take back, take forward, take off, take on, take out, take over* i *take up*. Zanimljivo je istaknuti da se polovica glagola koji čine 25 najčešćih fraznih glagola u ovom korpusu (*set, carry, put, make, find, move, take, work, break, bring, go, point*) nalazi među 20 najčešćih glagola koji tvore frazni glagol u korpusu BNC Written. Deset najčešćih fraznih glagola čini 50% ukupnog broja fraznih glagola, a 25 najčešćih čini 60% ukupnog broja svih fraznih glagola u korpusu.

Semantičkom analizom utvrđeno je da otprilike jedna trećina najčešćih fraznih glagola u ovom korpusu ima više od jednog značenja. Budući da je riječ o korpusu pisanih EU dokumenata, višeznačni frazni glagoli u ovom korpusu imaju manje značenja nego u općem engleskom jeziku. Tako frazni glagol *set up* ima dva različita značenja, 'to start a business or organization' i 'to make the arrangements for something to happen', dok u općem engleskom jeziku ima deset značenja. Kao nedostatak ili ograničenje u istraživanju, Trebits (2009) navodi veličinu korpusa te ističe kako bi veći korpus koji sadrži pismene i usmene zapise bio reprezentativniji prikaz engleskog jezika koji se koristi u Europskoj uniji.

Istraživanje o zastupljenosti čestica u različitim područjima znanosti proveo je Alejo (2001), koji naglašava izrazitu produktivnost čestice *out* u ekonomskim tekstovima u kontekstu *money/ workers/ goods going in and out of a firm/ household*. Čestica *up* prevladava u kemijskim tekstovima jer se vezuje uz temperaturu (*heat up*). Čestice *on* i *off* ponajviše se koriste u kontekstu rada uređaja (*switch on / off, turn on / off, shut off, itd.*), kao i par čestica *up / down*:

be up- ispravno raditi (*The down escalator is up.*)

go down- prestati raditi (obično se odnosi na sustav).

Međutim, Alejo se ograđuje i navodi da pridavanje značenja 'ne raditi' čestici *down*, nije dovoljno da bi objasnilo te glagole.

Razvoj jezičnih tehnologija kao i sve veća upotreba strojnog prevođenja i računalno-potpomognutog prevođenja, utjecali su na stvaranje web aplikacije pod nazivom *Smart_PV* koju su razvili Manrique i dr. (2012: 231).

'... The purpose of Smart_PV is twofold: i) to allow the input of PVs and ii) to detect PVs in texts.

(...) Smart_PV was validated inserting 80 PVs (including the 25 most common PVs in documents

of the European Union) and detecting PVs in texts from different domains. Our results show the expediency of this kind of applications for teachers, students, translators, and common users, as a tool to support translation and text mining tasks. '

Uz istraživanja provedena na općim i stručnim korpusima, postoje i ona koja se bave učeničkim korpusima engleskog kao stranog jezika (Schneider, 2004; Von, 2007; Akbari, 2009 i dr.) kako bi se vidjelo kako upotreba, tj. izbjegavanje i učestalost upotrebe ovih kombinacija varira ovisno o različitim jezičnim kontekstima.

Također, s obzirom da su frazni glagoli sveprisutni u jeziku te da su sastavljeni i dostupni različiti popisi fraznih glagola, autore nastavnih programa i materijala često muči konkretan odabir i broj fraznih glagola te se postavlja pitanje uzimaju li pri odabiru u obzir rezultate dobivene istraživanjima utemeljenima na korpusima ili se oslanjaju samo na vlastitu intuiciju. Autori radova koji uključuju analizu fraznih glagola u pedagoškim korpusima, tj. korpusima udžbenika za učenje engleskog kao stranog jezika i drugih nastavnih materijala (Side, 1990; Darwin i Gray, 1999; Koprowski, 2005; Zarifi i Mukundan, 2012) zaključuju da se većina pedagoških materijala ne nadovezuje na rezultate znanstvenih istraživanja te da se

'...decisions about what to include in the syllabus 'have usually been based on the author's gut-level impressions and anecdotal evidence of how speakers and writers use the language.' (Biber, Reppen, 2002: 200).

U ovom istraživanju ispituje se zastupljenost i čestotnost fraznih glagola u tiskanim i elektroničkim jezičnim resursima koji su dostupni hrvatskim korisnicima.

Od hrvatskih autora koji proučavaju engleske frazne glagole, ističe se Geld (2006) koja je provela istraživanje strateške konceptualizacije, tj. strateškog konstruiranja značenja engleskih fraznih glagola nastojeći pokazati da su kognitivne strategije u procesu učenja drugog jezika preslika općih kognitivnih sposobnosti prisutnih u prvom jeziku. Broz (2011) se bavi dijakronijskom analizom engleskih čestica koje dolaze ispred i/ili iza glagola s posebnim naglaskom na razdoblje ranog modernog engleskog jezika. Brala (2008) uključuje frazne glagole kao tek jednu od struktura koje su problematične prilikom usvajanja engleskoga kao stranoga jezika dok Katunar i dr. (2012) navode da i hrvatski jezik posjeduje frazne glagole te predlažu izradu baze hrvatskih fraznih glagola opisujući njezinu moguću strukturu, a sve sa ciljem da se olakša crpljenje i uključivanje fraznih glagola u hrvatski *WordNet* te tako poboljšaju sustavi strojnog prevođenja i crpljenja podataka putem računalnih leksičkih izvora.

Ovo istraživanje provedeno je na dvama usporednim, tj. prijevodnim korpusima (englesko-hrvatski korpus zakonodavstva Europske unije i hrvatsko-engleski korpus zakonodavstva Republike Hrvatske) te dvama usporedivim jednojezičnim korpusima (engleskom i hrvatskom). Svi navedeni korpusi dostupni su na odgovarajućim internetskim stranicama, što je upravo i glavni razlog za njihov odabir.

U ovom radu želi se ispitati jesu li pojedine čestice izrazito zastupljene u jeziku prava u odnosu na druge te sastaviti popise najčešćih engleskih fraznih glagola u engleskom kao izvornom i ciljnom jeziku na temelju kojih će se provesti kontrastivna lingvističko-translatološka analiza.

5. Prijevodna istovrijednost, prijevodne tehnike i politika prevođenja

U poglavljima koja slijede pojašnjavaju se pojmovi prijevodne istovrijednosti i dosljednosti koji doprinose kvaliteti prijevoda. Također se opisuju odabrani postupci i tehnike kojima se prevoditelji služe prilikom prevođenja te kojima se provodi tekstualna analiza i, u kombinaciji s drugim sredstvima, ispituje prijevodna istovrijednost u odnosu na izvorni tekst. Prikazuju se politike prevođenja u okviru Europske unije i Republike Hrvatske.

5.1. Pojam istovrijednosti i dosljednosti

Pitanje poimanja istovrijednosti seže od vremena prvih prijevoda i rasprava treba li prevoditi riječ za riječ ili smisao za smisao. Munday (2008) pobraja teoretičare koji su se bavili prevođenjem od Cicerona (46 pr.n.e.), sv. Jeronima (395), Drydena (1680) i Schleiermachersa (1813) pa do suvremenih teorija prevođenja i razvoja sistematičnijih analiza prijevoda – Nida (1964) Catford (1965), Reiss (1971), House (1977), Newmark (1981), Koller, (1979), Holz- Mäntarri (1984), Vermeer (1984), Nord (1988), Chesterman (1989), Baker (1992), Pym (1992), Newman (1994), Toury (1995) i dr. – od kojih će u ovom radu samo neke biti spomenute.

Nakon stoljeća rasprava oko doslovnog i slobodnog prevođenja (riječ za riječ ili smisao za smisao), 50-te i 60-te godine 20. stoljeća obilježili su sustavniji pokušaji analize prijevoda uz korištenje koncepata i terminologije iz semantike i pragmatike te naslanjajući se na lingvističke teorije poput generativno-transformacijske teorije Noama Chomskog (1957, 1965).

Nida (1964) razlikuje formalnu istovrijednost, gdje je naglasak na obliku i sadržaju poruke, tj. na strukturi izvornog teksta, te dinamičku istovrijednost, koja se temelji na principu jednakog učinka, tj. naglašava važnost ciljnog teksta i primatelja te potpunu prirodnost izraza.

Newmarkovi (1981) pojmovi semantičkog i komunikativnog prevođenja poklapaju s Nidinima no, Newmark smatra da nije moguće ostvariti potpuni istovrijedni učinak ukoliko je tekst izvan prostora i vremena jezika cilja.

70-tih i 80-tih godina 20. stoljeća u Njemačkoj se razvijaju funkcionalne, tj. komunikacijske teorije istovrijednosti koje nadograđuju prethodno spomenute statične lingvističke teorije.

Naime, Koller (1979) smatra da prevoditelj prije svega mora odrediti hijerarhiju vrijednosti koje je nužno sačuvati u ciljnom tekstu te sukladno tome odrediti hijerarhiju istovrijednosti.

Razlikuje pet razina istovrijednosti:

- denotativnu (istovrijednost izvanjezičnog sadržaja teksta);
- konotativnu (istovrijednost koja se odnosi na leksički izbor, posebno između bliskoznačnica);
- tekstnu (istovrijednost prema vrsti teksta);
- pragmatičku (komunikativna istovrijednost usmjerena na primatelja teksta ili poruke);
- formalnu (istovrijednost forme i stila teksta).

Nord (1988), pak, u svojoj teoriji objedinjuje i nadograđuje Reissinu teoriju (1977, 1989) koja povezuje funkcije jezika s vrstama teksta i prijevodnim strategijama, Holz-Mäntarrin (1984) model translatološke akcije prema kojem je prevođenje komunikacijski proces u koji je, osim samog prevoditelja, uključeno i nekoliko drugih subjekata te Vermeerovu (1989) teoriju *skoposa* prema kojoj prijevodnu strategiju određuje svrha samoga prijevoda te funkcija koju on ima u kulturi cilja.

90-tih godina razvijaju se teorije prijevodne istovrijednosti koje se temelje na analizi diskursa. Naime, Baker (1992) govori o različitim razinama istovrijednosti – na razini riječi, fraze, gramatike, tematske strukture, teksta, kohezije i pragmatike u smislu koherentnosti, presupozicije i implikacije.

House (1977, 1997) svoj model procjene kvalitete prijevoda temelji na teoriji i analizi diskursa, dok Hatim i Mason (1990) idu korak dalje pa uključuju pragmatičku i semiotičku dimenziju prevođenja te sociolingvističke i semiotičke implikacije diskursa.

Drugi odgovor na statične preskriptivne modele i opsesiju odnosom istovrijednosti 1:1 predstavlja teorija polisustava koju je uveo Even Zohar (1978) i prema kojoj je prevedena književnost tek jedan od sustava unutar većeg društvenog, književnog i povijesnog sustava ciljne kulture. Dinamički odnos između različitih sustava određuje strategije prevođenja.

Toury (1995) se zalaže za deskriptivne teorije prevođenja gdje je istovrijednost vezana uz kontinuum "prihvatljivosti" i "prikladnosti". Cilj je otkrivanje obrazaca ponašanja prilikom prevođenja te zakona i normi koje upravljaju procesom prevođenja.

Bassnett i Lefevere (1990) odmiču se od samog jezika te proučavaju interakciju između prevođenja i kulture, način na koji kultura utječe na prevođenje i ograničava ga, te veće koncepte poput konteksta, povijesti i konvencije.

Venuti (1995: 20) se bavi problemom "(ne)vidljivosti" prevoditelja te razlikuje dvije prijevodne strategije, *podomaćivanje* i *postranjivanje* (eng. *domestication and foreignization*).

'[He]bemoans the phenomenon of domestication since it involves 'an ethnocentric reduction of the foreign text to [Anglo-American] target-language cultural values' (Munday, 2008)

Biel (2008) navodi da je, pod utjecajem kognitivnih znanosti, koncept prijevodne istovrijednosti doživio značajne promjene:

'... First of all, equivalence forms a continuum and is scalar (Tabakowska 2005: 244). By extension, it is no longer regarded as a relationship of identity but as a relationship of similarity (Tymoczko 2005: 1092) or the optimum degree of approximation (Alexieva 1993: 103).'

Na sličan su način, razvoj i široka upotreba tehnologije u kontekstu korpusno utemeljenih istraživanja, audiovizualnog prevođenja, lokalizacije i globalizacije također utjecali na promjene u poimanju istovrijednosti kao odnosa sličnosti i optimalne približnosti.

5.1.1. Istovrijednost i dosljednost u prevođenju pravnih tekstova

Za razliku od prijevoda drugih stručnih tekstova (iz područja npr. medicine ili tehničkih znanosti) koji sadrže više univerzalnih nego kulturološki obilježenih elemenata, u slučaju prijevoda pravnih tekstova, pojmovi su vezani uz pravne sustave, nacionalne ili nadnacionalne, koji imaju svoju specifičnu povijest, strukturu te pravno shvaćanje, što često dovodi do nepodudarnosti među pravnim konceptima različitih (nad)nacionalnih pravnih sustava.

Međutim, Šarčević (2000) navodi da je, zbog autoritativnog statusa pravnih tekstova i njihove normativne prirode (zbog koje je njihova rana povijest prevođenja bila usko vezana uz prevođenje biblijskih tekstova), pravno prevođenje ostalo pod utjecajem tradicije strogo doslovnog prevođenja duže nego druga područja prevođenja.

Naime, primjena strogo doslovnog prevođenja koje podrazumijeva doslovno prevođenje svake riječi uz zadržavanje istog gramatičkog oblika i redoslijeda riječi iz izvornika, u slučaju pravnih tekstova dovedena je u pitanje tek u 19. i ranom 20. stoljeću. Promjena u načinu razmišljanja dovela je do postupnog zauzimanja fleksibilnijeg pristupa pri prevođenju koji je orijentiran na krajnjeg korisnika prijevoda.

'...Pieńkos (1993:298-307) emphasizes that identicalness is not possible in legal translation and Alcaraz and Hughes (2002:179) acknowledge that it is elusive and illusory. Šarčević (1997) regards equivalence as fidelity to the spirit rather than to the letter of the law or a search for equal intent.' (Biel, 2008:24)

Osim uspostavljanja odnosa istovrijednosti, zadatak prevoditelja je osigurati i terminološku dosljednost koja podrazumijeva prevođenje termina izvornog jezika uvijek istim terminom ciljnog jezika. U protivnom, kako Gašpar (2013) navodi, može doći do upotrebe alternativnih istovrijednica i terminološke zalihosti pogotovo ako je riječ o izradi višejezične terminološke baze npr. ako se za 100 pravnih izraza koristi 200 termina, za prijevod na 10 jezika umjesto 1000 koristit će se 2000 termina.

Novak i sur. (2003: 19) ističu da je terminološka dosljednost zlatno pravilo pri pravnom prevođenju te da je apsolutno nužna kako bi se postigla pravna sigurnost. Također, u predgovoru Priručnika za prevođenje pravnih propisa Republike Hrvatske na engleski jezik (2006), ističe se da je “u prevođenju pravnih tekstova, za razliku od druge vrste prevođenja, odnosno pisanja, ponavljanje vrlina, a ne mana!”.

5.2. Prijevodne tehnike

Kako bi se povećala učinkovitost rješavanja prijevodnih problema vezanih uz konceptualne i/ili strukturalne asimetrije dvaju jezika, pri međujezičnom transferu, potrebno je primijeniti odgovarajuće prijevodne tehnike. Prema mišljenju Moline i Hurtado Albir (2002: 509), prijevodne se tehnike moraju koristiti funkcionalno i dinamički, ovisno o vrsti teksta i prijevoda, svrsi prijevoda, korisnicima kojima je namijenjen te metodi prevođenja.

5.2.1. Prijevodne metode, strategije, tehnike i postupci

Molina i Albir (2002: 499-506) navode autore poput Vinay i Darbelneta (1958, 1995), Nide (1964), Nide i Tabera (1969), Margota (1979), Vázquez Ayore (1977), Delislea (1993) i Newmarka (1988) čiji pokušaji definiranja i klasificiranja procesa i rezultata prevođenja rezultiraju terminološkom, konceptualnom i klasifikacijskom neusklađenošću zbog čega još uvijek ne postoje standardizirani nazivi koji jasno određuju i razgraničavaju prijevodne procese i rezultate. Stoga se koriste različiti nazivi kao što su: prijevodne metode, strategije, tehnike i postupci koje Molina i Albir (2002) jasno definiraju, kako slijedi:

'Translation method (interpretative-communicative, literal, free, philological) refers to the way a particular translation process is carried out in terms of the translator's objective, i.e., a global option that affects the whole text. *Translation strategies* are the procedures used for comprehension and reformulation, and open the way to finding a suitable solution for a translation unit materialized by using a particular technique. In problem solving, strategies are part of the process whereas techniques affect the result. *Translation techniques* allow us to describe the actual steps taken by the translators in each textual micro-unit and obtain clear data about the general methodological option chosen. Since, the *translation (technical) procedures* affect the results and not the process, they should be distinguished from strategies and called translation techniques.'

5.2.2. Modeli prijevodnih tehnika primijenjeni u istraživanju

Vještina prevoditelja očituje se u njihovoj sposobnosti izbora najprikladnijih tehnika u procesu prevođenja kojima se želi postići jasnoća, nedvosmislenost, obuhvatnost, suvislost i dosljednost prijevoda. Prevođenje dokumenata Europske unije na 23 jezika upravo zahtijeva primjenu različitih prijevodnih tehnika, zbog različite naravi jezika, a u svrhu postizanja istovrijednosti službenih jezičnih verzija.

Prvu klasifikaciju prijevodnih tehnika s metodološkim ciljem donose i pojašnjavaju Vinay i Darbelnet (1985, 1995) u svom radu *Stylistique comparée du français et de l'anglais: méthode de traduction*.

Tablica 4. Prikaz modela prijevodnih tehnika od Vinay i Darbelneta (1958, 1995)

Direct translation procedures	Borrowing
	Calque
	Literal Translation
Oblique translation procedures	Transposition
	Modulation
	Equivalence
	Adaptation

Prema Vinayu i Darbelnetu (1958/ 1995), doslovno prevođenje je recept za dobar prijevod te 'literalness should only be sacrificed because of structural and metalinguistic requirements and only after checking that the meaning is fully preserved'.

Budući da doslovno prevođenje nije uvijek moguće niti prikladno, potrebno je primjenjivati i druge prijevodne tehnike.

Transpozicija podrazumijeva promjenu u gramatičkim kategorijama (korištenje npr. glagola umjesto imenice, imenice umjesto zamjenice itd.) i to sve zbog morfosintaktičkih obilježja jezika cilja. Pritom smisao i leksički odabir ostaju nepromijenjeni.

Modulacija, pak, podrazumijeva promjenu kognitivnih kategorija (npr. apstraktno – konkretno; uzrok – posljedica; dio – cjelina; jedan dio – drugi dio; negativno – pozitivno; aktiv – pasiv; mjesto – vrijeme i dr.).

Prema riječima Vinaya i Darbelneta (1958/1995)

'Modulation is a procedure that is justified...when, although a literal, or even transposed, translation results in a grammatically correct utterance, it is considered unsuitable, unidiomatic or awkward in the TL.'

Tablica 5. Prikaz proširenog modela prijevodnih tehnika od Vinay i Darbelneta (1958, 1995)

borrowing	Bulldozer (E) ⇒ Bulldozer (F)
calque	Fin de semaine (F) ⇒ Week-end (E)
literal translation	L'encre est sur la table (F) ⇒ The ink is on the table (E)
transposition	Défense de fumer (F) ⇒ No smoking (E)
crossed transposition	He limped across the street (E) ⇒ Il a traversé la rue en boitant (F)
modulation	Encre de Chien (F) ⇒ Indian Ink (E)
equivalence	Comme un chien dans un jeu de quilles (F) ⇒ Like a bull in a china shop (E)
adaptation	Cyclisme (F) ⇒ Cricket (E) ⇒ Baseball (U.S)
compensation	I was seeking <u>thee</u> , Flathead (E) ⇒ En vérité, c'est bien toi que je cherche, <u>O</u> Tête-Plate (F)
dissolution	Tir à l'arc (F) ⇒ Archery (E)

concentration	Archery (E) ⇒ Tir à l'arc (F)
amplification	He talked himself out of a job (E) ⇒ Il a perdu sa chance pour avoir trop parlé (F)
economy	Nous ne pourrons plus vendre si nous sommes trop exigeants (F) ⇒ We'll price ourselves out of the market (E)
reinforcement	Shall I phone for a cab? (E) ⇒ Voulez-vous que je téléphone pour faire venir une voiture? (F)
condensation	Entrée de la garde (F) ⇒ To the station (E)
explicitation	His patient (E) ⇒ Son patient / Son patiente (F)
implicitation	Go out/ Come out (E) ⇒ Sortez (F)
generalization	Guichet, fenêtre, devanture (F) ⇒ Window (E)
particularization	Window (E) ⇒ Guichet, fenêtre, devanture (F)
articulation	In all this immense variety of conditions... (E) ⇒ Et cependant, malgré la diversité des conditions... (F)
juxtaposition	Et cependant, malgré la diversité des conditions,... (F) ⇒ In all this immense variety of conditions... (E)
grammaticalization	A man in a blue suit (E) ⇒ Un homme vêtu de blue (F)
lexicalization	Un homme vêtu de blue (F) ⇒ A man in a blue suit (E)
inversion	Pack separately [...] for convenient inspection (E) ⇒ Pour faciliter la visite de la douane mettre à part [...] (F)

Prvotni popis od sedam osnovnih tehnika, proširen je i sadrži dihotomije *concentration/ dissolution*, *reinforcement/ condensation* te *amplification/ economy* koje se, prema Molina i Albir (2002), preklapaju te ih se, stoga, može svesti na jedinstvenu dihotomiju amplifikacija/ ekonomičnost gdje amplifikacija podrazumijeva korištenje više riječi u jeziku cilja za izražavanje iste ideje, a ekonomičnost je proces suprotan od amplifikacije.

Delisle (1993), pak, uvodi prijevodne tehnike dodavanja i izbacivanja te ih definira kao prijevodne pogreške.

‘Addition is to introduce unjustified stylistic elements and information that are not in the ST, omission is the unjustifiable suppression of elements in the ST.’

U ovom istraživanju, koje obuhvaća lingvističko-translatološku analizu engleskih fraznih glagola u jeziku prava, želi se ispitati primjena prijevodnih tehnika doslovnog prevođenja, transpozicije i modulacije (na razini sinonima i vida) te eventualni primjeri prijevodnih tehnika amplifikacije i ekonomičnosti koje se, sukladno potrebi za preciznošću, ne bi trebale koristiti u jeziku prava kao ni tehnike dodavanja i izbacivanja koje se, kako je navedeno, smatraju prijevodnim pogreškama.

5.3. Politika prevođenja u Europskoj uniji

Prema Priručniku za prevođenje pravnih akata Europske unije (2002), pravni propisi Europske unije sastavljaju se i objavljuju na svim službenim jezicima. Tekstovi na svim jezicima imaju jednaku pravnu snagu i jednako su vjerodostojni. S pravnoga gledišta svi su tekstovi izvornici, a ne prijevodi. Zapravo se naziv *prijevod* uopće ne koristi.

Budući da prijevodi koji doslovno slijede izvorni tekst mogu biti nejasni ili nerazumljivi jer nisu u skladu sa strukturnim i metalingvističkim obilježjima ciljnog jezika, pri prevođenju pravnih propisa Europske unije naglasak se upravo stavlja na ciljni jezik. U tom smislu Pierre Pescatore, bivši sudac Suda EZ-a, naglašava da je idealan prijevod pravnih propisa Europske unije razumljiv kao da je sastavljen upravo na tom jeziku (Novak i sur., 2003). Međutim, kao i stručnjaci iz institucija EU-a za izradu pravnih propisa, tako i prevoditelji podliježu mnogim ograničenjima.

Radi postizanja ujednačenosti tekstova, formalna je struktura akata Europske unije ista u svakom jeziku, a sintagme i rečenice koje izražavaju određene pravne radnje normirane su u svim jezicima.

Pravnici-jezični stručnjaci iz institucija EU-a objavili su *Manual of Precedents for the Acts Established within the Council of the European Union* (2002) koji obvezuje sve prevoditelje da se pridržavaju normi za sve vrste pravnih dokumenata.

Također, u sporazumima koji Opću upravu za pismeno prevođenje povezuju s drugim službama unutar Europske komisije stoji:

“U svojim prijevodima Opća uprava za pismeno prevođenje jamči ispravnu upotrebu jezika cilja, terminologije specifične kako za konkretno područje tako i za Europsku komisiju, dosljednost u odnosu na izvorni tekst i druge jezične verzije te usklađenost s obilježjima specifičnima za različite vrste tekstova (pravne, političke, pisma, govore, internetske tekstove i dr.)” (European Union, 2012: 13)

Kako bi se ostvarili navedeni ciljevi, verzije na ostale službene jezike rade prevoditelji koji su stručnjaci za određena tematska područja i koji rade u informatički osviještenoj okolini koristeći alate za računalno potpomognuto prevođenje kojima je omogućen bolji protok informacija i komunikacije, tj. umreženost, što pridonosi boljoj kvaliteti i dosljednosti. Kvalitetu potom kontroliraju sve službe za prevođenje, pravne službe te Ured za publikacije Europske komisije (Steinberger i dr., 2013).

5.3.1. Pomagala pri prevođenju u EU

S više od 2 500 djelatnika, Opća uprava za pismeno prevođenje (DGT) Europske komisije jedna je od najvećih prevoditeljskih službi na svijetu. Broj prevedenih kartica u 2015. godini iznosio je 1.9 milijuna.¹⁴

Informacijsko-komunikacijska tehnologija ima ključnu ulogu u svakodnevnom prevođenju u EU.

Tablica 6. DGT alati (DGT, 2009)

DGT ALATI
Alati za administraciju i dokumentaciju:
o Poetry o Suivi o TraDesk o DGTVista o EUR-Lex
Alati za prevođenje:
o Terminološke baze o Prijevodne memorije o Strojno prevođenje
Prepoznavanje govora

Poetry je softver koji se koristi za elektronsko slanje zahtjeva za prevođenje od drugih službi Europske komisije do Opće uprave za prevođenje – DGT-a, dok je *Suivi* softver koji se koristi za elektronsko upravljanje tim zahtjevima unutar DGT-a.

TraDesk je prevoditeljevo sučelje koje mu omogućava upravljanje dokumentima koje treba prevesti i pristup elektronskim arhivama u kojima su pohranjeni raniji prijevodi.

DGTVista predstavlja aplikaciju za pretraživanje i pregledavanje svih prevedenih dokumenata od 1994. godine, te sadrži sve dolazne (većinom izvorne) i odlazne dokumente (većinom prijevode).

EUR-Lex je besplatno i javno dostupan sustav za pregledavanje zakonodavstva Europske unije.

Kada su u pitanju terminološki alati, valja spomenuti IATE (engl. *Inter-Active Terminology for Europe*, Interaktivno nazivlje za Europu), tj. međuinstitucijsku bazu podataka koja sadrži nazivlje svih institucija EU-a (ukupno oko 1,4 milijuna višejezičnih unosa) i pokriva sve jezike EU-a te latinski.

¹⁴ podatak dostupan na http://ec.europa.eu/dgs/translation/faq/index_en.htm

DocFinder je alat pomoću kojega se brzo može pronaći određeni dokument na osnovi referenci u tekstu koji se prevodi, a *Multidoc 2.0* sadrži dobro organiziranu skupinu poveznica na vanjske izvore koju nadopunjuju i održavaju prevoditelji.

Quest II je alat za metapretraživanje koji uvelike skraćuje vrijeme potrebno prevoditeljima za pronalaženje rješenja terminološkog problema na način da omogućuje pretraživanje jako velike količine internih i javnih terminoloških izvora u vremenu koje bi inače bilo potrebno za pretraživanje samo jednog izvora.

Euramis je središnja prijevodna memorija DGT-a koja trenutno broji oko 645 milijuna segmenata i pokriva sve službene jezike EU-a, dok je *Translator's Workbench* lokalna memorija koja koristi integrirane alate za pomoć prevoditeljima te prijevodne memorije Euramisa.

Sustav *ECMT-a* (engl. *European Commission Machine Translation*) je sustav Europske komisije za strojno prevođenje temeljen na gramatičkim pravilima (eng. *rule-based MT*) koji je bio dostupan prevoditeljima i administratorima od 1976. do 2010. Koristio se za prevođenje oko 2 milijuna stranica godišnje i bio je ograničen na 10 jezika (28 jezičnih parova). Zamijenio ga je sustav strojnog prevođenja temeljen na statistici (eng. *statistical MT*) MT@EC, koji je pokrenut 2010. a u upotrebi je od 2013. Dostupan je institucijama i tijelima EU-a te javnim administrativnim tijelima svih članica EU-a i zemalja Europskog gospodarskog prostora te pokriva 552 jezične kombinacije.

Mnogi prevoditelji u DGT-u koriste i program za prepoznavanje govora pomoću kojega diktiraju tekst izravno u računalo i time skraćuju vrijeme prevođenja.

Osim gore navedenih elektroničkih alata i priručnika za sastavljanje pravnih tekstova kojima se mogu voditi i prevoditelji prilikom prevođenja EU dokumenata i koji su već spomenuti u potpoglavlju 3.2., na internetskoj stranici Opće uprave za prevođenje Europske komisije, postoje, primjerice, i smjernice *Translation checklist* i *Translating from Slovak into English* koje su namijenjene prevoditeljima sa svrhom osiguravanja bolje kvalitete prijevoda. U njima je naglašena potreba za npr. korištenjem kratkih i logičkih rečenica, izbjegavanjem upotrebe složene gramatike i leksika te ograničenom upotrebom pasivnih oblika, no frazni glagoli nisu posebno spomenuti.

5.4. Politika prevođenja u Republici Hrvatskoj

1. srpnja 2013. godine Republika Hrvatska postala je 28. punopravna članica Europske unije. Procesu pristupanja Europskoj uniji, prethodilo je, među ostalim, i prevođenje velikih količina pravnih dokumenata, kako pravne stečevine EU-a na hrvatski jezik, tako i pravnih propisa Republike Hrvatske na engleski jezik. Zbog navedenih okolnosti, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova objavilo je nekoliko priručnika za prevođenje s ciljem postizanja visoke kakvoće i što bolje ujednačenosti prijevoda:

- *Priručnik za prevođenje pravnih akata Europske unije* (Novak i sur., 2003). Pored općih uputa kako prevladati probleme koji se javljaju pri prevođenju jednakovrijednih pravnih propisa, najveći dio *Priručnika* čini prijevod prvog dijela *Manual of Precedents for Acts Established within the Council of the European Union*. U tom su dijelu prikazane sve vrste pravnih akata u obliku obrazaca, koji su tiskani dvojezično, na engleskom i hrvatskom jeziku, radi lakše uporabe pri prevođenju. *Priručnik* sadrži i neke praktične upute, kao što su načini uređivanja teksta, dokumenti tijela EU-a, neki pravni izrazi i najčešće kratice.

U dijelu *Opće upute*, *Priručnika* (Novak i sur., 2003), Šarčević se dotiče tehnika preporučenih kod prevođenja pravnih akata te naglašava da su "prevoditelji odgovorni za točnost prijevoda. Iako se izvorni tekst mora prevesti u cijelosti, točnost se ne postiže doslovnim prevođenjem svake riječi izvornoga teksta. Kao i stručnjaci za izradu pravnih propisa, prevoditelji trebaju težiti jasnoći i preciznosti, pa i onda kad to zahtijeva izostavljanje nepotrebnih riječi iz izvornoga teksta. Ono je dopušteno samo u nenormiranim odredbama i samo ako se time ne mijenjaju značenje i učinci. Da bi se odgovorno odlučilo, potrebno je znati kada, gdje i u kolikoj mjeri prevoditelj može biti slobodan. Među ostalim to pretpostavlja sposobnost prevoditelja da raspozna normirane i nenormirane odredbe." Također napominje da "uporaba sinonima nije dopuštena jer bi mogli dovesti do pogrešnoga tumačenja".

- *Priručnik za prevođenje pravnih propisa Republike Hrvatske na engleski jezik* (2006) u kojem se govori o problematici prevođenja pravnih propisa te o objektivnom prenošenju izvornoga teksta i "vjernosti prijevoda". Prikazani su obrasci hrvatskih pravnih propisa s prijevodom na engleski jezik. Naveden je glosar s nazivima tijela javne vlasti, radnih mjesta, položaja i ustrojstvenih jedinica te termini vezani uz pravo. Zadnji dio *Priručnika* čini *Style Guide for Croatian Legislation*, koji nije sveobuhvatan vodič kroz gramatiku i jezičnu

uporabu, već pregled najvažnijih dvojbi s kojima se susreće govornik hrvatskoga jezika u prevođenju na engleski. Taj je dio nastao temeljem sličnih priručnika Europske komisije (*English Style Guide*) i Ureda za publikacije Europske unije (*Interinstitutional Style Guide*) iz kojih je preuzet znatan dio materijala, uz potrebne prilagodbe. Cilj mu je dodatno osigurati dosljednost ne samo prijevoda zakonodavstva već i svih drugih pravnih dokumenata.

- *Englesko-hrvatski i hrvatsko-engleski glosar Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica* (Bratanić, Tafra 2002) - jedan od prvih englesko-hrvatskih priručnika nazivlja i vokabulara pravnih akata EU te prvi specijalizirani glosar te vrste u nas namijenjen primarno prevođenju. Sastavljen je s ciljem stvaranja, usklađivanja i normiranja odgovarajućega hrvatskoga leksika, osobito pravne terminologije koja bi se jednoznačno i sustavno rabila u procesu prevođenja europske legislative. U svom englesko-hrvatskom dijelu, obuhvaća gotovo 6500 natuknica, fraza, kolokacija i slobodnih leksičkih sveza, specifičnih, po značenju i načinu upotrebe, za jezik pravnih disciplina. U nj je uvršten isključivo vokabular engleske i hrvatske inačice *Sporazuma*, i to samo ona značenja, a najčešće i oblici, ostvoreni u tom konkretnom kontekstu. Najčešća prijevodna istovrijednica, u slučaju kad ih je više, u načelu se navodi prva.

U *Pregovoru* stoji da je *Glosar* u prvom redu deskriptivan, a ne preskriptivan priručnik te da će njime zacijelo postati razvidnije kako terminologiju ovoga područja i konkretni stručni žanr valja još dotjerivati i ujednačavati.

- *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003) – Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija (Hidra), Ministarstvo za europske integracije te pravni i jezični stručnjaci udružili su se na projektu prevođenja i izdavanja ovoga rječnika koji je nastao kao hrvatski prijevod češkoga četverojezičnoga rječnika prava Europske unije. Izvornik je izrađen na osnovi više dokumenata Europske zajednice preuzetih sa: <http://europa.eu.int> i <http://www.eurotreaties.com>, a najveći broj izraza potječe iz osnivačkih ugovora iz 1992. godine (tzv. maastrihtska verzija). U hrvatskom je izdanju češki jezik zamijenjen hrvatskim pa se u njemu pravno i drugo nazivlje primarnoga zakonodavstva EU-a navodi na engleskom, hrvatskom, francuskom i njemačkom jeziku. Engleske, češke, francuske i njemačke istovrijednice uspostavljene su tako što su se odgovarajući leksemi ili

leksičke sveze iz četiriju jezičnih verzija jednostavno izolirali iz tekstova na tim jezicima i poredali jedni uz druge.

Kako bi se zajamčilo kontekstualno razumijevanje svih navedenih izraza, u petom se stupcu navode točni podaci o izvorima (ugovorima ili drugim aktima) i konkretnom kontekstu za svaku rječničku jedinicu. Rezultat je takva postupka da engleskomu nazivu nisu uvijek nužno pridruženi najprikladniji nazivi u ostala tri jezika, već oni koji se u odgovarajućim verzijama dokumenta doista i nalaze. Drugim riječima, strože leksikografski gledano, oni se (ni formalno, pa ponekad ni sadržajno) ne doimlju uvijek kao idealni raznojezični sinonimi jer se u tekstovima ugovora i drugih akata njihovo preciznije značenje oslanja na šira kontekstualna sredstva i konkretno sintaktičko okruženje.

U predgovoru hrvatskom izdanju naglašena je važnost da se pravni dokumenti prevode jednoznačno i nedvosmisleno te da se jednoznačnost može postići samo dosljednom i ujednačenom uporabom dogovorenoga pravnoga i ostaloga stručnoga nazivlja koje se javlja u aktima obuhvaćenima pravnom stečevinom Zajednice.

- *Englesko-hrvatski glosar bankarstva, osiguranja i financijskih usluga* (2005)

Kao osnova za izradu *Glosara*, uzeti su zakonodavni tekstovi Europske unije (direktive i drugi) koji uređuju financijski sektor te ekonomski englesko-hrvatski rječnici koji su dostupni na hrvatskom tržištu. U drugoj polovici 2003. radna je skupina iz raznih izvora kojima se služila, identificirala ključnu terminologiju iz oba područja (financije, bankarstvo i Europska unija). Kako su za dio engleskih izraza već postojale hrvatske istovrijednice, pristupilo se prevođenju ostalih izraza, te ujednačivanju već prevedenih naziva prema dvama izvorima (Ante Babić, *Englesko-hrvatski ekonomski rječnik*, Zagreb, 2001., i izdanja Hrvatske narodne banke). Glosar obuhvaća gotovo 5 000 pojmova koji se odnose na financije, bankarstvo i osiguranje i Europsku uniju.

Na temelju osobne komunikacije s voditeljicom Službe za prevođenje zakonodavstva RH i drugih dokumenata za potrebe suradnje s institucijama EU (MVEP), Gašpar (2013: 188) navodi da je u prevođenju korpusa hrvatskih pravnih propisa (82 dokumenta) na engleski jezik sudjelovalo najmanje 39 prevoditelja, koji nisu koristili zajedničku prijevodnu memoriju ili terminološku bazu; da ne postoji radna skupina na razini Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH koja se bavi provjerom i usklađivanjem terminologije; da prijevodna memorija nije ažurirana te da su noviji prijevodi tek izmijenjene ili dopunjene verzije ranijih prijevoda.

Navedeni podaci i njihov utjecaj na dosljednost prevođenja svakako će se uzeti u obzir u istraživanju.

Osim navedenih elektroničkih priručnika i glosara, za potrebe ovog istraživanja koristit će se tiskani rječnici poput već spomenutog jednojezičnog rječnika engleskih fraznih glagola, *Cambridge Phrasal Verbs Dictionary* (2015), *Longman Dictionary of English Language and Culture* (1998) (LD); *Veliki englesko-hrvatski rječnik* (Bujas, 1999), *Englesko-hrvatski i Europske unije pravni rječnik* (Marunica, 2003), *Englesko-hrvatski rječnik prava, međunarodnih odnosa, kriminalistike i forenzičnih znanosti, kriminologije i sigurnosti*, (Gačić, 2004) i *Englesko-hrvatski rječnik prava i međunarodnih poslovnih odnosa* (Gačić, 2010) te digitalni jezični resursi poput *The Free Dictionary by Farlex* (FD), *Collocations Dictionary* (CD), EUR-Lex, *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003), terminološka baza IATE i Pojmovnik *Eurovoc*.

Cilj je ovog istraživanja utvrditi tipologiju istovrijednosti primijenjene u prevođenju pravnih dokumenata Europske unije i Repulike Hrvatske analizom prijevodnih istovrijednica fraznih glagola i prijevodnih tehnika koje su prevoditelji koristili u procesu prevođenja te ispitati dosljednost upotrebe fraznih glagola. Točnost prijevodnih istovrijednica ispitat će se uz pomoć dostupnih referentnih tiskanih i elektroničkih rječnika i terminoloških baza te će se dati kritički osvrt na navedene englesko-hrvatske resurse. U istraživanju će se ispitati i usklađenost prijevodnih rješenja s naputcima iz priručnika dostupnih prevoditeljima.

6. Istraživanje

U svrhu izrade doktorske disertacije provedeno je istraživanje na dvama usporednim korpusima (englesko-hrvatskome i hrvatsko-engleskome) koji ukupno broje 743 936 riječi te dvama jednojezičnim usporedivim korpusima (engleskom i hrvatskom) radi provjere automatskog crpljenja fraznih glagola, zastupljenosti fraznih glagola u jeziku prava, analize prijevodnih istovrijednica u smislu točnosti, dosljednosti i usklađenosti sa dostupnim relevantnim tiskanim i elektroničkim resursima te analize tehnika kojima su se prevoditelji koristili u procesu prevođenja. U istraživanju se primjenjuje definicija fraznog glagola kao strukture koja se sastoji od glagola i morfološki nepromjenjive jedne ili dviju čestica i koja djeluje kao jedinstvena leksička i semantička jedinica (v. potpoglavlje 2.1.), što je u skladu s referentnim izvorom *Cambridge Phrasal Verbs Dictionary* (2015) koji je korišten za provjeru popisa fraznih glagola. U ovom će se poglavlju opisati postupak automatskog crpljenja fraznih glagola preko čestica i istaknuti njegove prednosti i nedostaci, prikazati lingvističko-translatološka analiza fraznih glagola te provesti analiza rezultata i evaluacija.

6.1. Opis korpusa

Istraživanje je provedeno na dvama usporednim i dvama usporedivim korpusima:

- *Englesko-hrvatski usporedni korpus (EU korpus)*

koji se sastoji se od 16 engleskih pravnih tekstova (EU_en) i njihovih prijevoda na hrvatski jezik (EU_hr) koji ukupno sadrže 338 714 riječi. Za provedbu pilot istraživanja korišteno je 10 dokumenata kojima je dodano 6 novih dokumenata (4 direktive i 2 odluke) zbog reprezentativnosti i raznovrsnosti samog korpusa. Statistički podatci iz Tablice 5. ukazuju na manji postotak riječi za 2,1% u EU_hr korpusu u odnosu na EU_en korpus, što je očekivano s obzirom na razliku u naravi jezika (engleskog analitičkog i hrvatskog flektivnoga jezika). Svi dokumenti nastali su 2013. i 2014. godine i javno su dostupni na portalu EUR-Lex.

Tablica 7. Statistički podaci o EU korpusu

EU korpus			
br	naziv	EU_en	EU_hr
1.	Report 2013/C 365/35	4 036	3 576
2.	Report 2013/C 365/22	2 754	2 406
3.	Report 2013/C 365/14	3 154	2 744
4.	Commission Staff Working Document – Communication from the Commission	2 250	2 071
5.	Commission Staff Working Document – Proposal for a Regulation	5 698	5 315
6.	Supplementary rules	758	551
7.	Regulation (EU) No 1285/2013	15 285	12 715
8.	Regulation (EU) No 1286/2013	4 622	3 979
9.	Regulation (EU) No 1287/2013	9 367	8 254
10.	Regulation (EU) No 1288/2013	13 401	11 453
11.	Directive 2014/107/EU	17 342	16 233
12.	Directive 2014/104/EU	12 847	11 829
13.	Directive 2014/92/EU	18 568	16 774
14.	Directive 2014/90/EU	18 166	15 368
15.	Decision (2009/371/JHA)	20 809	17 150
16.	Decision No 1386/2013/EU	22 061	21 147
ukupno		171 118	167 596

- Hrvatsko-engleski usporedni korpus (RH korpus)

koji se sastoji od 8 hrvatskih pravnih tekstova (RH_hr) i njihovih prijevoda na engleski jezik (RH_en). Korpus sadrži ukupno 405 222 riječi, što je za 19,6% više u odnosu na EU korpus, budući da RH_en sadrži 20,1% više riječi u odnosu na RH_hr. Dokumenti su nastali u razdoblju od 2005. do 2010. godine te su preuzeti s portala HIDRA-e (danas Digitalni informacijsko-dokumentacijski ured Vlade RH). Tablica 8. prikazuje statističke podatke o korpusu koji sadrži različite vrste pravnih dokumenata.

Tablica 8. Statistički podaci o RH korpusu

RH korpus			
br		RH_hr	RH_en
1.	Zakon o hrvatskoj radioteleviziji	7 282	7 998
2.	Zakon o policiji	11 512	13 392
3.	Zakon o medijima	7 664	10 102
4.	Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva	21 255	22 804
5.	Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga	9 087	9 723
6.	Pomorski zakonik	96 781	120 094
7.	Pravilnik o dokumentaciji za ocjenu aktivnih tvari sredstava za zaštitu bilja	26 602	31 354
8.	Pravilnik o gospodarenju otpadnim vozilima	3 902	5 607
ukupno		184 085	221 137

- Engleski usporedivi korpus

koji se sastoji od pravnih dokumenata koji su izvorno napisani na engleskom jeziku (EU_en) i prijevoda hrvatskih pravnih dokumenata na engleski jezik (RH_en) koji su nastali u istom vremenskom razdoblju te pripadaju istom registru. Iz Tablica 7. i 8. proizlazi da RH_en sadrži 29,2% više riječi u odnosu na EU_en korpus, što se može objasniti samom naravi pravnog jezika koji teži jasnoći i preciznosti zbog koje prevoditelji često pribjegavaju eksplicitaciji (prijevodna tehnika amplifikacije) o čemu više u poglavlju 6.5. (*Analiza obilježja fraznih glagola, prijevodna istovrijednost i prijevodne tehnike*). Engleski usporedivi korpus koristi se za analizu sličnosti i razlika po pitanju zastupljenosti i načina upotrebe fraznih glagola kako bi se potvrdila hipoteza 5. da se prijevodi na engleski jezik razlikuju od tekstova izvorno pisanih na engleskom jeziku prvenstveno zbog upotrebe nominalizacije u izvornom jeziku te korištenju tehnike amplifikacije u prijevodima.

- Hrvatski usporedivi korpus

koji se sastoji se od pravnih dokumenata koji su izvorno napisani na hrvatskom jeziku (RH_hr) i prijevoda engleskih pravnih dokumenata na hrvatski jezik (EU_hr). Iz Tablica 7. i 8. vidljivo je da prijevodi sadrže 9,8% manje riječi u odnosu na tekstove koji su izvorno pisani na hrvatskom jeziku, što se može objasniti činjenicom da su se prevoditelji služili priručnicima koji upućuju na upotrebu prijevodne tehnike ekonomičnosti.

6.2. Alati i referentni jezični resursi

Za potrebe ovog istraživanja korišteni su alati: *WordSmith Tools* 6.0 i opcija *Find* alata *Word*, zatim tiskani rječnici: *Cambridge Phrasal Verbs Dictionary* (2015) (CPVD) i *Longman Dictionary of English Language and Culture* (1998) (LD); *Veliki englesko-hrvatski rječnik*, Bujas (1999), *Englesko-hrvatski i Europske unije pravni rječnik*, Marunica (2003), *Englesko-hrvatski rječnik prava međunarodnih odnosa, kriminalistike i forenzičnih znanosti, kriminologije i sigurnosti*, Gačić (2004) i *Englesko-hrvatski rječnik prava i međunarodnih i poslovnih odnosa kao rječnici prava*, Gačić (2010); te elektronički jezični resursi: *The Free*

*Dictionary by Farlex (FD)*¹⁵, *Collocations Dictionary (CD)*¹⁶, *Četverojezični rječnik prava Europske unije (2003)*¹⁷, terminološka baza IATE¹⁸ i Pojmovnik *Eurovoc*¹⁹.

- *WordSmith Tools 6.0*

Alat *WordSmith Tools 6.0* (2015) korišten je za automatsko crpljenje fraznih glagola putem čestica, provjeru dobivenih rezultata putem glagolskog segmenta te analizu okoline u kojoj se frazni glagoli pojavljuju. Razvio ga je Mike Scott na sveučilištu u Liverpoolu 1996.godine.

Za potrebe ovog istraživanja korišteni su potprogrami:

- *WS WordList, WL* – alat za popis različenica i grozdova različenica prema frekvenciji ili abecedno, uz detaljnu statistiku o broju i omjeru različenica i pojavnica u tekstu, prosječnoj duljini pojavnice, broju rečenica, odlomaka i poglavlja.

Slike 5. i 6. prikazuju statistički opis EU_en korpusa te abecedni popis različenica i njihovu statistiku.

N	text file	file size	tokens (running words) in	tokens used for word list	sum of entries	types (distinct words)	type/token ratio	standard	SSTR	SSTR basis	mean word length	word length std.dev.	sentences	mean (n words) std.dev.	ragraps	mean (n words) std.dev.	headings	mean	
1	Overall	403.21E	61.325	58.603	3.768	6,43	33,84	62,91	1,000	5,38	3,21	1,727	33,94	39,33	10	5,860	4,731		
2	EN_1.txt	26.459	4.036	3.792	924	24,37	36,45	52,25	1,000	5,37	3,16	141	26,89	23,94	1	3,792			
3	EN_2.txt	18.157	2.754	2.570	773	30,08	34,90	46,03	1,000	5,33	3,29	127	20,24	19,54	1	2,570			
4	EN_3.txt	20.903	3.154	2.914	826	28,35	36,07	49,51	1,000	5,46	3,40	120	24,28	27,96	1	2,914			
5	EN_4.txt	15.000	2.250	2.195	697	31,75	40,15	42,32	1,000	5,52	3,18	87	25,23	10,16	1	2,195			
6	EN_5.txt	37.432	5.098	5.589	1.097	19,03	37,02	51,04	1,000	5,37	3,05	160	34,93	40,93	1	5,589			
7	EN_6.txt	4.479	758	720	237	32,92			1,000	4,73	2,81	24	30,00	26,46	1	720,0			
8	EN_7.txt	99.145	15.285	14.671	1.572	10,72	31,09	61,98	1,000	5,31	3,19	354	41,45	38,54	1	14,67			
9	EN_8.txt	30.924	4.622	4.380	833	19,02	32,38	53,57	1,000	5,49	3,31	130	33,70	32,37	1	4,380			
10	EN_9.txt	61.966	9.367	8.955	1.395	15,58	34,60	56,31	1,000	5,43	3,25	286	31,31	24,50	1	8,955			
11	EN_10.txt	88.750	13.401	12.817	1.598	12,47	33,05	58,90	1,000	5,41	3,19	298	43,01	62,16	1	12,81			

Slika 5. Statistički opis EU_en korpusa

¹⁵ <https://www.thefreedictionary.com/>

¹⁶ <http://collocations.enacademic.com/>

¹⁷ <http://norma.digured.hr/rjecnik/rjecnik.asp>

¹⁸ <http://iate.europa.eu/UserSettings.do?method=remove>

¹⁹ <http://eurovoc.europa.eu/>

N	Word	Freq.	%	Texts
1	#	2,722	4,44	10
2	A	755	1,23	10
3	ABAC	1	1	10,00
4	ABILITY	4	1	10,00
5	ABLE	13	0,02	5
6	ABNORMALLY	1	1	10,00
7	ABOUT	15	0,02	7
8	ABOVE	10	0,02	4
9	ABROAD	4	2	20,00
10	ABSENCE	9	0,01	3
11	ABSENT	1	1	10,00
12	ABUSE	2	1	10,00
13	ACADEMIC	5	1	10,00
14	ACADEMICS	1	1	10,00
15	ACADEMIES	1	1	10,00
16	ACADEMY	2	2	20,00
17	ACCEDING	4	3	30,00
18	ACCELERATE	2	1	10,00
19	ACCELERATING	3	1	10,00
20	ACCEPT	3	1	10,00
21	ACCEPTABLE	1	1	10,00
22	ACCEPTANCE	4	3	30,00
23	ACCEPTED	4	3	30,00
24	ACCEPTING	1	1	10,00
25	ACCESS	66	0,11	7
26	ACCESSED	1	1	10,00
27	ACCESSIBILITY	3	2	20,00

Slika 6. Abecedni popis različenica EU_en korpusa

- *WS Keyword List, KWL* – alat za popis različenica s najvišom frekvencijom u odnosu na referentni popis za engleski jezik, tj. Britanski nacionalni korpus (BNC).

Na Slici 7. prikazan je dio ključnih riječi EU_en korpusa.

N	Key word	Freq.	%	Texts	RC.Freq.	RC.%	Keyness
1	THE	5.738	9,36	10	6.055.105	6,09	993,14
2	OF	3.024	4,93	10	3.049.564	3,07	608,13
3	#	2.722	4,44	10	1.604.421	1,61	2.093,30
4	AND	2.636	4,30	10	2.624.341	2,64	554,13
5	TO	1.949	3,18	10	2.599.505	2,61	71,91
6	IN	1.586	2,59	10	1.946.021	1,96	115,18
7	FOR	775	1,26	10	880.848	0,89	88,17
8	WITH	572	0,93	10	659.997	0,66	59,80
9	BE	547	0,89	10	651.535	0,66	47,48
10	SHALL	520	0,85	7	19.817	0,02	2.876,70
11	BY	434	0,71	10	513.444	0,52	39,20
12	EUROPEAN	406	0,66	10	20.245	0,02	2.035,34
13	ARTICLE	365	0,60	10	6.607		2.542,55
14	PROGRAMME	363	0,59	9	18.889	0,02	1.789,85
15	UNION	352	0,57	10	17.000	0,02	1.785,94
16	COMMISSION	333	0,54	9	9.844		2.004,42
17	REGULATION	280	0,46	8	2.554		2.316,35
18	SHOULD	241	0,39	6	104.967	0,11	281,37
19	NATIONAL	215	0,35	10	37.592	0,04	573,79
20	MEMBER	199	0,32	10	17.230	0,02	788,02
21	PROGRAMMES	195	0,32	7	6.427		1.132,39
22	ITS	190	0,31	10	160.579	0,16	65,80
23	FINANCIAL	185	0,30	8	16.534	0,02	721,51
24	INFORMATION	177	0,29	9	38.362	0,04	405,57
25	SUPPORT	176	0,29	9	30.668	0,03	470,69
26	STATES	173	0,28	10	17.873	0,02	627,76
27	COUNCIL	173	0,28	10	29.138	0,03	473,14

Slika 7. Popis dijela ključnih riječi EU_en korpusa

- *WS Concord tool* - alat za konkordancije koji omogućuje uvid u okolinu u kojoj se određena različenica ili fraza pojavljuju.

Na Slici 8. prikazan je primjer konkordancije za riječ *down* u kontekstu.

N	Concordance	Set	Tag	Word #	Sen	Sen	Para	Para	Hea	Hea	Sec	Sec	File	Date	%
1	the first subparagraph shall be broken down in the following categories of	B		7.925	19	15	0	53			0	53	EN_7.txt	2014.vij.04.00	53%
2	socio-economic benefits are broken down into three main categories: direct	R		627	17	9%	0	4%			0	4%	EN_7.txt	2014.vij.04.00	4%
3	, that overall amount should be broken down into various categories.	O		1.970	53	87	0	13			0	13	EN_7.txt	2014.vij.04.00	13%
4	level). However, cost is currently going down for all languages on the market			3.992	12	33	0	70			0	70	EN_5.txt	2014.vij.04.00	70%
5	In accordance with the guidelines laid down by the Commission, the			9.286	23	3%	0	62			0	62	EN_7.txt	2014.vij.04.00	62%
6	provides and under the conditions laid down therein, from a tide-over			11.74;	27	75	0	78			0	78	EN_7.txt	2014.vij.04.00	79%
7	966/2012 and with the measures laid down by the Commission in			10.59;	25	68	0	71			0	71	EN_7.txt	2014.vij.04.00	71%
8	in accordance with the objectives laid down in Article 2. To that end, it shall			8.719	21	97	0	58			0	58	EN_7.txt	2014.vij.04.00	58%
9	which apply in addition to the rules laid down in Regulation (EU, Euratom) No			4.658	12	78	0	31			0	31	EN_7.txt	2014.vij.04.00	31%
10	interoperability requirements are laid down in an international agreement			7.103	17	82	0	47			0	47	EN_7.txt	2014.vij.04.00	48%
11	one category of expenditure, as laid down in points (a) to (d) of the third			8.068	20	31	0	54			0	54	EN_7.txt	2014.vij.04.00	54%
12	provides and under the conditions laid down therein. Article 24			11.79;	27	98	0	79			0	79	EN_7.txt	2014.vij.04.00	79%
13	subject to the conditions laid down in this Article. 2. The power to			14.45;	32	86	0	96			0	96	EN_7.txt	2014.vij.04.00	97%
14	Galileo and EGNOS programmes laid down in Article 2(4) and (5),			14.13;	32	8%	0	94			0	94	EN_7.txt	2014.vij.04.00	94%
15	the Committee under the conditions laid down in its rules of procedure. 5.			14.76;	34	84	0	98			0	98	EN_7.txt	2014.vij.04.00	98%
16	Plan (BCP) have already been laid down in a proposal, expected to be			2.642	12	67	0	98			0	98	EN_2.txt	2014.vij.04.00	98%
17	the Committee under the conditions laid down in its rules of procedure. 6. The			14.80;	34	89	0	99			0	99	EN_7.txt	2014.vij.04.00	99%
18	of the Galileo programme laid down in Article 2(4) according to the			13.03;	29	60	0	87			0	87	EN_7.txt	2014.vij.04.00	87%
19	ceiling price, under the conditions laid down in paragraph 2. The price to be			11.82;	27	88	0	79			0	79	EN_7.txt	2014.vij.04.00	79%
20	of the EGNOS programme laid down in Article 2(5). The annual work			13.05;	29	95	0	87			0	87	EN_7.txt	2014.vij.04.00	87%
21	with the provisions and procedures laid down in Regulation (EU, Euratom) No			13.56;	31	36	0	90			0	90	EN_7.txt	2014.vij.04.00	91%
22	in accordance with the procedure laid down in Article 218 TFEU. Article 30			13.21;	30	89	0	88			0	88	EN_7.txt	2014.vij.04.00	88%
23	with the provisions and procedures laid down in Regulation (EU, Euratom) No			8.494	25	29	0	92			0	92	EN_9.txt	2014.vij.04.00	93%
24	the general and specific objectives laid down in Articles 3 and 4, the expected			6.110	19	22	0	66			0	66	EN_9.txt	2014.vij.04.00	67%
25	subject to the conditions laid down in this Article. 2. The power to			8.867	27	86	0	96			0	96	EN_9.txt	2014.vij.04.00	97%
26	on the transfer of personal data as laid down in Directive 95/46/EC and any			1.878	46	43	0	41			0	41	EN_8.txt	2014.vij.04.00	41%
27	the multiannual financial framework laid down in Council Regulation (EU,			1.172	27	75	0	26			0	26	EN_8.txt	2014.vij.04.00	26%

Slika 8. Primjer konkordancije za riječ *down*

Učinkovitost sustava *WordSmith Tools* 6.0 provjerava se statističkim mjerama *Preciznosti*, *Odziva* i *F- mjere*.

Prema Lopesu i sur. (2010:251), mjerenjem *Preciznosti* (P) dobije se postotak računalno pronađenih relevantnih fraznih glagola u odnosu na referentni popis (ručno načinjeni popis). Riječ je o omjeru broja fraznih glagola koji se nalaze na referentnom popisu (relevantni frazni glagoli ili RFG) i ukupnom broju pronađenih fraznih glagola (FG), tj. kardinalnost presjeka skupova RFG i FG kroz skup FG.

$$P = \frac{|RFG \cap FG|}{|FG|}$$

Odziv (O) je mjera koja prikazuje postotak relevantnih fraznih glagola u odnosu na referentni popis.

$$O = \frac{|RFG \cap FG|}{|RFG|}$$

F-mjera je harmonijska sredina između preciznosti i odziva.

$$F = \frac{2 \times P \times O}{P + O}$$

Sustav može pronaći točne frazne glagole koji se ne nalaze na referentnom popisu, a koji se u tom slučaju klasificiraju kao 'lažno pozitivni'.

- Opcija *Find*

Opcija *Find* u programu *Word* korištena je za jednostavno pretraživanje fraznih glagola preko čestice i preko glagola te jednorječnih sinonima najčešćih idiomatskih fraznih glagola. Omogućuje uvid u kontekst i podatak o broju pronađenih jedinica koje su zasjenjene te su stoga lako uočljive.

6.3. Ispitivanje metode automatskog crpljenja fraznih glagola na temelju čestica

Primjenjujući definiciju fraznog glagola kao strukture koja se sastoji od glagola i morfološki nepromjenjive jedne ili dviju čestica, provjerena je mogućnost automatskog crpljenja fraznih glagola preko čestica iz 10 dokumenata od kojih se sastoji EU korpus, s pomoću alata *WordSmith Tools 6.0*.

S pomoću potprograma *WS KeyWord List* utvrđeno je da se, za razliku od BNC-a gdje se među 500 najviše rangiranih funkcionalnih riječi na popisu pojavnica nalazi 28 čestica, u slučaju analiziranog uzorka od 10 dokumenata, među 500 ključnih riječi nalazi 8 čestica (*of, to, in, for, with, by, under i within*), što je očekivano s obzirom na mali opseg uzorka.

Za ekstrakciju ostalih čestica upotrijebljen je alat *WS WordList, WL*, a za uvid u okolinu u kojoj se čestice pojavljuju i ekstrakciju fraznih glagola alat *WS Concord tool*.

Tablica 9. Automatski popis čestica iz pilot korpusa

čestice	br.	potvrđene ²⁰
<i>of</i>	3 024	16
<i>to</i>	1 949	306
<i>in</i>	1 586	10
<i>for</i>	775	37
<i>with</i>	572	34
<i>on</i>	533	65
<i>by</i>	434	0
<i>at</i>	194	21
<i>from</i>	168	12
<i>under</i>	157	0
<i>out</i>	106	97
<i>through</i>	83	0
<i>up</i>	73	42
<i>down</i>	49	49
<i>over</i>	35	13
<i>across</i>	23	0
<i>about</i>	15	1
<i>along</i>	6	0
<i>around</i>	4	0
<i>back</i>	3	2
<i>off</i>	3	3
	9 792	715

²⁰tj. čestice koje su sastavni dio fraznog glagola (FG)

Iz Tablice 9. proizlazi da samo 20% pojava čestice *to* tvori 42% svih fraznih glagola te da, s obzirom na ukupni broj pojava, u kombinaciju fraznog glagola najviše ulaze čestice *out*, *up*, *down*, *back* i *off* koje, iako čine samo 2% od svih čestica, tvore čak 32% svih fraznih glagola od kojih 27% otpada na čestice *out*, *up* i *down*.

Preko čestica iz Tablice 9., ekstrahirani su i popisani svi frazni glagoli iz pilot korpusa.

Tablica 10. Popis fraznih glagola iz pilot korpusa

	FG	br		FG	br		FG	br		FG	br
1.	<i>refer to</i>	167	15.	<i>carry over</i>	10	29.	<i>start up</i>	3	43.	<i>go down</i>	1
2.	<i>relate to</i>	80	16.	<i>derive from</i>	9	30.	<i>write off</i>	3	44.	<i>lay out</i>	1
3.	<i>set out</i>	57	17.	<i>follow up</i>	9	31.	<i>engage in</i>	2	45.	<i>pass on</i>	1
4.	<i>lay down</i>	45	18.	<i>lead to</i>	9	32.	<i>open up</i>	2	46.	<i>rely on</i>	1
5.	<i>carry out</i>	38	19.	<i>allow for</i>	8	33.	<i>pay back</i>	2	47.	<i>roll out</i>	1
6.	<i>base on</i>	35	20.	<i>draw up</i>	8	34.	<i>stem from</i>	2	48.	<i>take on</i>	1
7.	<i>contribute to</i>	34	21.	<i>result in</i>	8	35.	<i>step up</i>	2	49.	<i>tide over</i>	1
8.	<i>associate with</i>	28	22.	<i>depend on</i>	8	36.	<i>pay off</i>	2	50.		
9.	<i>provide for</i>	24	23.	<i>deal with</i>	6	37.	<i>take over</i>	2	51.		
10.	<i>aim at</i>	21	24.	<i>account for</i>	5	38.	<i>take up</i>	2	52.		
11.	<i>set up</i>	20	25.	<i>pertain to</i>	5	39.	<i>bring about</i>	1	53.		
12.	<i>focus on</i>	14	26.	<i>build on</i>	4	40.	<i>build up</i>	1	54.		
13.	<i>consist of</i>	13	27.	<i>break down</i>	3	41.	<i>depart from</i>	1	55.		
14.	<i>amount to</i>	11	28.	<i>dispose of</i>	3	42.	<i>draw on</i>	1	56.		
ukupno: 715											

Iz Tablice 10. proizlazi da frazni glagoli čine tek 2% od ukupnog broja riječi u uzorku²¹ iz čega se može zaključiti da engleski frazni glagoli nisu učestali u jeziku prava. 5 najčešćih fraznih glagola čini 54%, a 25 najčešćih, 93% svih fraznih glagola iz čega se može zaključiti da frazni glagoli nisu ravnomjerno zastupljeni.

6.3.1. Učinkovitost sustava WS WordSmith Tools 6.0

Zahvaljujući podacima iz Tablice 9., moguće je vrednovati učinkovitost sustava WS WordSmith Tools 6.0. Budući da od ukupnih 9 792 čestica koje su pronađene u pilot korpusu, njih 715 tvori frazni glagol, *Preciznost* (P) sustava je vrlo niska i iznosi 7,5%. *Odziv* (O), postotak relevantnih fraznih glagola u odnosu na referentni popis koji sadrži 485 fraznih glagola pak vrlo je visok i iznosi 65,9%. *F-mjera* kao harmonijska sredina *Preciznosti* i *Odziva* očekivano je niska i iznosi 13,5%.

²¹ br.FG x 2 (jer se sastoji od 2 segmenta)

Iz navedenoga se može zaključiti da je frazne glagole moguće automatski crpiti preko čestica od kojih su sastavljeni, no da je, kako pokazuje mjera *Preciznosti*, potrebna značajna ljudska intervencija da se pročiste inicijalni rezultati dobiveni automatskim putem. Mjera *Odziva* pokazuje da je automatsko crpljenje, uz naknadnu ručnu obradu, učinkovitija metoda od isključivo ručnog crpljenja. Unatoč niskoj *Preciznosti*, nepobitna je činjenica da je automatsko crpljenje neusporedivo brža, jednostavnija i preglednija metoda koja nudi mnoštvo različitih načina analize, u ovom slučaju, čestica koje čine jako mali udio u ukupnom broju riječi iz pilot korpusa.

6.4. Stvaranje popisa fraznih glagola i usporedba s postojećim popisima

Stvaranju popisa fraznih glagola u engleskom usporedivom korpusu (EU_en i RH_en) prethodi stvaranje popisa čestica koje su sastavni dio fraznih glagola. Popis fraznih glagola omogućuje uvid u njihovu zastupljenost i čestotnost pojavljivanja.

Također, dobiveni popis uspoređuje se s popisima 25 najčešćih fraznih glagola koje su sastavili Gardner i Davis (2007) te Trebits (2009) kako bi se utvrdile njihove sličnosti i razlike.

6.4.1. Popis čestica koje su dio fraznih glagola

Budući da je pomoću alata *WS KeyWord List*, među 500 ključnih riječi u EU_en-u pronađeno 8 čestica (*of, to, in, for, with, by, under* i *within*), a u RH_en-u 6 čestica (*of, for, by, on, under, from*), za crpljenje ostalih čestica, kao i u pilot istraživanju, upotrijebljen je alat *WS WordList*, *WL*. Za uvid u okolinu u kojoj se one pojavljuju i crpljenje fraznih glagola, upotrijebljen je alat *WS Concord tool*.

Tablica 11. Popis čestica u usporedivom engleskom korpusu i čestotnost pojavljivanja u fraznom glagolu

		EU_en				RH_en			
	čestice	ukupno	FG	% od ukupno	% od FG	ukupno	FG	% od ukupno	% od FG
1.	<i>of</i>	7939	20	0,3%	1,1%	13871	60	0,4%	2,6%
2.	<i>to</i>	5446	693	12,8%	38%	5616	1037	18,5%	44,6%
3.	<i>in</i>	4249	40	1%	2,3%	4810	77	1,7%	3,5%
4.	<i>for</i>	2101	89	4,3%	4,9%	2990	85	2,8%	3,6%
5.	<i>with</i>	1569	71	4,5%	3,9%	1380	27	2%	1,2%
6.	<i>by</i>	1443	0	0	0	1782	0	0	0
7.	<i>on</i>	1356	194	14,3%	10,6%	2187	191	8,8%	8,3%
8.	<i>at</i>	542	34	6,3%	1,9%	665	23	3,5%	1%
9.	<i>from</i>	526	25	5%	1,4%	1278	9	0,7%	0,4%
10.	<i>under</i>	404	0	0	0	288	0	0	0
11.	<i>out</i>	318	289	90,1%	15,7%	475	431	91,4%	18,7%
12.	<i>within</i>	218	0	0	0	480	0	0	0
12.	<i>up</i>	176	134	79%	7,6%	315	268	85,7%	11,6%
13.	<i>through</i>	174	0	0	0	100	0	0	0
14.	<i>down</i>	170	162	95,3%	8,8%	14	14	100%	0,6%
15.	<i>over</i>	66	14	21,2%	0,8%	96	36	36%	1,5%
16.	<i>about</i>	40	5	12,5%	0,3%	80	0	0	0
17.	<i>across</i>	37	0	0	0	4	2	50%	0,1%
18.	<i>forward</i>	14	3	21,4%	0,2%	22	0	0	0
19.	<i>forth</i>	12	12	100%	0,7%	6	6	100%	0,3%
20.	<i>along</i>	11	0	0	0	15	0	0	0
21.	<i>around</i>	11	0	0	0	5	0	0	0
22.	<i>back</i>	4	3	75%	0,2%	10	0	0	0
23.	<i>off</i>	3	3	100%	0,2%	10	3	30%	0,1%
24.	<i>aside</i>	1	1	100%	0,1%	14	14	100%	0,6%
25.	<i>away</i>	0	0	0	0	10	3	30%	0,3%
ukupno		26612	1792			36043	2286		

Iz Tablice 11. proizlazi da se engleski potkorpusi značajno razlikuju po pitanju zastupljenosti čestica. RH_en sadrži znatno više pojava čestica *of*, *on*, *from*, *out*, *up* i *about*, dok EU_en sadrži više pojava čestica *under* i *down*.

Frazne glagole u EU_en-u tvori 18, a RH_en-u 17 čestica. Potkorpusi dijele 15 zajedničkih čestica od kojih su *for*, *with*, *on*, *at*, *from*, *forward*, *back* i *off* produktivnije u EU_en-u, iako se *for*, *on* i *from* nalaze među ključnim riječima RH_en-a, a *of*, *to*, *in*, *out*, *up*, *down* i *over* su produktivnije u RH_en-u, iako se *to* i *in* nalaze među ključnim riječima EU_en-a.

Ključne čestice tvore 50% svih fraznih glagola EU_en-a, od čega 38% otpada na česticu *to*, i 15% svih fraznih glagola RH_en-a, od čega 8% otpada na česticu *on*. Ključne čestice *by* i *under* ne tvore nijedan frazni glagol.

Iako čine 3% (EU_en), tj. 2% (RH_en) ukupnog broja čestica, u kombinaciju fraznog glagola najviše ulaze pojavnice čestica *out*, *up*, *down*, *forth* i *aside* koje čine 34% (EU_en), tj. 32% (RH_en) svih fraznih glagola. Potkorpusi se razlikuju po pitanju čestica *back* i *off*.

S obzirom na udio u ukupnom broju fraznih glagola, potkorpusi se najviše razlikuju u slučaju čestica *to* (EU_en - 38%; RH_en - 45%) i *down* (EU_en - 9%, RH_en - 1%).

Iz svega navedenog proizlazi da čestice koje nisu među ključnim riječima, čine 50% fraznih glagola EU_en-a te čak 85% fraznih glagola RH_en-a.

6.4.2. Popis fraznih glagola iz usporedivog engleskog korpusa

Tablica 12. Popis fraznih glagola iz usporedivog engleskog korpusa

	EU_en				RH_en						
	FG	br		FG	br	FG	br	FG			
1.	<i>refer to</i>	406	39.	<i>dispose of</i>	4	1.	<i>refer to</i>	624	39.	<i>derive from</i>	2
2.	<i>relate to</i>	170	40.	<i>phase out</i>	4	2.	<i>carry out</i>	392	40.	<i>fill out</i>	2
3.	<i>lay down</i>	158	41.	<i>break down</i>	3	3.	<i>follow up</i>	219	41.	<i>interfere with</i>	2
4.	<i>set out</i>	143	42.	<i>lay out</i>	3	4.	<i>relate to</i>	214	42.	<i>rely on</i>	2
5.	<i>carry out</i>	134	43.	<i>open up</i>	3	5.	<i>pertain to</i>	150	43.	<i>tie up</i>	2
6.	<i>base on</i>	81	44.	<i>pay back</i>	3	6.	<i>base on</i>	122	44.	<i>turn over</i>	2
7.	<i>contribute to</i>	69	45.	<i>start up</i>	3	7.	<i>provide for</i>	76	45.	<i>break down</i>	1
8.	<i>provide for</i>	62	46.	<i>stem from</i>	3	8.	<i>engage in</i>	46	46.	<i>buy off</i>	1
9.	<i>associate with</i>	51	47.	<i>take over</i>	3	9.	<i>set out</i>	37	47.	<i>call for</i>	1
10.	<i>set up</i>	45	48.	<i>write off</i>	3	10.	<i>decide on</i>	37	48.	<i>call off</i>	1
11.	<i>draw up</i>	44	49.	<i>call on</i>	2	11.	<i>dispose of</i>	32	49.	<i>fill up</i>	1
12.	<i>aim at</i>	34	50.	<i>depart from</i>	2	12.	<i>draw up</i>	30	50.	<i>narrow down</i>	1
13.	<i>pass on</i>	32	51.	<i>detract from</i>	2	13.	<i>aim at</i>	23	51.	<i>pay off</i>	1
14.	<i>lead to</i>	29	52.	<i>join up</i>	2	14.	<i>associate with</i>	23	52.	<i>start up</i>	1
15.	<i>result in</i>	26	53.	<i>reach out</i>	2	15.	<i>consist of</i>	23			
16.	<i>depend on</i>	25	54.	<i>roll out</i>	2	16.	<i>depend on</i>	23			
17.	<i>rely on</i>	19	55.	<i>take on</i>	2	17.	<i>take over</i>	22			
18.	<i>derive from</i>	18	56.	<i>attend to</i>	1	18.	<i>take in</i>	19			
19.	<i>allow for</i>	17	57.	<i>back up</i>	1	19.	<i>conform to</i>	17			
20.	<i>consist of</i>	16	58.	<i>bring forward</i>	1	20.	<i>set aside</i>	14			
21.	<i>engage in</i>	14	59.	<i>build up</i>	1	21.	<i>amount to</i>	13			
22.	<i>amount to</i>	13	60.	<i>go down</i>	1	22.	<i>contribute to</i>	12			
23.	<i>follow up</i>	13	61.	<i>link up</i>	1	23.	<i>lay down</i>	12			
24.	<i>set forth</i>	12	62.	<i>put forward</i>	1	24.	<i>result in</i>	12			
25.	<i>deal with</i>	12	63.	<i>set aside</i>	1	25.	<i>hand over</i>	12			
26.	<i>focus on</i>	11	64.	<i>sign up</i>	1	26.	<i>impose on</i>	7			
27.	<i>step up</i>	11	65.	<i>take forward</i>	1	27.	<i>lead to</i>	7			
28.	<i>carry over</i>	10	66.	<i>take out</i>	1	28.	<i>stem from</i>	7			
29.	<i>build on</i>	10	67.	<i>tide over</i>	1	29.	<i>set forth</i>	6			
30.	<i>take up</i>	9				30.	<i>set up</i>	6			
31.	<i>call for</i>	6				31.	<i>account for</i>	5			
32.	<i>decide on</i>	6				32.	<i>deprive of</i>	5			
33.	<i>draw on</i>	6				33.	<i>take up</i>	5			
34.	<i>bring about</i>	5				34.	<i>lay up</i>	4			
35.	<i>pertain to</i>	5				35.	<i>allow for</i>	3			
36.	<i>combine with</i>	4				36.	<i>take away</i>	3			
37.	<i>account for</i>	4				37.	<i>come across</i>	2			
38.	<i>interfere with</i>	4				38.	<i>deal with</i>	2			
ukupno:					1 792						2 286

Iz Tablice 12. može se zaključiti da, budući da čine otprilike 2% od ukupnog broja riječi²², engleski frazni glagoli nisu učestali u jeziku prava.

RH_en sadrži više fraznih glagola nego EU_en, no EU_en sadrži više različitih fraznih glagola (EU_en – 67; RH_en – 52). Usporedivi engleski korpus sadrži 36 fraznih glagola koji se pojavljuju u oba potkorpusa.

Tablica 13. Prikaz različite zastupljenosti fraznih glagola koji se nalaze u oba engleska potkorpusa

	FG	EU_en	RH_en		FG	EU_en	RH_en
1.	<i>refer to</i>	406	624	19.	<i>consist of</i>	16	23
2.	<i>relate to</i>	170	214	20.	<i>engage in</i>	14	46
3.	<i>lay down</i>	158	12	21.	<i>amount to</i>	13	13
4.	<i>set out</i>	143	37	22.	<i>follow up</i>	13	219
5.	<i>carry out</i>	134	392	23.	<i>set forth</i>	12	6
6.	<i>base on</i>	81	122	24.	<i>deal with</i>	12	2
7.	<i>contribute to</i>	69	12	25.	<i>take up</i>	9	5
8.	<i>provide for</i>	62	76	26.	<i>call for</i>	6	1
9.	<i>associate with</i>	51	23	27.	<i>decide on</i>	6	37
10.	<i>set up</i>	45	6	28.	<i>pertain to</i>	5	150
11.	<i>draw up</i>	44	30	29.	<i>account for</i>	4	5
12.	<i>aim at</i>	34	23	30.	<i>interfere with</i>	4	2
13.	<i>lead to</i>	29	7	31.	<i>dispose of</i>	4	32
14.	<i>result in</i>	26	12	32.	<i>break down</i>	3	1
15.	<i>depend on</i>	25	23	33.	<i>start up</i>	3	1
16.	<i>rely on</i>	19	2	34.	<i>stem from</i>	3	7
17.	<i>derive from</i>	18	2	35.	<i>take over</i>	3	22
18.	<i>allow for</i>	17	3	36.	<i>set aside</i>	1	14

Iz Tablice 13. vidljivo je da postoje značajne razlike između potkorpusa, naročito po pitanju 5 najčešćih fraznih glagola. Daljnjim istraživanjem pokušat će se otkriti razlozi razlika.

S obzirom da 5 najčešćih fraznih glagola čini 55% (EU_en), tj. 69% (RH_en) svih fraznih glagola, a 25 čini 91% (EU_en), tj. 96% (RH_en) svih fraznih glagola, može se zaključiti da frazni glagoli nisu ravnomjerno zastupljeni, naročito u RH_en -u.

U EU_en-u se 48% fraznih glagola pojavljuje manje od 5 puta, a 16% samo jednom dok se u RH_en-u 35% fraznih glagola pojavljuje manje od 5 puta, a 13% samo jednom.

Iz Tablice 12. vidljivo je da su najproduktivnije čestice u EU_en-u: *up* (12), *on* (10), *to* (8), *out* (7), *from*, *for* i *with* (4), *down*, *forward* i *over* (3), *in* i *of* (2). Čestice *at*, *forth*, *off*, *back* i *about* slažu se samo s 1 glagolom.

²² Ibid 21

Najproduktivnije čestice u RH_en-u su: *up* (8), *to* (7), *on* (5), *for* (4), *down*, *in*, *off*, *out* i *over* (3), *of*, *with* i *from* (2). Čestice *at*, *forth*, *aside*, *across* i *away* slažu se samo s 1 glagolom.

Najproduktivniji glagoli u EU_en-u su *take* (5), *set* (4), *bring* (3), *build*, *bring*, *lay*, *carry*, *draw*, *result* i *call* (2), a RH_en-u *set* i *take* (4) te *lay*, *call* i *fill* (2)

Dakle, najproduktivnije čestice su *up*, *on* i *to*, a najproduktivniji glagoli *take* i *set*.

Glagol *take* je najproduktivniji glagol i kod Trebits (2009) te se slaže s 8 različitih čestica i tvori frazne glagole: *take away*, *take back*, *take forward*, *take off*, *take on*, *take out*, *take over* i *take up*. Za istaknuti je da čestica *to* i glagol *set* tvore znatno veći broj fraznih glagola od ostalih.

Tablica 14. prikazuje popis imenica i pridjeva izvedenih iz fraznih glagola s popisa iz Tablice 12., koji ukazuje na činjenicu da se u jeziku prava teži nominalizaciji.

Tablica 14. Produktivnost fraznih glagola

EU_en		RH_en	
izvedenice	br²³		br
<i>carry-over</i> , im. (10)	10	<i>filled out</i> , pridj. (2)	2
<i>the drawing-up</i> , im. (1)	44	<i>follow up</i> , im. (56); <i>follow-up</i> , pridj. (3); <i>follow up</i> , pridj. (2)	219
<i>the follow-up</i> , im.(11); <i>the follow up</i> , im. (1); <i>follow-up</i> , pridj. (1)	13	<i>laid-up</i> , pridj. (1)	4
<i>joined-up</i> , pridj. (2)	2	<i>paid-off</i> , pridj. (1)	1
<i>the passing-on</i> , im. (12); <i>a pass-on</i> , im. (1); <i>passing-on</i> , pridj. (1)	32	<i>the setting up</i> , im. (3)	6
<i>the phasing-out</i> , im. (1)	1	<i>start-up</i> , im. (1)	1
<i>the setting up</i> , im. (3); <i>the setting-up</i> , im. (1); <i>a set-up</i> , im. (2)	45		
<i>start-up</i> , im. (3)	3		
<i>the take-up</i> , im. (5); <i>the taking up</i> , im. (1)	9		
<i>tide-over</i> , pridj. (1)	1		
<i>written-off</i> , pridj. (1)	1		
ukupno: im.- 52; pridj.- 8		ukupno: im.- 61; pridj.- 9	

Iako RH_en sadrži veći broj imenica i pridjeva izvedenih iz fraznih glagola (EU_en- 52 imenica i 8 pridjeva; RH_en- 61 imenica i 9 pridjeva), RH_en sadrži znatno manje različenica (3 imenice i 3 pridjeva) nego EU_en (8 imenica i 6 pridjeva).

U EU_en korpusu ukupan broj izvedenica ravnomjerno je raspoređen između fraznih glagola *pass on* (14), *follow up* (12), *carry over* (10), *set up* (6) i *take up* (6), a u RH_en-u se većina izvedenica tiče fraznog glagola *follow up*. U EU_en-u se frazni glagoli *carry over*, *follow up*,

²³ Broj ukupnih pojava određene fraznog glagola

join up, phase out, start up, tide over i *write off* pojavljuju isključivo u obliku imenice ili pridjeva, a u RH_en-u *fill out, pay off* i *start up*.

Najproduktivnija čestica je čestica *up* (EU_en- 32, RH_en- 66).

Međutim, iz Tablice 14. vidljivo je da su izvedenice od fraznih glagola problematične zbog pitanja korištenja crtice (-). EU_en sadrži 5 primjera imenica gdje je izostavljena crtica (*the follow up* (1), *the setting up* (3); *the taking up* (1)).

RH_en sadrži 59 primjera imenica bez crtice (*the follow up* (56); *the setting up* (3)) i 7 primjera pridjeva bez crtice (*fill out* (2); *follow up* (5))

Dakle, posebno su problematične imenice koje se sastoje od participa i čestice te frazni glagol *follow up*.

Budući da su pravila pisanja izvedenica od fraznih glagola napisana u Priručniku *English Style Guide* (Točka 3.23), može se zaključiti da se prevoditelji nisu dovoljno služili resursom namijenjenim prvenstveno njima.

Rezultati dosadašnjeg istraživanja mogu se usporediti s istraživanjem koje su proveli Gardner i Davies (2007) i Trebits (2009).

6.4.3. Usporedba popisa fraznih glagola s popisima Gardnera i Davies (2007) i Trebits (2009)

Za potrebe usporedbe s Gardnerom i Davies (2007) i Trebits (2009) u obzir su uzete čestice *out, up, down, back, off, round, along, over, around, on, through, about, in, under, by, across*.

Tablica 15. Usporedba funkcije čestica s Gardnerom i Davies (2007) i Trebits (2009)

br.	EU_en	RH_en	BNC²⁴	CEUE²⁵
riječi	171 118	221 137	1 038 436	206 757
čestice	8288	10091	656 641	1031
čestice koje tvore FG	844 (10%)	1022 (10%)	15,6%	1031
čestica: br riječi	1: 202	1: 216	1:150	1:200

Iz Tablice 15. vidljivo je da se frazni glagoli u engleskom usporedivom korpusu pojavljuju rjeđe nego u BNC-u, što je očekivano s obzirom da su frazni glagoli često netransparentni i

²⁴ Gardner i Davies (2007) - British National Corpus (BNC)

²⁵ Trebits (2009) - Corpus of EU English (CEUE)

višeznačni. U slučaju EU_en-a pojavljuju se gotovo kao i u CEUE korpusu, što je očekivano budući da se u oba slučaja radi o pravnim tekstovima Europske unije.

Tablica 16. Usporedba popisa fraznih glagola s Gardnerom i Davies (2007) i Trebits (2009)

BNC	CEUE		EU_en	RH_en
FG	FG	br.	br.	br.
<i>go on</i>	<i>set up</i>	85	45	6
<i>carry out</i>	<i>set out</i>	72	143	37
<i>set up</i>	<i>base on</i>	70	81	122
<i>pick up</i>	<i>carry out</i>	69	134	392
<i>go back</i>	<i>draw up</i>	44	44	30
<i>come back</i>	<i>focus on</i>	40	11	
<i>go out</i>	<i>lay down</i>	40	158	13
<i>point out</i>	<i>put forward</i>	32	1	
<i>find out</i>	<i>open up</i>	31	3	
<i>come up</i>	<i>depend on</i>	28	25	23
<i>make up</i>	<i>make up</i>	21		
<i>take over</i>	<i>report on</i>	17		
<i>come out</i>	<i>find out</i>	16		
<i>come on</i>	<i>call on</i>	15	2	
<i>come in</i>	<i>move around</i>	14		
<i>go down</i>	<i>take up</i>	14	9	5
<i>work out</i>	<i>follow up</i>	13	13	219
<i>set out</i>	<i>work on</i>	13		
<i>take up</i>	<i>break down</i>	12	3	1
<i>get back</i>	<i>build on</i>	12	10	
<i>sit down</i>	<i>agree on</i>	11		
<i>turn out</i>	<i>bring about</i>	10	5	
<i>take on</i>	<i>go on</i>	10		
<i>give up</i>	<i>point out</i>	10		
<i>get up</i>	<i>speed up</i>	9		
ukupno		708	687	848

Iz Tablice 16. proizlazi da se među 25 najčešćih fraznih glagola BNC-a nalaze *carry out*, *set up*, *set out* i *take up* koji se nalaze i u usporedivom engleskom korpusu s tim da je *carry out* znatno zastupljeniji u RH_en-u, a ostali u EU_en-u. Među 25 najčešćih fraznih glagola BNC-a nalazi se i *take over* koji se pojavljuje samo u RH_en-u. 25 najčešćih fraznih glagola BNC-a čini 30% svih fraznih glagola u BNC-u.

Iz Tablice 16. također je vidljivo da je CEUE sličniji BNC-u budući da dijele 7 od 25 najčešćih fraznih glagola.

Tih 25 najčešćih fraznih glagola u CEUE-u čini 69% svih fraznih glagola. Među njima se nalazi 16 fraznih glagola koji se pojavljuju u EU_en-u i čine 38% svih fraznih glagola EU_en-a, te 10 fraznih glagola koji se pojavljuju u RH_en-u i čine 37% svih fraznih glagola RH_en-a.

CEUE i EU_en se značajno razlikuju po pitanju fraznih glagola *set out*, *carry out* i *lay down*, a CEUE i RH_en po pitanju fraznih glagola *set out*, *base on*, *carry out* i *follow up*.

Razlike između CEUE-a i EU_en-a mogu se objasniti činjenicom da se CEUE sastoji od drukčijih vrsta EU dokumenata (informativnih brošura o različitim aktivnostima EU-a, općeg godišnjeg izvješća o aktivnostima EU-a te primjeraka EPSO testova) nego EU_en (izvješća, uredbe, direktive, odluke, sažetci procjene učinka, dodatak poslovniku). Daljnim istraživanjem pokušat će se objasniti razlike između EU_en-a i RH_en-a po pitanju fraznih glagola *set out*, *base on*, *carry out*, *lay down* i *follow up* budući da se potkorpusi sastoje od sličnih dokumenata.

6.5. Analiza obilježja fraznih glagola, prijevodna istovrijednost i prijevodne tehnike

Analiza strukturnih i sintaktičkih obilježja fraznih glagola u usporedivom engleskom korpusu provedena je uz pomoć potprograma *WordList* i *Concord* alata *WordSmith Tools* 6.0 kojima je omogućena i provjera popisa fraznih glagola preko glagolskog segmenta koji tvori frazni glagol te uvid u okolinu u kojoj se frazni glagol pojavljuje.

Analiza semantičkih obilježja provedena je preko prijevodnih istovrijednica fraznih glagola koje su pronađene u hrvatskom usporedivom korpusu s pomoću opcije *Find* alata *Word*. Analiza hrvatskih prijevodnih istovrijednica provedena je isključivo na razini provjere točnosti upotrebe engleskih fraznih glagola u jeziku prava i analize prijevodnih tehnika koje su prevoditelji koristili u procesu prevođenja, a koje su kategorizirane na tehnike doslovnog prevođenja, transpozicije, modulacije, ekonomičnosti, amplifikacije, dodavanja i izbacivanja.

Za provjeru točnosti upotrebe fraznih glagola korišteni su:

- tiskani izvori: *Cambridge Phrasal Verbs Dictionary* (2015) (CPVD) i *Longman Dictionary of English Language and Culture* (1998) (LD)

- elektronički izvori: *The Free Dictionary by Farlex* (FD) i *Collocations Dictionary* (CD)

Za provjeru točnosti prijevodnih istovrijednica 25 najčešćih fraznih glagola u engleskom usporedivom korpusu korišteni su:

- tiskani izvori: Bujas (1999) *Veliki englesko-hrvatski rječnik* kao rječnik općeg engleskog jezika (Bujas, 1999) te *Englesko-hrvatski i Europske unije pravni rječnik* (Marunica, 2003), *Englesko-hrvatski rječnik prava međunarodnih odnosa, kriminalistike i forenzičnih znanosti*,

kriminologije i sigurnosti (Gačić, 2004) i *Englesko - hrvatski rječnik prava i međunarodnih i poslovnih odnosa* kao rječnici prava (Gačić, 2010).

- elektronički izvori: *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003), terminološka baza IATE i Pojmovnik Eurovoc.

Zbog lakšeg pregleda, frazni glagoli grupirani su prema česticama od kojih su sastavljeni te po abecednom redu.

➤ Čestica *OF*

Tablica 17. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *of*

FG	EU_en		RH_en			
	br	PI	br	PI		
<i>consist of</i>	16	sastojati se (10); uključivati (3); činiti, obuhvaćati (1)	4	23	sastojati se (10); biti (3); činiti (3); smatrati se, na osnovi (2); obuhvaćati, imati, nastati (1)	8
<i>deprive of</i>	0			5	oduzeti (4); biti lišen (1)	2
<i>dispose of</i>	4	raspolagati (2); prodati, zbrinjavati (1)	3	32	raspolagati (21); zbrinuti (7); odlagati (3); imati (1)	4

Čestica *of* najučestalija je riječ u engleskom usporedivom korpusu, no u kombinaciju fraznog glagola ulazi u samo 0,3% (EU_en), tj. 0,4% slučajeva tvoreći tek 1,1% (EU_en), tj. 2,6% svih fraznih glagola. U RH_en-u se pojavljuje s više glagola i tvori trostruko više fraznih glagola prvenstveno zbog veće zastupljenosti fraznog glagola *dispose of*.

consist of

RH_en sadrži više pojava fraznog glagola *consist of* koje se većinom nalaze u 2. i 6. dokumentu.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) *...each infrastructure **consists of** satellites and a network of ground stations...
...svaka infrastruktura **sastoji se od** satelita i mreže zemaljskih postaja....*

II. modulacije

a) na razini sinonima

1) *...the management's responsibilities ... **consist of** designing..... internal control system...
...odgovornosti uprave ... **uključuju** izradu, ... sustava unutarnje kontrole...*

2) *...the Centre's ex ante verifications...**consist of** a desk analysis of cost claims...*

...Centar obavlja ex ante provjere ...(koje) **obuhvaćaju** uredsku analizu zahtjeva za povratom troškova...

b) na razini odnosa

...Europol staff shall **consist of** temporary staff and/or contract staff...

...osoblje Europol **čine** privremeno osoblje i/ili ugovorno osoblje...

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...plaća policijskog službenika **sastoji se** od osnovne plaće i dodataka na plaću....

...the salary of a police officer **consists of** the base salary and supplements....

II. modulacije

a) na razini odnosa

1) ...tijela HTV-a **su**:

...the HTV shall **consist of** the following bodies:

2)...**pregledom** osobe ... **smatra se** uvid u sadržaj odjeće

...**the inspection** of a person ... **consists of** the examination of the contents of his/her clothes...

3) ...**posadu broda čine** zapovjednik i druge osobe ukrcane za obavljanje...

4) ...**the ship crew consists of** the captain and other persons embarked to...

5) ...uložak glavne knjige upisnika javnih brodova **imaju*** samo list A i list B.

...an insert of the main register of public ships **consists only of** pages A and B.

b) na razini značenja

1) ...kad je događaj **nastao u** više navrata...

...when the accident **consists of a series** of occurrences...

2) ...sredstava koja sadrže aktivnu tvar **na osnovi** mikroorganizama...

...effects of products which contain an active substance **consisting of** micro-organism...

RH_en sadrži i primjer pogrešne upotrebe fraznog glagola *consist of*:

1) ...lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova donijet će rješenje o ponovnom upisu broda sa svim onim podacima i upisanim pravima iz **upisnika s kojima je prije bio upisan**, ...

...shall render a ruling on the re-entering of the ship with all the data and registered rights from **the register the previous registration consisted of**...

Iz primjera je vidljivo da se radi o pogrešnoj upotrebi fraznog glagola *consist of*.

Od tiskanih i elektroničkih izvora, samo Gačić (2004, 2010) i Četverojezični rječnik prava Europske unije (2003) navode frazni glagol *consist of* za koji, kao jedinu prijevodnu istovrijednicu, nude *sastojati se (od)*.

deprive of

Sve pojavnice fraznog glagola *deprive of* nalaze se u 2. dokumentu (Zakon o policiji).

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...*bijega osobe koja je lišena slobode...*
...*the escape of a person either **deprived of** liberty or*

II. modulacije na razini odnosa:

1) ...*osoba kojima je po bilo kojem osnovu **oduzeta** sloboda...*
...*persons, who are **deprived of** liberty on any grounds (arrest, detention, taking in, etc.)...*

dispose of

Frazni glagol *dispose of* sastavljen je od glagolskog segmenta *dispose* i čestice *of*. Glagol *dispose* ima pozitivno značenje kada se pojavljuje samostalno:

Referentni izvor FD navodi primjere:

- 1) ...*we need to promote the social conditions that **dispose** people to be virtuous...* (Lillian B. Rubin). (‘potaknuti’)
- 2) ...*"Sally ... was beginning to loosen the upper sheet and **dispose** the pillows"* (Harriet Beecher Stowe). (‘namjestiti’)
- 3) *Man proposes, God **disposes**.* (‘odlučiti’)

Iz primjera je vidljivo da se radi o arhaičnom i književnom stilu.

Kada se spaja s česticom *of* razvija negativno, trpno značenje *riješiti se nečega*.

Referentni izvor FD navodi primjere:

- 1) *Let's **dispose of** the matter and turn to something else.*
- 2) *She **disposed of** her estate among her heirs.*
- 3) *He **disposed of** his memoirs to a research library.*
- 4) *He **disposed of** the newspapers after reading them.*²⁶

Pozitivno značenje zadržano je jedino u sintagmi (*to have*) *at one`s disposal* (‘raspolagati’)
zbog glagola *have*:

- 6) ...*funds at our disposal...*
- 7) ...*left at my disposal...*²⁷

²⁶ <https://www.thefreedictionary.com/dispose>

²⁷ <https://www.thefreedictionary.com/disposal>

Zbog specifičnosti značenja, frazni glagol *dispose of* pokazao se problematičnim budući da oba engleska potkorpusa sadrže primjere pogrešne upotrebe.

EU_en

- 1) ...*Europol may, in particular, acquire and **dispose of** movable and immovable property...*
...*Europol može, posebno, stjecati i **raspolagati** pokretnom i nepokretnom imovinom...*
- 2) ...*to make those assets available to third parties or to **dispose of** them...*
...*tu imovinu učini dostupnom trećim stranama ili da njome **raspolaze**.*

U prvom primjeru radi se o pogrešci u izvorniku, a u drugom primjeru o pogrešci u prijevodu.

RH_en

2. dokument sadrži 2 primjera pogrešne upotrebe:

- 1) ...*nema pravo na nagradu osoba koja je dala obavijest za koju je raspisana nagrada, ukoliko policija istom već **raspolaze**...*
...*the person who supplies information for which a reward had been announced is not entitled to the latter in case the police already **dispose of** the same information...*
- 2) ...*imati posebnu duševnu i tjelesnu sposobnost...*
...***dispose of** special mental and physical abilities...*

6. dokument sadrži 20 pojava *dispose of* koje su sve pogrešno upotrijebljene.

- 1) ...*hipotekarni vjerovnik ima pravo slobodno **raspolagati** sredstvima...*
...*the mortgage creditor shall have the right to **dispose of** the resources at his own discretion...*
- 2) ... *i da su sudionici na čija se prava upis odnosi sposobni **raspolagati** tim pravima...*
... *and that the participants to whose rights the registration refers to have the capacity to **dispose of** these rights...*
- 3) ...*osobito u pogledu ograničenja prava **raspolaganja** imovinom...*
...*particularly with respect to the restriction of the right to **dispose of** the property...*
- 4) ...*prijevoznik ne može **raspolagati** tim prostorom bez pristanka naručitelja.*
...*the carrier shall not **dispose of** the remaining space without consent of the charterer.*
- 5) ...*ako iz naručiteljeva naloga o **raspolaganju** teretom...ne proizlazi drugačije.*
...*unless the charterer has stipulated otherwise in his order for **disposing of** the cargo...*
- 6) ... *a prijevoznik je **raspolagao** neiskorištenim dijelom brodskog prostora...*
... *and the carrier could **dispose of** the unused space...*
- 7) ...*ako je prijevoznik **raspolagao** neiskorištenim dijelom brodskog prostora...*
...*if the carrier has **disposed of** the unused space...*
- 8) ...*prijevoznik ima pravo slobodno **raspolagati** prtljagom...*
...*the carrier shall be entitled to freely **dispose of** the luggage....*
- 9) ...*ako zbog osiguranog rizika ne može ... slobodno rabiti cijeli osigurani predmet i njime **raspolagati**.*
...*if he is unable, due to a risk insured against, to freely use the entire object insured and **dispose of** it ...*
- 10) *Sud će osobi ovlaštenoj da **raspolaze** teretom, odnosno njezinu privremenom zastupniku dopustiti slobodno **raspolaganje** teretom*

*The court shall allow the person authorised to **dispose of** the cargo or his temporary representative to **dispose freely of** the cargo...*

11) ... osobe ovlaštene da **raspolože** teretom...

... *the person authorised to **dispose of** the cargo.*

12)...*druge osobe ovlaštene da **raspolože** teretom...*

...*another person entitled to **dispose of** the cargo...*

6. dokument sadrži i primjere u kojima je, umjesto čestice *of*, upotrijebljena čestica *with* kao posljedica doslovnog prijevoda hrvatskog glagola *raspolagati* nečim:

1) ... *te druga ograničenja **raspolaganja** pomorskim objektom...*

...*and any other restrictions regarding rights of **disposing with** a burdened maritime craft...*

2) ... *osobe koja je ovlaštena **raspolagati** teretom...(11x)*

... *the party authorized to **dispose with** the cargo...*

5. dokument sadrži primjer u kojem je *dispose* upotrijebljen bez čestice *of*:

1) ...*ako **odloži** ili ostavi uporabljene igle i šprice...*

...*if **disposes** or leaves behind unattended the used needles or syringes...*

Problematično značenje fraznog glagola *dispose of* vidljivo je i iz tiskanih i elektroničkih izvora u kojima je kao prva prijevodna istovrijednica naveden upravo glagol pozitivnog značenja *raspolagati*. Marunica (2003) navodi samo imenicu *disposal* i kontradiktorne prijevodne istovrijednice *raspolaganje* i *rasprodaja*. Bujas (1999) i Gačić (2004, 2010) nude mnoštvo sinonima i primjera iz kojih je jasno negativno značenje fraznog glagola, no ipak kao prvu prijevodnu istovrijednicu pod natuknicom *dispose of* navode *raspolagati*. *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003) navodi samo *raspolagati*, a IATE nudi primjer bez prijevoda.

Na pogrešnu upotrebu *dispose of* upozorava i Gardner (2016) u publikaciji *Misused English words and expressions in EU publications*:

The most common meaning of 'dispose of' is 'to get rid of' or 'to throw away'; it never means 'to have', 'to possess' or 'to have in one's possession'

Engleski usporedivi korpus sadrži i rijetke primjere ispravne upotrebe fraznog glagola *dispose of*.

1. dokument EU_en-a sadrži 2 različita prijevoda iste rečenice:

1) ...*fixed assets no longer in use are written off from the fixed assets register without being physically **disposed of**...*

a) ...*dugotrajna materijalna imovina koja više nije u uporabi briše se iz registra dugotrajne materijalne imovine, ali ju se fizički **ne zbrinjava**...*

b) ...*dugotrajna materijalna imovina, koja više nije u uporabi, otpisuje se s popisa dugotrajne materijalne imovine, ali se fizički **ne prodaje**...*

U oba primjera primijenjena je prijevodna tehnika modulacije vida, a u drugom i na razini značenja budući da je kao prijevodna istovrijednica upotrijebljen glagol *prodati*. Navedeni primjer ukazuje i na nedosljednost pri prevođenju budući da se rečenica koja je prevedena na dva različita načina nalazi u istom dokumentu.

RH_en

1) ...zabranjeno je **odlaganje** ili ostavljanje uporabljenih igala i šprica...

...it shall be prohibited **to dispose of** or leave behind unattended the used needles or syringes...

2) ...otpad koji nije moguće oporabiti ... mora se **zbrinuti** prema posebnim propisima...

...waste ... which cannot be recovered must **be disposed of** in accordance with special regulations....

3) ...otpad ... mora se **zbrinuti** prema posebnim propisima...

...waste ... must **be disposed of** in accordance with special regulations...

U 1. primjeru upotrijebljena je prijevodna tehnika transpozicije, a u ostalima modulacija na razini vida jer glagol *dispose of* zahtijeva pasivizaciju.

➤ Čestica *TO*

Tablica 18. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *to*

FG	EU_en		RH_en			
	br	PI	br	PI		
<i>amount to</i>	13	iznos(iti) (11); predstavljati (2)	2	13	iznos(iti) (8); u visini od (3); činiti (1)	3
<i>attend to</i>	1	izvršavati	1	0		0
<i>conform to</i>	0		0	17	(u/za)dovoljavati (11); (biti) u skladu s/sa (3); odgovarati (2); (ne)podudarati se (1)	5
<i>contribute to</i>	69	doprinijeti (61); pridonijeti (5); plaćati (2); zalagati se (1)	4	12	doprinositi (5); pridonijeti, pripasti (3); sudjelovati (s nečim) (1)	4
<i>lead to</i>	29	dovoditi do (19); uzrokovati (4); voditi do/ka (3); prouzročiti, koji je temelj za (1)	5	7	dovesti do (5); dobiti, uzrokovati (1)	3
<i>pertain to</i>	5	odnositi se na (3); biti povezan s, o (1)	3	150	u odnosu na (43); o (35); za (7); pripadati, u pogledu (5); u vezi s / (po)vezan (4); iz, kod, na, na temelju, od, područje, prema, raditi se o, u, koji terete, koji se tiču, koji važe za, koji upućuju na, s, u slučaju (1)	21
<i>refer to</i>	406	~ <i>ed to</i> – iz (234); naveden u (149); koji se odnosi na (8); u skladu s (3); utvrđen u (2); kako je definirano u (1) ~ <i>to sb/sth</i> -uputiti (nekome nešto) (6); obratiti se nekome, pozivati se na, prosljediti (nešto nekome) (1)	10	624	~ <i>ed to</i> - iz (485); koji se odnosi na (42); naveden,veza(n) (14); pod (točkom) (10); prema (članku) (6); o, određen, pod x...se misli/(pod)razumijeva, predviđen, spomenut, utvrđen (3); propisan, na području (2); na, sadržan u, smatra se, u cilju (nečega), za (1) ~ <i>sb/ sth to sb/sth</i> uputiti nekoga na (7); pozivati se na (4) ; prosljeđivati(1)	21
<i>relate to</i>	170	odnos(iti se) (76); veza((po)vezan (75); o (7); za (3); koji se tiču, područje (2); razlog za to leži u, na (1) bez prijevoda (1)	11	214	u (s)vezi/ (po)vezan (131); koji se odnosi na (45); o (5); iz (područja) (4); koja se tiču, oko, u pogledu (2); glasiti na, glede (+gen.), u dijelu..., u okviru, prema (1) bez prijevoda (1)	13

Čestica *to* druga je najčešća čestica u engleskom usporedivom korpusu. Iako rijetko ulazi u kombinaciju fraznog glagola (EU_en - 13%; RH_en - 18% slučajeva), pojavljuje se sa 7 glagola tvoreći 38% (EU_en), tj. 45% (RH_en) svih fraznih glagola od čega 22% (EU_en), tj.

27% (RH_en) otpada na frazni glagol *refer to*. Frazni glagoli *refer to*, *pertain to* i *relate to* znatno su češći u RH_en-u, a *contribute to* i *lead to* u EU_en-u.

amount to

Frazni glagol *amount to* podjednako je zastupljen u oba engleska potkorpusa.

U EU_en-u se većina pojava fraznog glagola *amount to* nalazi u 1. i 3. dokumentu (Izvešća o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji).

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...*the Agency's 2012 budget **amounted to** 89,6 million euro...*
...*proračun Agencije za 2012. godinu **iznosio je** 89,6 milijuna eura...*

- transpozicije

1) ...*the Agency made 39 budgetary transfers **amounting to** 11,5 million euro...*
...*agencija je ...izvršila ...39 proračunskih prijenosa **u iznosu od** 11,5 milijuna eura...*

II. modulacije

1) ...*the total number of operational days ... **amounted to** 3503 days (7754)...*
...*ukupni broj skupljenih operativnih dana ... **iznosi** 3503 dana (7754)...*

2) ...*a broad range of environment legislation has been put in place, **amounting to** the most comprehensive modern standards in the world. (EU_en16)*
...*uveden je velik opseg zakonodavnih akata u području okoliša, **koji predstavljaju** najobuhvatnije moderne norme u svijetu.*

U prvom primjeru radi o modulaciji glagolskog vremena gdje je u EU_hr-u upotrijebljen povijesni prezent, a u drugom o modulaciji na razini sinonima u danom kontekstu.

U RH_en-u se većina pojava fraznog glagola *amount to* nalazi u 1. dokumentu (Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji).

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...*naknada za uvezena ili proizvedena motorna vozila **iznosi** 0,85 kuna/kg...*
...*the fee on imported or produced motor vehicles shall **amount to** 0.85 HRK/kg...*

II. transpozicije

1) ...*godišnju naknadu za svoje troškove **u iznosu od** jedne polovice mjesečne plaće...*
...*an annual compensation for expenses **amounting to** one half of the monthly salary...*

2) ...*novčanom kaznom **u visini od** 500,00 kuna...*

...*a fine **amounting to** HRK 500...*

3) ...*granica odgovornosti brodara **je iznos od** 175 000 obračunskih jedinica...*

...the extent of the ship operator's liability **amounts to** 175,000 accounting units ...

RH_en sadrži i primjere pogrešne upotrebe:

1) ...naknada za izvanredne prekostojnice **jest 50% viša od** naknade za prekostojnice...

....the exceptional demurrage fees **amount to 50% more than** the demurrage fees...

2) ...brod koji kao teret prevozi više od 2.000 tona ulja mora imati osiguranje ili drugo financijsko jamstvo... **do visine granice odgovornosti**... za pokriće odgovornosti za štetu od onečišćenja uljem...

...a ship transporting over 2,000 tons of oil as cargo shall be required to have insurance or other security, ..., **in a amount amounting to the limits of liability**,... to cover its liability for pollution damages...

Frazni glagol *amount to* navode samo Gačić (2004, 2010) i *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003). Gačić (2004, 2010) navodi mnoštvo sinonima, a *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003) navodi samo glagol *dostići*.

attend to

EU_en sadrži jednu pojavnicu fraznog glagola *attend to*. Glagol *attend* u kombinaciji s česticom *to* dobiva novo, uže značenje. Pritom valja napomenuti da se glagol *attend* češće pojavljuje bez nego s česticom.

1) ...in the event of his or her being prevented from **attending to** his or her duties...

...u slučaju kada je on/ona spriječen/a u **izvršavanju** svojih dužnosti.

Iz primjera je vidljivo da je prijevodna istovrijednica rezultat tehnike doslovnog prevođenja.

conform to

Frazni glagol *conform to* pojavljuje se samo u RH_en-u. Većina pojavnica nalazi se u 6. dokumentu.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...ako brod koji nije putnički **udovoljava** zahtjevu Tehničkih pravila ...

...if a non-passenger ship **conforms to** the requirement of the Technical Rules ...

II. transpozicije

1) ...da je smještaj i broj drugih osoba na objektu **u skladu sa** odredbama i uvjetima...

...the accommodations and the number of other people on the facility **conform to** provisions and requirements...

2) *...u slučaju nepodudaranja sadržaja upisnog lista sa sadržajem upisnika brodova u pogledu upisanih prava...*
...in case contents of the certificate of registration do not conform to the contents of the register of ships regarding the rights registered...

III. modulacije odnosa

1) *...uvjete koje mora ispunjavati brodica ili jahta prema stavku 2...*
...conditions that a boat or yacht must conform to based on Paragraph 2..

RH_en sadrži i primjere pogrešne upotrebe:

- 1) *...sigurnost plovidbe uređena ovim Zakonikom odnosi se: na osnovne uvjete kojima moraju odgovarati...*
...the safety of navigation established by this Code refers to: the basic conditions that shall conform to...
- 2) *...plutajući objekt...sposoban (je) za uporabu ako udovoljava odredbama ovoga Zakonika...*
...the floating facility...shall be suitable for use when conforming to the requirements of this Code...

Uz frazni glagol *conform to*, 6. dokument sadrži i sinonimne sintagme *in conformity with* (7) i *in line with* (3), što ukazuje na nedosljednost.

EU_en ne sadrži nijednu pojavnicu *conform to*, no sadrži sinonimne sintagme *in conformity with* (16), *in line with* (26); te 75 primjera složenica *conformity assessment procedures/ activities/ bodies/ results/ tasks/ certificate* itd., iz čega je vidljiva težnja ka nominalizaciji.

Od tiskanih i elektroničkih izvora, Bujas (1999) navodi najviše prijevodnih istovrijednica, a Gačić (2004, 2010) i Četverojezični rječnik prava Europske unije (2003) samo *biti u skladu sa*, s tim da Gačić (2004, 2010) frazni glagol navodi u *-ing* obliku dok se u RH_en-u većinom pojavljuje u infinitivnom obliku.

contribute to

Frazni glagol *contribute to* znatno je zastupljeniji u EU_en-u nego u RH_en-u.

EU_en sadrži primjere u kojima se između glagolskog segmenta *contribute* i čestice *to* nalazi više od 20 riječi.

- 1) *...to contribute, by means of Galileo open service signals and/or in cooperation with other satellite navigation systems, to integrity-monitoring services...*
- 2) *...contribute, in the context of the deployment and exploitation phases of the Galileo programme and the exploitation phase of the EGNOS programme, to the promotion and marketing of the services...*

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

*The 7th EAP shall **contribute to** a high level of environmental protection...
Sedmi program djelovanja za okoliš **doprinosi** visokoj razini zaštite okoliša...*

II. transpozicije

1) *...to fulfil the following functions: b) **to contribute** ...to integrity-monitoring services ...; **to contribute to** the search and rescue support service (SAR)...*

*...za ispunjenje sljedećih funkcija: b) **doprinos**...**uslugama** za nadzor integriteta...; **doprinos** usluzi podrške za traženje i spašavanje (search and rescue support service – SAR*

2) *... particularly important in **contributing to** the sustainability of agriculture...*

*...osobito važna za **doprinos** održivosti poljoprivrede...*

III. modulacije

a) na razini odnosa:

1) *...this **contributes to** the development of a European labour market....*

*...**time se pridonosi** razvoju Europskog tržišta rada...*

b) na razini sinonima

1) *...settling infringer should in principle therefore not **contribute to** its non-settling co-infringers...*

*...prekršitelj koji sudjeluje u nagodbi stoga u načelu ne bi trebao **plaćati** kompenzaciju svojim suprekršiteljima*

c) na razini značenja

1) *...when settling co-infringers are asked **to contribute to** damages subsequently paid by non-settling co-infringers to non-settling injured parties...*

*...kada se od suprekršitelja koji sudjeluju u nagodbi zatraži **plaćanje** kompenzacije za naknadu štete koju suprekršitelji koji ne sudjeluju u nagodbi naknadno isplaćuju oštećenim stranama koje ne sudjeluju u nagodbi...*

2) *...in the context of ongoing Union initiatives and networks, developing and promoting a common understanding **of how to contribute to** improved urban environments by focusing on...*

*...u kontekstu aktualnih inicijativa i mreža unutar Unije, razvoj i promicanje zajedničkog shvaćanja **mogućeg doprinosa** unaprijeđenom urbanom okolišu, pri čemu je naglasak na...*

d) na razini fraze

1) *...**contributing to ensuring** a strong and authoritative voice for the environment in the work of...*

*...**zalaganjem** da se pitanjima okoliša posveti dužna pozornost u radu...*

IV. amplifikacije

1) *... the possibility of inviting external experts **to contribute to** activities...*

*...mogućnost pozivanja vanjskih stručnjaka **da daju svoj doprinos** aktivnostima...*

2) *...ensuring all sectors **contribute to** efforts to combat ...*

*...kako bi se osiguralo da svi sektori **daju svoj doprinos** naporima u borbi protiv ...*

V. ekonomičnosti

- 1) *...the participating countries shall provide it with all available data and information relevant **for the purpose of contributing to** its mid-term and final evaluation reports.*
*...države sudionice joj dostavljaju sve raspoložive podatke i informacije relevantne za **doprinos** njenim izvješćima o evaluaciji na sredini trajanja programa i završnim izvješćima o evaluaciji.*
- 2) *...**contributing to ensuring** a strong and authoritative voice for the environment...*
*...**zalaganjem** da se pitanjima okoliša posveti dužna pozornost...*

EU_en sadrži i 4 primjera gdje se glagolski segment *contribute* pojavljuje sam u istom značenju kada je izostavljena prijedložna skupina:

- 1) *...the aggregated impacts of... **contribute** approximately 2,5 tonnes of CO₂ equivalent per capita annually...*
*...ukupni utjecaj... **doprinosi** s oko 2,5 tona ekvivalenta CO₂ godišnje po glavi stanovnika...*

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) *...**te pridonosi** međunarodnom predstavljanju hrvatskoga kulturnog identiteta...*
*...and **contribute to** the international presentation of the Croatian cultural identity...*
- 2) *...predlaže unapređenja i **doprinosi** primjeni sustava industrijskog vlasništva...*
*...proposes promotions and **contributes to** implementation of industrial property system...*

II. modulacije na razini odnosa

- 1) *...interferenciju koja **sudjeluje s** više od $\pm 3\%$ u ukupno određenoj količini...*
*...any interference occurring which **contributes** more than $\pm 3\%$ to the total quantity determined...*

RH_en sadrži i primjere pogrešne upotrebe:

- 1) *...**toj masi pripada** i razlika između cijene postignute na ponovnoj i prijašnjoj prodaji...*
*...the difference between the price achieved at the new sale and the previous sale shall also **contribute to** that amount...*
- 2) *...osiguranje koje je predlagatelj položio **pripada** ...diobnoj masi...*
*...the security deposited by the transferee shall...**contribute to** the distribution money...*

te primjere u kojima je umjesto čestice *to* upotrijebljena čestica *in*:

- 1) *...the obligation **to contribute in** general average shall exist even when ...*
*...**dužnost doprinosa u** zajedničku havariju postoji i kad su ...*
- 2) *... not affect the right of any party in a maritime venture having **contributed in** general average against the person or persons who have caused damages...*
*...ne odnosi se na prava onog sudionika pomorskog pothvata koji je **pridonio u** zajedničku havariju prema osobi ili osobama koje su svojom krivnjom prouzročile štetu...*

Pronađen je i primjer gdje RH_hr ne sadrži dio rečenice²⁸:

1) ...informirati javnost o političkim, ...i drugim događajima i pojavama u zemlji i inozemstvu, te osigurati otvorenu i slobodnu raspravu o svim pitanjima od javnog interesa...
...inform the public on political,...and other events and developments at home and abroad, and ensure an open and free discussion on all questions of public interest, **foster, promote, produce, develop and/or co-produce such domestic audio-visual programmes as to promote the development of Croatian culture, art and entertainment and contribute to the international presentation of the Croatian cultural identity...**

Od tiskanih i elektroničkih izvora valja izdvojiti jedini primjer koji navodi Marunica (2003):
contributing to delinquency za koji kao prijevodnu istovrijednicu navodi *pomaganje maloljetnicima u izgedima i kaznenim djelima*.

lead to

Glagolski segment *lead* u kombinaciji s česticom *to* razvija značenje *dovesti do/ uzrokovati*:

1) ...**leads** the activities of joint committees on economic and trade cooperation...
...the complexity of the technological landscape **leads to** a diffusion of research and development efforts...

EU_en sadrži više pojava fraznog glagola *lead to* nego RH_en.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...this in turn can **lead to** increasing public concern...
...to pak može **dovesti do** veće zabrinutosti javnosti...

- transpozicije

1) ...unclear obligations of Member States, **leading to** a wide scope for interpretation...
...nejasne obveze država članica, što **vodi do** širokog područja primjene za tumačenje...
2) ...at an advanced development stage **leading to** systems in an exploitation phase...
...u naprednoj razvojnoj fazi koja **vodi ka** sustavima u fazi uporabe...

II. modulacije

a) na razini sinonima

1) ...the discrepancies between the national rules **lead to** an uneven playing field...
...razlike između nacionalnih pravila **uzrokuju** nejednake uvjete...

b) na razini značenja

1) ...the general context **leading to** the decision to open the file...
...opći okvir **koji je temelj za** odluku o otvaranju datoteke...

---

²⁸ Vjerojatno zbog naknadnih izmjena u izvorniku koje nisu unijete u prijevode

III. ekonomičnosti:

1) ...chemicals are produced and used **in ways that lead to the minimisation of significant adverse effects on ...**

... kemikalije proizvode i koriste **na način da se smanje** bitni negativni učinci na...

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...changes in the ownership or management structure of the media which **lead to significant alterations in...**

...promjene u vlasničkoj ili upravljačkoj strukturi medija koja **dovodi do** bitne promjene u...

II. modulacije

a) na razini sinonima

1) ...unless it can be justified that exposure **leading to** bioconcentration is not possible...

...osim ako se može dokazati da izloženost koja **uzrokuje** biokoncentraciju nije moguća... (+ transpozicija)

b) na razini značenja

1) ...izračun se radi postupno, **dobivajući** sve realnije prognoze unosa ostataka...

...this shall be done in a step-wise fashion **leading to** increasingly realistic predictions of residue intake...

pertain to

EU_en sadrži samo 5 pojava fraznog glagola *pertain to* koje se pojavljuju u 4 različita dokumenta, a RH_en sadrži 150 pojava s tim da se 21 nalazi u 2. dokumentu, a 126 u 4. dokumentu.

Frazni glagol *pertain to* u EU_en-u se pojavljuje isključivo u *-ing* obliku, dok RH_en sadrži 20 primjera u kojima je upotrijebljen u infinitivnom obliku. Također, RH_en sadrži 9 primjera u kojima je glagolski segment *pertain*, upotrebom metode inverzije, odvojen od čestice *to* iz čega je vidljiv utjecaj sintakse hrvatskog jezika.

1) ...and shall specify **to** which pledge creditors individual claims **pertain** and...

2) ...the information **to** which the correction **pertains**.. (6x)

3) ...or part thereof **to** which it directly **pertains**, except if the correction **pertains to** libels or insults...(2x)

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...may also cover expenses **pertaining to** preparatory, monitoring, control, audit and evaluation activities...

*...također može pokrivati izdatke **povezane s** aktivnostima pripreme, praćenja, kontrole, revizije i ocjenjivanja...*

II. transpozicije

1) *...may also cover expenses **pertaining to** preparatory, monitoring, control, audit and evaluation activities...*

*...također može obuhvaćati troškove **koji se odnose na** aktivnosti pripreme, praćenja, provjere, revizije i evaluacije...*

Iz navedenog primjera vidljivo je da je ista rečenica u istom dokumentu prevedena na dva različita načina, što ukazuje na nedosljednost.

III. ekonomičnosti

1) *...that report shall contain all information **pertaining to** the programmes...*

*...to izvješće sadrži sve informacije **o** programima...*

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) *...obveza iz stavka 1. ovoga članka **odnosi se i na** nakladnike elektroničkih medija...*

*...the obligation referred to in paragraph 1 of this Article shall also **pertain to** broadcasters of electronic media...*

II. transpozicije

1) *...odredbe ovoga Zakona **koje se odnose na** postupak ostvarivanja prava na ispravak...*

*...the provisions of this Act **pertaining to** the procedure for exercising the right to a correction...*

III. modulacije

a) na razini sinonima

1) *...osnovni materijalnopравни odnosi **u pogledu** plovnih objekata...*

*...the basic substantive legal relations **pertaining to** waterborne craft ... (+ transpozicija)*

2) *...propisa **u području** sigurnosti plovidbe...*

*... the **regulations pertaining to the safety** of navigation...*

3) *...pitanjima **koja se tiču** postupka...*

*...issues **pertaining to** the procedure... (+ transpozicija)*

b) na razini značenja riječi

1) *...tražbine po osnovi nagrade za spašavanje i doprinosa iz zajedničkih havarija **koje terete** stvari...*

*... claims involving a salvage reward or general average contributions **pertaining to** goods...*

2) *...**ako razlog** iz kojega teret nije stigao u luku odredišta **pada na** stranu tereta...*

*...when the cargo has not arrived at its destination port for reasons **pertaining to** the cargo itself...*

c) na razini fraze/ rečenice:

...zapovjednik broda ovlašten je i dužan svim osobama na brodu **izdavati naredbe kojima se osigurava brod i njegova plovidba**

... *the captain is authorised and under the obligation to issue orders to all persons on board pertaining to the safety of the ship and its navigation...*

IV. amplifikacije

1) ...odredbe o pravu na ispravak i odgovor...

... *the provisions pertaining to the right to a correction and response...*

2) ...nadležnost lučkih kapetanija za izdavanje pomorskih knjižica i odobrenja za ukrcavanje...

... *competence of port authorities pertaining to issuing seaman books and permits to board...*

3) ...postupke s imovinom umrlih osoba na brodu...

... *procedures pertaining to the property of persons deceased on board*...*

4) ...kod zajedničkih hipoteka...

... *pertaining to joint mortgage...*

5) ...rješenja tijela drugog stupnja u postupku upisa...

... *a ruling of a second instance authority pertaining to the registration procedure...*

6) ...osiguratelj odgovornosti za tražbine koje podliježu ograničenju...

... *the insurer of liability pertaining to claims subject to the limitation...*

RH_en sadrži i primjere pogrešne upotrebe:

a) u nazivima zakona:

...odredbama ovoga **Zakonika o uvjetima ograničenja odgovornosti**...

... *provisions of this Code pertaining to the requirements for the limitation of liability...*

b) na razini značenja:

1) ...broj tiskanih primjeraka, **kada se radi o** tiskovnom mediju...

... *the number of printed copies when pertaining to print media...*

2) ...poticat će se proizvodnja i objavljivanje programskih sadržaja **koji se odnose na**...

... *the production and publishing of programme contents shall be promoted when pertaining to the following...*

3) ...kada se namirenje **na temelju** hipoteke na brodu provodi u inozemstvu...

... *when compensation pertaining to mortgage on a ship is conducted abroad...*

4) ...hipoteka **u korist glavnice** postoji i za troškove...

... *mortgage pertaining to the principal shall also apply to the costs of...*

5) ...svaka od sljedećih tražbina **prema** vlasniku, zakupcu ili brodaru broda...

... *each the claims listed below pertaining to the owner, charterer or ship operator...*

6) ...kad **iz** upisnika brodova ... ne proizlazi nikakva smetnja traženom upisu

... *no obstacle to the requested entry exists pertaining to the register of ships...*

7) ...presude donesene **na temelju** tužbe...

... *the verdict passed pertaining to the lawsuit...*

8) ...zabilježba spora **u slučaju** tužbe za brisanje zbog zastare...

... *a notice of dispute pertaining to a lawsuit for deletion due to the statute of limitations...*

9) ...dobit od dividende **od** dionica koje imaju u trgovačkim brodarskim društvima...

... *profit from dividends pertaining to shares they own in shipping companies...*

10) ...neispravnost ili **gubitak teretnog lista**...

... *irregularity or loss pertaining to the freight certificate...*

c) u smislu izostavljanja čestice:

1) ...*preventive measures are measures taken with a view to reducing the quantity of end-of-life vehicles, **pertaining** materials and substances comprised in motor vehicles...*

2) ...*temperature tla moraju biti slične temperaturama u polju...
...soil temperatures must be similar to those **pertaining** in the field...*

Iz navedenih primjera može se zaključiti da je frazni glagol *pertain to* u većini slučajeva nepotrebno ili pogrešno upotrijebljen.

Na redundantnost fraznog glagola *pertain to* ukazuje i činjenica da od referentnih tiskanih i elektroničkih izvora, jedino Gačić (2004, 2010) navodi frazni glagol *pertain to* za koji nudi samo jednu prijevodnu istovrijednicu, *u vezi sa*.

refer to

Refer to je najzastupljeniji frazni glagol u engleskom usporedivom korpusu i čini 22% (EU_en), tj. 27% (RH_en) svih fraznih glagola.

U EU_en-u najviše pojava fraznog glagola *refer to* pojavljuje se u 15. dokumentu, a u RH_en-u u 2. i 5. te naročito 6. dokumentu.

EU_en sadrži:

- 396 primjera u kojima je *refer to* upotrijebljen u *-ed* obliku i formulaičnoj strukturi s česticom *in* tvori frazni glagol *referred to in*. Na taj način razvija novo značenje koje je usko vezano uz jezik prava:

1) ...*the implementing acts **referred to in** Article 35(2)...*

2) ...*to promote excellence in teaching and research activities in European integration through the Jean Monnet activities worldwide, **as referred to in** Article 10...*

- 14 primjera u kojima je *refer to* upotrijebljen u infinitivnom obliku od kojih:

- devet primjera u kojima glagolski segment *refer* nije odvojen od čestice *to*:

1) ...*the tender documents **shall refer to** the specific features of conditional stage-payment contracts...*

- i pet primjera u kojima je glagolski segment *refer*, umetanjem objekta, odvojen od čestice *to*:

1) ...*that is, **referring** of such requests, issues, information or applications for cooperation to other competent authorities...*

Četiri od pet primjera nalaze se u 15. dokumentu.

Iz navedenih primjera vidljivo je da je glagol *refer* značenja spajanjem sa jednom ili dvije čestice promijenio svoja sintaktička obilježja i razvio više značenja.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...*the specific objectives **referred to** in Article 2(4)...*

...*posebnih ciljeva **navedenih u** članku 2. stavku 4....*

2) ...*the tender documents **shall refer to** the specific features of conditional stage-payment contracts...*

...*dokumentacija ponude **odnosi se na** posebne značajke ugovora s uvjetnim dijelovima...*

3) *Such person may also **refer** the matter **to** the Joint Supervisory Body if...*

*Takva osoba također može **uputiti predmet** zajedničkom nadzornom tijelu...*

II. transpozicije

1) ...*the exploitation phase of the EGNOS programme **referred to** respectively in Articles 3 and 4...*

...*faze uporabe programa EGNOS koje su **navedene u** člancima 3. i 4...*

III. modulacije

a) na razini sinonima

1) ...*that is, **referring** of such requests, issues, information or applications for cooperation **to** other competent authorities...*

...*odnosno **prosljeđivanje** takvih zahtjeva, pitanja, informacija ili molbi za suradnju drugim nadležnim tijelima...*

b) na razini vida

1) ...*they **are also referred to** in the Commission Communication of 4 April 2011...*

...*navode se i u Komunikaciji Komisije od 4. travnja 2011...*

2) ...*any dispute between the Member State ...and Europol or another Member State ...shall **be referred to** the Management Board...*

*Svaki spor između države članice...i Europol ili druge države članice ...**upućuje se** upravnom odboru...*

c) na razini značenja

1) ...*'transnational' relates... to any action involving at least two Programme countries **as referred to in** Article 24(1)...*

...*„transnacionalni” se odnosi...na sve mjere koje uključuju najmanje dvije zemlje sudionice Programa **kako je definirano člankom 24. stavkom 1...***

2) ...*the wheel mark **referred to in** Article 9...*

...*znak kormilarskog kola **utvrđen u** članku 9....*

IV. ekonomičnosti

1) ...*other PRS participants **referred to** in Article 2 of Decision No 1104/2011/EU...*

...*drugim sudionicima PRS-a iz članka 2. Odluke br. 1104/2011/EU... (485x)*

15. dokument sadrži i primjere izostavljanja fraznog glagola u prijevodu zbog ekonomičnosti:

1) ...*hereinafter referred to as the Staff Regulations and the Conditions of employment respectively...*

...*dalje u tekstu Pravilnik o osoblju odnosno Uvjeti zaposlenja*...

2) ...*hereinafter referred to as the budgetary authority...*

...*dalje u tekstu „proračunsko tijelo”...*

3) ...*in accordance with the procedure laid down in the provisions referred to in paragraph 1(b), (c) and (f)...*

...*u skladu s postupkom utvrđenim odredbama stavka 1. točaka (b), (c) i (f)...*

EU_hr sadrži i primjer pogrešnog prijevoda:

1) ...*the funds for the learning mobility of individuals referred to in point (a) of Article 6(1)...*

...*financijska sredstva za obrazovnu mobilnost pojedinaca kako je navedeno u članku 6. stavku 1. točki (a) ...*

RH_en sadrži:

- 540 primjera u kojima je *refer to* upotrijebljen u *-ed* obliku u navedenoj formulaičnoj strukturi sa još jednom česticom:

1) ...*the provisions from conventions referred to in Paragraph 2 of this Article...*

- 20 primjera u kojima je upotrijebljen u infinitivnom obliku među kojima su:

- dva primjera u kojima je između glagolskog segmenta *refer* i čestice *to* umetnut jedan prilog:

1) ...*the lawsuits ...may refer solely to the claims which...*

2) ...*the term correction shall not refer only to a correction in the narrow sense...*

- dva primjera u kojima je, metodom inverzije, umetnuto više riječi.

1) ...*disputed claims to which the amounts set aside refer...*

2) ...*only the ship to which the lien, mortgage or the claim refers can be intercepted...*

- 64 primjera u kojima je upotrijebljen u *-ing* obliku u značenju:

- *odnositi se na*:

1) ...*carries out administrative and professional activities referring to e-signature...*

Iz navedenog primjera proizlazi da je *referring to* sinonim od *pertaining to*.

- *uputiti (nekome nešto)*:

1) ...*referring of such ... applications for cooperation to other competent authorities...*

U RH_en-u se sve pojavnice fraznog glagola *refer to* u *-ing* obliku nalaze se 4. i 6. dokumentu..

Valja napomenuti da EU_en ne sadrži primjer u kojem se frazni glagol *refer to* pojavljuje u *-ing* obliku.

6. dokument sadrži i dva primjera sintagme *refer sb to do sth* u značenju *uputiti nekoga na nešto*

- 1) *...the court shall **refer** the person whose claim has been contested **to** initiate a lawsuit.*
- 2) *...provisions from Paragraph 5 of this Article shall not affect the right of the person who was **referred to** a lawsuit to initiate a lawsuit..*

S obzirom da referentni izvor ne sadrži primjer navedene strukture može se zaključiti da se radi o pogrešnoj upotrebi.²⁹ Iako je vidljivo da je glagol *refer* sklon mijenjanju svojih sintaktičkih obilježja, postoje ograničenja njegovoj fleksibilnosti.

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) *...sadržaj konvencija **navedenih** u stavku 2. ovoga članka...*
*...the provisions from conventions **referred to** in Paragraph 2 of this Article...*
- 2) *...privilegiji na brodu **ne odnose se** na tražbine koje se vlasniku broda duguju s osnove ugovora o osiguranju...*
*...liens on a ship shall **not refer to** claims of the ship owner arising from an insurance contract...*

II. transpozicije

- 1) *...obavlja upravne i stručne poslove **u vezi** elektroničkog potpisa...*
*...carries out administrative and professional activities **referring to** e-signature...*
- 2) *...odjel pravnih poslova obavlja stručnu obradu svih pravnih dokumenata **u svezi** poslovanja sa državnim robnim zalihama...*
*...the Legal Department carries out professional review of all legal documents **referring to** commodity reserves operations...*
- 3) *...prati usklađenost nacionalnog zakonodavstva **na području** elektroničkog poslovanja i primjene elektroničkog potpisa, sa zakonodavstvom Europske unije...*
*...follows up harmonization of national legislation **referring to** e-trade and application of e-signature, with the legislation of European Union...*
- 4) *...obavlja upravne i druge stručne poslove **koji se odnose na** upravljanje kadrovima i njihov razvoj*
*...carries out administrative and other professional activities **referring to** human resources management and development...*
- 5) *...tri dodatne vrste tla, pored onih **koje su navedene** u podtočki 7.1.1.1.1. dijela A Priloga I. ovoga Pravilnika*
*...three soil types additional to that **referred to** in subpoint 7.1.1.1.1 of Part A of Annex I to this Ordinance...*

II. modulacije

a) na razini odnosa:

- 1) *...**pod pojmom** ispravak **ne misli se** samo na ispravak u užem smislu...*

---

²⁹ <https://www.thefreedictionary.com/refer>

- ...**the term** correction shall not **refer only to** a correction in the narrow sense...
- 2) ...**pod odgovorom iz** stavka 1. ovoga članka smatra se tekst ili poruka
...**the response referred to** in paragraph 1 of this Article shall refer to a text or message of
- 3) ...**pod odgovornošću** broda prema stavku 1. ovoga članka **razumijeva se**...
...**the liability** set out in Paragraph 1 of this Article **refers to**...

b) na razini značenja riječi:

- 1) ...radi ostvarivanja ciljeva **sadržanih** u stavku 1. i 2. ovoga članka...
...for the realisation of the aims **referred to** in Paragraphs 1 and 2 of this Article...
- 2) ...**policijski službenik** predstaviti će se na način **određen stavkom** 1. ovoga članka...
...a police officer shall identify himself/herself in the way **referred to** in Paragraph 1 of this Article...
- 3) ...osobu od koje se traži obavijest **policijski službenik** ovlašten je pozvati izvan vremena **propisanog** u stavku 1. ovoga članka...
...a police officer is empowered to summon the person, who is to give information, outside the time **referred to** in Paragraph 1 of this Article...
- 5) ...osobu se smije dovesti i izvan vremena **utvrđenog** u stavku 5. ovoga članka...
...a person may be taken in outside the time **referred to** in Paragraph 5 of this Article...
- 6) ...osnivanje fonda **prema** stavku 1. ovoga članka ima isti pravni učinak kao i...
...the constitution of fund **referred to** in Paragraph 1 of this Article shall have the same legal validity as...

c) na razini značenja fraze

- 1) ...izvješća o svim **aktivnostima koje Savjetovališta poduzimaju u cilju** zaštite potrošačkih prava...
...reports on all **activities of the Counselling Centres referring to** protection of consumer rights...
- 2) ...pored svote koju je poduzetnik nuklearnog broda dužan platiti **prema odredbi** stavka 1. ili 3. ovoga članka...
...in addition to the amount **referred to** in Paragraphs 1 or 3 of this Article, the operator of the nuclear ship shall pay...
- 3) ...**pod odgovornošću** broda **prema** stavku 1. ovoga članka **razumijeva se**...
...the liability set out in Paragraph 1 of this Article **refers to**...

III. amplifikacije

- 1) ...izvješće Vijeća HRT-a **iz** stavka 3. ovoga članka javno se objavljuje...
...the report **referred to** in paragraph 3 of this Article shall be made public... (480x)
- 2) ...informatički obrađuje podatke o kretanju cijena i marži...
...performs electronic data processing of data **referring to** prices and margins trends...
- 3) ...druge stručne i tehničke poslove **za** izvršavanje funkcije robnih zaliha...
...other professional and technical activities **referring to** commodity reserves functioning...
- 4) ...obavlja upravne i stručne **poslove provođenja** strategije...
...administrative and professional **activities referring to implementation** of...
- 5) ...**odredbe stavka** 2. točke b) ovoga članka...
...provisions **referred to** in Paragraph 2, Point b) of this Article...
- 6) ...upisnik brodova ili jahti **prema** članku 188. stavku 1. točka 2)...
...the register of ships or yachts **as referred to** in Article 188, Paragraph 1, Point 2)...

7) ...u evidenciji **pod** točkom 1...
...in the records **referred to in** Point 1...

IV. ekonomičnosti

1) ...izvješća o svim **aktivnostima koje Savjetovališta poduzimaju u cilju zaštite potrošačkih prava**...
...reports on all **activities of the Counselling Centres referring to protection of consumer rights**...

6. dokument sadrži i primjer u kojem je upotrebom fraznog glagola *refer to* izmijenjen naziv zakona:

1) ...provisions of the Distraintment Act regarding distraintment **referring to** movables...
...prodaja zaplijenjenog tereta obaviti će se po odredbama Ovršnog zakona **na** pokretninama...

te primjer pogrešnog prijevoda:

1) ...proizvođač je dužan... dostaviti Fondu popunjeni obrazac **prema** članku 23. ovog pravilnika...
...the producer must deliver to the Fund ... the filled out form **referred to** in Article 23 of this Ordinance

Struktura *as referred to (in)*... pokazala se problematičnom budući da engleski usporedivi korpus sadrži primjere u kojima je čestica *as* pogrešno dodana.

EU_en

1) ...where the system contains data **as referred to** in Article 12(3) concerning a person, any party may input additional data **as referred to** in that provision...
...kada sustav sadrži podatke **iz** članka 12. stavka 3. u vezi neke osobe, bilo koja stranka može unijeti dodatke podatke, **kako je navedeno u** toj odredbi...

2) ...where a party intends to delete altogether data **as referred to** in Article 12(2) which it has input concerning a person and data **as referred to** in Article 12(3) in respect of the same person have been input by other parties responsibility in terms of data-protection legislation pursuant to Article 29(1) and the right to modify, supplement, correct and delete such data pursuant to Article 12(2) shall be transferred to the next party to have input data **as referred to** in Article 12(3) on that person...

...ako stranka namjerava u potpunosti izbrisati podatke **iz** članka 12. stavka 2. koje je unijela u vezi neke osobe, te ako su druge stranke pohranile podatke u skladu s člankom 12. stavkom 3. u odnosu na istu osobu, odgovornost u smislu zakonodavstva o zaštiti podataka **u skladu s** člankom 29. stavkom 1., te pravo mijenjanja, dodavanja, ispravljanja i brisanja tih podataka u skladu s člankom 12. stavkom 2., prenosi se na stranku koja je iduća unosila podatke **iz** članka 12. stavka 3. o toj osobi...

RH_en

1) ...ročište **iz** stavka 1. ovoga članka održava se...
...the hearing **as referred to in** Paragraph 1 of this Article shall, as a rule, be held...

2) ...sredstva za izradu opojne droge **iz** članka 54. - 63. ovoga Zakona, oduzet će se...
...the narcotic drugs production means, **as referred to in** Articles 54 through 63 of this Act, shall be seized...

3) ...ako se u obavljanju inspeksijskog nadzora utvrdi da strani brod nema važeće isprave **iz** članka 167. ovoga Zakonika...
...if the inspection has established that the foreign ship does not have the valid documents **as referred to in** Article 167 of this Code...

Bujas (1999), Marunica (2003) i Četverojezični rječnik prava Europske unije (2003) ne sadrže prijevodne istovrijednice relevantne za jezik prava. IATE navodi samo primjer *hereinafter referred to as...* i prijevodnu istovrijednicu: *u daljnjem tekstu...* iz čega je razvidno da je frazni glagol *refer to* u određenom kontekstu redundantan.

Gačić (2004, 2010) navodi najviše prijevodnih istovrijednica, a u 2. izdanju rječnika dodaje primjer *referred to in paragraph 2 of this Article* za koji nudi prijevodnu istovrijednicu: *iz stavka 2.ovoga članka* koja upućuje na jezičnu ekonomičnost. *Iz* je ujedno i najučestalija prijevodna istovrijednica fraznog glagola *refer to* u hrvatskom usporedivom korpusu.

relate to

Frazni glagol *relate to* nalazi se među 5 najčešćih fraznih glagola u engleskom usporedivom korpusu i čini 10% svih fraznih glagola.

U RH_en-u se 70% pojavnica fraznog glagola *relate to* nalazi u 4. dokumentu.

EU_en sadrži:

- 99 primjera upotrebe *relate to* u – *ing* obliku

1) ...tasks **relating to** the security of the systems...

- 61 primjer upotrebe *relate to* u – *ed* obliku

1) ...decisions **related to** the operational tasks...

- 10 primjera upotrebe *relate to* u infinitivnom obliku s tim da je u 6 primjera glagolski segment *relate* odvojen od čestice *to* većinom metodom inverzije.

1) ...'transnational' **relates**, unless otherwise indicated, **to** any action involving...

2) ...the year **to** which the information **relates**...

3) ...provided that the services **to** which those operations **relate** are...

4) ...the infringement of Article 101 or 102 TFEU **to** which the action **relates**...

5) ...appropriate reporting period **to** which the information **relates**...

6) ...an infringement of competition law **to** which the action for damages **relates**...

Iz navedenih primjera vidljivo je da su frazni glagoli *relate to*, *pertain to* te *refer to*, kada je upotrijebljen u – *ing* obliku, sinonimi.

Analiza glagolskog segmenta pokazala je da se glagolski segment *relate* u EU_en-u pojavljuje češće u sintagmama *imenica - related + imenica* (EU_en – 48; RH_en - 4) nego u RH_en-u.

1) ...*addressing international environmental and **climate-related** challenges...*

RH_en sadrži 14 primjera u kojima nije upotrijebljena crtica:

1) ...*documentation for approval of **energy related investment plans**...*

Također, EU_en sadrži više sintagmi *in relation to* (EU_en - 25; RH_en - 14).

1) ...*integrating environmental and **climate-related considerations** into the European Semester process...*

Iz primjera je vidljiva težnja ka nominalizaciji u EU_en-u. Navedenim se može objasniti manja zastupljenost fraznog glagola *relate to* u EU_en-u nego u RH_en-u.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...*the main causes of the shortcomings are **related to** the current framework for EURES...*

...*glavni uzroci nedostataka **povezani su s** postojećim okvirom za EURES...*

2) ...*information and communication activities **related to** the objectives laid down in this Regulation...*

...*informacijsko-komunikacijske aktivnosti **vezane uz** ciljeve utvrđene u ovoj Uredbi...*

II. transpozicije

1) ...*decisions **related to** the operational tasks...*

...*odluka **u vezi s** operativnim zadacima...*

2) ...*identify possible problems **relating to** the administrative management...*

...*uočavaju mogući problemi **u vezi s** administrativnim upravljanjem...*

3) ...*requirements for accreditation and market surveillance **relating to** the marketing of products...*

...*zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta **u odnosu na** stavljanje proizvoda na tržište...*

4) ...*the 2012 transactions **related to** grants...*

...*transakcija iz 2012. godine **koje su vezane uz** bespovratna sredstva...*

5) ...*including those **related to** climate, energy, environment...*

...*uključujući one **koji se odnose na** klimu, energiju, okoliš...*

6) ...*tasks **relating to** the security of the systems...*

...*zadataka **koji se odnose na** sigurnost sustava...*

7) ...*financial instruments **relating to** employment and social inclusion...*

...*financijskim instrumentima **koji se tiču** zapošljavanja i socijalne uključenosti...*

8) ...*the generic disclosure of documents in the file of a competition authority **relating to** a certain case...*

...generičko otkrivanje dokumenata iz spisa predmeta tijela nadležnog za tržišno natjecanje koji su povezani s određenim slučajem...

II. modulacije na razini odnosa

- 1) *...this primarily **relates to** the multiannual nature of...
...razlog za to prvenstveno **leži u** višegodišnjoj prirodi...*
- 2) *...damages **relating to** the leased property...
...štete **na** unajmljenoj imovini...*

III. ekonomičnosti

- 1) *...technical advice on questions **relating to** chemicals which fall within its remit...
...i tehničkih savjeta o pitanjima **o** kemikalijama koje spadaju u njezinu nadležnost...*
- 2) *...proceedings **relating to** an action for damages...
...postupku za naknadu štete...*

IV. izostavljanja zbog ekonomičnosti

- 1) *...there is no **procedure related to** the disposal of fixed assets...
...ne postoji **postupak evidentiranja** dugotrajne materijalne imovine i raspolaganja njome...*
- 2) *...the development of fundamental **elements relating to** the programmes...
...razvoja temeljnih **elemenata programa**...*

RH_en sadrži 143 primjera fraznog glagola *relate to* u – ed obliku, 62 primjera u – ing obliku i devet primjera u infinitivnom obliku. Glagolski segment *relate* odvojen je od čestice *to* u pet primjera s tim da se većinom radi o inverziji:

- 1) *...and **to** whom the limited liability fund **relates** at the time of its founding...*
- 2) *...the chemical name of the substance **to** which it **relates**...*
- 3) *...upon proposal of the creditor **to** whom the payment **relates**...*
- 4) *...the owner, operator or charterer of the ship **to which** the claim is **related**...*
- 5) *...another law which is more closely **related**, factually or legally, **to** the disputed relations and parties...*

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) *...aktivnostima **vezanim uz** sporazume Republike Hrvatske s drugim državama...
...activities **related to** agreements between the Republic of Croatia and other states...*
- 2) *...ako se dostavljene informacije **odnose na** sustav probne proizvodnje...
...where the information provided **relates to** a pilot plant production system...*

II. transpozicije

- 1) *...poslove **u svezi s** pripremom prijedloga...
...activities **relating to** preparation of drafts...*
- 2) *...pitanjima **koja se tiču** obavljanja...
...matters **related to** the performance...*
- 3) *...u dijelu **koji se odnosi na**...*

...the part **relating to** the civil servants...

4) ...slučajevima **koji su u vezi s** javnom službom...

...cases **related to** public service...

5) ...projekata **koji se odnose na** industrijsko vlasništvo...

...projects **related to** industrial property...

III. modulacije na razini značenja

1) ...proving of facts **related to** the defendant's duty to publish the correction...

...dokazivanje činjenica **u pogledu** tuženikove dužnosti objave ispravka...

2) ...koordinaciju svih procesa **u okviru** pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji...

...coordination of all processes **related to** EU accession of the Republic of Croatia...

3) ...provedbu projekata EU **u dijelu** ekonomija, tržišno natjecanje, obrazovanje i sl...

...implementation of EU projects **relating to** economy, market competition, education etc....

4) ...pravnih tumačenja **glede** primjene propisa s područja tržišta rada i zapošljavanja...

...administrative proceedings **related to** application of labour market and employment regulations...

5) ...samo ako punomoć koju je taj izdao **glasi na** određeni posao...

...only if the power of attorney issued by him **relates to** a specific transaction...

6) ...propisima **koji uređuju** područje razvrstavanja, pakiranja i označavanja opasnih tvari...

...the regulations **relating to** the classification, packaging and labelling of dangerous substances...

IV. amplifikacije

1) ...sve aktivnosti **oko** sklapanja i stupanja na snagu protokola i memoranduma...

...all activities **relating to** concluding and entering into force of protocols and memoranda...

2) ...te mjere koje se poduzimaju **prema** stranom brodu...

...as well as measures undertaken **relating to** the foreign ship...

3) ...podaci **o** ispunjavanju uvjeta...

... the data **relating to** the fulfilling of the conditions...

4) ...aktivnosti **iz** područja energetske učinkovitosti...

... activities **relating to** energy efficiency...

5) ...te **poslove pružanja** informacija i na drugi način...

...as well as the **activities related to providing** other information...

6) ...te **poslove pružanja** informacija i na drugi način...

...as well as the **activities related to providing** other information...

7) ...pitanjima ostvarivanja manjinskih prava...

...issues **related to** the exercise of minority rights...

8) ...**provodi stručno osposobljavanje** osoba za rad u ...

...carries out **activities related to vocational education** of persons employed in...

V. ekonomičnosti

1) ...propisima **koji uređuju područje** razvrstavanja, pakiranja...

...regulations **relating to** the classification, packaging...

RH_en sadrži i primjere u kojima je izostavljena čestica *to*:

1) ...depending on which of these amounts the maritime liens or mortgage... are **related**...

...ovisno o tome na koju se od tih vrijednosti **odnose** privilegiji ili hipoteke...

te primjer u kojem je pod utjecajem hrvatskog jezika, umjesto čestice *to*, upotrijebljena čestica *with*:

1) ...obavlja sljedeće upravne i stručne poslove **u svezi s** trgovinskom politikom ...
 ...carries out the following administrative and professional activities **related with** the trade policy of ...

Od tiskanih i elektroničkih izvora frazni glagol *relate to* navode Gačić (2004, 2010), *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003) i IATE. Gačić (2004, 2010) navodi najviše prijevodnih istovrijednica i mnoštvo primjera. U 2. izdanju dodaje sintagme *koji se odnosi na*, *koji se tiče*, koji upućuju na upotrebu tehnike transpozicije. *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003) navodi samo *odnositi se (na)*, a IATE *od*, *vezan uz*, *u pogledu* i *o*. Prijevodnim istovrijednicama *od* i *o* IATE podržava upotrebu tehnike ekonomičnosti, što je u skladu s napatkom iz Priručnika Europske komisije *How to write clearly* (2012) koji naglašava zamjenu sintagmi *concerning*, *regarding*, *relating to* česticom *on*. Istraživanje je pokazalo da bi se napatk mogao odnositi i na strukture *pertaining to* i *referring to*.

➤ Čestica *IN*

Tablica 19. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *in*

FG	EU_en			RH_en		
	br	PI		br	PI	
<i>engage in</i>	14	sudjelovati (5); baviti (se) (4); uključiti (3); obavljati, za (1)	5	46	obavljati (34); baviti se, (biti) u (2); (biti) na (nečemu) , biti zaposlen u, priređivati, sudjelovati, upustiti se u (1)	8
<i>result in</i>	26	rezultirati (8); dovesti do (5); na temelju kojih (4); imati za posljedicu (2); imati za ishod, izazivati, prouzročiti, uzrokovati (1)	8	12	imati za posljedicu (4); dovesti do (2); nastati (+instr.) , nastupiti, pogodovati nečemu, postići, prouzročiti, uzrokovan nečim (1)	8
<i>take in</i>	0		0	19	dovoditi (19)	1

Čestica *in* treća je najčešća čestica u engleskom usporedivom korpusu, no tek 1% (EU_en), tj. 2% (RH_en) njenih pojavnica ulazi u kombinaciju fraznog glagola tvoreći 2% (EU_en), tj. 3% (RH_en) svih fraznih glagola.

engage in

RH_en sadrži znatno više pojava fraznog glagola *engage in* koje se većinom nalaze u 5. i 6. dokumentu.

Glagolski segment *engage* sam po sebi je višeznačan:

- 1) ...*engage a room*... (‘rezervirati’)
- 2) ...*was engaged to a famous actor*... (‘biti zaručen’)
- 3) ...*a hobby that engaged her for hours at a time*... (‘zabaviti’)
- 4) ...*his smile engages everyone he meets*... (‘privući pažnju’)
- 5) ...*studying engages most of my time*... (‘oduzimati’)
- 6) ...*we have engaged the enemy*... (‘upustiti se u borbu sa’)
- 7) ...*engage a carpenter*... (‘angažirati’)³⁰

Spajanjem s česticom *in* razvija značenje *sudjelovati u nečemu*:

- 1) ...*particular attention should be paid to micro enterprises, enterprises engaged in craft activities*...

EU_en sadrži primjer u kojem je izostavljena čestica *in* u slučaju kada je izostavljen dio informacije čime se potvrđuje da je *engage in* prijedložni frazni glagol:

- 1) ...*the results will depend on the willingness of stakeholders to engage and are therefore uncertain*...
...rezultati će ovisiti o spremnosti dionika da se **uključe**, stoga su nepouzdana...

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...*the personnel responsible for ...shall not ...represent the parties engaged in those activities*...
...osoblje odgovorno za ...ne smije ... predstavljati strane **uključene u** navedene aktivnosti...
- 2) ...*the Union and its Member States should proactively engage in international negotiations*...
...Unija i njezine države članice trebale bi proaktivno **sudjelovati u** međunarodnim pregovorima...

II. transpozicije

- 1) ...*the willingness of the concerned actors, ...to engage in a new form of co-operation*...
...spremnosti predmetnih sudionika, ...za **uključivanje u** novi oblik suradnje...

III. modulacije

a) na razini sinonima

- 1) ...*the NFE primarily engages in financing and hedging transactions*...
...NFE se primarno **bavi** transakcijama financiranja i osiguranja od rizika (hedžinga)...

³⁰ <https://www.thefreedictionary.com/engage>

b) na razini vida

1) ...*the Union will remain **engaged** proactively **in** this process...*

...*Unija će u tom postupku i dalje proaktivno **sudjelovati**...*

2) ...*enterprises **engaged in** craft activities...*

...*poduzećima **koja se bave** obrtničkim djelatnostima...*

3) ...*provided that the group of any such Related Entities **is primarily engaged in** a business other than that...*

...*pod uvjetom da se grupa takvih povezanih subjekata primarno **bavi** poslovnom djelatnošću različitom od...*

4) ...*the Union will remain **engaged** proactively **in** this process...*

...*Unija će u tom postupku i dalje proaktivno **sudjelovati**...*

IV. ekonomičnosti

1) ...*a genuine opportunity **to engage in** consensual dispute resolution before...*

...*stvarna prilika **za** sporazumno rješavanje spora prije...*

2) ...*when parties **decide to engage in** consensual dispute resolution after...*

...*kada stranke **pristanu na** sporazumno rješavanje spora nakon...*

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. modulacije

a) na razini vida

...*institucija **koje se bave** prometom...*

...*institutions **engaged in** trade...*

b) na razini značenja

1) ...*nakladnika koji **obavlja** djelatnost javnog informiranja...*

...*a publisher who **engages in** the activity of public informing...*

2) ...*pravne i fizičke osobe mogu **obavljati** arheološko istraživanje...*

...*legal and natural persons may **engage in** archaeological research...*

3) ...*u luci i drugim dijelovima unutarnjih morskih voda zabranjeno je **obavljati** aktivnosti utvrđene posebnim propisom...*

...*it is prohibited to **engage in** activities determined by special regulations in the port and in other parts of the internal waters...*

4) ...*one or more subsidiaries that **engage in** trades or businesses other than...*

...*jednom ili više društava kćeri koja **obavljaju** trgovanje ili poslovnu djelatnost različitu od...*

5) ...*tvrtkama koje **obavljaju djelatnost** radijskog i televizijskog objavljivanja (emitiranja)...*

...*companies **engaged in** radio and television broadcasting... (+ modulacija vida)*

II. amplifikacije

1) ...*ako u proizvodnji, prometu ili raspolaganju tvarima iz članka 2. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona ne obavijesti policijsku postaju o...*

...*failing to notify the police station while **engaged in** the manufacture, trade or handling of the substances referred to in Article 2...*

2) ...*stranome ribarskom brodu za vrijeme prolaska teritorijalnim morem Republike Hrvatske zabranjen je **ribolov** ili...*

...*a foreign fishing ship on passage through the territorial sea of the Republic of Croatia is prohibited from **engaging in fishing** or...*

3) ...*na prijedlog izvođača radova **na** istraživanju i iskorištavanju...*

...*at the request of the contractor **engaged in** the exploration and exploitation of...*

4) ...*fizičke osobe koje **obavljaju** ugostiteljsku djelatnost ili **priređuju** kulturno-zabavne priredbe...*

...*individuals in the catering business or **engaged in organising** public shows...* (+modulacija vida)

RH_en sadrži i primjere pogrešne upotrebe:

1) ...*zrakoplovu **u** međunarodnom i unutarnjem prometu...*

...*aircraft **engaged in** international and domestic traffic...*

2) ...*spašavatelj koji **se upustio u** spašavanje broda ili druge imovine...*

...*the salvor who **has engaged in** salvage of a ship or other property...*

U prvom primjeru radi se o upotrebi fraznog glagola *engage in* u pogrešnom kontekstu. Iako se frazni glagol *engage in* može koristiti u različitim kontekstima, ipak postoje ograničenja njegovog kombiniranja s drugim riječima. U drugom primjeru frazni glagol *engage in* upotrijebljen je u aktivnom, umjesto u pasivnom obliku.

RH_en ne sadrži nijedan primjer tehnike doslovnog prevođenja.

Od tiskanih i elektroničkih izvora, Marunica (2003) i *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003) kao prijevodne istovrijednice navode samo *baviti se*, *IATE baviti se* i *za* kojima se ponovno naglašava upotreba tehnike ekonomičnosti, a Gačić (2004, 2010) navodi više sinonima među kojima i *sudjelovati*, najčešću prijevodnu istovrijednicu u EU_en-u, koja je dodana u 2. izdanju rječnika. Glagol *obavljati*, koji je najčešća prijevodna istovrijednica u RH_en-u, nije naveden u nijednom izvoru.

result in

EU_en sadrži više pojava fraznog glagola *result in* nego RH_en.

U kombinaciji s česticom *in*, glagol *result* tvori frazni glagol *result in* koji je antonim fraznog glagola *result from*³¹:

1) ...*harm in the form of actual loss can **result from** the price difference between...*

...*šteta u obliku stvarnog gubitka može **proizići iz** razlike u cijeni između...*

2) ...*it is appropriate to presume that cartel infringements **result in** harm...*

...*primjereno je presumirati da kršenja u obliku kartela **uzrokuju** štetu...*

Frazni glagol *result from* nije uključen u analizu jer ga ne navodi referentni izvor (CPVD).

---

³¹ Frazni glagol *result from* nije uključen u analizu jer ga ne navodi referentni izvor (CPVD).

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...*where the correct information would have **resulted in** the absence of such a right...*
...jer bi točne informacije **rezultirale** uskraćivanjem takvog prava...

II. transpozicije

1) ...*'joint degrees' means an integrated study programme offered by at least two higher education institutions **resulting in** a single degree certificate...*
...„zruženi akademski stupnjevi” znači združeni studijski program koji nude najmanje dvije ustanove visokog obrazovanja i **koji rezultiraju** jednom svjedodžbom...

II. modulacije

a) na razini sinonima

- 1) ...*the infringement of competition law has **resulted in** an overcharge...*
...kršenje prava tržišnog natjecanja **dovelo do** previsoke cijene...
- 2) ...*where opening such an account would **result in** an infringement of the provisions on...*
...ako bi otvaranje takvog računa **prouzročilo** kršenje odredbi...
- 3) ...*cartels **result in** a rise in prices...*
...karteli **izazivaju** povišenja cijene...

b) na razini odnosa

...*no further action is required until there is a change in circumstances **that results in** one or more indicia being associated with the account...*
...dodatne mjere nije potrebno poduzimati sve dok ne nastupe izmijenjene okolnosti **na temelju kojih se** jedna ili više indicija može povezati s računom... (+ transpozicija)

IV. izbacivanje zbog ekonomičnosti

- 1) ...*unsustainable land use is consuming fertile soils, and soil degradation continues, **resulting in impacts on** global food security...*
...neodrživa upotreba zemljišta uništava plodna tla te se degradacija tla nastavlja, **a to utječe na** globalnu sigurnost hrane...
- 2) ...*an interruption in the supply of services could **lead to** significant harm to modern society and **result in** losses for many economic operators...*
...prekid u pružanju usluga mogao bi **prouzročiti** značajnu štetu u modernom društvu i gubitke za mnoge gospodarske subjekte...

Iz zadnjeg primjera vidljivo je da su *result in* i *lead to* sinonimi te da su nedosljedno upotrijebljeni u istoj rečenici kao i njihove rijevodne istovrijednice u EU_hr-u:

- 1) *There is also the risk that climate change will further exacerbate such problems, and will **result in** high costs.*
*In 2011, disasters partly due to climate change **resulted in** global economic losses of over EUR 300 billion.*
*Postoji također rizik da klimatske promjene dodatno pogoršaju takve probleme i **dovedu do** visokih troškova.*
*U 2011. godini katastrofe djelomično izazvane klimatskim promjenama **rezultirale su** ekonomskim gubicima na globalnoj razini od preko 300 milijardi EUR.*

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. modulacije

a) na razini odnosa:

- 1) ...ako je nesreća **prouzročila** smrt ili teže tjelesne ozljede državljana Republike Hrvatske...
...if the accident **has resulted in** death or serious injuries of Croatian citizens...
- 2) ...ako se prodajom **ne bi mogla postići** svota dovoljna za pokriće...
...if the sale thereof would not **result in** a sufficient amount to cover...
- 3) ...ako uslijed počinjenja pomorskog prekršaja ...**nastupi** ekološka nesreća
...**when a maritime offence ...results in** an environmental accident...

b) na razini značenja

...postavljanje tih uređaja u tlo **ne bi smjelo pogodovati** stvaranju putova protjecanja...
...the placement of these devices in the soil **should not result in** preferential flow paths...

II. ekonomičnosti

...zabilježba spora iz stavka 1. ovoga članka **ima posljedicu da** presuda donesena u tom sporu djeluje ...
...a notice of the lawsuit as referred to in Paragraph 1 of this Article shall **result in** the verdict passed in this dispute having effect also ...

III. pogreške u RH_hr-u

- 1) ...brodar ne može ograničiti svoju odgovornost za štete **nastale** smrću ili tjelesnom ozljedom osoba koje brodar zapošljava...
...the ship operator shall not limit his liability for damages **resulting in** loss of life or personal injury of persons in his service...
- 2) ...za štetu **uzrokovanu** smrću ili tjelesnom ozljedom putnika prijevoznik iz stavka 1. i 2. ovoga članka odgovaraju solidarno...
...the carriers specified in Paragraphs 1 and 2 of this Article shall be jointly and severally liable for damages **resulting in** death or a personal injury of a passenger...

take in

Iako je glagol *take* najproduktivniji glagol u engleskom usporedivom korpusu u pogledu broja čestica s kojima se spaja (*in, up, over, forward*), analiza preko glagolskog segmenta pokazala je da se glagol *take* češće pojavljuje ili samostalno ili u sintagmama npr. *take into account, take place* i sl., nego s česticama s kojima tvori frazni glagol.

Frazni glagol *take in* pojavljuje se samo u RH_en-u. Sve pojavnice nalaze se u tematski povezanom 2. dokumentu (Zakon o policiji). Frazni glagol *take in* zapravo je skraćeni oblik od *take into custody* iz čega je, zbog jezične ekonomičnosti, nastao idiomatski frazni glagol.

U RH_en-u je upotrijebljen kao prijevodna istovrijednica glagola *dovesti* koji je u RH_hr-u pogrešno upotrijebljen umjesto glagola *privesti*.

U procesu prevođenja upotrijebljena je tehnika:

- modulacije

na razini značenja

1) ...*bez pisanog naloga smije se dovesti osobu...*

...*a police officer shall, without a written order, take in a person...*

2) ...*kada je dovođenje nužno radi poduzimanja policijskih poslova koji ne trpe odgodu...*

...*when taking in is necessary for performing police tasks that must not be delayed...*

3) ...*policijske ovlasti propisane ovim Zakonom su: provjera i utvrđivanje identiteta osoba i predmeta, pozivanje, dovođenje...*

...*the police powers prescribed by this Law are as follows: to verify and establish the identity of persons and objects; to summon; to take in...* (+ transpozicija)

na razini vida

1) ...*osobu se smije dovesti u vremenu od 6.00 do 22.00 sata...*

...*a person may be taken in between 6 a.m. and 10 p.m...*

2) ...*koju treba uhititi, dovesti, zadržati ili uputiti nadležnim tijelima državne vlasti...*

...*who is to be arrested, taken in, detained or sent to the competent state administration bodies...*

RH_en sadrži primjere u kojima je izostavljena čestica:

1) ...*uhićenja i privođenja nadležnom tijelu osobe zatečene u kaznenom djelu...*

...*arresting and taking to a competent authority of a person caught while committing a criminal act...*

2) ...*traganje za počiniteljima kaznenih djela, prijestupa i prekršaja i njihovo dovođenje nadležnim tijelima...*

...*searching for perpetrators of criminal acts, misdemeanours and offences and their taking to the competent authorities...*

Iz prvog primjera vidljiva je nedosljedna upotreba glagola *dovesti* i *privesti* u RH_hr-u koja navodi prevoditelje na upotrebu glagola *take* bez čestice *in* iako mu upravo ona daje značenje prisilnog dovođenja, tj. privođenja. No, budući da se radi o istom dokumentu, nedosljednost je očita i u upotrebi glagolskog segmenta *sa* i bez čestice *in* u istom kontekstu.

Od tiskanih i elektroničkih rječnika, jedino Gačić (2010) u 2. izdanju rječnika navodi *privesti* kao prijevodnu istovrijednicu od *take in*.

➤ Čestica *FOR*

Tablica 20. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *for*

FG	EU_en			RH_en		
	br	PE		br	PE	
<i>account for</i>	4	činiti (3); uzeti u obzir (1)	2	5	činiti (3); obuhvaćati, predstavljati (1)	3
<i>allow for</i>	17	omogućiti (12); dozvoljavati, dopuštati, sadržavati (mogućnost), osigurati, uzimati u obzir (1)	6	3	dopustiti (2); biti moguće (1)	2
<i>call for</i>	6	pozivati na (nešto), tražiti, zahtijevati (2)	3	1	zahtijevati (1)	1
<i>provide for</i>	62	predviđati (30), iz (8); osiguravati (5); navesti (4); omogućiti; u skladu s (3); odrediti, utvrditi (2), na temelju, dodjeljivati, pružati, sadržavati, u (1)	14	76	osiguravati (31); iz (9); predviđati (8); u skladu s (3); dati, odrediti, prema, propisati (2); donijeti, staviti, urediti (1)	11

Čestica *for* pojavljuje se uz iste glagole u oba potkorpusa s kojima tvori 5% (EU_en), tj. 4% (RH_en) svih fraznih glagola.

EU_en sadrži više pojava svih fraznih glagola, izuzev *provide for*, koji je zastupljeniji u RH_en-u.

account for

Frazni glagol *account for* u engleskom usporedivom korpusu pojavljuje se isključivo u infinitivnom obliku.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. modulacije na razini sinonima

1) ...*the aggregated impacts of housing and infrastructure **account for** around 15-30 % of all consumption-related environmental pressures...*
 ...*ukupni utjecaj stanogradnje i infrastrukture čini oko 15–30 % svih pritisaka na okoliš...*

II. amplifikacije

1) ...*while providing the necessary flexibility **to account for** technical difficulties...*
 ...*istodobno dozvoljavajući potrebnu fleksibilnost **kako bi se u obzir uzele** tehničke poteškoće...*

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnike:

I. modulacije

a) na razini sinonima

1) ...*pojedinih prisutnih komponenti koje u bilo kojem trenutku čine više od 10% količine dodane aktivne tvari...*

...*individual components present which **account for** less than 10 % of the amount of active substance added...*

b) na razini značenja

1) ...*predloženi rezultati analiza moraju sadržavati kvantitativne podatke ...i obično **obuhvaćaju** 98% analiziranog uzorka...*

...*the analytical results reported must include quantitative data... and typically should **account for** at least 98 % of the material analysed...*

RH_en sadrži i primjer pogrešne upotrebe:

1) ...*prijavljuju se ...bilanca mase koja **predstavlja** najmanje 90% primijenjene radioaktivnosti te fotokemijsko vrijeme poluraspada...*

...*a mass balance **to account for** at least 90 % of the applied radioactivity, as well as photochemical half-life must be reported...*

allow for

EU_en sadrži znatno više pojava fraznog glagola *allow for* nego RH_en. Glagol *allow* spajanjem s česticom *for* razvija novo, uže značenje. Frazni glagol *allow for* skraćeni je oblik od fraza *allowing for the possibility* i *make allowance for*.

1) ...*we've **made allowance for** the fact that everyone has different...*

...*we have **to allow for that possibility**³²...*

Frazni glagol *allow for*, koji, dakle, ima značenje *uzeti u obzir*, u oba potkropusa pogrešno je upotrijebljen kao prijevodna istovrijednica glagola *dopustiti*, *omogućiti* gdje su njegove sastavnice doslovno prevedene prema načelu 'riječ za riječ':

EU_en

1) ...*a cooperation agreement **allowing for** the exchange of personal data...*

...*sporazum **kojim se dozvoljava** razmjena osobnih podataka...*

2) ...*thereby **allowing for** flexibility and better use of...*

...*čime bi se **osigurala** fleksibilnost i bolje korištenje...*

3) ...*the authorisation could... and could **allow for the possibility** of the consumer choosing only some of those tasks...*

---

³² <https://www.thefreedictionary.com/allow>

...ovlaštenje bi moglo ... moglo **sadržavati mogućnost** da potrošač odabere samo neke od tih zadaća...

RH_en

1) ...sud može, radi stavljanja veće ponude, **dopustiti** kratak rok za razmišljanje...
...in order to provide for the submission of higher bids, the court may...**allow for** a brief period of deliberation...

2) ...zapovjednik broda u opasnosti ima pravo ..., ako je savjetovanje moguće obaviti, izabrati jedan od tih brodova...
...the captain of the ship in danger, **when circumstances allow for consultation**, shall have the authority to select one or more ships...

EU_en sadrži samo jedan primjer u kojem je *allow for* ispravno upotrijebljen:

1) ...the fee terminology should be determined by Member States, **allowing for consideration** of the specificities of local markets...
...terminologiju o naknadama trebale bi odrediti države članice, **uzimajući u obzir** posebnosti lokalnih tržišta...

EU_en sadrži i primjer nedosljedne upotrebe *allow* sa i bez čestice u istoj rečenici:

1) ...the certificate and its annexes shall contain all relevant information **to allow** the conformity of manufactured products with the examined type to be evaluated and **to allow for** in-service control...
...potvrda i njezini prilozi moraju sadržavati sve relevantne informacije kako bi se **omogućila** ocjena sukladnosti proizvedenih proizvoda s ispitanim tipom te kako bi se **omogućila** kontrola tijekom uporabe...

Iz primjera je vidljivo da se čestica *for* pogrešno smatra redundantnom te da su u većini slučajeva sastavnice fraznog glagola *allow for* doslovno prevedene prema načelu ´riječ za riječ´.

Od tiskanih i elektroničkih izvora valja izdvojiti Marunicu (2003) koji kao jedinu prijevodnu istovrijednicu fraznog glagola *allow for* navodi *učiniti popust*. Budući da natuknici *allow for* prethodi natuknica *allow a discount* za koju navodi prijevod *odobriti popust*, nije jasno radi se, u slučaju *učiniti popust*, o tiskarskoj ili prijevodnoj pogrešci.

call for

EU_en sadrži više pojava fraznog glagola *call for* nego RH_en.

Glagolski segment *call* sklon je spajanju sa raznim česticama (*around, away, back, by, down, for, forth, in, off, (up)on, out, over, round, up*) pomoću kojih razvija različita značenja.

Referentni izvor CPVD za frazni glagol *call for* navodi primjere:

- 1) *It's the sort of work that **calls for** a high level of concentration.* (‘zahtjevati’)
- 2) *Some critics have **called for** an independent investigation into the affair.* (‘zalagati se za’)
- 3) *How about if I **call for** you around eight o'clock?* (‘doći po’)

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) *...such efforts **call for** investments in research and improvements in the coherence and implementation of...*
*...takvi napori **zahtijevaju** ulaganje u istraživanje i bolju usklađenost i provedbu...*

II. modulacije

a) na razini odnosa

- ...the Commission's communication of 29 June 2011...**calls for** a single programme in the field of...*
*...komunikacijom Komisije od 29. lipnja 2011. ...**traži se** donošenje jedinstvenog programa u području...*

b) na razini fraze

- ...turning waste into a resource, **as called for** in the Roadmap to a Resource Efficient Europe...*
*Pretvaranje otpada u izvor, **na što se poziva u** Planu za resursno učinkovitu Europu...*

II. amplifikacije:

- 1) *...the Council **called for** a strategic framework for European cooperation in education and training...*
*...Vijeće je ...**pozvalo na donošenje** strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja...*

Iz primjera za amplifikaciju vidljivo je da je prijevod ispravan zbog dodavanja riječi “donošenje”.

Prijevodna istovrijednica u RH_en-u rezultat je doslovnog prevođenja:

- 1) *...ako osobno ne rukovodi brodom kada to **zahtijeva** sigurnost broda...*
*...if he fails to operate the ship in person when the safety of the ship **calls for** it...*

provide for

Frazni glagol *provide for* zastupljeniji je u RH_en-u nego u EU_en-u s tim da se većina pojava nalazi u 4. i 6. dokumentu. U EU_en-u se većinom pojavljuje u – *ed* obliku, a u RH_en-u gotovo podjednako u – *ed* i infinitivnom obliku.

Glagolski segment *provide* sklon je višeznačnosti, mijenjanju sintaktičkih obilježja te pojavljivanju u različitim sintagmama. Referentni izvor FD navodi sljedeće primjere:

- 1) ...**provide** food and shelter **for** a family... (‘namaknuti’)
- 2) ...**provided** her family **with** food... (‘opskrbiti’)
- 3) ...a room that **provides** ample sunlight through French windows... (‘omogućiti’)
- 4) ...an agreement that **provides** deadlines for completion of the work... (‘odrediti’)
- 5) ...**provided for** the common defense of the states in time of war... (‘predvidjeti’)
- 6) ...she **provides for** her family by working in a hospital... (‘skrbiti za’)
- 7) ...the Constitution **provides for** a bicameral legislature...³³ (‘odrediti’)

Iz navedenih primjera vidljivo je da glagolski segment *provide* razvija druga značenja kada je neodvojiv od čestice *for* te da je u primjeru 7) čestica *for* redundantna jer *provide* ima isto značenje kao i u primjeru 4) u kojem je upotrijebljen bez čestice.

Sintagma *provided that* navedena je kao zasebna natuknica:

- 1) I will come, **provided that** I am invited..³⁴ (‘pod uvjetom da’)

Glagolski segment *provide* u engleskom usporedivom korpusu pojavljuje se češće u drugim sintagmama nego u kombinaciji fraznog glagola *provide for*.

Frazni glagol *provide for* u EU_en-u se u 62% slučajeva pojavljuje u istim formulaičnim strukturama s česticom *in* kao i frazni glagol *refer to*, dok se u RH_en-u u formulaičnim strukturama pojavljuje samo u 11% slučajeva:

- 1) ...tasks and activities **provided for in** this Regulation...
- 2) ...a competent authority may refuse to ...exchange information **as provided for in** paragraph 3 only where...
- 3) ...unless otherwise **provided for** by an international agreement...
- 4) ...Council Directive 2011/16/EU (2)...**provides for** the mandatory automatic exchange of...

Razlog manje zastupljenosti fraznog glagola *provide for* u RH_en-u u formulaičnim strukturama povezan je i s činjenicom da se glagol *provide*, kao što je navedeno i u referentnom izvoru, u istom kontekstu može pojavljivati i bez čestice:

- 1) ...an overview of the corrective actions ...**is provided in** Annex I...
- 2) ...unless otherwise **provided in** this Decision...

³³ <https://www.thefreedictionary.com/provide>

³⁴ <https://idioms.thefreedictionary.com/provided+that>

Osim primjera nedosljedne upotrebe sa i bez čestice, engleski usporedivi korpus sadrži i primjere u kojima se u formulaičnim strukturama *provide (for)*, osim uz česticu *in*, pojavljuje i uz druge čestice:

- 1) *...within the limits **provided for by the law of the Member States...***
- 2) *...ensuring a degree of protection at least equivalent to that **provided by the Commission's rules on security...***
- 3) *...a summary of all data and information **provided under** subpoints 5.1 to 5.10 of part A of Annex I to this Ordinance...*
- 4) *...the absorption and desorption studies **provided for under** point 7 subpoint 7.1.2 of Part A of Annex I...*

Također, kao i u slučaju fraznog glagola *refer to*, struktura *as provided for* pokazala se problematičnom budući da engleski usporedivi korpus sadrži primjere u kojima je čestica *as* pogrešno dodana:

EU_en

- 1) *...the appointment of the accounting officer **as provided for in** Article 37(9)(e) by 15 November...*
...imenovanje računovodstvenog službenika iz članka 37. stavka 9. točke (e) do 15. Studenoga...
- 2) *...the establishment of the internal audit function **as provided for in** Article 37(9)(f)...*
...osnivanje službe za unutarnji reviziju iz članka 37. stavka 9. točke (f)...

RH_en

- 1) *...i ostalih razloga **predviđenih** ovim Zakonikom postupak prodaje obustavit će se...*
*...and other grounds **as provided for in** this Code, the sale proceedings shall be discontinued...*
- 2) *...primjenjuju se odredbe **podtočke** 7.1.1.1.1. dijela A Priloga I. ovoga Pravilnika....*
*...the same provisions **as provided for** under subpoint 7.1.1.1.1 of Part A of Annex I to this Ordinance apply...*

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

*...Fiscalis 2020 should continue **to provide for** the possibility of...*
*...program Fiscalis 2020 bi trebao nastaviti **pružati** mogućnost...*

II. transpozicije

- 1) *...agreements with the Union **providing for** the possibility of...*
*...sporazume s Unijom **kojima se predviđa** mogućnost...*
- 2) *...detailed arrangements on communication, including its frequency, **provided for** by their internal procedures...*
*...detaljnih aranžmana o priopćavanju informacija, uključujući učestalost priopćavanja, **koji su predviđeni** njihovim unutarnjim postupcima...*

II. modulacije

a) na razini sinonima

1) *...in accordance with the procedure **provided for** in Article 218 TFEU...*
*...u skladu s postupkom **određenim** u članku 218. UFEU-a...*

b) na razini odnosa i vida

1) *...a revenue-sharing mechanism might also **be provided for** in contracts concluded with private sector entities...*

*...također bi se u ugovorima sklopljenim s subjektima iz privatnog sektora mogao **predvidjeti** mehanizam dijeljenja prihoda...*

2) *...Council Directive 2011/16/EU_ already **provides for** the mandatory automatic exchange of information...*

*...Direktivom Vijeća 2011/16/EU već je **predviđena** obvezna automatska razmjena informacija...*

c) na razini rečenice

1) *...International agreements ...may **provide for** the involvement...of representatives of third countries ...in the work of the Committee...*

*...u skladu s međunarodnim sporazumima...predstavnicima trećih zemalja ...može biti **omogućena** suradnja s Odborom...*

2) *...it is also desirable to **provide for** enhanced control over Europol by the European Parliament...*

*...također je poželjno **predvidjeti** pojačani nadzor Europskog parlamenta nad Europolom...*

d) na razini značenja

*...the use of evidence **provided for** in this Chapter...*

*...uporabe dokaza **na temelju** ovog poglavlja...*

III. ekonomičnosti

1) *...tasks and activities **provided for in** this Regulation ...*

*...zadaca i aktivnosti **iz** ove Uredbe...*

IV. izbacivanja zbog ekonomičnosti

1) *...arrangements that differ from those **provided for in** this Directive...*

*... mjere koje se razlikuju od onih **u** ovoj Direktivi...*

2) *...Europol staff may, within **the limits provided for by the law** of the Member States...*

*...osoblje Europola može, u okviru **ograničenja zakonodavstva** država članica...*

EU_en sadrži i primjer pogrešne upotrebe:

1) *...widening the possibilities for Europol's assisting and supporting the competent law enforcement authorities of the Member States, without **providing for** executive powers for Europol staff..*

*...proširenju mogućnosti za Europolovu pomoć i potporu nadležnih tijelima izvršavanja zakona država članica, a da se pri tome osoblju Europola **ne dodjeljuju** izvršne ovlasti...*

Iz prijevoda je vidljivo da je frazni glagol *provide for* pogrešno upotrijebljen umjesto sintagme *provide sb with sth*.

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...*kako bi se osiguralo jednoznačno i cjelovito preuzimanje tehničkih propisa...*
...*in order to provide for integral adoption of technical regulations...*
- 2) ...*kako je predviđeno podtočkom 1.11. dijela A Priloga I. ovoga Pravilnika*
...*as provided for under subpoint 1.11 of Part A of Annex I to this Ordinance...*

II. transpozicije

- 1) ...*nacrti prijedloga zakona i prijedloge drugih propisa kojima se osigurava njihova provedba...*
...*prepares drafts of laws and other regulations providing for its implementation...*
- 2) ...*istraživanjima adsorpcije i desorpcije koja su propisana podtočkom 7.1.2 dijela A priloga I...*
...*the absorption and desorption studies provided for under point 7 subpoint 7.1.2 of Part A of Annex I...*

III. modulacije

a) na razini odnosa

- 1) ...*ako predlagatelj putovanja ne daje odgovarajuće osiguranje...*
...*unless the party proposing the voyage provides for adequate security...*
- 2) ...*unutarnje ustrojstvo ...uređuje se na način da Ministarstvo može obavljati upravne i druge stručne poslove...*
...*the internal organization ...shall provide for carrying out its administrative and other professional activities...*

b) na razini značenja

- 1) ...*istraživanjima adsorpcije i desorpcije koja su propisana podtočkom 7.1.2 dijela A priloga I...*
...*the absorption and desorption studies provided for under point 7 subpoint 7.1.2 of Part A of Annex I...*

IV. amplifikacije

- 1) ...*radi stavljanja veće ponude...*
... *in order to provide for the submission of higher bids...*
- 2) ...*istraživanja sličnih onima iz Dijela A...*
...*studies similar to those provided for in Part A...*
- 3) ...*objekti sigurnosti plovidbe...*
...*the facilities providing for the safety of navigation...*

RH_en sadrži i primjere pogrešne upotrebe:

- 1) ...pitanja od značaja za rad Ministarstva **koja nisu uređena zakonom...**
 ...the issues significant for activities of the Ministry, **not provided for** by the law...
- 2) ...usmjerene **cjelovitom osposobljavanju nacionalnih kapaciteta** za ispunjenje preuzetih međunarodnih obveza...
 ...aimed at **providing for the overall national capacities** for carrying out the adopted international commitments...
- 3) ...predlaže pokretanje nacionalnih energetske programa za **osiguravanje dugoročnih razvojnih ciljeva...**
 ...proposes launching of national energy programmes **providing for accomplishing of long-term development goals...**
- 4) ...ako nema pristanka hipotekarnog vjerovnika **prema** odredbi stavka 1. ovoga članka...
 ... if no consent has been obtained from the mortgage creditors **as provided for** in Paragraph 1 of this Article...
- 5) ...primjenjuju se odredbe **podtočke 7.1.1.1.1. dijela A Priloga I. ovoga Pravilnika...**
 ...the same provisions **as provided for under subpoint 7.1.1.1.1 of Part A of Annex I** to this Ordinance apply...

Od tiskanih i elektroničkih izvora, jedino Marunica (2003) ne navodi frazni glagol *provide for*. Bujas (1999) i Četverojezični rječnik prava Europske unije (2003) kao prijevodnu istovrijednicu navode samo glagol *predviđati*, Gačić (2004, 2010) daje mnoštvo sinonima i primjera među kojima na prvo mjesto stavlja *predvidjeti*. Kao prijevodnu istovrijednicu nudi i *prema* kojim se poziva na upotrebu tehnike ekonomičnosti. IATE kao prijevodne istovrijednice navodi *o i iz* te glagol *odrediti*. Iz prijevodnih istovrijednica *o i iz* vidljiva je težnja ka jezičnoj ekonomičnosti.

➤ Čestica *WITH*

Tablica 21. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *with*

FG	EU_en		RH_en			
	br	PI	br	PI		
<i>associate with</i>	51	~ed with biti povezan (41); za (7); pridružiti se (2); koji se odnose na (1)	5	23	~ed with (po)vezan (18); glede (+gen.), koji se odnosi na, iz područja , pri (čemu) (1)	5
<i>combine with</i>	4	kombinirati s/ uz ; u kombinaciji s, zajedno s (1)	4	0		0
<i>deal with</i>	12	rješavati, rukovati nečim (3), obrađivati nešto, baviti se (2), postupati, suočiti se (s nečim) (1)	6	2	odlučivati, postupati s (nečim) (1)	2
<i>interfere with</i>	4	ometati (2); ugroziti, uplitati (1)	3	2	ometati (2)	1

Čestica *with* u kombinaciju fraznog glagola ulazi u 5% (EU_en), tj. 2% (RH_en) slučajeva i tvori 4% (EU_en), tj. 1% (RH_en) svih fraznih glagola. Potkorpusi se razlikuju po pitanju zastupljenosti fraznog glagola *associate with* koji je najčešći frazni glagol sastavljen od čestice *with*.

associate with

Pojavnice fraznog glagola *associate with* nisu ravnomjerno raspoređene po dokumentima budući da se u EU_en-u polovica nalazi u 7. i 11. dokumentu, a u RH_en-u većina u 8. dokumentu. U engleskom usporedivom korpusu pojavljuje se isključivo u *-ed* obliku.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...*phenomena associated with the drug market...*
...fenomene **vezane uz** tržište drogama...
- 2) ...*in addition to the tasks associated with these general responsibilities...*
...uz zadatke **povezane s** ovim općim odgovornostima...

II. transpozicije

- 1) ...*activities associated with the subject of the call for tender...*
...aktivnosti **u vezi s** predmetom poziva za podnošenje ponuda...

III. modulacije vida

- 1) ...*options 2 and 3 are likely to be associated with proportionally higher electricity costs...*
...druga i treća opcija će se vjerojatno **povezivati s** razmjerno većim troškovima električne energije...

IV. ekonomičnosti

- 1) ...*'Comenius', associated with school education...*
..., „Comenius”, **za** školsko obrazovanje...

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...*relativna opasnost povezana s različitim putovima izloženosti...*
...*the relative hazard associated with the different routes of exposure...*

II. transpozicije

- 1) ...*obavlja upravne i stručne poslove u svezi s pravnim pitanjima privatizacije dionica...*
...*carries out administrative and professional activities associated with the legal issue of privatization of equity...* (10x)
- 2) ...*fizikalno-kemijskih opasnosti koje se odnose na sredstvo...*
...*physical and chemical hazards associated with the product...*

III. modulacije na razini značenja

- 1) ...obavlja upravne i stručne poslove **iz područja** industrije...
...carries out administrative and professional activities **associated with** the industry sector...
- 2) ...predlaže mjere **glede** usmjeravanja planova razvoja...
...proposes measures **associated with** development plans targeting...
- 3) ...da omoguće procjenu **opasnosti kojima su izloženi ljudi pri rukovanju** i primjeni sredstava koja sadrže aktivnu tvar...
...to permit an evaluation to be made as to **the risks for man, associated with the handling and use of products containing the active substance**...
- 4) ...ispitivanje, otkrivanje i praćenje **svih pojavnosti zlouporabe opojnih droga**...
...investigation, identification and monitoring of all **developments associated with drug abuse**...

Iz navedenih primjera vidljivo je da je *associated with* upotrijebljen u istom kontekstu kao i *related to* iz čega se može zaključiti da u *-ed* obliku pripada skupini sinonimnih prijedložnih fraznih glagola u kojoj su *related/relating to*, *pertaining to* i *referring to*. Od tiskanih i elektroničkih izvora, frazni glagol *associate with* navode samo Gačić (2004, 2010) i IATE s tim da IATE navodi samo participni oblik *associated with*, a kao prijevodnu istovrijednicu nudi samo *povezan s*.

combine with

Frazni glagol *combine with* pojavljuje se samo u EU_en-u.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...**combining** a modernisation of the provisions on the machinery on the clearance of vacancies and applications for employment **with** the reinforcement of the delivery of the EURES service offer...
...**kombinirajući** modernizaciju odredbi o mehanizmima o popunjavanju slobodnih radnih mjesta i molbama za zapošljavanje **uz** jačanje pružanja ponude usluga EURES-a i racionalizaciju funkcioniranja mreže EURES-a...

Iz primjera je vidljivo da se između glagolskog segmenta *combine* i *with* može umetnuti čak 17 riječi te da je u EU_hr-u umjesto čestice *s* upotrijebljena čestica *uz*.

II. transpozicije

- 1) ...transparent fee information and switching possibilities, **combined with** the right of ...
...transparentne informacije o naknadama i mogućnostima prebacivanja **u kombinaciji s** pravom ...

III. modulacije vida

1) ...*the financial instruments for SMEs may...**be combined with** and complement...*
...*financijski instrumenti za MSP-ove mogu se...**kombinirati sa** sljedećim elementima te ih nadopunjavati...*

EU_en sadrži primjer rečenice koja se pojavljuje dva puta u istom dokumentu, a prevedena je na dva različita načina:

1)...*an assessment of the feasibility of developing a framework for ensuring automated redirection of payments from one payment account to another within the same Member State **combined with** automated notifications to payees or payers when their transfers are redirected;*

...*osiguravanje automatiziranog preusmjeravanja plaćanja s jednog računa za plaćanje na drugi unutar iste države članice **zajedno s** automatiziranim obavijestima primateljima plaćanja ili platiteljima...*

...*osiguravanje automatskog preusmjeravanja plaćanja s jednog računa za plaćanje na drugi unutar iste države članice **u kombinaciji s** automatskim obavijestima primateljima plaćanja ili platiteljima*

deal with

Glagolski segment *deal* u različitim kontekstima ima različito značenje.

- 1) ...*I **deal** three cards to each player...* (‘podijeliti karte’)
- 2) ...***deal** prescriptions...* (‘prodati’)
- 3) ...***deal** cocaine...* (‘raspačavati’)
- 4) ...*She **dealt** him a blow to the stomach....* (‘zadati udarac’)³⁵

U kombinaciji s česticom *with* poprima novo značenje:

...*a final evaluation should, in addition, **deal with** the long-term impact of...*

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...*a final evaluation should, in addition, **deal with** the long-term impact of...*
...*završna bi se evaluacija, osim toga, trebala **baviti** dugoročnim utjecajem...*

II. modulacije na razini sinonima

1) ...*in particular to ensure their smooth implementation, **deal with** certain questions relating to...*

...*posebno kako bi osigurala njihovu nesmetanu provedbu, **riješila** neka pitanja povezana sa...*

2) ...*including those concerning aspects **not dealt with** in this Directive...*

...*koja se odnose na aspekte koji se **ne obrađuju** u ovoj Direktivi...*

---

³⁵ <https://www.thefreedictionary.com/deal>

3) *...the national courts of the Member States competent to* **deal with** disputes involving Europol's liability...*

*...nacionalni sudovi država članica nadležni za **postupanje** u sporovima o odgovornosti Europola... (+ transpozicija)*

4) *...there is a need for action to **deal with** such challenges...*

*...postoji potreba za mjerama koje će se **suočiti s** ovim izazovima...*

EU_en sadrži primjer u kojem je frazni glagol *deal with* upotrijebljen u kontekstu koji nije naveden u referentnom izvoru. Iako *deal with* ima široku upotrebu, u nekim se kontekstima ne može koristiti.

1) *...procedure for **dealing with** marine equipment...*

*...postupak za **rukovanje** pomorskom opremom...*

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su korištenja tehnike:

I. modulacije

a) na razini vida

*...including those concerning aspects **not dealt with** in this Directive such as...*

*...koja se odnose na aspekte koji se **ne obrađuju** u ovoj Direktivi...*

b) na razini značenja

1) *...način **postupanja s** dokumentacijom...*

*... the manner of **dealing with** the dossier...*

2) *...protiv odluka Vijeća za prekršaje ...**odlučuje** Visoki prekršajni sud...*

*...appeals filed against rulings of the Council for Offences ...shall be **dealt with** by the High Magistrate's Court...*

Iz navedenih primjera može se zaključiti da je upotreba tehnike modulacije na razini sinonima i značenja rezultat izrazite višeznačnosti fraznog glagola *deal with*.

interfere with

Prijevodne istovrijednice u EN_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) *...in order to ensure that that exemption does not unduly **interfere with** injured parties' rights to compensation...*

*...kako bi se osiguralo da to izuzeće neopravdano ne **ometa** prava oštećenih strana na naknadu štete...*

II. modulacije na razini značenja

- 1) *...any disclosure that, if granted, would unduly **interfere with** an ongoing investigation...
...svako otkrivanje koje bi, ako bi bilo odobreno, neopravdano **ugrozilo** pokrenutu istragu...*
- 2) *...a risk that the expanded role of the Commission will **interfere with** the role of individual Member States ...postoji rizik da će se proširena uloga Komisije **uplitati** u ulogu pojedinačnih država članica...*

Iz navedenih primjera može se zaključiti da je upotreba tehnike modulacije na razini značenja, kao i u slučaju fraznog glagola *deal with*, rezultat izrazite višeznačnosti fraznog glagola *interfere with*.

U slučaju RH_en-a, primijenjena je tehnika doslovnog prevođenja:

- 1) *...umjetni otoci, uređaji i naprave...ne smiju se postavljati na mjestima gdje mogu **ometati** uporabu priznatih međunarodnih plovni putova...
...artificial islands, installations and devices... shall not be established in locations where they may **interfere with** the recognised international navigable waterways...*

➤ Čestica ON

Tablica 22. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *on*

FG	EU_en			RH_en		
	br	PI		br	PI	
<i>base on</i>	81	(u)temeljiti (80); pod uvjetom (1)	2	122	(u)temeljiti (84); prema (12); osnova (7); iz, uz (2); proizaći iz, po (1)	7
<i>build on</i>	10	na temelju, temeljiti se na (3) ; nastaviti se na (2); razvijati na (nečemu) , zasnivati se na (nečemu) (1)	4	0		
<i>call on</i>	2	pozvati (nekoga) da (2)	1	0		
<i>decide on</i>	6	odlučiti (se za)/ o (6)	6	37	odlučiti o/kako (31); donošenje odluke o, odrediti (2); ocijeniti je li (1)	4
<i>depend on</i>	25	ovisiti (25)	1	23	ovisiti (17); zavisiti (2); prema (+gen.), prema tome (kakav je), uz (1)	5
<i>draw on</i>	6	temeljiti se na (3); polaziti od (2); oslanjati se na (1)	3	0		
<i>focus on</i>	11	biti usmjeren na, usmjeriti se na (3); biti usredotočen na (2), imati za cilj, naglasak na (1)	4	0		
<i>impose on</i>	0			7	kazniti (4), nametnuti (2), prema	3

					(1)	
<i>pass on</i>	32	prenositi (17); prosljeđivati (1) <i>the passing- on</i> - prenošenje (13); <i>pass-on</i> – prenošenje (1)	2	0		
<i>rely on</i>	19	osloniti se na- (13) ; koristiti ,ovisiti o, pouzdati se u, pozivati se na, rihvatiti, upotrebljavati se za (1)		2	pouzdati se u (2)	1
<i>take on</i>	2	biti dužan, preuzeti (1)	2	0		

Čestica *on* u kombinaciju fraznog glagola ulazi u 14% (EU_en), tj. 8% (RH_en) slučajeva i tvori 11% (EU_en), tj. 8% (RH_en) svih fraznih glagola.

Iako tvori jednak broj fraznih glagola u oba potkorpusa, u EU_en-u je produktivnija jer se pojavljuje uz 10, a RH_en-u uz 5 glagola.

base on

RH_en sadrži znatno više pojava fraznog glagola *base on* nego EU_en s tim da se većina nalazi u 6. dokumentu. *Base on* je skraćeni oblik od *base upon*.

Engleski usporedivi korpus sadrži primjere u kojima je glagolski segment *base* odvojen od čestice *on* pomoću inverzije.

- 1) *...performance criteria **on** which the allocation of budget funds between Member States for the actions managed by the national agencies should be **based**...*
- 2) *...it shall justify its rejection in writing, which may be **based** only **on** the criteria used for...*
- 3) *...that evaluation shall be **based**, inter alia, **on** the European Environment Agency's report **on**...*
- 4) *...objective criteria **on** which the comparison will be **based**...*
- 5) *...the facts and circumstances **on** which the report is **based**...*
- 6) *...set out clear, objective criteria **on** which the comparison will be **based**...*
- 7) *...a document is found **on** which the transferor's ownership right is **based**...*
- 8) *...the facts **on** which the objections are **based**...*

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) *...the functioning of existing systems **based on** those standards and requirements...
...funkcioniranje postojećih sustava **temeljenih na** tim normama i uvjetima...*
- 2) *...cost performance index **based on** a ratio comparing actual cost with budgeted cost...
...indeks troškovne učinkovitosti **utemeljen na** omjeru stvarnog troška i proračunskog troška...*

II. transpozicije

- 1) ...implementing and/or delegated acts **based on** chapter II of the Regulation...
...provedbenih odnosno delegiranih akata **na temelju II.** poglavlja Uredbe...
- 2) ...the development of applications and services **based on** the systems...
...razvoj aplikacija i usluga **koje se temelje na** tim sustavima...
- 3) ...the report shall assess, **based also on** the information received from...
...izvješćem se tako^ođer na temelju informacija dobivenih od država članica ...procjenjuje...

III. modulacije vida

- 1) ...the procedures selected depend on the auditor's judgement, which is **based on** an assessment of ...
...odabir postupaka ovisi o prosudbi revizora koja **se temelji na** procjeni ... (24x)

EU_en sadrži i primjere pogrešne upotrebe:

- 1) ...or a sum covering indirect costs and incentive fee compensation **based on** achieving objectives...
...ili svotu koja pokriva neizravne troškove i poticajne naknade **pod uvjetom** ostvarivanja ciljeva...
- 2) ...Europol shall delete the data unless it has further interest in them, **based on intelligence that is more extensive** than that possessed by the communicating Member State...
...Europol briše podatke, osim ako ti podaci nisu od daljnjeg interesa za Europol, **jer raspolaze podacima koji su opsežniji od** onih koje ima država članica koja ih je dostavila...

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...osigurati državnim agencijama jasne ciljeve **utemeljene na** relevantnim analizama...
...providing for clear goals to state agencies **based on** relevant analyses...

II. transpozicije

- 1) ...test se odabire **temeljem** stručnog mišljenja...
...the test is selected **based on** expert judgment...
- 2) ...Odjel procjenjuje ...sustav unutarnjih kontrola **na temelju** upravljanja rizicima...
...the Department assesses ...the internal control system **based on** risk management...
- 3) ...prijevoznik će predati stvari primatelju **na osnovi** valjane identifikacije...
...the carrier shall deliver the goods to the consignee **based on** valid identification...
- 4) ...tražbine **po osnovi** troškova postupka i kamata...
...including the claims **based on** the costs of the proceedings and interest...

III. modulacije na razini značenja

- 1) ...(informacija...) **proizašla iz** vrijednosnih sudova autora...
... (information...) **based on** the author's value judgements...
- 2) ...izdavanje teretnog lista je **predmnijeva** o sklopljenom ugovoru o prijevozu...
...it shall be presumed that the issuing of a freight certificate **is based on** a concluded contract on transport...

IV. amplifikacije

- 1) ...odobrenja ...izdaju **uz** prethodnu suglasnost Ministarstva
...authorisations are issued ...**based on** a prior consent of the Ministry...
- 2) ...**na** prijedlog podnesen prema stavku 1. ovoga članka...
...**based on** the proposal submitted according to Paragraph 1 of this Article...
- 3) ...osobe koje su **osporavanom uknjižbom** stekle kakvo upisno pravo...
...persons who have acquired a registrable right or ...**based on the contested recording**...
- 4) ...ako bi se **prema** okolnostima moglo zaključiti da su...
...if it can be concluded, **based on** circumstances, that...

V. ekonomičnosti

- 1) ...podatak koji je zakonom ili propisima **donijetim na temelju zakona** određen kao...
...data, which - by law or the regulations **based on it** - are defined as...
- 2) ...**ako za to postoje posebno opravdani razlozi**, sud može na...
...the court may, **based on justifiable grounds**, allow...

RH_en sadrži primjere pogrešne modulacije odnosa u rečenici:

- 1) ...naknade za prekostojnice i drugih tražbina **iz ugovora** o prijevozu...
...demurrage and other claims **based on the contract** on transport, the captain may...
- 2) ...**novom osiguraniku** staviti iste prigovore **iz sklopljenog osiguranja** koje je imao i prema...
...to raise the same objections **based on the insurance contracted** to the new policy holder as...

Analizom glagolskog segmenta *base*, utvrđeno je da EU_en sadrži 45 primjera sintagme *imenica-based +imenica*, a RH_en nijedan:

- 1) ...the development of **market-based instruments** and indicators beyond GDP...

te da se sintagma *on the basis of* pojavljuje češće nego frazni glagol s tim da je zastupljenija u RH_en-u (172) nego u EU_en-u (92):

- 1) ...**On the basis of** the results of that evaluation, the Commission shall decide...

Navedenim sintagmama teži se nominalizaciji pomoću koje se izbjegava upotreba pasivnih struktura, budući da se frazni glagol *base on* u engleskom usporedivom korpusu pojavljuje isključivo u pasivnom obliku, s tim da se u EU_en-u koristi tehnika ekonomičnosti, a u RH_en-u tehnika transpozicije.

build on

Frazni glagol *build on* pojavljuje se samo u EU_en-u i skraćeni je oblik od *build upon*. Čestica *on* ima direkcijsko značenje. Frazni glagol *build on* je od temeljnog, transparentnog značenja razvio idiomatsko značenje. Glagol *build* je sklon spajanju s različitim česticama (*around, in(to), on, up (to)*) pomoću kojih razvija nova značenja.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...*the 7th EAP should **build on** policy initiatives in the Europe 2020 strategy...*
...*Sedmi program djelovanja za okoliš trebao bi se **razvijati na** inicijativama politike iz strategije Europa 2020...*

II. transpozicije

1) ...*further strengthening the United Nations Environment Programme (UNEP)...**building on** the decision by the UN General Assembly to...*
*daljnjim jačanjem Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP) ...**na temelju** odluke Opće skupštine UN-a o...*

2) ...*as well as innovative activities **building on** existing provisions for mobility...*
...*kao i inovativnih aktivnosti **koje se temelje na** postojećim odredbama za mobilnost...*

3) ...*possibility to **build on** the common approach on programming...*
...*mogućnost **nastavljanja** na zajedničkom pristupu o programiranju...*

III. modulacije

a) na razini sinonima

1) ...*in respect of actions that **build on** a finding by a competition authority...*
...*to je posebno važno u pogledu postupaka **koji se zasnivaju na** utvrđenju tijela nadležnog za tržišno natjecanje...*

2) ...*Option 3 (targeted structural actions) **builds on** Option 2...*
...*treća opcija (ciljane strukturne akcije) **nastavlja se na** drugu opciju...*

Iz navedenih primjera vidljivo je da je *build on* u određenom kontekstu sinonim fraznog glagola *base on* te se njegovom upotrebom izbjegavaju pasivne strukture.

call on

Frazni glagol *call on* pojavljuje se samo u EU_en-u i skraćeni je oblik od *call upon*. Kao i u slučaju fraznog glagola *build on*, čestica *on* ima direkcijsko značenje. Frazni glagol *call on* je, poput fraznog glagola *build on*, od temeljnog, transparentnog značenja razvio idiomatsko

značenje. Glagol *call* je sklon spajanju sa različitim česticama (*around, away, back, by, down, for, forth, in, off, (up)on, out, over, round, up*) pomoću kojih razvija različita značenja.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnike doslovnog prevođenja:

- 1) ...*persons who might be **called on** to testify in investigations in connection with the offences...*
...*osobama koje mogu biti **pozvane da** svjedoče u istragama u vezi...*
- 2) ...*in line with the SBA, which **called on** the Union and the Member States to support and encourage SMEs to benefit from the growth of markets outside the Union...*
...*u skladu s AMP-om koji je **pozvao** Uniju i države članice da podupiru i ohrabruju MSP-ove **da iskoriste** rast tržišta izvan Unije...*

decide on

Frazni glagol *decide on* skraćeni je oblik od *decide upon*. RH_en sadrži znatno više pojava fraznog glagola *decide on* nego EU_en s tim da nisu ravnomjerno zastupljene budući da se u EU_en-u sve nalaze u 15. dokumentu, a u RH_en-u većinom u 6. dokumentu.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...*the Management Board shall **decide on** the details of such control mechanisms...*
...*Upravni odbor **odlučuje o** pojedinostima takvih nadzornih mehanizama nakon savjetovanja sa zajedničkim nadzornim tijelom...*
- 2) ...*the units referred to in the third and fourth sentences of paragraph 1 may **decide on** the continued storage of data...*
...*jedinice iz treće i četvrte rečenice stavka 1. mogu se **odlučiti za** daljnje čuvanje podataka...*

II. modulacije odnosa i vida

- 1) ...*association of that Member State shall be **decided on** by consensus...*
...*o pridruživanju te države članice **odlučuje se** konsenzusom...*

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...*o povredama slobode izražavanja ...**odlučuje** sud...*
...*the court shall **decide on** violations of the freedom of expression...*

II. transpozicije

- 1) ...*prije nego što **odluči o** prijedlogu ovrhovoditelja, sud će održati ročište...*
...*prior to **deciding on** the proposal of distrainor the court shall schedule a hearing...*
- 2) ...*lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova donosi odluke u obliku rješenja kada **odlučuje o** pravu ili obvezi određene stranke...*

*...the port authority keeping the register of ships shall reach decisions in the form of a ruling when **deciding on** the right or obligation of a certain party...*

III. modulacije

a) na razini odnosa

1) *...za **odlučivanje o** prijedlogu za određivanje privremene mjere na brodu mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi brod...*

*the court having territorial jurisdiction over the area where the ship is located ...**shall decide on** the proposal for establishing security by means of a temporary measure...*

2) *...sud će, prema okolnostima slučaja, **ocijeniti je li** prodaja svrhovita...*

*...the court shall, according to circumstances of a case, **decide on** the purposefulness of the sale...*

b) na razini značenja

1) *...privremenu mjeru može **odrediti** i sud pred kojim ...*

*...such temporary measure may also be **decided on** by the court before which...*

2) *...sud će po službenoj dužnosti **odrediti** novo ročište za prodaju...*

*...the court shall officially **decide on** a new hearing for the sale of the ship...*

IV. amplifikacije

1) *...mjesno je nadležan za **određivanje privremene mjere** sud na području kojega se vodi upisnik brodova u koji je brod upisan...*

*...territorial jurisdiction in **deciding on the establishment of a temporary measure** shall be exercised by the court in whose area the register of the ship is kept in which the ship has been entered...*

V. ekonomičnosti

1) *...u **postupku odlučivanja o** tražbini spašavatelja, sud može...*

*...the court, **deciding on** the salvor`s claim may...*

2) *...**donošenje odluke o** mogućem uvrštenju aktivne tvari na Popis...*

*...**decide on** the possible inclusion of the active substance in the List...*

depend on

Frazni glagol *depend on* skraćeni je oblik od *depend upon*. Podjednako je zastupljen u oba potkorpusa.

EU_hr sadrži samo jednu prijevodnu istovrijednicu koja je rezultat tehnike doslovnog prevođenja:

1) *...may require credit institutions to implement various pricing schemes **depending on** the level of banking inclusion of the consumer...*

*...mogu zahtijevati od kreditnih institucija da uvedu sustave određivanja cijena **ovisno o** razini bankovne uključenosti potrošača...*

2) *...the amount of damages to be awarded **depends on** whether or to what degree...*

...iznos naknade štete koji se treba dodijeliti **ovisi o** tome je li ili u kojoj je mjeri...

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...vrsta istraživanja koje treba provesti **ovisi o** učincima koji su uočeni tijekom istraživanja u Prvom stupnju...
...the type of study to be performed **depends on** the effects observed in the Tier I studies...
- 2) ...ako odluka **zavisi od** spornih činjenica...
...if the decision **depends on** controversial facts...

II. transpozicije

- 1) ...tražbine koje **ovise o** raskidnom uvjetu namiruje se isplatom u gotovom novcu samo ako...
...claims **depending on** a cancelling condition shall be settled by way of cash payment only if...

III. amplifikacije

- 1) ...količinu tereta **prema** broju komada, težini, obujmu ili drugoj jedinici mjere, **prema** vrsti tereta...
...the amount of cargo **specified by** the number of pieces, weight, volume or another unit of measurement, **depending on** the type of cargo...

RH_en sadrži i primjer upotrebe fraznog glagola *depend on* u pogrešnom kontekstu:

- 1) ...tražbina, odnosno naknada za to pravo namiruje se kao i tražbina **uz** odgodivi uvjet...
...the claim or compensation for such a right shall be settled in the same way as claims **depending on** the deferrable condition...

draw on

Frazni glagol *draw on* pojavljuje se samo u EU_en-u i većinom u 16. dokumentu. Skraćeni je oblik od *draw upon*. Kao i u slučaju fraznih glagola *build on* i *call on*, čestica *on* ima direkcijsko značenje, no frazni glagol *draw on* je od temeljnog, transparentnog značenja razvio idiomatsko značenje. Glagol *draw* je sklon spajanju sa različitim česticama (*back, in(to), off, (up)on, out, up*) pomoću kojih razvija različita značenja.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...Union environment policy should continue **to draw on** a sound knowledge base...
...politika Unije u području okoliša trebala bi se i dalje **temeljiti na** čvrstom znanju...

2) ...including identifying, connecting and coordinating the network of European centres of excellence in GNSS applications and services, **drawing on** public and private sector expertise...

...uključujući utvrđivanje, spajanje i usklađivanje mreža Europskih centara izvrsnosti u aplikacijama i uslugama GNSS-a, **oslanjanje na** stručnost javnog i privatnog sektora...

II. modulacije na razini sinonima

1) ...and further develop inspection support capacity at Union level, **drawing on** existing structures...

...te dalje razviti mogućnosti za potporu inspekcijama na razini Unije, **polazeći od** postojećih struktura...

Iz navedenih primjera proizlazi da je *draw on*, kao i *build on*, u određenim kontekstima sinonim fraznog glagola *base on* te se njegovom upotrebom izbjegavaju pasivne strukture.

focus on

Frazni glagol *focus on* skraćeni je oblik od *focus upon*. Pojavljuje se samo u EU_en-u.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...should be brought into line with current needs so as **to focus on** all taxes...

...trebalo bi uskladiti s trenutnim potrebama, **kako bi se usmjerilo na** sve poreze...

2) ...in this respect, efforts in the period up to 2020 will **focus on** delivering improvements in four key areas...

...u tom pogledu napori za razdoblje do 2020. **usmjerit će se na** poboljšanja u četirima ključnim područjima...

II. transpozicije

1) ...such action will require **focusing on** three thematic objectives...

...za takvo **će** djelovanje biti potrebno **usmjeriti se na** tri programska cilja...

2) ...expenses linked to IT **focusing on** information processing and exchange...

...troškove povezane s informacijskom tehnologije **kojima je cilj** obrada i razmjena informacija...

3) ...to contribute to improved urban environments by **focusing on** the integration of...

...mogućeg doprinosa unaprijeđenom urbanom okolišu, **pri čemu je naglasak na** povezivanju...

4) ...measures... **focusing particularly on** policy cooperation between Member States...

...mjere...**usmjerene na** suradnju u području politika između država članica...

III. modulacije na razini vida

1) ...the Programme should **focus on** the accessibility of funding and the transparency of...

...program bi trebao **biti usredotočen na** dostupnost financiranja i transparentnost...

2) ...the student and staff mobility action ...shall **focus on** areas that are relevant to...

...mjere povezane s mobilnošću studenata i osoblja ...**usmjerene su na područja koja su važna za...**

3) ...*the EFG shall **focus on** funds that provide: venture capital and mezzanine finance...*

...EFG je **usmjeren na** fondove kojima se osiguravaju: rizični kapital i „mezzanine” financiranje...

4) ...*the Programme should **focus on** the accessibility of funding and the transparency of...*

...program bi trebao **biti usredotočen na** dostupnost financiranja i transparentnost...

5) ...*which is the sole Union programme that **focuses specifically on** SMEs...*

... jedinog programa Unije koji je posebno **usredotočen na** MSP-ove...

IV. ekonomičnosti

1) ...*expenses linked to IT **focusing on** information processing and exchange...*

...izdatke povezane s mrežama informacijske tehnologije **za** obradu i razmjenu informacija...

Iz primjera je vidljivo da EU_en sadrži rečenicu koja je prevedena na dva različita načina u dva različita dokumenta:

1) ...*expenses linked to IT **focusing on** information processing and exchange...*

...troškove povezane s informacijskom tehnologije **kojima je cilj** obrada i razmjena informacija...

...izdatke povezane s mrežama informacijske tehnologije **za** obradu i razmjenu informacija...

impose on

Frazni glagol *impose on* skraćeni je oblik od *impose upon*. Pojavljuje se samo u RH_en-u.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...*obligations have been **imposed on** him regarding...*

...ili da su mu **nametnute** obveze u pogledu kojih...

II. modulacije na razini odnosa

1) ...*a fine of HRK 5,000 to HRK 50,000 shall **be imposed on** a legal person for an offence...*

...novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna **kaznit će se** za prekršaj pravna osoba...

III. amplifikacije

1) ...*nalaže presudom tuženiku **da je dužan objaviti** ispravak u roku...*

...it shall pass a verdict **imposing an obligation on** the defendant to publish a correction within the deadline...

2) ...*izvršavanju kazne zatvora i drugih sankcija **prema** tim počiniteljima*

...including their serving of prison terms and other sanctions **imposed on** them...

RH_en sadrži i primjer u kojem je izostavljena čestica *on*:

1) ...*novčanom kaznom u visini od 500,00 kuna **kaznit će se** za prekršaj fizička ili pravna osoba koja...*

...a fine amounting to HRK 500 shall be **imposed** if a natural person or a legal entity fails to...

pass on

Frazni glagol *pass on* skraćeni je oblik fraznog glagola *pass on to* u slučaju kojega može biti izostavljena prijedložna skupina. Čestica *on* ima direkcijsko značenje. Frazni glagol *pass on (to)* pojavljuje se samo u EU_en-u i većina pojava nalazi u 12. dokumentu.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...the authority named pursuant to paragraph 1 shall **pass on** the order to the judicial authority...

...tijelo navedeno u stavku 1. **prosljeđuje** rješenje pravosuđnom tijelu...

2) ...the burden of proving that the overcharge was **passed on** shall be on the defendant...

...teret dokazivanja da je previsoka cijena **prenesena** leži na tuženiku...

II. transpozicije

1) ...it may be commercial practice to **pass on** price increases down the supply chain...

...**prenošenje** povećanja cijena dalje niz lanac opskrbe može biti poslovna praksa...

III. modulacije vida

1) ...the commercial practice that price increases are **passed on** down the supply chain...

...komercijalnu praksu da se povećanja cijena **prenose** dalje niz lanac opskrbe...

EU_en sadrži primjere u kojima se frazni glagol *pass on (to)* pojavljuje se i u obliku imenice čime se naglašava težnja ka nominalizaciji u EU_en-u:

1) ...must prove the existence and extent of **pass-on** of the overcharge...

...mora dokazati postojanje i opseg **prenošenja** previsoke cijene...

2) ...in situations where **the passing-on** resulted in reduced sales... (8x)

...u situacijama u kojima **prenošenje gubitka** rezultira smanjenom prodajom...

rely on

Frazni glagol *rely on* skraćeni je oblik od *rely upon*. EU_en sadrži više pojava koje se većinom nalaze u 11. dokumentu.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...the Reporting Financial Institution must **rely on** a self-certification...

...izvještajna financijska institucija mora se **osloniti na** izjavu o rezidentnosti...

II. modulacije

a) na razini sinonima

1) *...as they **rely** heavily **on** peri-urban and rural regions...*
*...budući da oni u velikoj mjeri **ovise o** prigradskim i ruralnim regijama...*

b) na razini značenja

1) *...Union industries should be permitted **to rely on** non-Union sources for certain components and services...*

*...Industrijama Unije se mora dopustiti **korištenje** izvora koji ne pripadaju Uniji za određene komponente i usluge...*

2) *...any evidence **relied upon** for the performance of the above procedures...*

*...dokazima **koji se upotrebljavaju** za provedbu gore navedenih postupaka...*

3) *...ascertain the full extent of their rights and **rely on** them before the national courts...*

*...utvrditi puni opseg svojih prava te se **na njih pozivati** pred nacionalnim sudovima...*

EU_en sadrži i primjer u kojem je prilog pogrešno upotrijebljen ispred glagolskog segmenta umjesto između glagolskog segmenta i čestice:

*...a Reporting Financial Institution may **only rely on** a self-certification from either the Account Holder or...*

*...izvještajna financijska institucija može **prihvatiti** samo izjavu o rezidentnosti imatelja računa ili...*

RH_en sadrži samo dvije pojavnice fraznog glagola *rely on* koje se nalaze u 6. dokumentu i koje su rezultat tehnike doslovnog prevođenja:

1) *...tko se u pravnom prometu...**pouzda u** podatke upisane u upisnik brodova, ne snosi pravne posljedice koje iz toga proisteknu...*

*...a person who...**relies on** data entered in a register of ships shall not bear any legal consequences arising therefrom...*

Iz navedenih primjera vidljivo je da je *rely on* u određenim kontekstima sinonim od *depend on* te od *build on* i *draw on*.

take on

Frazni glagol *take on* pojavljuje se s imenicama *responsibility* i *tasks* te je zapravo skraćeni oblik od *take upon oneself* u kojoj je skupina *upon oneself* upotrijebljena u svrhu naglašavanja te je, zbog jezične ekonomičnosti, izostavljena iz upotrebe. Čestica *on* ima direkcijsko značenje.

EU_en sadrži dvije pojavnice fraznog glagola *take on* koje se nalaze u 7. dokumentu.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) *...the readiness of the European GNSS Agency to **take on** such tasks...*
*...kao i spremnošću Agencije za europski GNSS da **preuzme** te zadatke kako bi se...*

II. ekonomičnosti

1) *...by affixing the wheel mark, manufacturers shall **take on** responsibility for guaranteeing that...*
*...stavljanjem znaka kormilarskog kola proizvođači **su dužni zajamčiti da je...***

➤ Čestica *AT*

Tablica 23. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *at*

FG	EU_en			RH_en		
	br	PI		br	PI	
<i>aim at</i>	34	~ed at biti usmjeren (16); cilj(ati) (13); biti namijenjen (4); težiti (1)	4	23	~ed at cilj (9); radi (+gen) (4); u svrhu (+gen) (3); biti usmjeren (2); glede (+gen), biti namijenjen, za (1)	7

Čestica *at* se u engleskom usporedivom korpusu pojavljuje samo uz glagolski segment *aim*. Pojavnice fraznog glagola *aim at* u EU_en-u se većinom nalaze u 10. dokumentu, a u RH_en-u u 4. dokumentu.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) *...shall support only activities under the programme which are **aimed at** fighting tax fraud...*
*... podržava samo aktivnosti u okviru programa koje su **usmjerene na** borbu protiv poreznih prijevara...*

2) *...established an intergovernmental process **aimed at** creating a European area of higher education...*
*...uspostavljen je međuvladin proces **usmjeren** stvaranju Europskog prostora visokog obrazovanja...*

II. transpozicije

1) *...Frontex chaired the EU JHA Agencies Contact Group, **aiming at** fostering cooperation...*
*...Frontex je predsjedavao Kontaktnom skupinom agencija JHA-a EU -a s **ciljem** jačanja suradnje...*

2) ...identifies key drivers for growth **aimed at** making the Union more dynamic and competitive...

...utvrđuje ključne pokretače rasta **čiji je cilj** učiniti Uniju dinamičnijom i konkurentnijom...

3) ...standard computerised format **aimed at** facilitating such automatic exchange...

...standardan obrazac u elektroničkom obliku s **ciljem** olakšavanja takve automatske razmjene...

III. modulacije

a) na razini sinonima

1) ...to contribute, ...to integrity-monitoring services **aimed at** users of safety-of-life applications...

...doprinos, ...uslugama za nadzor integriteta **namijenjenima** korisnicima aplikacija za sigurnost života...

b) na razini vida

1) ...Union policy on the environment **aims at** a high level of protection...

...politika Unije u području okoliša **usmjerena je prema** postizanju visokog stupnja zaštite...

2) ...the renewed European Agenda for Adult Learning ... **aims at** enabling all adults to ...

...obnovljeni Europski program za obrazovanje odraslih... **usmjeren je** omogućavanju svim odraslim osobama...

c) na razini odnosa

...this option **aims at** a quick resolution of the request...

...**cilj** je ove mogućnosti brzo rješavanje zahtjeva...

IV. ekonomičnosti

1) ...they **should aim at** including the broadest possible range of offers...

...ona **bi trebala** obuhvaćati najširi mogući raspon ponuda...

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...tehničke pomoći ...**usmjerene** cjelovitom osposobljavanju nacionalnih kapaciteta za...

...technical assistance ... **aimed at** providing for the overall national capacities for...

II. transpozicije

1) ...uspostavlja i druge kontakte s **ciljem** poticanja i promicanja industrijskih grana i djelatnosti...

...establishes other contacts **aimed at** stimulating and promotion of industrial branches and activities...

2) ...posebice onih koji se odnose na razvoj elektroničke trgovine s **ciljem** njenog unaprjeđenja i razvoja...

...in particularly of e-trade related operations, **aimed at** its promotion and development...

3) ...testiranja u **svrhu** dobivanja zahtijevanih podataka...

...tests **aimed at** generating the required information...

III. modulacije

a) na razini sinonima

*...emisije **namijenjene** informiranju pripadnika hrvatskoga naroda izvan Republike Hrvatske...*

*...programmes **aimed at** providing information for Croatians living outside the Republic of Croatia...*

b) na razini značenja

1) *...poduzimanju mjera **radi** ostvarenja sigurnosti građana i imovine...*

*...in undertaking measures **aimed at** the realisation of the safety of citizens and property...*

2) *...predlaže mjere **glede** usmjeravanja planova razvoja, sukladno s nacionalnom strategijom razvitka...*

*...proposes measures **aimed at** coordination of development plans with the national development strategy...*

c) na razini fraze

1) *...cilj ovog Pravilnika je određivanje mjera zaštite okoliša za uspostavu sustava...*

*...this Ordinance lays down environmental protection measures **aimed at** setting up a system for...*

RH_en sadrži i primjere pogrešne upotrebe:

1) *...povezivanje u jedinstvenu mrežu potpornih institucija **u svrhu** razvoja poduzetništva...*
*...connecting in integral network of support institutions **aimed at** development of entrepreneurship...*

2) *...vrši propagandnu djelatnost **kojom se šteti obrani** ili sigurnosti Republike Hrvatske...*

*...conducts any propaganda activity **aimed at jeopardizing** the defence or security of the Republic of Croatia...*

Iz primjera je vidljivo da je *aim at* u određenim kontekstima sinonim fraznog glagola *focus on* s tim da se upotrebom fraznog glagola *focus on* izbjegavaju pasivne strukture.

➤ Čestica *FROM*

Tablica 24. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *from*

FG	EU_en		RH_en			
	br	PI	br	PI		
<i>depart from</i>	2	odstupati od (2)	1	0		
<i>derive from</i>	18	proizlaziti iz (9); sukladno (čemu) (3); izvesti iz, ostvaren od/+instr. (2); prema (čemu), iz (1)	6	2	iz, proizlaziti iz (1)	2
<i>detract from</i>	2	ometati u, sprečavati u (1)	2	0		
<i>stem from</i>	3	potjecati iz (2); proizlaziti iz (1)	2	7	iz (6), proizlaziti iz (1)	2

Čestica *from* u EU_en-u u kombinaciju fraznog glagola ulazi u 5% slučajeva, a u RH_en-u u 1% slučajeva. EU_en sadrži više pojava *derive from*, a RH_en više pojava *stem from*.

depart from

Frazni glagol *depart from* pojavljuje se samo u EU_en-u.

Referentni izvor FD navodi sljedeće primjere upotrebe:

- 1) ...*to depart from* custom...
- 2) ...*to depart from* normal procedure...
- 3) ...*our method departs from* theirs...³⁶

iz kojih je vidljivo da se frazni glagol *depart from* koristi u značenju 'razlikovati se od'.

U EU_en-u je pogrešno upotrijebljen u doslovnom značenju sastavnica koje ga tvore:

- 1) ...*the Commission may depart from* these indicative amounts but not by more than 5 % of the value of the financial envelope in each case...
...Komisija može **odstupiti od** tih okvirnih iznosa, ali ne za više od 5 % vrijednosti financijske oмотnice u svakoj situaciji...
- 2) ...*it may not depart from* Regulation (EC, Euratom) No 2343/2002 unless...
...*ta* financijska uredba ne smije **odstupati od** Uredbe (EZ, Euratom) br. 2343/2002, osim ako...

derive from

Frazni glagol *derive from* pojavljuje se više u EU_en-u nego u RH_en-u.

Referentni izvor FD navodi sljedeće primjere upotrebe:

- 1) ...*a dance that is derived from* the samba; ('nastati iz')
- 2) ...*confidence that is derived from* years of experience... ('biti rezultat')

³⁶ <https://www.thefreedictionary.com/depart>

3) ...**derive** a conclusion **from** facts...³⁷ (‘izvući zaključak iz’)

U engleskom usporedivom korpusu frazni glagol *derive from* upotrijebljen je u pogrešnom kontekstu, što je vidljivo iz sljedećih primjera:

EU_en

1) ...*the accounting rules ... are **derived from** the International Public Sector Accounting Standards...* (3x)

...računovodstvena pravila ... **proizlaze iz** međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (IPSAS)...

2) ...*areas of Union competence **deriving from** the Treaty Articles 74 and 77(2)(b) and (d) of the Treaty on the Functioning of the European Union...* (3x)

...područja nadležnosti Europske Unije **sukladno** Ugovoru (članak 74. i članak 77. stavak 2. točke (b) i(d) Ugovora o funkcioniranju Europske unije...

3) ...*and to manage tasks related to the classification and labelling of chemical substances **deriving from** the CLP Regulation...*

...i upravljanja zadacima vezanima za razvrstavanje i označivanje kemijskih tvari **prema** Uredbi CLP...

4) ...*work financed by funds allocated to Horizon 2020, such as that associated with the development of applications **derived from** the systems...*

...rad koji se financira sredstvima dodijeljenim programu Obzor 2020., poput rada povezanog s razvojem aplikacija **koje proizlaze iz** sustava...

5) ...*the use of the funds **derived from** the external instruments as referred to in Article 18(4)...*

...korištenje sredstava **iz** vanjskih instrumenata kako je navedeno u članku 18. stavku 4...

6) ...*Governmental Entity, International Organisation or Central Bank, other than with respect to a payment that **is derived from** an obligation held in connection with a commercial financial activity of a type engaged in by a Specified Insurance Company, Custodial Institution, or Depository Institution...*

...tijelo javne vlasti, međunarodna organizacija ili središnja banka, osim u odnosu na plaćanje **koje proizlazi iz** obveze koju ima u vezi s komercijalnom financijskom aktivnošću one vrste kojom se bavi određeno društvo za osiguranje, skrbnička institucija ili depozitna institucija...

7) ...*income is considered to inure to the benefit of private persons if the income **is derived from** the use of a Governmental Entity to conduct a commercial business...*

...smatra se da prihodi idu u korist privatnih osoba ako su prihodi **ostvareni od** upotrebe tijela javne vlasti za obavljanje neke komercijalne djelatnosti...

8) ...*those differences lead to uncertainty concerning the conditions under which injured parties can exercise the right to compensation they **derive from** the TFEU and affect the substantive effectiveness of such right...*

...te razlike uzrokuju nesigurnost u pogledu uvjeta pod kojima oštećene strane mogu ostvariti pravo na naknadu štete **koje proizlazi iz** UFEU-a te utječu na materijalnu učinkovitost takvog prava...

9) ...*improve the conditions for consumers to exercise the rights that they **derive from** the internal market...*

... poboljšati uvjete za potrošače pri ostvarivanju prava koja **proizlaze iz** unutarnjeg tržišta...

³⁷ <https://www.thefreedictionary.com/dERIVE>

10) *...products or services that were the object of an infringement of competition law, or products or services containing them or **derived therefrom**...*

11) *...proizvode ili usluge koji su bili predmetom kršenja prava tržišnog natjecanja, ili proizvode ili usluge koji ih sadrže ili su **iz njih izvedeni**...*

12) *...the indirect purchaser has purchased the goods or services that were the object of the infringement of competition law, or has purchased goods or services **derived from** or containing them...*

*...neizravni kupac kupio robu ili usluge koji su bili predmetom kršenja prava tržišnog natjecanja ili je kupio robu ili usluge koji su **iz njih izvedeni** ili ih sadrže...*

RH_en

1) *...prava i obveze **koje proizlaze iz** ugovora o iskorištavanju brodova ili kakva drugog ugovora...*

*...rights and liabilities **deriving from** contracts on the employment of ships or any other contracts...*

2) *...ostvarivanja prava **iz** radnih odnosa...*

*...exercising the rights **deriving from** labour relations...*

Od tiskanih i elektroničkih izvora, frazni glagol *derive from* navode Gačić (2004, 2010) i Četverojezični rječnik prava Europske unije (2003). Gačić (2010) u 2. izdanju rječnika dodaje prijevodne istovrijednice *porijeklom od, nekog porijekla*, koje služe kao potvrda zaključka da je frazni glagol *derive from* pogrešno upotrijebljen u engleskom usporedivom korpusu.

detract from

Frazni glagol *detract from* pojavljuje se samo u 12. dokumentu EU_en-a gdje je upotrijebljen dva puta u gotovo identičnoj rečenici koja je prevedena na dva različita načina:

1) *...the use of evidence obtained through access to the file of a competition authority should not unduly **detract from** the effective enforcement of competition law by a competition authority...*

*...korištenje dokaza pribavljenih uvidom u spis predmeta tijela nadležnog za tržišno natjecanje ne bi smjelo neopravdano **spriječiti** tijelo nadležno za tržišno natjecanje **u** učinkovitoj provedbi prava tržišnog natjecanja...*

2) *...disclosure of evidence should not unduly **detract from** the effectiveness of the enforcement of competition law by a competition authority...*

*...otkrivanje dokaza ne bi trebalo neopravdano **ometati** tijelo nadležno za tržišno natjecanje **u** učinkovitoj provedbi prava tržišnog natjecanja...*

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnike modulacije na razini sinonima.

stem from

RH_en sadrži više pojava fraznog glagola *stem from* koje se sve pojavljuju u 2. dokumentu.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

- doslovnog prevođenja

1) ...*prosperity and healthy environment stem from an innovative, circular economy...*
...naše blagostanje i zdrav okoliš **proizlaze iz** inovativnog, kružnog gospodarstva...

Budući da referentni izvor ne sadrži primjere upotrebe fraznog glagola *stem from*³⁸ u kontekstima u kojima je upotrijebljen u ostalim primjerima iz engleskog usporedivog korpusa, može se zaključiti da se radi o upotrebi fraznog glagola *stem from* u pogrešnom kontekstu, kao što je bio slučaj i kod njegovog sinonima *derive from*:

EU_en

1) ...*as well as of the fact that funds stemming from the budgetary amendment were transferred only...*
...kao i činjenicu da su sredstva koja **potječu iz** izmjene proračuna prenesena tek...

RH_en

- 1) ...*za vrijeme trajanja obveze proistekle iz ugovora o školovanju...*
...*the period of the validity of the obligation stemming from the contract on education...*
- 2) ...*prava iz zdravstvenog osiguranja...*
...*the rights stemming from the health insurance...*
- 3) ...*prava, obveze i odgovornosti iz službeničkog odnosa...*
...*rights, obligations and responsibilities stemming from service relations...(2x)*

RH_en sadrži i primjere gdje je frazni glagol *stem from* pogrešno upotrijebljen u nazivu zakona:

- 1) ...*Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba i ovlaštenih službenih osoba...*
...*the Law on the Rights stemming from the Retirement Insurance of Active Military Persons and Empowered Official Persons...*

Iz primjera se može zaključiti da su frazni glagoli *depart from* te *stem from* i *derive from* koji su sinonimi, upotrijebljeni u pogrešnom kontekstu.

Referentni izvor CPVD ne navodi frazni glagol *result from* koji je u određenom kontekstu sinonim fraznih glagola *derive from* i *stem from* i koji je zanimljiv s obzirom da se glagolski segment *result* pojavljuje s česticama *from* i *in* tvoreći na taj način frazne glagole koji su antonimi.

---

³⁸ <https://www.thefreedictionary.com/stem>

➤ Čestica *OUT*

Tablica 25. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *out*

FG	EU_en			RH_en		
	br	PI		br	PI	
<i>carry out</i>	134	provoditi (80); izvrš(ava)ti (25); obav(lja)iti (18); održa(va)ti (4); poduzeti (1)	5	392	obav(lja)ti (242); provoditi (94); (iz)voditi (12); poduzimati (11); (iz)vršiti (9); izrađivati (5); napraviti (3); ispuniti, istraživati, raditi, postupiti (po), pristupiti (nečemu), sklopiti (posao), poslušati (naređenje) (1)	14
<i>fill out</i>	0		0	2	ispunjen	2
<i>lay out</i>	3	strukturirati (2); utvrditi u (1)	2	0		
<i>phase out</i>	4	postupno ukidati (4)	1	0		0
<i>reach out</i>	2	obuhvaćati (2)	2	0		0
<i>roll out</i>	2	širiti, uvesti (1)	2	0		0
<i>set out</i>	143	utvrditi (46); odrediti (33); navesti (25); iz (23); postaviti (5); predviđati (3); iznijeti (2); naznaka; osmisliti, biti sadržan u, biti u skladu s (1)	11	37	iz (17); istaknuti (3); biti naveden, određen, utvrđen u (2); nalaziti se u, biti propisan za, prema (stavku) (1)	8
<i>take out</i>	1	aktivirati (1)	1	0		0

Čestica *out* u kombinaciju fraznog glagola ulazi u 90% (EU_en), tj. 91% (RH_en) slučajeva i tvori 16% (EU_en), tj. 19% svih fraznih glagola. U EU_en-u se pojavljuje uz šest glagola, a u RH_en-u uz tri glagola.

EU_en sadrži četverostruko više pojava fraznog glagola *set out*, a RH_en trostruko više pojava fraznog glagola *carry out*.

carry out

Frazni glagol *carry out* u EU_en-u čini 7%, a u RH_en-u 18% svih fraznih glagola. U EU_en-u se polovica pojava fraznog glagola *carry out* nalazi u 14. dokumentu, a u RH_en-u više od polovice u 4. dokumentu.

Glagolski segment *carry* spaja se s raznim česticama (*away, forward, off, on, out, over, through,*) i razvija različita značenja.

Glagol *carry* spajanjem s česticom *out* koja ima direkcijsko značenje, od transparentnog direkcijskog značenja razvio je idiomatsko značenje.

U EU_en-u se frazni glagol *carry out* pojavljuje uz imenice:

assessment, examination, tasks (13); *tests* (11); *activities* (10); *checks* (7); *consultations, evaluation, procedure* (6); *investigation, duties* (5); *reviews* (4); *actions, audits, controls* (3); *analysis, deletion, enforcement, functions, matching, monitoring, processing, verifications* (2); *(administrative) aspects, commitments, inventory, measures, process, (test) programme, requirements, screening, switching, transactions, work* (1)

a u RH_en-u uz imenice:

activities (197); *test* (32); *studies* (18); *distrainment* (11); *operations* (10); *decisions* (7); *distribution* (5); *procedure, repairs, supervision, trails* (4); *education, instructions, (re)measurement, measures, specialisation* (3); *delivery, elections, evaluation, expertise, inspection, tasks, trade, sale, service, summary, works* (2); *after-care, assignments, commitments, construction, control, deletion, destruction, drills, duties, estimation, establishing (of value), evaluation, examination, exercises, exploitation (of), implementation, maintenance, navigation, (preliminary) note, orders, positioning, prevention, (sale) proceedings, rate (of anaerobic degradation of...), recording, request, replacements, salvage, start-up, storage, switch, testing, transaction, (reconstruction) work* (1)

Iz navedenoga proizlazi da frazni glagol *carry out* ima široku primjenu te da se može pojavljivati uz mnogo imenica.

U RH_en-u se većinom pojavljuje u sintagmama *carries out activities relating to...* i *and carries out other activities within its scope* jer se u RH_hr-u ponavljaju sintagme *obavlja poslove u svezi s...te i obavlja druge poslove iz svog djelokruga*.

Od imenica uz koje se frazni glagol *carry out*³⁹ pojavljuje u engleskom usporedivom korpusu, referentni izvor ne navodi *aspects* iz EU_en-a te *decisions, education, instructions, expertise, trade, service, summary, after-care, drills, establishing (of value), (preliminary) note, positioning, prevention, rate (of degradation of)* i *start-up* iz RH_en-a niti njima slične imenice:

EU_en

1) *...ECHA is established for the purposes of managing and, in some cases, **carrying out** the technical, scientific and administrative **aspects** of the REACH Regulation...*
*...ECHA je osnovana u svrhu upravljanja i, u nekim slučajevima, **izvršavanja** tehničkih, znanstvenih i administrativnih **aspekata** Uredbe REACH...*

³⁹ <http://collocations.enacademic.com/2515/carry>

- 1) *...ako neosnovano odbije izvršiti odluke Vijeća HRT-a i Ravnateljstva HRT-a donesene u okvirima njihove nadležnosti...*
*...if he/she has unjustifiably refused to **carry out the decisions** made within their scope of competence by the HRT Council and the HRT Directorate... (7X 2.dok)*
- 2) *...školovanje provodi Visoka policijska škola i Policijska akademija...*
*...education shall be **carried out** by the Police College and the Police Academy...*
- 3) *...ako zapovjednik broda ne može ...izvršiti primljenu uputu...*
*...if the captain of the ship is not able to **carry out the instructions** received...*
- 4) *...obavlja financijske, računovodstvene, informatičke, opće i pomoćne tehničke poslove...*
*...**carries out** financial, accounting, IT, general administrative and technical assistance services...*
- 5) *...nadzor nad zakonitošću rada vještaka, viših vještaka i stručnog povjerenstva za reviziju, koji obavljaju medicinsko vještačenje u mirovinskom osiguranju...*
*...supervision of expert witness and senior expert witness, as well as professional committee for assessment, **carrying out the pension insurance medical expertise**...*
- 6) *...promet opojne droge na veliko mogu obavljati pravne osobe koje obavljaju promet lijekova na veliko...*
*...**wholesale trade** of narcotic drugs may be **carried out** by legal entities engaged in wholesale trade of medicinal products...*
- 7) *...mora se napraviti sažetak i ocjena svih podataka iz točke 6. dijela A Priloga I. ovoga Pravilnika...*
*...a **summary and evaluation of all data** presented under point 6 of Part A of Annex I to this Ordinance **must carried out**...*
- 8) *...do početka rada Zavoda prevencija ovisnosti i skrb ovisnika provodit će se u županijskim, odnosno gradskim centrima osnovanim do stupanja na snagu ovoga Zakona, a na temelju Nacionalne strategije...*
*...pending the start of the Institute s operation, **drug addiction prevention and after-care of drug addicts shall be carried out** at the county and town centres...*
- 9) *...zapovjednik broda dužan je u propisanim rokovima obavljati vježbe s brodicama i ostalim sredstvima za spašavanje te uređajima za otkrivanje, sprječavanje i gašenje požara...*
*...the captain shall, within the prescribed periods of time, **carry out boat drills and exercises** with other life-saving means and with devices for detecting, preventing and fighting fires...*
- 10) *...utvrđivanju vrijednosti broda pristupit će se nakon što rješenje o ovrsi postane pravomoćno...*
*...**establishing the ship value shall be carried out** after the ruling on distraintment becomes final...*
- 11) *...u korist osobe protiv koje se prema sadržaju isprave može provesti uknjižba ili predbilježba...*
*...in favour of the person against whom the **recording or a preliminary note may be carried out**...*
- 12) *...iskorištavanje prirodnih bogatstava epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske te podizanje, puštanje u rad i održavanje potrebnih postrojenja i uređaja za istraživanja i poduzimanje djelatnosti radi iskorištavanja mogu se obavljati uz uvjete predviđene ovim Zakonikom...*
*...the **exploitation of natural resources** of the continental shelf of the Republic of Croatia and the **positioning, start-up and maintenance of the necessary installations and equipment for the exploration and engagement in the exploitation activities may be carried out** in accordance with conditions prescribed by this Code...*

13) ...**brzina** anaerobne razgradnje aktivne tvari **istražuje se** u tlu koje je korišteno za studiju o anaerobnoj razgradnji..
...**the rate** of anaerobic degradation of the active substance **must be carried out** in the soil used in the anaerobic study...

Iz navedenih primjera vidljivo je da se radi o upotrebi idiomatskog fraznog glagola *carry out* u pogrešnom kontekstu.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...*three audits were carried out* in 2012...
...u 2012. godini **provedene su** tri revizije...
- 2) ...*the latest physical inventory carried out* in 2011...
...najnovijeg fizičkog popisa **obavljenog** 2011. godine...

II. transpozicije

- 1) ...*bodies authorised to carry out* conformity assessment tasks...
...tijelima ovlaštenima za **provedbu** ocjene sukladnosti ...
- 2) ...'partnership' means an agreement between a group of ...*to carry out* joint European activities...
...partnerstvo” znači sporazum između skupine ...o **provođenju** zajedničkih europskih aktivnosti...
- 3) ...*capacity to carry out* activities under the Programme...
...kapacitete za **izvršenje** aktivnosti u okviru Programa...
- 4) ...*shall be capable of carrying out* all the conformity assessment tasks...
...sposobno je **izvršavati** sve zadaće ocjenjivanja sukladnosti...
- 5) ...*responsible for setting up and carrying out* the necessary procedures...
...odgovorno za utvrđivanje i **provedbu** svih postupaka potrebnih za...
- 6) ...*request further specimens if needed for carrying out* the test programme...
...zatražiti daljnje uzorke **kako bi provelo** ispitni program transpozicija...
- 7) ...*shall ensure that the necessary checks have been carried out* correctly...
...zajedničko nadzorno tijelo osigurava pravilnu **provedbu potrebnih provjera**...

III. modulacije

a) na razini odnosa i broja

- 1) ...no ex post verifications *were carried out*...
...**nije obavljena** nijedna ex post provjera...

b) na razini vida

- 1) ...*assessments, ...should be carried out* by the Commission...
...Komisija bi trebala **provoditi** ocjenjivanja...
- 2) ...*review of data ... and their deletion shall be carried out* by the inputting unit...
...provjeru podataka ...i njihovo brisanje **provodi** jedinica za unos podataka...
- 3) ...*Europol shall notify the person concerned that it has carried out* checks...
... Europol obavješćuje predmetnu osobu da je provjera **obavljena**...

IV. ekonomičnosti

- 1) *...to carry out risk analyses...
...analiziranje rizika...*
- 2) *...a review of this Directive should be carried out five years after its entry into force...
...ovu Direktivu trebalo bi preispitati pet godina nakon njezina stupanja na snagu...*
- 3) *...they shall carry out an evaluation in relation to the marine equipment concerned...
...procjenjuju tu pomorsku opremu...*
- 4) *...they may also conduct audits and carry out controls in relation to the national agencies...
...oni mogu također provoditi reviziju i kontrole nacionalnih agencija...*
- 5) *...empower the Commission, the Court of Auditors and OLAF to conduct such audits and carry out on-the-spot controls and inspections...
...ovlašćuju Komisiju, Revizorski sud i OLAF za provođenje takvih revizija te kontrola i inspekcija na terenu...*
- 6) *...results of design calculations made, examinations carried out, etc...
...rezultate izvršenih projektnih izračuna, ispitivanja itd...*
- 7) *...the information and intelligence necessary for it to carry out its tasks...
...informacije i obavještajne podatke potrebne za izvršenje zadaća Europolu...*
- 8) *...provide the Management Board with the administrative support necessary for it to carry out its duties...
...pruža upravnom odboru administrativnu pomoć potrebnu za izvršavanje njegovih zadaća...*
- 9) *...Member States shall undertake to arrange...for security screening of their own nationals to be carried out in accordance with their national provisions...
...države članice ...obavljaju sigurnosne provjere svojih državljana u skladu s nacionalnim odredbama...*

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) *...obavlja druge poslove iz svojeg djelokruga...
...carries out other activities within its scope...*
- 2) *...u određenim će slučajevima možda biti potrebno provesti dodatne studije...
...in certain cases it can be necessary to carry out supplementary studies...*
- 3) *...ako je neizbježno koristiti pohranjene uzorke tla, pohrana mora biti izvršena na pravilan način...
...if use of stored soil samples is unavoidable, storage must be properly carried out...*

II. transpozicije

- 1) *...odsjek ...priprema ...dokumentaciju za provedbu natječajnih procedura...
...section prepares ...documents for carrying out the bidding procedures...*
- 2) *...namjeru o provođenju aktivnosti...
...their intention to carry out the activities...*
- 3) *...tehnički plovni objekt jest brod, sa ili bez mehaničkog poriva koji je namijenjen za obavljanje tehničkih radova...
...technical waterborne craft is a ship with or without a mechanical propulsion intended to carry out technical operations...*

III. modulacije

a) na razini odnosa

- 1) ...**u Kabinetu ministra obavljaju se** administrativni i stručni poslovi...
...**the Cabinet of the Minister carries out** administrative and professional activities...
- 2) ...ili ako tijekom vegetacije kod **uzgojivača ne obavlja nadzor** nad proizvodnjom...
...or **failing** during the vegetation season **to carry out** on-site supervision of cultivation...
- 3) ...zbog kojih **nije poduzeo spašavanje** broda nakon sudara...
...has furthermore **failed to carry out salvage operations** of the ship after the collision...
- 4) ...ako zapovjednik broda ili član posade broda **ne posluša naređenje**...
... if the ship captain or a crew member of the ship **fails to carry out the order** of...
- 5) ...unutarnje ustrojstvo ...**uređuje se na način da Ministarstvo može obavljati** upravne i druge stručne poslove...
...the internal organization ...**shall provide for carrying out its** administrative and other professional activities
- 6) ...odluka o **provođenju** lizimetrijskih **studija** ili studija ispiranja u polju donosi se temeljem stručne prosudbe...
...expert judgement will be necessary to decide whether lysimeter **studies** or field leaching studies **should be carried out**...
- 7) ...**određivanje kronične toksičnosti** za vodene buhe iz roda *Daphnia* ...**je obvezno**, osim ako...
...**a chronic toxicity test** on water fleas of the genus *Daphnia* ...**must be carried out unless**...
- 8) ...**pri takvom istraživanju treba**, ukoliko je moguće, **koristiti** pročišćene toksine i metabolite...
...where possible **such tests should be carried out using** purified toxins and metabolites...
- 9) ...**izvođenje** nekih **radova** nije u skladu s odredbama članka 434. ovoga Zakonika...
...**certain works are not being carried out** in accordance with provisions of Article 434 of this Code...

IV. amplifikacije

- 1) ...**način poslovanja**...
...the way they **carry out business**...
- 2) ...Odjel za ...**organizira, kontrolira i prati** izvršenje svih ...poslova...
...the Department of ...**carries out the activities of organizing, control and follow up of** ...operations...
- 3) ...**statistički obrađuje** i analizira podatke...
...**carries out the statistical data processing** and reviews data...
- 4) ...Odjel ...**pravno uobličava** ugovorne i druge odnose...
...the Legal Department ...**carries out legal harmonization** of contractual and other relations...
- 5) ...**prethodno razmatra** tekstove financijskih sporazuma...
...**carries out prior review** of texts of financial agreements...
- 6) ...**a brod nije baždaren** u inozemstvu prema odredbama ovoga Zakonika...
...and **the tonnage measurement of the ship has not been carried out** abroad in compliance with provisions of this Code...
- 7) ...**obavlja** upravne poslove i **nadzor** iz svojeg djelokruga...
...**pursues** administrative procedures and **carries out inspection** within its competence...
- 8) ...vrijeme prijeko potrebno za **popravak**, a najduže do 16 mjeseci...
...a period necessary for **the repairs to be carried out**...

9) ...ako **ima više spašavatelja**...

...if **the salvage has been carried out by several salvors**...

10) ...**obrada otpadnih vozila**« jest svaki postupak rastavljanja, rezanja, ...te svaki drugi **postupak oporabe ili zbrinjavanja** otpadnih vozila i njegovih dijelova...

...**treatment of end-of-life vehicles is any operation of dismantling, shearing, ..., and any other operation carried out for the recovery or disposal of end-of-life vehicles and their components**...

V. ekonomičnosti

1) ...**obavlja poslove pisarnice** ...**obavlja unutarnju dostavu za potrebe Ministarstva; obavlja poslove prijepisa, umnožavanja materijala, te druge poslove iz svog djelokruga**...

2) ...**carries out activities of the registry office, ...carries out internal delivery within the Ministry, copying, transcription, multiplication of materials and other activities within its scope**...

RH_en sadrži primjere pogrešne upotrebe u smislu:

a) značenja

1) ...**Zavod ne može ...steći, opteretiti ili otuđiti nekretninu i drugu imovinu ili sklopiti drugi pravni posao**...

...**the Institute shall not acquire, encumber or alienate real estate or other assets or carry out another legal transaction**...

2) ...**prijevoznik je dužan postupiti po zahtjevu** primatelja iz stavka 1. ovoga članka...

...**the carrier shall carry out the request of the consignee set out in Paragraph 1 of this Article**...

3) ...**brzina anaerobne razgradnje aktivne tvari istražuje se u tlu koje je korišteno za studiju o anaerobnoj razgradnji**...

...**the rate of anaerobic degradation of the active substance must be carried out in the soil used in the anaerobic study**...

b) izostavljanja čestice

1) ...**carries other activities within its scope**...

2) ...**carries prior review of texts and financial agreements and project summaries**...

3) ...**number of necessary civil servants and civil service employees for carrying duties within the competence of the Ministry**...

c) tipfelera

...**The Financing Section carries our prior review of texts of financial agreements and project summaries**...

Od referentnih tiskanih i elektroničkih izvora, jedino IATE ne navodi frazni glagol *carry out*, što je u skladu s naputkom '*Cut out excess nouns - verb forms are livelier*' iz Priručnika Europske komisije *How to write clearly* (2012) kojim se, u skladu s načelom jezične ekonomičnosti, teži zamjeni struktura:

carry out an evaluation of; hold an investigation of; give consideration to; conduct a review of; perform an assessment of; effect a renewal of

glagolima *evaluate, investigate, consider, review, assess i renew.*

Preko najčešćih prijevodnih istovrijednica fraznog glagola *carry out*, 'izvršiti', 'obaviti' i 'provesti' pronađeni su primjeri primjene navedenog naputka:

EU_en

- 1) *...pursuant to the provisions of Article 287 ...the Court **has audited**...*
*...u skladu s odredbama članka 287. ...Sud je **proveo reviziju**...*
- 2) *...ex post on-the-spot verifications of costs at beneficiary level **are rare**...*
*...**rijetko se obavlja**ju ex post terenske provjere troškova na razini korisnika...*
- 3) *...the transactions **audited** by the Court...*
*...**reviziju** transakcija koju **obavlja** Sud...*
- 4) *...in whose territory the witness or expert is to be **examined**...*
*...na čijem području treba **provesti saslušanje** svjedoka ili vještaka...*
- 5) *...shall have the power of **audit**...*
*...ovlašteni su **provoditi reviziju**...*
- 6) *...financial obligations ...shall continue **to be governed by it** until their completion...*
*...financijske obveze ...nastavljaju se **provoditi u skladu s njom** sve dok ne prestanu...*
- 7) *...implementation of the Network shall **be closely coordinated** with the Member States...*
*...provedba Mreže **obavlja se uz blisku suradnju** s državama članicama...*
- 8) *...an annual monitoring report **examining the efficiency and effectiveness** of supported actions...*
*...godišnje izvješće o praćenju kojim se **obavlja pregled učinkovitosti i uspješnosti** podupiranih mjera...*
- 9) *...the Programme management tasks **of the national agency**...*
*...upravljačkim zadaćama Programa **koje obavlja** nacionalna agencija...*
- 10) *...the customer due diligence procedures **of a Reporting Financial Institution**...*
*...postupci dubinske analize klijenta **koje provodi** izvještajna financijska institucija...*
- 11) *...must also **review** the current customer master file...*
*...mora i za račune velike vrijednosti **izvršiti provjeru** trenutne glavne datoteke klijenata...*
- 12) *...to ensure that any customer overpayment in excess of that amount is **refunded** to the customer within 60 days... (2x)*
*...da bi se osiguralo da se u roku od 60 dana **izvrši povrat** svakog više uplaćenog iznosa...*
- 13) *...Austria should be allowed **to exchange information automatically**...*
*...dopustiti da prvi put **obavi automatsku razmjenu informacija**...*
- 14) *...or that an investigation **by a competition authority** is started...*
*...je započeta istraga **koju provodi** tijelo nadležno za tržišno natjecanje...*
- 15) *...the European Data Protection Supervisor has been **consulted**...*
*...**izvršeno je savjetovanje** s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka...*
- 16) *...there has **been no transaction** on the payment account for more than 24 consecutive months...*
*...na računu za plaćanje **nije izvršena nijedna transakcija** duže od 24 uzastopna mjeseca...*
- 17) *...harmonisation **by the Union**...*
*...usklađivanje **koje provodi** Unija...*
- 18) *...**notifying** authorities...*

...tijela **koja izvršavaju prijavu**... (26x)

- 19) ...*the affixing of the wheel mark to the marine equipment by the manufacturer*...
...stavljanje znaka kormilaraskog kola na pomorsku opremu **koju obavlja** proizvođač...
- 20) ...*for the implementation of those requirements and standards by notified bodies*...
...za provedbu tih zahtjeva i normi **koju obavljaju** prijavljena tijela...
- 21) ...*allow the notified body access to the manufacture, inspection, testing and storage sites*...
...dopušta prijavljenom tijelu pristup prostorima **u kojima se obavlja** proizvodnja, pregled, ispitivanje i odlaganje...
- 22) ...*it would entail two successive actions*...
...sadržavala bi **provedbu** dvaju sukcesivna djelovanja...
- 23) ...*then further action is not required*...
...**nije potrebno provoditi** daljnje mjere...
- 24) ...*providing financing and services to*...
...osiguranja financiranja i **obavljanja usluga**...

RH_en

- 1) ...**obavljaju djelatnost** ka javnu službu...
...*operate as public service*...
- 2) ...*ako se ...provođenjem izvida*...
...*if, ...in the course of investigation*...
- 3) ...**pozivanje** maloljetne osobe **obavlja se** dostavom pisanog poziva...
...*minors shall be summoned by the means of the delivery of a written summons*...
- 4) ...ovlašten je **obaviti udaljenje** osoba (evakuaciju)...
...*is empowered to remove (evacuate) persons*...
- 5) ...ovlašten je **obaviti pregled** osobe...
...*empowered to inspect a person*...
- 6) ...**obavi oglašavanje** protivno odredbi...
...*advertises contrary to the provision*...
- 7) ...**provodi postupke provjere** elaborata o...
...*supervises the studies on*...
- 8) ...**provodi postupke provjere** elaborata o...
...*reviews studies on*...
- 9) ...**obavlja nadzor**...
... *supervises*... (2x)
- 10) ...**provodi** ...upravni postupak i **obavlja** upravni nadzor...
...*pursues ...administrative procedure and the administrative control*...
- 11) ...uvjeta za **obavljanje djelatnosti** trgovine i prometa robe...
...*conditions for trade and commodity exchange operations*...
- 12) ...**obavlja poslove izdavanja** dozvola za izvoz i uvoz naoružanja i vojne opreme za komercijalne svrhe, **obavlja poslove izdavanja** dozvola za izvoz robe dvojne namjene, **obavlja poslove izdavanja** potvrde o krajnjem korisniku za naoružanje...
...*issues dual use goods export licences, issues end user certificates for armaments, military equipment and dual use goods*...
- 13) ...**obavlja poslove izdavanja** drugih dozvola za izvoz i uvoz roba...
...*issues other import and export licences*...
- 14) ...**obavlja poslove analize**...
...*analyses*...
- 15) ...**obavlja kontrolu** usklađenosti...

...controls the harmonization...

16) ...obavlja praćenje...

...follows up...*

17) ...Odsjek obavlja potvrđivanje da su...

...the Section confirms that...

18) ...Ministarstvo je dužno provesti istragu...

...the Ministry shall investigate...

19) ...ako se, ...ne provede zaustavljanje broda...

...if...the ship has not been intercepted...

20) ...radi toga da se sačuvaju stvari ili da se provede prodaja...

...in order to preserve or sell the goods...

21) ...ako se privremena mjera treba provesti upisom u upisnik brodova ili...

...when a temporary measure is to be entered in a register of ships or...

22) ...započeti s provedbom ovrhe...

...start distraintment...

23) ...brod na kojem se provodi ovrha...

...the ship subject to distraintment...

24) ...opravdano je obaviti in vivo istraživanje učinaka na spolne stanice...

...in vivo testing for germ cell effects is justified...

25) ...(obavještavati)...o obavljanju svoje djelatnosti...

... to provide information on their operations...

26) ...način obavljanja distribucije tiska...

...the manner of distribution of the press...

27) ...uvjeta za obavljanje djelatnosti trgovine i prometa robe...

...conditions for trade and commodity exchange operations...

28) ...prekinuo obavljanje djelatnosti izdavanja certifikata...

...ceased the activity of issuing certificates...

29) ...obavlja i pruža stručnu pomoć...

...provides professional assistance...

30) ...obavljanjem navedenih poslova potrebno je ostvariti...

...the above mentioned activities are aimed at...

31) ...opravdano je obaviti in vivo istraživanje učinaka na spolne stanice...

...in vivo testing for germ cell effects is justified...

32) ...farmakološka istraživanja obavljena na životinjama, a koja se odnose na protuotrove i farmakološku sigurnost...

...investigation for antidotal pharmacology or safety pharmacology using animals...

33) ...istraživanje treba obaviti na aktivnim mikroorganizmima i, ako je potrebno, na inaktivnim mikroorganizmima...

... testing should include viable and, if appropriate, non-viable micro-organisms...

34) ...mogu pomoći i kontrolni podaci iz drugih prethodno obavljenih pokusa...

...historical control data may be helpful in...

35) ...i moraju biti dobiveni u istraživanjima obavljenima u isto vrijeme...

...and should be from contemporaneous studies...

36) ...odluka o potrebi provođenja studija ostataka hranidbom domaćih životinja...

...a decision on the need for livestock feeding studies...

37) ...pojedinačne studije ...moraju se provoditi sve dok...

...individual studies ...must be continued until...

38) ...podnosi se izvješće o provedenim istraživanjima, osim ako...

...the test must be reported unless...

39) ...test toksičnosti za ranu fazu razvoja ribe primjereno je provesti ako...

- ...a fish early life stage toxicity test **is appropriate** where...
- 40) ...ovi su podaci posebno korisni kao **pokazatelji potrebe provođenja studija** o učincima na ljudsko zdravlje...
...this information is of particular value as **a trigger for studies** of effects on human health...
- 41) ...nadležna uprava može **zahtijevati provođenje istraživanja** sličnih onima...
...the competent authority may **require studies** similar to those...
- 42) ...koji ne ovisi o laboratoriju **u kojemu je izvršena prva validacija** studije...
...independent from that **which initially validated** the study...
- 43) ...istraživanje metabolizma na životinjama, ...**treba provesti** jedino ako...
...metabolism studies on animals, ...are only **required** when...
- 44) ...pokusi se moraju **postaviti** i pojedinačne studije **provести** tako da...
...experimental installations and individual studies must be **designed** so as to...
- 45) ...**istraživanje** učinaka na gujavice **se obvezno provodi** ako...
...effects on earthworms must always **be investigated**...
- 46) ...ili pri **čijem obavljanju registrirane djelatnosti** nastaju stalno ili povremeno otpadna vozila i njegovi sastavni dijelovi...
...or **whose registered activity** continually or occasionally produces end-of-life vehicles and their components...
- 47) ...suraduje ... **u provedbi dijagnostike** i liječenja ovisnosti...
...co-operate ... in **addition diagnostics** and therapy...
- 48) ...**uzgoj** maka ... mogu **obavljati** samo pravne i fizičke osobe...
...the opium poppy may **be cultivated** only by legal and natural persons...
- 49) ...**otkup** maka mogu **obavljati**...
...opium poppy **may be purchased** by...
- 50) ...ako se **obavlja** **provoz** opojne droge...
...in case of **transit** of narcotic drugs...
- 51) ...pravne i fizičke osobe koje su registrirane za **obavljanje te djelatnosti** i koje za **njeno obavljanje** ispunjavaju posebne uvjete...
...legal and natural persons who are registered for such **activity** and who for such **activity** meet the special requirements...
- 52) ...registrirane za **obavljanje te djelatnosti**...
...registered **for such activity**...(3x)
- 53) ...osobe koje **obavljaju** ugostiteljsku djelatnost...
...individuals **in** the catering business...
- 54) ...u svrhu **obavljanja nastave** i stručne izobrazbe...
...for the purposes of **education** and professional training...
- 55) ...**obavlja** **prijenos** lijekova...
...**carries** medicinal products...
- 56) ...pri **obavljanju** **provoza** opojnih droga...
...in the **transit** of narcotic drugs...
- 57) ...Zavod **obavlja** **sljedeće poslove**...
...the Institute **shall**...

fill out

Frazni glagol *fill out* pojavljuje se samo u RH_en-u. Skraćeni je oblik od fraznog glagola *fill out with* gdje je, zbog transparentnosti značenja, prijedložna skupina često izostavljena.

Glagolski segment *fill* spaja se s različitim česticama (*in*, *up* i *out*) s kojima tvori frazne glagole koji su u određenim kontekstima sinonimi:

- 1) Please **fill in** the application form and send it back by November 2nd. (‘ispuniti’)
- 2) We were all asked to **fill out** a form. (‘ispuniti’)
- 3) Let`s go for a coffee and you can **fill me in on** what happened at the meeting. (‘informirati o’)
- 4) Can you **fill in for** me for a couple of hours while I`m at the dentist`s? (‘zamijeniti’)
- 5) When John`s a little older and **fills out** more, he`ll be an outstanding athlete. (‘ojačati’)
- 6) **Fill that bucket up with** water and bring it over here. (‘napuniti’)
- 7) Those potatoes have really **filled me up**. I couldn`t eat another thing.⁴⁰ (‘zasititi’)

Iz navedenih primjera vidljivo je da čestice *in*, *out*, *up* imaju aspektualno značenje dovršenosti i naglašavanja. Za značenje su važnije prijedložne čestice *with* i *on* koje dolaze nakon fraznog glagola pomoću kojih glagol *fill* razvija nova polutransparentna i idiomatska značenja.

Frazni glagol *fill out* pojavljuje se u obliku pridjeva.

- 1) ...**popunjeni** obrazac prema članku 23. ovog pravilnika...
...**the filled out** form referred to in Article 23 of this Ordinance...
- 2) ...uz **ispunjeni** obrazac Pratećeg lista za opasni otpad...
...along with **the filled out** Accompanying form for hazardous waste...

Iz primjera je vidljivo da je pridjev *filled-out* pogrešno napisan jer nije upotrijebljena crtica.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnike doslovnog prevođenja.

lay out

Frazni glagol *lay out* pojavljuje se samo u EU_en-u.

Glagolski segment *lay* spaja se s različitim česticama (*about*, *aside*, *by*, *down*, *in*, *into*, *off*, *on*, *out*, *over* i *up*) i razvija različita značenja.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnike doslovnog prevođenja.

- 1) ...(document) ...be presented and **laid out** in a way that is clear and easy to read, using characters of a readable size...
...(document) ...mora biti prikazan i **strukturiran** na način da je jasan i jednostavan za čitanje...

⁴⁰ Primjeri preuzeti iz referentnog izvora CPVD.

2) ...under the conditions **laid out in** the respective agreements described in paragraph 1...
...pod uvjetima **utvrđenima u** odgovarajućim sporazumima opisanima u stavku 1...

Iz primjera je vidljivo da frazni glagol *lay out* ima 2 različita značenja, jedno opće, u kojem čestica *out* ima direkcijsko značenje i drugo, idiomatsko koje je razvijeno supojavljanjem s imenicama usko vezanima za jezik prava.

phase out

Frazni glagol *phase out* pojavljuje se samo u EU_en-u. Sve pojavnice nalaze se u 16. dokumentu.

Glagolski segment *phase* spaja se s česticama *in i out* pomoću kojih tvori frazne glagole koji su antonimi kao frazni glagoli *result from* i *result in*. Čestica *out* ima direkcijsko značenje.

Referentni izvor CPVD navodi navodi primjere:

*The government is **phasing in** tougher safety standards for cars. (‘uvesti’)*
*Farm subsidies will be **phased out** over the next few years. (‘ukinuti’)*

Prijevodne istovrijednice fraznog glagola *phase out* rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...**phasing out** landfilling of recyclable or recoverable waste...
...**postupno ukidanje** odlaganje otpada koji se može reciklirati i oporabiti...

II. transpozicije

1) ...**the phasing-out** of environmentally harmful subsidies...
...**postupno ukidanje** subvencija štetnih za okoliš...

U primjeru za transpoziciju frazni glagol *phase out* upotrijebljen je u obliku imenice.

reach out to

Frazni glagol *reach out to* pojavljuje se samo u EU_en-u. Sve pojavnice sadržane su u 13. dokumentu.

Referentni izvor FD navodi primjere:

1) ...Government **reaches out to** the people... (‘dati potporu’)
2) ...I try to **reach out to** my daughter but she doesn't want to have anything to do with me...⁴¹
(‘doprijeti do nekoga’)

---

⁴¹ <https://www.thefreedictionary.com/reach+out>

Frazni glagol *reach out to* u EU_en-u se pojavljuje u drukčijem kontekstu:

1) ...*Member States should ensure that communication measures ...reach out to unbanked, vulnerable and mobile consumers...* (2x)
...države članice trebale bi osigurati da mjere obavještanja ...**obuhvaćaju** potrošače bez bankovnog računa te osjetljivu skupinu potrošača i mobilne potrošače...

Uzimajući u obzir primjere iz referentnog izvora te prijevodnu istovrijednicu iz EU_hr-a može se zaključiti da se radi o pogrešnoj upotrebi fraznog glagola *reach out to* u EU_en-u.

roll out

Frazni glagol *roll out* pojavljuje se samo u EU_en-u. Sve pojavnice nalaze se u 13. dokumentu.

Glagolski segment *roll* spaja se s raznim česticama (*about, around, round, back, in(to), on, out, over, up*) i razvija različita značenja.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...*progress will be facilitated by accelerated demonstration and rolling out of innovative technologies, systems and business models...*
...napredak će biti olakšan ubrzanim predstavljanjem i **uvodenjem** inovativnih tehnologija, sustava i poslovnih modela...

Iz primjera je vidljivo da je izostavljena crtica u pisanju imenice *rolling-out*.

II. transpozicije i modulacije na razini sinonima

1) ...*the rollout of the updated Common Integrated Risk Analysis Model (CIRAM v 2.0) was initiated...*
...**širenje** ažuriranog Zajedničkog integriranog modela analize rizika (CIRAM v 2.0) počelo je...

Frazni glagol *roll out* je, dakle, u EU_en-u upotrijebljen u svom idiomatskom značenju, a ne temeljnom, transparentnom značenju kao u primjerima iz referentnog izvora CPVD:

- 1) **Roll out** the pastry and place it in the bottom of a pie dish. (‘razvaljati tijesto’)
- 2) The boys **rolled out** the ground sheet for the tent and laid it on the grass. (‘prostrijeti’)

set out

Frazni glagol *set out* u EU_en-u čini 8%, a u RH_en-u 2% svih fraznih glagola. Pojavnice nisu ravnomjerno raspoređene budući da se u EU_en-u 48% pojavnica nalazi u 14. dokumentu, a u RH_en-u 63% u 4. dokumentu.

Glagolski segment *set* spaja se s različitim česticama (*about, against, ahead, apart, aside, back* i *down*) i razvija različita značenja. U engleskom usporedivom korpusu pojavljuje se češće s česticom nego samostalno.

Frazni glagol *set out* u većini slučajeva pojavljuje se u istim formulaičnim pasivnim strukturama s česticom *in* kao i frazni glagoli *refer to* i *provide for*:

- 1) *...with regard to the criteria **set out in** paragraph 2...* (EU_en – 58%; RH_en- 84%)
- 2) *...in accordance with the principle of proportionality, **as set out in** that Article...* (EU_en – 20% ; RH_en – 3%)

U EU_en- u se pojavljuje i u infinitivnom i – *ing* obliku:

- 1) *...The Communication **sets out** a strategy aiming to boost growth...* (EU_en – 7%)
- 2) *...Regulation (EC) No 765/2008 of the European Parliament and of the Council of 9 July 2008 **setting out** the requirements for...* (EU_en – 1%)

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) *...the procedures **set out in** Joint Action 2004/552/CFSP shall apply...*
*...primjenjuju se postupci **određeni u** Zajedničkoj akciji Vijeća 2004/552/ZVSP...*
- 2) *...according to the phases **set out in** Article 3...*
*...u skladu s fazama **određenima** člankom 3...*

II. transpozicije

- 1) *...draft regulatory technical standards **setting out** the Union standardised terminology...*
*...nacrtje regulatornih tehničkih standarda **kojima određuje** standardiziranu terminologiju Unije...*
- 2) *...as well as **setting out** detailed performance and testing standards...*
*...osim što se njima **utvrđuju** detaljne izvedbene norme i ispitne norme...*

III. modulacije

a) na razini sinonima

*...in line with the Commission's commitment, **set out in** its Communication on...*
*...u skladu s predanosti Komisije **navedenoj u** njenom priopćenju o...*

b) na razini odnosa

- 1) *...the decision shall **set out** the facts and circumstances...*
*...u odluci **se navode** činjenice i okolnosti...*

2) ...the Commission shall, ...adopt annual work programmes, **which shall set out the objectives pursued...**

...Komisija ...usvaja godišnje programe rada **kojima se utvrđuju** postavljeni ciljevi...

3) ...Regulation (EC) No 765/2008 of the European Parliament and of the Council of 9 July 2008 **setting out** the requirements for accreditation...

4) ...Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o **utvrđivanju** zahtjeva za akreditaciju...

c) na razini značenja

1) ...The EU Biodiversity Strategy to 2020 **sets out** targets and actions needed to...

...Strategija EU-a o bioraznolikosti do 2020. **predviđa** ciljeve i mjere potrebne kako bi se...

2) ...the environment-related elements **set out in** the Commission's reform proposals...

...elementi povezani s okolišem **sadržani u** Komisijinim prijedlozima reformi...

3)...the Union will also **set out** a comprehensive approach to minimising...

...Unija će također **osmisliti** sveobuhvatni pristup za smanjenje...

IV. ekonomičnosti

1) ...in accordance with the principles **set out in** paragraph 5...

...u skladu s načelima **iz** stavka 5... (17x)

2) ...an order which shall contain the names, forenames, description and address of the witness or expert, **set out the facts...**

...rješenje sadrži prezime, ime, svojstvo i adresu svjedokâ ili vještakâ, **naznaku činjenica...**

3) ...the correlation table **set out in** the Annex hereto...

...korelacijskom tablicom **u** Prilogu...

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...mjerila **utvrđena u** članku 774. stavku 2. točki 8), 9) i 10) ovoga Zakonika...

...the criteria **set out in** Article 774, Paragraph 2, Points 8), 9), and 10) of this Code...

II. transpozicije

1) ...smjernice za obavljanje propisanih testova i analiza **nalaze se u** Prilogu I...

...guidelines for the performance of the required tests and analyses are **set out in** Annex I...

II. modulacije

a) na razini sinonima

...preporuka **navedenih u** izvješćima iz prethodno obavljenih revizija...

...recommendations **set out in** previous auditor's reports...

b) na razini značenja

...pod odgovornošću broda **prema** stavku 1. ovoga članka razumijeva se...

...the liability **set out in** Paragraph 1 of this Article refers to...

III. amplifikacije

1) ...prijevoznik je dužan postupiti po zahtjevu primatelja **iz** stavka 1. ovoga članka...

...the carrier shall carry out the request of the consignee set out in Paragraph 1 of this Article...

2) *...osiguravatelj gubi pravo iz stavka 1. ovoga članka ako...*

...the insurer shall lose his right set out in Paragraph 1 of this Article if... (17x)

3) *...odredaba članaka 781. 783. ovoga Zakonika...*

...provisions set out in Articles 781-783 of this Code... (5x)

RH_en sadrži i primjere pogrešne upotrebe:

a) na razini mijenjanja naziva zakona

1) *...na to će se osiguranje na odgovarajući način primjenjivati odredbe ovoga Zakonika o ovrsi...*

...provisions on the distraintment proceedings set out in this Code shall apply accordingly...

b) na razini upotrebe u pogrešnom kontekstu

1) *...tražbinu koju istakne osoba koja se prevozi brodom...*

...claim set out by a person transported by the ship...

Engleski usporedivi korpus sadrži i primjere u kojima je glagolski segment *set* s istim imenicama upotrijebljen i bez čestice:

1) *...the essential evaluation criteria, which shall be set so as best to achieve the objectives...*

2) *...the rate of co-financing shall be set at least at 50 %...*

3) *...it shall set the minimum requirements for the controls by the national agency...*

4) *...to set a framework for action to improve resource efficiency aspects beyond GHG emissions...*

5) *...'testing standards' means the testing standards for marine equipment set by the International Maritime Organization (IMO)...*

6) *...and within the limits set by the Management Board...*

7) *...which shall include benchmarks to measure whether the objectives set have been reached...*

iz čega se može zaključiti da je čestica *out* u određenim kontekstima redundantna te da je važnija čestica *in* koja slijedi nakon fraznog glagola *set out*.

Tomu u prilog ide i činjenica da od referentnih tiskanih i elektroničkih izvora jedino Gačić (2004, 2010) i *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003) navode prijevodne istovrijednice koje su relevantne za jezik prava. *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003) navodi glagole *utvrditi*, *predvidjeti* i *navesti*. Gačić (2004, 2010) daje mnoštvo sinonima i primjera koje dodatno nadopunjuje u 2. izdanju. Navodi i primjer *set out in Article 2* za koji kao prijevodnu istovrijednicu nudi *utvrđeno u članku 2*.

take out

Frazni glagol *take out* pojavljuje se samo u EU_en-u.

Glagolski segment *take* spaja se s raznim česticama (*aback, after, against, along, apart, around, aside, away, back, down, in, off, on, out, over, round, through, up, upon*) i razvija različita značenja.

Prijevodna istovrijednica fraznog glagola *take out* rezultat je tehnike modulacije na razini značenja.

1) ...*conformity assessment bodies shall take out liability insurance unless...*
...tijela za ocjenu sukladnosti **aktiviraju** osiguranje od odgovornosti, osim ako...

Iz primjera je vidljivo da je *take out* upotrijebljen u svom transparentnom, direkcijskom značenju i skraćenom obliku od *take out from*, a ne u idiomatskom značenju kao u primjeru iz referentnog izvora CPVD:

1) *He had been ordered to take the sniper out.*

➤ Čestica UP

Tablica 26. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *up*

FG	EU_en		RH_en		
	br	PI	br	PI	
<i>back up</i>	1	~ed uz potporu (1)	1	0	0
<i>build up</i>	1	izgraditi (1)	1	0	0
<i>draw up</i>	44	sastaviti (31); izraditi (11)	2	30	sastaviti, izraditi (12)
<i>fill up</i>	0			1	popuniti
<i>follow up</i>	13	(gl) pratiti (1) (im) praćenje (8); daljnje aktivnosti nakon, preispitivanje rada, prateće mjere (1); (pridj.) prateći (1)	3	219	(im./ gl.) praćenje/ pratiti (214); brinuti o, obavljati nadzor (1) (pridj.) dodatni (2)
<i>join up</i>	2	pridj. zajednički	2	0	0
<i>lay up</i>	0			4	biti/ boraviti u raspremi (4)
<i>link up</i>	1	povezati	1	0	0
<i>open up</i>	3			0	0
<i>set up</i>	45	gl. uspostaviti (21); osnivati (17), postavljati (2); otvarati, sastavljati, utvrđivati (1) im. ustroj (2); uspostava (1)	6	6	gl. osnovati (2) im. izgradnja (2); upostava (2)
<i>sign up</i>	1	to sth preuzeti	1	0	0

<i>start up</i>	3	<i>im. pokretanje poduzeća (2) pridj. početni</i>	2	1	<i>im. puštanje u rad</i>	1
<i>step up</i>	11	<i>pojačati (4), povećati, ubrzati (2) poboljšati (1)</i>	4	0		
<i>take up</i>	9	<i>gl. koristiti, zauzeti, za im, korištenje (3), iskorištenost, preuzimanje, prihvaćanje</i>	7	5	<i>apsorbirati, obaviti (2); javiti se na dužnost (1)</i>	3
<i>tie up</i>	0			2	<i>vezati</i>	2

Čestica *up* u kombinaciju fraznog glagola ulazi u 78% (EU_en), tj. 85% (RH_en) slučajeva te tvori 7% (EU_en), tj. 11% (RH_en) svih fraznih glagola.

Najproduktivnija je čestica u engleskom usporedivom korpusu jer se u EU_en-u pojavljuje s 11, a u RH_en-u s 8 glagola, no većina fraznih glagola koje tvori pojavljuje se rijetko ili samo jednom. Iznimka su frazni glagoli *set up* i *draw up* koji su zastupljeniji u EU_en-u te *follow up* koji je znatno zastupljeniji u RH_en-u.

back up

Frazni glagol *back up* pojavljuje se samo u EU_en-u i skraćeni je oblik od fraznog glagola *back up on/ in* u slučaju kojega prijedložna skupina može biti izostavljena.

Glagolski segment *back* spaja se s različitim česticama (*away, down, off, onto, out, up*) i razvija različita značenja.

Prijevodna istovrijednica u EU_hr-u rezultat je tehnike ekonomičnosti:

*...further developing inspection support capacity at Union level, drawing on existing structures, **backed up** by support for networks of professionals such as IMPEL...*
...polazeći od postojećih struktura, uz potporu mrežama stručnjaka kao što je IMPEL...

EU_en sadrži primjer u kojem je pogrešno izostavljena čestica *up*:

*...the environment-related elements set out in the Commission's reform proposals, **backed** by the proposals for greening the Union budget under the Multi-Annual Financial Framework 2014–2020 are designed to...*

build up

Frazni glagol *build up* pojavljuje se samo u EU_en-u.

Glagolski segment *build* spaja se s raznim česticama (*around, in(to), on i up*) i razvija nova značenja. Spajanjem s česticom *up*, koja ima direkcijsko značenje, od transparentnog direkcijskog značenja, razvija idiomatsko značenje.

Prijevodna istovrijednica u EU_hr-u rezultat je tehnike transpozicije:

...*leading to insufficient progress towards **building up** collaborative systems...*
...*što vodi do nedovoljnog napretka prema **izgradnji** sustava suradnje...*

draw up

Frazni glagol *draw up* zastupljeniji je u EU_en-u nego u RH_en-u s tim da se polovica pojavnica u EU_en-u nalazi u 14. dokumentu, a u RH_en-u u 6. dokumentu.

Glagolski segment *draw* spaja se s raznim česticama (*back, in(to), off, (up)on, out, up*) i razvija različita polutransparentna i idiomatska značenja.

Frazni glagol *draw up* u EU_en-u se najčešće pojavljuje uz imenice *act, agreement, authorization, declaration, document, law i report*, a u RH_en-u uz imenice *amendment, bill, contract i draft*, dakle, u oba slučaja uz imenice koje su usko vezane za jezik prava.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...*EMCDDA **draws up** bilateral feedback reports...*
...*EMCDDA **sastavlja** bilateralna povratna izvješća...*

II. transpozicije

1) ...*to examine questions relating to ...and **to draw up** harmonised proposals for...*
...*razmatranje pitanja provjera koje ...te za **izradu** usklađenih prijedloga za...*
2) ...*the ability **to draw up** certificates, records and reports...*
...*spособnost potrebnu za **sastavljanje** potvrda, evidencija i izvješća...*

III. modulacije

a) na razini sinonima

1) ...*the Commission shall **draw up** a report in respect of the delegation of power...*
...*Komisija **izrađuje** izvješće o delegiranju ovlasti...*
2) ...*to examine questions relating to ...and **to draw up** harmonised proposals for...*

...razmatranje pitanja provjera koje ...te za **izradu** usklađenih prijedloga za... (+ transpozicija)

b) na razini vida

1) ...*the authorisation shall be **drawn up** in an official language of the Member State...*
...ovlaštenje **se sastavlja** na službenom jeziku države članice....

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...*oglas o ročištu za prodaju nije bio pravilno **sastavljen**...*
...*the notice of sale had not been correctly **drawn up**...*

II. transpozicije

1) ...*stranka od koje se traži **sastavljanje** pisane isprave...*
...*the party requested **to draw up** a document in writing...*

III. modulacije

a) na razini sinonima

1) ...*izrađuje* godišnju bilancu rezervi mineralnih sirovina...
...***draws up** annual mineral raw materials balance...*
2) ...*sudjeluje u izradi* programa racionalnog korištenja energije...
...*participates in **drawing up** energy balance...* (+ transpozicija)

b) na razini vida

1) ...*teretnicu **sastavlja** prijevoznik...*
...*the bill of lading shall **be drawn up** by the carrier...*
2) ...*skupljač i obrađivač **sastavljaju** poseban zapisnik...*
...*special minutes shall **be drawn up** by the collector and treatment operator...*

c) na razini odnosa

1) ...*ako o činjenici rođenja i smrti ...**ne sastavi** zapisnik na propisani način...*
...***if he fails to draw up** minutes about the fact of birth or death ...in the prescribed manner...*

IV. amplifikacije

1) ...*presliku prometne dozvole ili zapisnik komunalnog redara skupljač dostavlja Fondu...*
...*the copy of the registration card or **minutes drawn up** by the utility authority...*

Od referentnih tiskanih i elektroničkih izvora, valja izdvojiti Marunicu (2003) koji pod natuknicom *draw up* kao prijevodne istovrijednice nudi *uspraviti*, *zaustaviti* i *stići*, tj. istovrijednice fraznog glagola *draw up* u njegovom temeljnom, direkcijskom značenju. Prijevodnu istovrijednicu *sastaviti*, koja je usko vezana za jezik prava, navodi samo u primjeru *draw up a contract*.

fill up

Frazni glagol *fill up* skraćeni je oblik od fraznog glagola *fill up with* u slučaju kojega, zbog transparentnosti značenja, prijedložna skupina može biti izostavljena.

O glagolskom segmentu *fill* već je bilo riječi kod fraznog glagola *fill out*.

Referentni izvor FD navodi sljedeća značenja fraznog glagola *fill up*:

1. (tr) *to complete (a form, application, etc)*
2. *to make or become completely full*
3. *n the act of filling something completely, esp the petrol tank of a car*⁴²

Referentni izvor CPVD ne navodi prvi primjer iz kojega proizlazi da je *fill up* sinonim od *fill out* i *fill in*.

Frazni glagol *fill up* pojavljuje se samo u RH_en-u u primjeru:

1) *...utvrditi radna mjesta u Ministarstvu koja se **popunjavaju** bez objave natječaja...
...determine the posts in the Ministry, which are to be **filled up** otherwise than by the means of a competition...*

Referentni izvor FD pod natuknicom *fill* navodi primjere za kontekst u kojem je *fill up* upotrijebljen u RH_en-u:

*We **filled** the job **with** a new hire.
How long has she **filled** that post?*⁴³

iz čega se može zaključiti da je čestica *up* ili pogrešno upotrijebljena ili redundantna.

follow up

Frazni glagol *follow up* u EU_en-u čini tek 0,7%, svih fraznih glagola a u RH_en-u 10% i nalazi se među 5 najčešćih fraznih glagola. 99% pojava fraznog glagola *follow up* u RH_en-u nalazi se u 4. dokumentu.

Frazni glagol *follow up* skraćeni je oblik od fraznog glagola *follow up with*.

Glagolski segment *follow* uvijek se pojavljuje s dvije čestice (*on from, through on, up with*) s tim da prijedložna skupina može biti izostavljena.

---

⁴² <https://www.thefreedictionary.com/fill+up>

⁴³ <https://www.thefreedictionary.com/fill>

Engleski usporedivi korpus sadrže rijetke primjere u kojima je frazni glagol *follow up (with)* ispravno upotrijebljen:

EU_en

- 1) ...*sending, hosting and follow-up activities...*
...*aktivnosti slanja, ugošćavanja te prateće aktivnosti...*
- 2) ...*the follow-up to Rio + 20 should also help to...*
...*daljnje aktivnosti nakon konferencije Rio+20 također bi trebale pomoći oko...*

RH_en:

- 1) ...*s izvješćima o svim dodatnim studijama...*
...*reports of any follow-up studies...*
- 2) ...*koji su nakon detoksikacije u postupku odvikavanja...*
...*who are undergoing the post-detoxification follow-up treatment...*

U navedenim primjerima upotrijebljen je u obliku pridjeva i imenice.

EU_en sadrži primjer u kojem je *follow up with* pogrešno upotrijebljen:

- 1) ...*administrative procedures to follow up with a Reporting Financial Institution when undocumented accounts are reported...*
...*administrativne postupke koji se primjenjuju pri preispitivanju rada izvještajne financijske institucije nakon primitka obavijesti o nedokumentiranim računima...*

U svim ostalim primjerima frazni glagol *follow up (with)* i imenica *follow-up (to)* pogrešno su upotrijebljeni u značenju *pratiti*:

EU_en

- 1) ...*follow-up of previous year's comments...*
...*praćenje prošlogodišnjih primjedbi...*
- 2) ...*the appropriate follow-up of the intangible assets...*
...*praćenje nematerijalne imovine...*

RH_en

...*prati i analizira tendencije i trendove...* (160x)
...*follows up and reviews the tendencies and trends...*

Izvedenica *follow-up (to)* pokazala se problematičnim i u smislu izostavljanja crtica.

EU_en: ...*follow up and review progress on the implementation of...*

RH_en: ...*follow up of active employment policy...* (56x); ...*Technical Follow up Programme...* (3x)

Problematično značenje fraznog glagola *follow up (with)* vidljivo je i iz tiskanih i elektroničkih izvora u kojima se, među ostalim prijevodnim istovrijednicama, pojavljuju i pogrešne prijevodne istovrijednice *pratiti* i *slijediti*.

Bujas (1999) kao prijevodne istovrijednice za imenicu *follow-up*, navodi *nastavak, nastavljajnje, daljnji kontakti*. Marunica (2003) navodi kontradiktorne imenice *nastavak* i *praćenje*. Gačić (2004, 2010) posvećuje veliku pozornost ovom fraznom glagolu i njegovim izvedenicama te nudi mnoštvo sinonima i primjera koje nadopunjuje u 2. izdanju i iz kojih je jasno ispravno značenje fraznog glagola, no ipak navodi i glagole *slijediti* i *pratiti*.

Četverojezični rječnik prava *Europske unije* (2003) ne navodi frazni glagol *follow up (with)*. IATE daje 15 primjera u kojima je kao prijevodna istovrijednica 13 puta navedena imenica *praćenje*, a jednom *daljnji* i *daljnje praćenje*.

Na pogrešnu upotrebu fraznog glagola *follow up (with)* upozorava i Gardner (2016) u publikaciji *Misused English words and expressions in EU publications*:

To follow up is a verb; follow-up (with a hyphen) is a noun. Follow up (the verb) is pronounced with the stress on the 'u' of 'up', whereas follow-up (the noun) is stressed on the first 'o' of 'follow'. Normally, to follow up means to pursue or investigate something further, and a 'follow-up' is something that is done in order to be certain that an earlier action was effective. Neither has anything to do with monitoring, except, at a push, in medicine.

s tim da Gardner (2016) ne naglašava da se radi o fraznom glagolu *follow up with* i imenici *follow-up to*.

join up

Frazni glagol *join up* pojavljuje se samo u EU_en-u.

Glagolski segment *join* spaja se s česticama *in, up* i *with*.

Referentni izvor CPVD navodi primjere:

- 1) *...you all seemed to be having such a good time that I'd thought I'd **join in** the fun...* (‘*pridružiti se*’)
- 2) *...the two design companies are planning to **join up** and create a new range of footwear...* (‘*udružiti se*’)
- 3) *...we **joined up with** another couple from the hotel and hired a boat for the day...* (‘*udružiti se*’)
- 4) *...ozone is formed when single oxygen atoms **join up with** two-atom oxygen molecules...* (‘*spojiti se*’)
- 5) *...I'm sure everyone will **join with me in** wishing Chris and Dawn a happy future together...* (‘*pridružiti se*’)
- 6) *...he **joined up** as soon as he'd left school...* (‘*otići u vojsku*’)

iz kojih je vidljivo da se u svim slučajevima zapravo radi o sintagmi *to join (up) with sb (in sth)* te da je čestica *up*, koja ima aspektualno značenje naglašavanja, nužna samo u skraćenim oblicima navedene sintagme.

Prijevodna istovrijednica u EU_en-u rezultat je tehnike doslovnog prevođenja.

- 1) *...as well as more coherent, **joined-up** policy approaches that deliver multiple benefits...*
*...kao i usklađeniji **zajednički** politički pristup koji će donijeti višestruke koristi....*
- 2) *...so as to create a coherent, **joined-up** approach....*
*...kako bi se stvorio jasan, **zajednički** pristup....*

lay up

Frazni glagol *lay up* pojavljuje se samo u RH_en-u.

O glagolskom segmentu *lay* bilo je riječi kod fraznog glagola *lay out*.

Referentni izvor CPVD navodi primjere:

- 1) *She`s been **laid up** with flue for a week.* (‘bolovati’)
- 2) *She`s **laying up** trouble for herself by ignoring her health problems.* (‘izazivati nesreću’)
- 3) *Fishermen are demanding compensation to **lay up** their boats.* (‘raspremiti’)

Iz kojih je vidljivo da je glagol *lay* spajanjem s česticom *up*, razvio različita idiomatska značenja.

Prijevodna istovrijednica u RH_en-u rezultat je kombinacije tehnika transpozicije i modulacije.

- 1) *...kad je brod **u raspremi** dulje od jedne godine...*
*...when the ship **has been laid up** for more than one year...*

link up

Frazni glagol *link up* pojavljuje se samo u EU_en-u. Skraćeni je oblik od fraznog glagola *link up with* ili *link up to* u slučaju kojega čestica *up* ima aspektualno značenje.

Referentni izvor CPVD navodi primjere:

- 1) *A network of ski lifts **links up** the three resorts.* (‘povezivati’)
- The government has encouraged British firms to **link up with** foreign partners.* (‘udružiti se’)

a referentni izvor FD navodi primjer u kojem se glagol *link* u istom kontekstu pojavljuje i bez čestice *up*:

*The blog **links** important news stories from across the web.*⁴⁴ (‘povezivati’)

što potvrđuje zaključak da je čestica *up* redundantna.

Prijevodna istovrijednica u EU_hr-u rezultat je tehnike doslovnog prevođenja.

1) *...in order to **link up** the local, regional and international levels of biodiversity governance...*

*...kako bi se **povezale** lokalna, regionalna i međunarodna razina upravljanja bioraznolikošću...*

open up

Frazni glagol *open up* pojavljuje se samo u EU_en-u.

Glagolski segment *open* spaja se s česticama *into, off, onto, out, up*.

S česticom *up* tvori frazni glagol *open up to* u slučaju kojega prijedložna skupina može biti izostavljena. Čestica *up* ima aspektualno značenje dovršenosti.

Prijevodna istovrijednica u EU_hr-u rezultat je tehnike doslovnog prevođenja.

1) *...to make better use of resources, **open up** new markets, create new jobs and reduce dependence on imports...*

*...kako bi se bolje koristili resursi, **otvorila** nova tržišta, stvorila nova radna mjesta...*

set up

Frazni glagol *set up* znatno je zastupljeniji u EU_en-u.

O glagolskom segmentu *set* već je bilo riječi kod fraznog glagola *set out*.

U EU_en- u se frazni glagol *set up* pojavljuje uz imenice:

system (7); committee (4); agencies, bodies (3); mechanism, platform, programme, team (2); account, (management) board, centre, entities, framework, (European Industrial) Initiative, infrastructure, objectives, offices, pools (of teams), procedure, (service) provider, service (1)

a u RH_en-u uz imenice: *system (4), centre, office (1)*

---

⁴⁴ <https://www.thefreedictionary.com/link>

Iz navedenoga proizlazi da se u EU_en-u frazni glagol *set up* pojavljuje uz imenice koje se pojavljuju i uz česticu *out* te samo uz glagol *set*, primjerice:

- a) *...more cost-effective than if each Member State were **to set up** individual cooperation frameworks on...*
  - b) *...**to set a framework** for action to improve resource efficiency aspects beyond GHG emissions and energy...*
  - c) *...the document **sets out a framework** for action covering all three dimensions of sustainable development...*
-
- a) *...benchmarks to measure whether the **objectives set** have been reached...*
  - b) *...the Council called for a strategic framework for ...**setting up** four strategic **objectives**...*
  - c) *...since the objective of this Decision, namely to set up a General Union Environment Action Programme **setting out** priority **objectives**, cannot be sufficiently achieved...*

iz čega proizlazi da su čestice *up* i *out* u određenim kontekstima redundantne.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) *...a European Industrial Initiative (EII) would be **set up** to leverage investment and implement...*
*...europska industrijska inicijativa bila bi **uspostavljena** s ciljem povećanja ulaganja i provedbe...*
- 2) *...the systems are infrastructures **set up** as trans-European networks...*
*...sustavi su infrastrukture **osnovane** kao transeuropske mreže...*
- 3) *...according to national needs and organisational **set-up**...*
*...u skladu s nacionalnim potrebama i organizacijskim **ustrojem**...*
- 4) *...responsible for **setting up** and carrying out the necessary procedures...*
*...odgovorno za **utvrđivanje** i provedbu svih postupaka potrebnih za...*

U 3. primjeru frazni glagol *set up* pojavljuje se u obliku imenice.

II. transpozicije

- 1) *...an initial cost for Member States **to set up** the information system...*
*...početni trošak za **uspostavu** informacijskog sustava...*
- 2) *...Option 2 ...involves **the setting up of** a forum bringing together all relevant stakeholders...*
*...druga opcija ...uključuje **uspostavu** foruma koji objedinjuje sve odgovarajuće dionike...*
- 3) *...**to set up** European Border Guard Teams (EBGT) to be deployed during...*
*...**uspostavljanje** Europskih timova graničnog nadzora (EGBT-ova) za raspoređivanje tijekom...*
- 4) *...including such teams **set up** in accordance with Article 1 of Council Framework Decision...*
*...uključujući one timove **koji su osnovani** u skladu s člankom 1. Okvirne odluke Vijeća...*
- 5) *...Council Regulation (EC) No 2965/94 of 28 November 1994 **setting up** a Translation Centre for...*

...Uredba Vijeća (EZ) br. 2965/94 od 28. studenoga 1994. o **osnivanju** Centra za prevođenje za...

6) ...the Council called for a strategic framework for ..., **setting up** four strategic objectives...
...Vijeće je ...pozvalo na donošenje strateškog okvira za ..., u **sklopu kojeg se postavljaju** četiri strateška cilja...

7) ...recent legal instruments **setting up** similar Union entities in the areas covered by Title VI of the Treaty on ...**setting up** Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime...

...posljednji pravni instrumenti o **osnivanju** sličnih tijela Unije u područjima iz glave VI. Ugovora o ... **kojom se osniva** Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela...

III. modulacije na razini vida

1) ...an independent Joint Supervisory Body shall be **set up** to review, in accordance with this Decision...

...zajedničko nadzorno tijelo **se osniva** radi, nadzora aktivnosti Europolu u skladu s ovom Odlukom...

2) ...the Technical Platform for Cooperation on the Environment **set up** by the Committee of the Regions and...

...Tehnička platforma za suradnju u području okoliša **koju su uspostavili** Odbor regija i... (+transpozicija)

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja:

1) ...županijskim, odnosno gradskim centrima **osnovanim** do stupanja na snagu ovoga Zakona...

...the county and town centres **set up** before entry of this Act into force...

2) ...Vlada Republike Hrvatske **osniva** Ured...

...the Government of the Republic of Croatia shall **set up** the Office...

II. transpozicije:

1) ...određivanje mjera zaštite okoliša za **uspostavu** sustava skupljanja otpadnih vozila radi ponovne uporabe...

...environmental protection measures aimed at **setting up** a system for the collection of end-of-life vehicles...

2) ...donosi i provodi planove o **izgradnji** i korištenju informacijskog sustava... (3x)

...creates and implements the plans for **the setting up** and use of an information system...

U 2. primjeru frazni glagol *set up* pojavljuje se u obliku imenice, no nije upotrijebljena crtica.

sign up

Frazni glagol *sign up* pojavljuje se samo u EU_en-u.

Sign up je skraćeni oblik od fraznog glagola *sign up for* ili sintagme *sign up to do sth.*

Glagolski segment *sign* spaja se s česticama *away, for, in, off, on, out, over, up* i *with* pomoću kojih razvija nova značenja.

EU_en sadrži primjer:

1) ...*the Union has signed up to a large number of legally binding commitments...*
...*Unija je preuzela mnoge obveze koje su pravno obvezujuće...*

gdje je *sign up* pogrešno upotrijebljen s česticom *to*, a ne *for* i gdje je upotrijebljen u pogrešnom kontekstu budući da referentni izvor FD navodi sljedeće primjere:

...*signed up for military service; signing up for a pottery course...*⁴⁵

iz kojih je jasan kontekst u kojem se koristi *sign up (for/ to do sth)*.

start up

Frazni glagol *start up* pojavljuje se u oba potkorpusa.

Glagolski segment *start* spaja se s česticama *off, on, out, over, up*. S česticom *up* tvori idiomatski frazni glagol *start up*.

Referentni izvor CPVD navodi primjere:

- 1) *The car wouldn't start up this morning.* (‘upaliti’)
- 2) *He looked in his mirror and started up the engine.* (‘pokrenuti’)
- 3) *The music has started up again.* (‘početi svirati’)
- 4) *Many small businesses started up in the 1980s to cater to this growing market.* (‘osnovati’)
- 5) *We ought to start up a drama group.* (‘osnovati’)
- 6) *We're starting up a number of projects early next year.* (‘pokrenuti’)

gdje u prva tri primjera čestica *up* ima aspektualno značenje. Iz ostalih primjera vidljivo je da je frazni glagol *start up*, uz transparentno, razvio i idiomatsko značenje *stvaranje nečega*, što je dovelo i do stvaranja imenice *start-up*.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

---

⁴⁵ <https://www.thefreedictionary.com/sign+up>

1) ...with the aim of facilitating access to finance for SMEs, in their **start-up**, growth and transfer phases...

...olakšati i poboljšati pristup financiranju za MSP-ove u **početnoj fazi**, fazi rasta i fazi prijenosa...

II. amplifikacije

1) ...attention should be paid to all situations that entrepreneurs face, including **start-up**, growth, transfer and bankruptcy...

...pozornost bi trebalo obratiti na sve situacije u kojima se nalaze poduzetnici, uključujući **pokretanje poduzeća**, rast, prijenos i stečaj...

III. ekonomičnosti

1) ...podizanje, **puštanje u rad** i održavanje potrebnih postrojenja i uređaja za istraživanja i poduzimanje djelatnosti radi iskorištavanja...

...the positioning, **start-up** and maintenance of the necessary installations and equipment for the exploration and engagement in the exploitation activities...

step up

Frazni glagol *step up* pojavljuje se samo u EU_en-u. Većina pojavnica nalazi se u 16. dokumentu.

Glagolski segment *step* spaja se sa česticama *aside*, *back*, *down*, *forward*, *in*, *on*, *out* i *up*. U kombinaciji s česticom *up* koja ima figurativno direkcijsko značenje, razvija figurativno idiomatsko značenje *ubrzanja*, *poboljšanja nečega*.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja.

1) ...the EU **steps up** its effort to reach the objectives of the Europe 2020 Strategy...

...Europska unija **pojačava** svoje napore u vezi s postizanjem ciljeva strategije Europa 2020...

2) ...encouraged to ...**step up** its involvement in efforts to achieve environment and climate objectives...

...kako bi se **pojačalo** njegovo sudjelovanje u nastojanjima da se ostvare okolišni i klimatski ciljevi...

II. transpozicije

1) ...while **stepping up** the Union contribution to averting global biodiversity loss...

...te istodobno **povećati** doprinos Unije u sprečavanju svjetskog gubitka bioraznolikosti...

2) ...it is necessary to **step up the implementation** of that Strategy...

...potrebna je **intenzivnija provedba** te strategije i ostvarivanje ciljeva navedenih u njoj...

III. modulacije

a) na razini sinonima

- 1) ...*the Commission will **step up** its use of scoreboards and other means of...*
...Komisija će **povećati** primjenu prikaza rezultata i ostalih instrumenata kojima se...
- 2) ...***stepping up** the implementation of the EU Biodiversity Strategy...*
...**poboljšanje** provedbe Strategije EU-a o biološkoj raznolikosti...

b) razini vida

- 1) ...*efforts need to **be stepped up** to control risks which might lead to excess costs...*
...potrebno je **pojačati** napore kako bi se kontrolirali rizici koji bi mogli dovesti do prekomjernog trošenja...
- 2) ...*in light of this, efforts need to be **stepped up** to ensure that, by 2020...*
...u svjetlu toga, trebaju se **pojačati** naponi kako bi se osiguralo da do 2020...
- 3) ...*work to develop a system of environmental accounts ...will need to be **stepped up**...*
...trebat će **ubrzati** aktivnosti na uspostavljanju sustava okolišnog računovodstva...
- 4) ...*efforts **will be stepped up** at Union and national level to remove barriers to eco-innovation...*
...na razini Unije i nacionalnoj razini **ubrzat će se** naponi oko uklanjanja prepreka eko-inovaciji...

take up

Frazni glagol *take up* pojavljuje se u oba potkorpusa.

Referentni izvor CPVD navodi primjere:

- 1) *He`s **taken up** golf in his spare time.* (‘početi igrati’)
- 2) *This desks **takes up** too much room.* (‘zauzimati prostor’)
- 3) *His day was completely **taken up with** meetings.* (‘biti pun nečega’)
- 4) *We`re going to **take up** these carpets and lay some different ones.* (‘maknuti’)
- 5) *Charlotte **took up** her pen and began to write.* (‘uzeti u ruke’)
- 6) *I can`t give you an answer, you`ll have to **take the matter up with** your supervisor.* (‘raspraviti’)
- 7) *I think I`ll **take up** Ann`s offer to babysit.* (‘prihvatiti’)
- 8) *As the crowd grew, riot police **took up** their positions.* (‘zauzeti pozicije’)
- 9) *Ian **took up** the story where Sue had left off.* (‘nastaviti započeto’)
- 10) *Her dress was too long for me so I had to **take it up** a couple of inches.* (‘skratiti’)
- 11) *Could I **take you up on** that offer of a lift, Rob?* (‘prihvatiti ponudu’)
- 12) *I should have **taken her up on** her comment but it didn`t seem worth the trouble.* (‘reagirati na komentar’)
- 13) *When Angela left he **took up with** a girl from the hospital.* (‘spetljati se s nekin’)
- 14) *Craig **took it upon himself** to cancel my appointment, which didn`t exactly please me.* (‘dati si za pravo’)

iz kojih je očita produktivnost glagola *take* koji s česticom *up* stvara 14 značenja mijenjanjem obilježja prijelaznosti, odvojitosti, spajanjem, uz česticu *up*, i sa drugim česticama.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) ...*SMEs, should also be encouraged to take up opportunities offered under the new Union financial framework... MSP-ove trebalo bi poticati da koriste prilike koje se nude u okviru novog financijskog okvira Unije...*

II. transpozicije

1) ...*SMEs' awareness and subsequent take-up of the services proposed...*

...*osvijestjenost MSP-ova i naknadno preuzimanje predloženih usluga...*

2) ...*to maximise the take-up of the EGNOS safety-of-life service...*

...*kako bi se povećalo korištenje usluge za sigurnost života...*

3) ...*to encourage the take-up of new business models...*

...*se potiče korištenje novih poslovnih modela...*

4) ...*to stimulate the take-up and supply of both equity and debt finance...*

...*poticanje prihvaćanja i ponude i kapitalnog financiranja i financiranja duga...*

III. modulacije na razini odnosa

1) ...*the budget take-up under the Lifelong Learning, Youth in Action and Erasmus Mundus programmes...*

...*iskorištenosti proračuna u okviru Programa za cjeloživotno učenje...*

2) ...*with a relatively small area taken up by ocean energy installations...*

...*s relativno malim područjem koje su zauzele instalacije energije oceana... (+ transpozicija)*

IV. ekonomičnosti

1) ...*the lack of relevant language skills to take up employment and the difficulties in finding a job...*

...*izostanak odgovarajućih jezičnih vještina za zapošljavanje i teškoće s nalaženjem posla...*

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. modulacije

a) na razini fraze

1) ...*ako odbije premještaj danom kojim se morao javiti na dužnost...*

...*if he/she refuses the transfer on the day he/she should have taken up the post...*

b) na razini vida

1) ...*mjerenja bi trebalo obaviti do 360°C...*

...*measurements should be taken up to 360°C...*

2) ...*ili ako bi to bilje moglo apsorbirati ostatke iz zemlje ili drugih supstrata...*

...*where residues from soil or other substrates can be taken up by such plants...*

3) ...*ako kultura ne apsorbira aktivnu tvar ili relevantne metabolite...*

*...if the active substance or relevant metabolites **are not taken up** by the crop...*

Referentni izvor CPVD ne naavodi primjer upotrebe fraznog glagola *take up* u kontekstu iz RH_en-a, no u referentnom izvoru FD pronađen je primjer:

*crops **taking up** nutrients.*⁴⁶

tie up

Frazni glagol *tie up* pojavljuje se samo u RH_en-u.

Glagolski segment *tie* spaja se s česticama *back*, *down (to/by)*, *in (with)* i *up (in)* s kojima tvori frazne glagole gdje prijedložna skupina može biti izostavljena.

Referentni izvor FD sadrži primjere u kojima je glagolski segment *tie* u istom kontekstu upotrijebljen sa i bez čestice *up*:

- 1) *...duties that **tied** him **to** the office...*
- 2) *...she was **tied up in** a meeting all morning....*⁴⁷

iz kojih je vidljivo da čestica *up* ima aspektualno značenje dovršenosti koje je redundantno kada se spaja sa glagolom *tie*.

Prijevodna istovrijednica fraznog glagola *tie up* rezultat je tehnike doslovnog prevođenja.

- 1) *...sredstva za **vezivanje** dopušteno je uporabiti radi...
...the means for **tying up** may be used to...*
- 2) *...sredstva za **vezivanje osobe**, uređaj za prisilno zaustavljanje motornog vozila, službeni psi...
...means for **tying** a person **up**, device for coercive stopping of a vehicle, service dogs...*

Iz primjera je vidljivo da je *tie up* u prvom primjeru pogrešno upotrijebljen budući da je izostavljen objekt.

---

⁴⁶ <https://www.thefreedictionary.com/take+up>

⁴⁷ <https://www.thefreedictionary.com/tie>

➤ Čestica *DOWN*

Tablica 27. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *down*

FG	EU_en		RH_en			
	br	PI	br	PI		
<i>break down</i>	3	dijeliti (2); raščlaniti (1)	2	1	razgraditi se	1
<i>go down</i>	1	pasti	1	0		0
<i>lay down</i>	158	utvrditi (120); iz (uredbe) (21); navesti, određivati (5); propisati (3) o, uspostavljati, zadati (1)	8	12	propisati (4), utvrđivati (3), određivati (2), urediti, iz, potonji (1)	6
<i>narrow down</i>	0			1	suziti (1)	1

Čestica *down* u kombinaciju fraznog glagola ulazi u 95% (EU_en), tj. 100% (RH_en) slučajeva i tvori 9% (EU_en), tj. 1% (RH_en) svih fraznih glagola, što se objašnjava razlikom u zastupljenosti fraznog glagola *lay down*.

break down

Frazni glagol *break down into* pojavljuje se u oba potkorpusa.

Glagolski segment *break* spaja se s česticama *away, down, for, in(to), in on* i na taj način razvija nova, figurativna značenja.

Referentni izvor CPVD navodi primjere:

- 1) *His car **broke down** on the way to work.* (‘pokvariti se’)
- 2) *One in three marriages **breaks down** and ends in divorce.* (‘raspasti se’)
- 3) *When I told her the news, she **broke down**.* (‘slomiti se’)
- 4) *No one would answer so they **broke the door down**.*
- 5) *The project has been **broken down** into sections for different teams to work on.* (‘podijeliti na’)
- 6) *Many women are concerned with **breaking down** the prejudice they still face at work.* (‘srušiti predrasude’)
- 7) *The damaged liver may lose its ability to **break down** chemicals in the body.* (‘razgraditi’)

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnike modulacije na razini vida:

- 1) *...such socio-economic benefits **are broken down into** three main categories...
...takve društveno-gospodarske koristi **dijele se u tri glavne kategorije...***
- 2) *...that overall amount should **be broken down into** various categories...
...taj bi se ukupni iznos **trebao raščlaniti na različite kategorije...***

Referentni izvor FD sadrži primjer gdje je glagolski segment u istom kontekstu upotrijebljen bez čestice:

***broke** the work into discrete tasks.*⁴⁸

iz čega proizlazi da čestica *down* ima aspektualno značenje dovršenosti koje je u slučaju glagola *break* redundantno te da je važnija čestica *into*.

Prijevodna istovrijednica u RH_en-u rezultat je tehnike modulacije na razini sinonima:

1) *...ako je jedno ili više ovih otapala neprikladno za neku određenu aktivnu tvar (primjerice, reagira s istraživanom tvari ili **se razgrađuje**) alternative solvents can be used instead...
...if for a particular active substance, one or more of these solvents is unsuitable (e.g. reacts with the substance being tested or **breaks down**), alternative solvents can be used instead...*

go down

Frazni glagol *go down* pojavljuje se samo u EU_en-u.

Glagolski segment *go* spaja se s česticama *about (together/ with), after, against, ahead, along (with), around (together/ with), at, away, back (on/ over/ to), before, beyond, by, down (on/ with), for, forth, forward (with), in (for), into, off (with), on (at/ to), out (for, of, to, together, with), over (to), round (together/ with), through (with), to, together, towards, under, up (to), with, without*.

Referentni izvor CPVD za frazni glagol *go down* navodi 19 primjera upotrebe u različitim kontekstima.

Prijevodna istovrijednica fraznog glagola *go down* u EU_hr-u je rezultat tehnike doslovnog prevođenja.

1) *...cost is currently **going down** for all languages on the market...
...troškovi za sve jezike na tržištu trenutačno **padaju**...*

lay down

Frazni glagol *lay down* znatno je zastupljeniji u EU_en-u nego u RH_en-u.

O glagolskom segmentu *lay* bilo je riječi kod fraznog glagola *lay out*.

---

⁴⁸ <https://www.thefreedictionary.com/break>

Glagol *lay* u kombinaciji s česticom *down*, od transparentnog direkcijskog značenja razvija idiomatsko značenje usko vezano za jezik prava.

Polovica pojavnica fraznog glagola *lay down* u EU_en-u se nalazi u 14. i 15. dokumentu, a u RH_en-u u 6. dokumentu.

Referentni izvor CPVD navodi primjere:

- 1) *The military authorities have **laid down** strict rules which must be followed.* (‘odrediti’)
- 2) *The mediators have persuaded both sides to **lay down** their arms.* (‘odložiti’)
- 3) *Should I **lay** this claret **down**, or can I drink it now?* (‘ostaviti za kasnije’)

Iz primjera je vidljivo da glagol *lay* u kombinaciji s česticom *down*, od transparentnog direkcijskog značenja razvija idiomatsko značenje usko vezano za jezik prava.

U engleskom usporedivom korpusu upotrijebljen je u prvom značenju te većinom u formulaičnim pasivnim strukturama s česticom *in* u kojima se pojavljuju i frazni glagoli *refer to*, *provide for* i *set out*:

- 1) *...in all cases under the conditions **laid down in** this Article...* (EU_en – 69% ; RH_en – 38%)
- 2) *...this Regulation **lays down** the rules in relation to...* (EU_en – 6% ; RH_en – 31%)
- 3) *...Directive 98/34/EC ... **laying down** a procedure for...* (EU_en – 4% ; RH_en – 0)

EU_en sadrži i primjere u kojima se *lay down*, kao i *provide for*, osim uz česticu *in* pojavljuje i uz čestice *by* i *under*:

- 1) *...the global biodiversity targets **laid down under** the Convention on Biological Diversity (CBD)...*
- 2) *...the quality requirements **laid down by** Directive 2013/11/EU...*

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

- 1) *...the Commission shall **lay down**, where necessary, the measures...*
*...Komisija po potrebi **utvrđuje** mjere...*
- 2) *...where national law **lays down** that the restrictions on use be waived for judicial authorities...*
*...kada nacionalno pravo **određuje** da se ograničenja uporabe ne primjenjuju na pravosudna tijela...*

II. transpozicije

*...financial management rules **laid down** at Union level...*
*... financijskih upravljačkih pravila **koja su utvrđena** na razini Unije...*

III. modulacije

a) na razini vida

1) *...the responsibilities of the economic operators should **be laid down in** a way which is...
...trebalo bi **utvrditi** odgovornosti gospodarskih subjekata na način koji je...*

b) na razini odnosa

1) *...this Regulation **lays down** the rules...*

*...ovom se Uredbom **utvrđuju** pravila...*

2) *...Council Regulation (EU, Euratom) No 1311/2013 (3) **lays down** the multiannual financial framework for...*

3) *...Uredbom Vijeća (EU, Euratom) br. 1311/2013 (3) **uspostavlja se** višegodišnji financijski okvir za...*

4) *...Regulation (EU) No 182/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 February 2011 **laying down** the rules and general principles...*

5) *...Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o **utvrđivanju** pravila i općih načela...*

IV. ekonomičnosti

1) *...the requirements **laid down in** this Directive...*

*...zahtjeve **iz** ove Direktive...*

2) *...Council Act of 3 December 1998 **laying down** the staff regulations...*

...Akt Vijeća od 3. prosinca 1998. o pravilniku o osoblju...

3) *...if the contract so provides and **under the conditions laid down therein**...*

*...ako je tako određeno u ugovoru i **uvjetima ugovora**...*

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) *...Odsjek za javnu nabavu obavlja poslove nabave ... po postupku **propisanom** Zakonom o javnoj nabavi...*

*...The Public Procurement Section carries out the activities of procurement of goods
...pursuant to the procedure **laid down by** the Public Procurement Act...*

2) *...granice epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske i Republike Italije **utvrđene su**
sporazumom između Italije i bivše SFRJ iz 1968. godine...*

*...the borders of the continental shelf of the Republic of Croatia and the Republic of Italy were
laid down by the agreement from 1968 between Italy and the former Socialist Federal
Republic of Yugoslavia...*

II. modulacije odnosa

1) *...cilj ovog Pravilnika je **određivanje** mjera zaštite okoliša za...*

*...this Ordinance **lays down** environmental protection measures aimed at...*

III. amplifikacije

1) *...odgovara za svaki brod do granice **iz** članka 817. ovoga Zakonika...*

*...shall be liable in respect of each ship up to the limit **laid down in** Article 817 of this Code...*

2) *...**potonje** propise o suzbijanju onečišćenja uzrokovanog...*

*...the regulations **laid down herein** regarding the prevention of pollution caused by...*

Iz navedenih primjera vidljivo je da frazni glagol *lay down* sinonim fraznih glagola *set out* i *lay out*.

Od tiskanih i elektroničkih izvora, Bujas (1999) i Marunica (2003) ne navode prijevodne istovrijednice iz analiziranih potkorpusa. Gačić (2004, 2010) daje mnoštvo sinonima, a kao prvi navodi *propisati* koji je najčešća prijevodna istovrijednica u RH_en-u, dok *utvrditi*, koji je najčešća prijevodna istovrijednica u EU_en-u navodi na 3. mjestu, iako ga više koristi u primjerima. U 2. izdanju nadopunjuje natuknicu primjerom u kojem je kao prijevodna istovrijednica naveden pridjev *utvrđen*. Jedino IATE kao prijevodnu istovrijednicu navodi *o* kojom se teži jezičnoj ekonomičnosti, s tim da je na prvom mjestu navedena imenica *utvrđivanje*.

narrow down

Frazni glagol *narrow down* pojavljuje se samo u RH_en-u. Skraćeni je oblik od fraznog glagola *narrow down to*. Spajanjem s česticom *down* koja ima aspektualno značenje, razvija figurativno značenje.

Referentni izvor CPVD sadrži primjer:

1) *The committee had **narrowed** the choices **down to** two.*

Referentni izvor FD sadrži primjer u kojem je *narrow*, upotrijebljen bez čestice *down*:

1) *The road suddenly **narrowed**.*

U RH_en-u je frazni glagol *narrow down* pogrešno upotrijebljen umjesto glagola *narrow*.

1) *...odluku o proširenju ili **suženju** morskog pojasa iz stavka 1. točka 2)...*

*...the decision on **narrowing down** or widening the sea belt from Paragraph 1, Point 2)...*

➤ Čestica *OVER*

Tablica 28. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *over*

FG	EU_en			RH_en		
	br	PI		br	PI	
<i>carry over</i>	10	gl. prenijeti (4) im. prenešena sredstva (5), prijenos (1)	1	0		0
<i>hand over</i>	0		0	12	predati (11); dati na uvid (1)	2
<i>take over</i>	3	preuzeti (3)	1	22	gl. preuzeti (21) pridj. prenesen (1)	2
<i>tide over</i>	1	pridj. ~allowance – naknada za čekanje	1	0		0
<i>turn over</i>	0		0	2	predati (2)	1

Čestica *over* u kombinaciju fraznog glagola ulazi u 21% (EU_en), tj. 36% (RH_en) slučajeva i tvori 1% (EU_en), tj. 2% (RH_en) od svih fraznih glagola.

carry over

Frazni glagol *carry over* pojavljuje se samo u EU_en-u u 1., 2. i 3. dokumentu i najčešće u obliku imenice *carry-over(s)*.

Referentni izvor CPVD navodi primjere:

- 1) *How much holiday can you **carry over from** one year to the next?*
- 2) *Problems at work are **carried over into** your private life.*
- 3) *Black polo-neck sweaters are a **carry-over from** the 1960`s.*

Iz primjera je vidljivo da se frazni glagol *carry over* najčešće pojavljuje s česticama *from* i *(in)to* s kojima tvori antonimijske frazne glagole.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnike:

I. doslovnog prevođenja

- 1) *...within the total amount carried over, the Agency **carried over** global commitments of 5,1 million euro ...*
*...agencija je u okviru ukupnih prenesenih sredstava **prenijela** 5,1 milijun eura ukupnih obveza...*

II. transpozicije

- 1) *...**carry-overs** related to title III (operational expenditure) amounted to 19,6 million euro...*
*...**prenesena sredstva** vezana uz glavu III. (operativni rashodi) iznosila su 19,6 milijuna eura...*

III. ekonomičnosti

- 1) *...to ensure justification for **carry-over operations** in Title III...
...da osigura obrazloženja **prijenosa** u Glavi III...*

hand over

Frazni glagol *hand over* pojavljuje se samo u RH_en- u te većinom u 6. dokumentu.

Glagolski segment *hand* spaja se s česticama *on, out, over, around, round, about*.

Frazni glagol *hand over* skraćeni je oblik od fraznog glagola *hand over to*.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnike:

I. doslovnog prevođenja

- 1) *...zapovjednik broda dužan je izvršitelja kaznenog djela **predati** tijelu unutarnjih poslova...
...the captain shall **hand over** the perpetrator of the criminal offence **to** the internal affairs authority...*
- 2) *...pravnim osobama iz stavka 1. ovoga članka kojima su **predane** opojne droge, dijelovi biljke i tvari...
...the legal entities referred to in para. 1 of this article **to** which the narcotic drugs, plant parts and substances have been **handed over**...*

II. transpozicije

- 1) *...taking the ship from the distrainee and **handing it over to** the distrainor...
...službena osoba oduzima brod od ovršenika i **predaje ga**, uz potvrdu, ovrhovoditelju...*

III. modulacije

a) na razini značenja

- 1) *...navigation inspector may demand from the recognised organisation to **hand over** documents pertaining to...
...inspektor sigurnosti plovidbe može od priznate organizacije zatražiti **na uvid** dokumentaciju o...*

b) na razini odnosa

- 1) *...inspektor sigurnosti plovidbe može od priznate organizacije zatražiti **na uvid** dokumentaciju o postupku izdavanja svjedodžbi za....*
- 2) *...navigation inspector may demand from the recognised organisation to **hand over** documents pertaining to the process of issuing certificates for...*

EU_en sadrži dva primjera u kojima je frazni glagol *hand over* upotrijebljen u obliku imenice:

- 1) *...should be gradual and conditional on the successful completion of an appropriate **handover** review...*

...trebao bi biti postepen i uvjetovan uspješnim završetkom odgovarajuće revizije nakon **primopredaje**...

2) ...for EGNOS, the **handover** should take place on 1 January 2014...

...ova **primopredaja** bi se u slučaju EGNOS-a trebala dogoditi najkasnije 1. siječnja 2014...

Valja napomenuti da imenica *handover* nije pronađena crpljenjem preko čestice, nego naknadnom provjerom preko potprograma *WordList* alata *WordSmith Tools* 6.0.

take over

Frazni glagol *take over* znatno je zastupljeniji u RH_en-u.

Glagol *take* spajanjem s česticom *over*, koja ima direkcijsko značenje, od transparentnog značenja, razvio je idiomatsko značenje 'preuzimanja kontrole nad nečim'.

Take over je skraćeni oblik od *take over from* koji ima više značenja zbog sklonosti glagola *take* ka višeznačnosti.

Referentni izvor CPVD navodi primjere:

- 1) *Who`s **taking over from** Cynthia when she retires?*
- 2) *Colin Lamb has **taken over** responsibility for the new project.*
- 3) *The company he works for was recently **taken over**.*
- 4) *The premises have been **taken over** by a specialist retailer*
- 5) *France has **taken over from** Spain as Europe`s favourite holiday destination.*

Prijevodna istovrijednica u EU_hr-u rezultat je tehnike doslovnog prevođenja:

- 1) *...readiness of new entrepreneurs to **take over** viable companies...*
*...kao i na spremnost novih poduzetnika da **preuzmu** rentabilna poduzeća...*

EU_en sadrži primjer u kojem je frazni glagol *take over* pogrešno upotrijebljen uz imenicu *data*:

- 1) *...if incorrect data ...result from their being input, **taken over** or stored in an incorrect manner...*
*...ako je do grešaka u podacima došlo zbog njihova nepravilnog unosa, **preuzimanja** ili pohrana na nepravilan način...*

što potvrđuje i referentni izvor CD budući da među imenicama s kojima se slaže frazni glagol *take over*⁴⁹ ne navodi imenicu *data* ili sl.

⁴⁹ http://collocations.enacademic.com/18272/take_over

RH_en sadrži više pojavnica fraznog glagola *take over* no, u većini slučajeva radi se o pogrešnoj upotrebi u značenju 'preuzeti', a ne 'preuzeti kontrolu nad nečim':

- 1) ...*privremeno oduzeti predmet može biti prodan kada ga pozvana osoba **ne preuzme u određenom roku**...*
...*a temporarily dispossessed object may be sold if the person invited does not **take it over** within a determined period of time...*
- 2) ...*naziv medija iz kojega je **preuzet** programski prilog...*
...*name of the media from which the programme report ...**was taken over**...*
- 3) ...*naziv medija iz kojega je **preuzet** programski prilog...*
...*name of the media from which the programme report ...**was taken over**...*
- 4) ...***preuzimanjem** u distribuciju medija koji ne sadrži impresum...*
...*by **taking over** for distribution media without an imprint...*
- 5) ...*nakladnik koji uz informaciju **prenesenu** iz drugih domaćih i inozemnih medija ne naznači izvor...*
...*a publisher who fails to indicate the source of information **taken over** from other domestic or foreign media...*
- 6) ...*refuses to **take over** press distribution contrary to Article 38 paragraph 1 of this Act...*
- 7) ...*Odsjek za opće poslove ...**preuzima** predmete na otpremu i...*
...*the General Administrative Services Section ...**takes over** the files for delivery and...*
- 8) ...*obvezu pravne osobe iz članka 10. stavka 1. ovoga Zakona ...da u ugovorenom roku **preuzme** od uzgojivača sav proizvedeni mak...*
...*obligation of the legal entity referred to in Article 10, para. 1 of this Act to **take over** from the other contractual party complete poppy crop...*
- 9) ...*pravna osoba iz članka 10. stavka 1. ovoga Zakona dužna je voditi skladišne i druge evidencije o masi **preuzetoga**, prerađenoga, uništenog ili na bilo koji drugi način korištenog maka...*
...*the legal entity referred to in Article 10, para. 1 of this Act shall keep stock and other records of the weight of poppy **taken over**, processed, destroyed or used in any other way...*
- 10) ...*ako u ugovorenom roku ne **preuzme** sav proizvedeni mak (članak 11. stavak 1. točka 5.)...*
...*failing to timely **take over** a complete poppy yield (Article 11, para. 1, subpara...*
- 11) ...*ili ako ne vodi skladišne i druge evidencije o masi **preuzetog**, prerađenog, uništenog ili na bilo koji drugi način korištenog maka...*
...*or to keep stock and other records of the weight of poppy **taken over**, processed, destroyed or used in any other way...*
- 12) ...*prijevoznik **preuzima** teret ispod vitla...*
...*the carrier shall **take over** the cargo under tackle...*
- 13) ...*krcatelj može zahtijevati da mu prijevoznik izda potvrdu o **preuzimanju** tereta, teretnicu ili...*
...*the shipper may request a receipt on **taking over** the cargo, a bill of lading or...*
- 14) ...*mjesto i nadnevak **preuzimanja** stvari...*
...*the place and date of **taking over** the goods...*
- 15) ...*ovrhovoditelji, u čiju korist ...bude doneseno rješenje o ovrsi na istom brodu, pristupaju pokrenutom postupku i dužni su ga **preuzeti** u stanju u kojem se nalazio u trenutku njihova pristupanja...*
...*the distrainers in whose favour a ruling on distraintment on the ship shall be rendered ...shall join the initiated sale proceedings and shall **take over** the ship in the same condition as at the time of their joining the proceedings...*

16) *...ako sud...ne odredi drugačije, kupac **preuzima** dosuđeni brod slobodan od svih stvarnopravnih tereta...*

*...unless the court... decides otherwise, the buyer shall **take over** the adjudicated ship free of any proprietary burdens...*

17) *...skupljač je dužan **preuzeti** otpadno vozilo bez naplate od posjednika otpadnog vozila...*

*...the collector shall **take over** the end-of-life vehicle from the holder of the end-of-life vehicle without cost for the latter...*

18) *...naknada skupljaču za skupljene količine otpadnih vozila iznosi 0,30 kn/kg (uključujući PDV) za **preuzete** količine otpadnih vozila od posjednika otpadnih vozila na lokaciji posjednika...*

*...compensation to the collector for the quantity of end-of-life vehicles collected shall amount to 0.30 HRK/kg (including VAT) where the end-of-life vehicles **are taken over** from the holder of end-of-life vehicles on the holder's premises...*

19) *...naknada skupljaču za skupljene količine otpadnih vozila iznosi 0,15 kn/kg (uključujući PDV) za pokrivanje troškova **preuzimanja** i privremenog skladištenja...*

*...compensation to the collector for the quantity of end-of-life vehicles collected, which is intended for the coverage of the costs of **takeover** and temporary storage, shall amount to 0.15 HRK/kg (including VAT)...*

20) *...korisnici služnosti koje kupac ne **preuzima** namiruju se tako da...*

*...beneficiaries of usufruct rights which the buyer does not **take over** shall be settled by...*

21) *...kupac i korisnici služnosti i vjerovnici ...mogu se sporazumjeti da kupac **preuzme** služnost i da se određena svota naknade za **preuzimanje** služnosti odbije od kupovnine...*

*...the buyer, usufruct beneficiaries and creditors ...may agree that the buyer may **take over** the usufruct rights and that a specific amount as indemnity for the **taking over** of usufruct rights be deducted from the purchase amount...*

U 20. i 21. primjeru frazni glagol *take over* pojavljuje se uz objekte koji nisu navedeni u referentnom izvoru.

RH_en sadrži i primjer ispravne upotrebe u kojem je prijevodna istovrijednica rezultat tehnike doslovnog prevođenja:

1) *...treba postojati izravna mogućnost da dežurni časnik i kormilar **preuzmu** kormilarenje broda...*

*...the officer on duty and the helmsman must have the possibility to directly **take over** the steering of a ship...*

Iz svih tiskanih i elektroničkih izvora jasno je da se radi o *preuzimanju, pripajanju*. Bujas (1999) uz navedene prijevodne istovrijednice navodi i *prenijeti (prevesti) preko* koje su prijevodne istovrijednice fraznog glagola *take over* u njegovom direkcijskom, a ne idiomatskom značenju.

tide over

Frazni glagol *tide over* pojavljuje se samo u EU_en-u.

Glagolski segment *tide* nastao je od imenice. Referentni izvor LD (1998) navodi imenicu *tide* i frazni glagol *tide over*, ali ne i glagol *tide* kojeg navodi ažurirani referentni izvor FD⁵⁰ pa se postavlja pitanje je li se prije razvio frazni glagol *tide over* ili glagol *tide*.

Glagolski segment *tide* spaja se samo s česticom *over* ima samo idiomatsko značenje u kojem je upotrijebljen u EU_en-u.

Prijevodna istovrijednica rezultat je transpozicije.

1) ...*the contractor may benefit ...from a **tide-over allowance** or a non-execution allowance...*
...izvoditelj radova može ...primiti **naknadu za čekanje** ili za neizvođenje...

turn over

Frazni glagol *turn over* pojavljuje se u RH_en-u u 8. dokumentu.

Glagolski segment *turn* spaja se s česticama *against, around/ round, away (from), back, down, in(to), off, on(to), out, over, to, up(on)*.

Referentni izvor CPVD za frazni glagol *turn over* navodi primjere:

- 1) *Surely you`re not going to just **turn over** and go to sleep?* (‘okrenuti se’)
- 2) *A convicted terrorist was eventually **turned over** to the police.* (‘predati’)
- 3) *All documents are to be **turned over** to the court.* (‘predati’)
- 4) *He had intended to **turn** the business **over to** his son when he retired.* (‘prebaciti na nekoga’)
- 5) *Grants are being offered to farmers who agree to **turn over** their land to woodland and forest.* (‘pretvoriti’)
- 6) *The company expects to **turn over** £11 million this year.* (‘zaraditi’)
- 7) *Their flat was **turned over** while they were away.* (‘pretumbati’)
- 8) *Do you mind if I **turn over** – there`s a travel programme I want to watch on the other side.* (‘prokrenuti program’)

iz kojih je vidljiva promjena značenja fraznog glagola od transparentnog (1.primjer) do idiomatskog značenja zbog glagola *turn* koji je sklon razvijanju novih značenja.

---

⁵⁰ <https://www.thefreedictionary.com/tide>

Frazni glagol *turn over* u RH_en-u je upotrijebljen u značenju iz 3. primjera i skraćeni je oblik od fraznog glagola *turn over to*.

Prijevodna istovrijednica je rezultat tehnike doslovnog prevođenja:

- 1) ...jedan primjerak ovjerenog pratećeg lista skupljač **predaje** posjedniku...
...the collector shall **turn over to** the holder one copy of the certified Accompanying form...
- 2) ...posjednik otpadnog vozila mora uz otpadno vozilo **predati** presliku prometne dozvole...
... along with the end-of-life vehicle the holder of the end-of-life vehicle must **turn over** a copy of the registration card...

Frazni glagol *turn over* u EU_en-u se pojavljuje u obliku imenice nastale od fraznog glagola *turn over* u njegovom idiomatskom značenju.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnike doslovnog prevođenja prilikom koje su upotrijebljeni sinonimi *promet* i *prihod*.

- 1) ...would increase the annual **turnover** of the Union waste management and recycling sector by...
...povećala bi godišnji **promet** sektora gospodarenja otpadom i recikliranja u Uniji za...
- 2) ...the determination of that share as the relative responsibility of a given infringer, and the relevant criteria such as **turnover**, market share, or role in the cartel, is a matter for...
...određivanje tog udjela kao relativne odgovornosti dotičnog prekršitelja i relevantnih kriterija, kao što su **prihod**, tržišni udio ili uloga u kartelu, pitanje je...

Imenice izvedene iz fraznog glagola koje se pišu bez crtice, poput *handover* i *turnover* pokazale su se problematičnima jer ih alat *WordSmith Tools 6.0* prepoznaje kao samostalne riječi, a ne kao riječi sastavljene od čestice *out* te su pronađene naknadom provjerom popisa fraznih glagola preko glagolskog segmenta.

➤ Čestica *ABOUT*

Iako RH_en sadrži dvostruko više pojava čestice *about*, ne sadrži nijedan frazni glagol sastavljen od čestice *about*. Čestica *about* u kombinaciji fraznog glagola u EU_en-u ulazi u 13% slučajeva i čini 0,3% svih fraznih glagola.

U slučaju fraznog glagola *bring about* čestica *about* nije upotrijebljena u svom tipičnom značenju *o nečemu*, nego u svom drugom značenju *mjesta* u kojem je sinonim čestice *around*. Glagolski segment *bring* spaja se s česticama *about*, *along*, *around*, *(to)*, *back (to)*, *before*, *down ((up)on)*, *forth*, *forth*, *forward*, *in(to)*, *off*, *(up)on*, *out (in)*, *over to*, *together* i *up(on)*. U kombinaciji s česticom *about* od transparentnog značenja, razvija idiomatsko značenje.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnika:

I. modulacije na razini odnosa

1) *...the economic benefits, which development of the ocean energy industry **could bring about...***

*...gospodarskih koristi koje **bi bile posljedica** razvoja industrije energije oceana...*

2) *...the continued degradation and erosion of natural capital risks **bringing about irreversible changes that...***

*...nastavak degradacije i erozija prirodnog kapitala mogu **izazvati** nepovratne promjene koje...*

3) *...potential job growth **brought about by** the transformation to...*

*...potencijalni porast broja radnih mjesta **koji donosi** prelazak na...*

II. izbacivanja zbog ekonomičnosti

1) *...allowing them to reap the benefits the internal market has **brought about...***

...omogućavanje iskorištavanja prednosti unutarnjeg tržišta....

Referentni izvor CD sadrži primjer u kojem je glagolski segment *bring* u istom kontekstu upotrijebljen bez čestice, što ukazuje na redundantnost čestice *about*.

1) *The new factory will **bring** considerable **benefits** to the area.*⁵¹

➤ Čestica *ACROSS*

Čestica *across* zastupljenija je u EU_en-u no, ne tvori nijedan frazni glagol. RH_en sadrži 4 pojavnice čestice *across*, od kojih dvije sa glagolom *come* tvore idiomatski frazni glagol *come across* koji se pojavljuje u 6. dokumentu.

Glagolski segment *come* spaja se s česticama *about, across (with), after, along, apart, around, at, away (with), back (to), before, between, by, down (on/ to/ with), forth (with), forward, from, in (for), into, of, off, on (to), out (in/ with), over, round, through (with), to, together, under, up (against, for, to, with), upon*.

Prijevodna istovrijednica fraznog glagola *come across* u RH_en-u rezultat je tehnike doslovnog prevođenja.

1) *...if he fails to send ...information about any imminent danger for navigation safety he **comes across...***

---

⁵¹ <http://collocations.enacademic.com/1498/benefit>

...ako ...ne odašalje obavijest o bilo kojoj neposrednoj opasnosti za sigurnost plovidbe na koju **naide**...

➤ Čestica *FORWARD*

Čestica *forward* zastupljenija je u RH_en-u no, u RH_en-u ne tvori nijedan frazni glagol, dok u EU_en-u u 21% slučajeva ulazi u kombinaciju fraznog glagola. Pojavljuje se uz glagole *bring, put i take*.

bring forward

Referentni izvor CPVD za frazni glagol *bring forward* navodi primjere:

- 1) *We`ve **brought forward** the date of the wedding to May 21st.* (‘pomaknuti unaprijed’)
- 2) *The reforms are part of a series of antiterrorist measures being **brought forward** by the government.* (‘uvesti’)

Frazni glagol *bring forward* u EU_en-u se pojavljuje u kontekstu koji referentni izvor ne navodi:

- 1) *...it is appropriate to **bring forward** the extension of automatic information exchange...*
*...primjereno je **unaprijediti** proširenje automatske razmjene informacija...*

iz čega proizlazi da se radi o pogrešnoj upotrebi.

put forward

Glagolski segment *put* spaja se s česticama *about, across, around, aside, at, away, back, before, behind, by, down (as, to), forth, forward, in (for), into, off, on, onto, out, over, round, through, to, together, towards, under, up (to, with) i upon*.

Prijevodna istovrijednica fraznog glagola *put forward* u EU_en-u rezultat je kombinacije tehnika modulacije vida i transpozicije.

- 1) *...the national measures taken and the arguments **put forward** by the economic operator concerned...*

...poduzetih nacionalnih mjera te argumenata **koje je izrazio** dotični gospodarski subjekt...

take forward

Referentni izvori ne sadrže frazni glagol *take forward* koji je pronađen u EU_en-u.

1) ...all measures, actions and targets set out in the 7th EAP should **be taken forward** in accordance with the principles of smart regulation (22)...

...sve mjere, radnje i ciljevi navedeni u Sedmom programu djelovanja za okoliš trebali bi se **provoditi** u skladu s načelom pametnog pravnog uređenja...

Iz primjera je vidljivo da je čestica *forward* pogrešno dodana. Uz imenice *measures* i *actions* koristi se glagol *take*.

➤ Čestica *FORTH*

Tablica 29. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *forth*

FG	EU_en			RH_en		
	br	PI		br	PI	
<i>set forth</i>	12	biti utvrđen (9); određen u (3)	2	6	iz (3); određen u, prema (članku) (1)	3

U engleskom usporedivom korpusu sve pojavnice čestice *forth* ulaze u kombinaciju fraznog glagola i pojavljuju se isključivo uz glagol *set*. U EU_en-u se sve pojavnice nalaze u 11. dokumentu, a u RH_en-u u 4. (1) i 6. dokumentu (5).

Referentni izvor CPVD za frazni glagol *set forth* navodi primjere:

- 1) (formal) He **set forth** his views in various critical works. (‘izložiti’)
- 2) (literary) We **set forth** at day-break, our packs strapped to our backs. (‘zaputiti se’)

Iz primjera je vidljivo da se *set forth* koristi u dva jako različita stila. Od prvog značenja razvilo se uže značenje usko vezano za jezik prava u kojem je frazni glagol *set forth* sinonim od *set out* i *lay down*.

U engleskom usporedivom korpusu frazni glagol *set forth* pojavljuje se u istim pasivnim formulaičnim strukturama s česticom *in* kao i *refer to*, *provide for*, *set out* i *lay down*.

- 1) ...*applying the rules **set forth in** paragraph C of Section VII...* (EU_en – 92%; RH_en – 67%)
- 2) ...*if after having requested the shipper or the charterer for instructions, **as set forth in** Article 541 of this Code...* (RH_en – 17%)

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnike doslovnog prevođenja:

- 1) ...*in accordance with the procedures **set forth in** paragraph D...*
...*u skladu s postupcima **utvrđenima u** stavku D...*
- 2) ...*the rules **set forth in** paragraph C of Section VII...*
...*pravila **određena u** stavku C odjeljka VII. ...*

Prijevodne istovrijednice u RH_en-u rezultat su tehnika:

I. modulacije na razini vida

...*broj potrebnih državnih službenika i namještenika ...**određuje se u** Tablici...*
...*number of necessary civil servants and civil service employees ...is **set forth** in the Table...*

II. amplifikacije

- 1) ...*uvjetima **iz** članaka 187. ili 188...*
...*the requirements **set forth** in Articles 187 and 188... (3x)*
- 2) ...*ako prijevoznik, koji je **prema** članku 541. ovoga Zakonika tražio uputu od krcatelja, odnosno naručitelja...*
...*if after having requested the shipper or the charterer for instructions **as set forth** in Article 541 of this Code...*

RH_en sadrži i primjer u kojem je upotrebom fraznog glagola *set forth* izmijenjen naziv zakona:

- 1) ...*ako **odredbama ovoga Zakonika o osiguranju** nije drugačije određeno, na to će se osiguranje na odgovarajući način primjenjivati odredbe ovoga Zakonika o ovrsi...*
...*unless otherwise stipulated by provisions regarding **security proceedings set forth in this Code**, provisions on the distraintment proceedings set out in this Code shall apply accordingly...*

Frazni glagol *set forth* navode samo tiskani rječnici s tim da jedino Gačić (2004, 2010) navodi prijevodne istovrijednice iz analiziranih potkorpusa koje su relevantne za jezik prava.

➤ Čestica *BACK*

EU_en sadrži 4 pojavnice čestice *back* od kojih 3 ulaze u kombinaciju fraznog glagola, dok RH_en sadrži 10 pojavnica čestice *back*, no nijedna se tvori frazni glagol.

Glagolski segment *pay* spaja se s česticama *back, for, in(to), off, out* i *up*.

Prijevodne istovrijednice u EU_hr-u rezultat su tehnike modulacije vida:

- 1) *...the remainder of the surpluses of the budgets ...shall **be paid back** to the Member States...
...ostatak suficita proračuna ...**isplaćuje se natrag** državama članicama...*
- 2) *...the funds will be blocked for one year and will only be decommitted and **paid back** at the end of 2012...
...sredstva će biti blokirana na godinu dana te će se moći otpustiti i **vratiti** na kraju 2012. godine...*

s tim da su u prvom primjeru segmenti fraznog glagola prevedeni doslovno riječ za riječ.

➤ Čestica *OFF*

Tablica 30. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *off*

FG	EU_en		RH_en		
	br	PI	br	I	
<i>buy off</i>	0		1	otkupiti	1
<i>call off</i>	0		1	otkazati	1
<i>pay off</i>	0		1	isplatiti	1
<i>write off</i>	3	brisati (2); otpisati (1)	2	0	0

EU_en sadrži 3 pojavnice čestice *off* koje sve ulaze u kombinaciju fraznog glagola, dok RH_en sadrži 10 pojavnica čestice *off* od kojih 3 ulaze u kombinaciju fraznog glagola.

write off

Frazni glagol *write off* pojavljuje se samo u EU_en-u u 1. dokumentu.

Glagol *write* spaja se s česticama *away (for), down, in(to), off, out* i *up*. Spajanjem s česticom *off* tvori frazni glagol čije značenje je suprotno od vlastitoga.

Prijevodne istovrijednice u EU_en-u rezultat su tehnika:

I. doslovnog prevođenja

1) *...once the ICT assets disposal policy will be adopted, **written-off** assets will be physically disposed in the second half of 2013...*

*...nakon usvajanja politike prodaje imovine iz područja informacijsko-komunikacijskih tehnologija **otpisana** imovina će se i fizički zbrinjavati u drugoj polovici 2013...*

II. modulacije vida

1) *...fixed assets no longer in use **are written off** from the fixed assets register..*

*...dugotrajna materijalna imovina koja više nije u uporabi **briše se** iz registra dugotrajne materijalne imovine...*

*...dugotrajna materijalna imovina, koja više nije u uporabi, **otpisuje se** s popisa dugotrajne materijalne imovine...*

Iz primjera je vidljivo da je ista rečenica u istom dokumentu prevedena na dva različita načina.

U RH_en-u se čestica *off* pojavljuje uz glagole *buy*, *call* i *pay*. Svi frazni glagoli nalaze se u 6. dokumentu.

buy off

Glagol *buy* spaja se s česticama *in(to)*, *off*, *out (of)* i *up*.

Referentni izvor CPVD za frazni glagol *buy off* nudi primjer:

1) *Strikers were **bought off with** big wage settlements.* (‘utišati nekoga’)

Frazni glagol *buy off* u RH_en-u je upotrijebljen u drukčijem kontekstu:

1) *...ako to zahtijeva založni vjerovnik ...**otkupi** tražbine zbog kojih je dopuštena prodaja...*

*...when so required by the pledge creditor who, ...**buys off** the claims on account of which the sale has been initiated...*

Iz primjera je vidljivo da je frazni glagol *buy off* upotrijebljen u pogrešnom kontekstu.

call off

O glagolskom segmentu *call* već je bilo riječi kod fraznog glagola *call for*. Spajanjem s česticom *off* tvori frazni glagol čije značenje je suprotno od vlastitoga.

Prijevodna istovrijednica u RH_en-u rezultat je tehnike modulacije vida:

1) ...neobvezno peljarenje traje dok ga ne **otkaže** peljareni plovni objekt...
 ...non compulsory pilotage terminates when **called off** by the piloted waterborne craft...

pay off

O glagolskom segmentu *pay* već je bilo riječi kod fraznog glagola *pay back*. Spajanjem s česticom *off* tvori frazni glagol koji ima aspektualno značenje dovršenosti.

Prijevodna istovrijednica u RH_en-u rezultat je tehnike doslovnog prevođenja, no pri prevođenju je došlo do pogrešne modulacije odnosa na razini fraze.

1) ...sud će provesti ovrhe na položenoj jamčevini, **dijelu isplaćene kupovnine**...
 ...the court shall carry out distraintment on the security deposited, **the paid-off portion of the purchase amount**...

➤ Čestica *ASIDE*

Tablica 31. Frazni glagoli sastavljeni od čestice *aside*

FG	EU_en			RH_en		
	br	PI		br	PI	
<i>set aside</i>	1	izdvojiti	1	14	izdvojiti (12); ukinuti (2)	2

Sve pojavnice čestice *aside* u u engleskom usporedivom korpusu ulaze u kombinaciju fraznog glagola i spajaju se isključivo sa glagolom *set*.

Referentni izvor CPVD za frazni glagol *set aside* navodi primjere:

- 1) *He had some money in an account that he'd **set aside for** his kids.* (‘odvojiti sredstva’)
- 2) *In times of war people tend to **set aside** political differences.* (‘staviti na stranu’)
- 3) *His conviction was **set aside** by the court of appeal.* (‘ukinuti’)

Iz primjera je vidljivo kako je frazni glagol *set aside* od transparentnog direkcijskog značenja razvio idiomatsko značenje usko vezano za jezik prava.

Prijevodna istovrijednica u EU_en-u rezultat je tehnike doslovnog prevođenja:

1) ...an obligation of a Financial Institution ...**to set aside** a portion of a payment solely to facilitate the payment of taxes...
 ...obvezom financijske institucije ...**izdvaja** dio uplate jedino za potrebu lakšeg podmirenja poreza ili osiguranja povezanih s nekretninom u nekom trenutku u budućnosti...

Sve pojavnice fraznog glagola *set aside* u RH_en-u nalaze se u 6. dokumentu.

Prijevodne istovrijednice rezultat su tehnike:

I. doslovnog prevođenja

- 1) ...*sud će ...iz diobene mase **izdvojiti** sredstva dostatna za...*
...*the court shall, ...**set aside** from the distribution money funds which will suffice for...*
- 2) ...*samo ako rješenje o dosudi bude **ukinuto**...*
...*only if such a ruling on the adjudication has been **set aside**...*

II. modulacije na razini vida

- 1) ...*tražbine će se namiriti tako da će se odgovarajuća svota **izdvojiti i** predati banci kao štedni ulog...*
...*these claims shall be settled in such a manner that an appropriate amount shall **be set aside** and deposited with a bank as a savings deposit...*

U RH_en-u je frazni glagol *set aside*, osim u transparentnom značenju, upotrijebljen i u idiomatskom značenju koje je usko vezano za jezik prava.

➤ Čestica *AWAY*

Čestica *away* pojavljuje se samo u RH_en-u i tvori tri pojavnice fraznog glagola *take away from* u kojem ima direkcijsko značenje.

Prijevodna istovrijednica u RH_en-u rezultat je tehnike doslovnog prevođenja:

- 1) ...*osim ako je brod vlasniku **oduzet** nedopuštenom radnjom...*
...*unless the ship has been **taken away from** its owner unlawfully...*

6.5.1. Klasifikacija i evaluacija fraznih glagola

Na temelju analize obilježja fraznih glagola u engleskom usporedivom korpusu pravnih dokumenata napravljena je klasifikacija fraznih glagola koja je prikazana u Tablici 32.

Tablica 32. Klasifikacija fraznih glagola u engleskom usporedivom korpusu

	EU_en			RH_en		
	priložni	prijedložni	s dvije čestice	priložni	prijedložni	s dvije čestice
<i>of</i>		<i>consist of, dispose of</i>			<i>consist of, deprive of, dispose of</i>	
<i>to</i>		<i>amount to, attend to, conform to, contribute to, lead to, pertain to, refer to, relate to</i>	<i>referred to in</i>		<i>amount to, conform to, contribute to, lead to, pertain to, refer to, relate to</i>	<i>referred to in</i>
<i>in</i>		<i>engage in(to), result in(to)</i>		<i>take in(to)</i>	<i>engage in(to), result in(to),</i>	
<i>for</i>		<i>account for, allow for, provide (for), call for</i>	<i>provided (for)in</i>		<i>account for, call for, allow for, provide for</i>	<i>provided (for) in</i>
<i>with</i>		<i>associate with, combine with, deal with, interfere with</i>			<i>associate with, deal with, interfere with</i>	
<i>on</i>	<i>build (up)on, call (up)on, draw (up)on, take (up)on</i>	<i>base (up)on, decide (up)on, depend (up)on, focus (up)on, rely(up)on</i>	<i>pass on(to)</i>		<i>base (up)on, decide (up)on, depend (up)on, impose (up)on, rely (up)on</i>	
<i>at</i>		<i>aim at</i>			<i>aim at</i>	
<i>from</i>		<i>depart from, derive from, detract from, stem from</i>			<i>derive from, stem from</i>	
<i>out</i>	<i>carry out, roll out</i>		<i>lay out in, phase out (from), reach out (to), set out in, take out (from)</i>	<i>carry out, fill out, set out</i>		<i>fill out (with), set out in</i>
<i>up</i>	<i>build up, draw up, follow up, join up, link</i>		<i>back up (in/on), follow up (with), join (up) (with),</i>	<i>draw up, fill up, follow up, set up, start up, take</i>		<i>fill up (with), follow up (with)</i>

	<i>up, set up, start up, step up, take up</i>		<i>link (up) (with), sign (up) to, open (up) (to)</i>	<i>up, tie up</i>		
<i>down</i>	<i>go down, lay down</i>		<i>break down into, lay down in</i>	<i>lay down</i>		<i>break down (into), lay down in, narrow down (to)</i>
<i>over</i>	<i>tide over, carry over, take over</i>		<i>carry over (into), take over (from)</i>		<i>take over</i>	<i>hand over to, take over (from), turn over to</i>
<i>about</i>	<i>bring about</i>					
<i>across</i>				<i>come across</i>		
<i>forward</i>	<i>bring forward, put forward, take forward</i>					
<i>forth</i>			<i>set forth in</i>			<i>set forth in</i>
<i>back</i>			<i>pay back (to)</i>			
<i>off</i>	<i>write off</i>			<i>call off, buy off, pay off</i>		
<i>aside</i>			<i>set aside (for)</i>	<i>set aside</i>		<i>set aside (for)</i>
<i>away</i>						<i>take away from</i>

Iz Tablica 12. i 32. proizlazi da prijedložni frazni glagoli (EU_en-657; RH_en-906) u EU_en-u čine 37%, a u RH_en-u 40% svih fraznih glagola. U EU_en-u se ističu glagoli *relate to* i *base on* (251) koji čine 14% svih fraznih glagola, a u RH_en-u *relate to*, *pertain to*, *base on* te *refer to* (567) koji čine 25% svih fraznih glagola. Prijedložni frazni glagol *refer to* većinom je upotrijebljen u *-ing* obliku kao sinonim od *relate to* i *pertain to*.

Frazni glagoli s dvije čestice (EU_en-701; RH_en-797) u EU_en-u čine 39%, a u RH_en-u 35%. U EU_en-u se ističu *referred to in*, *set out in* i *lay down in* koji su u engleskom usporedivom korpusu upotrijebljeni kao funkcionalni sinonimi i koji čine 34% svih fraznih glagola, a u RH_en-u *referred to in* i *follow up with* koji čine 33% svih fraznih glagola s tim da je *follow up with* u većini slučajeva pogrešno upotrijebljen.

Priložni frazni glagoli (EU_en-434; RH_en-583) čine 24%, a u RH_en-u 25%. U EU_en-u se ističu idiomatski frazni glagoli *carry out*, *set out*, *lay down*, *set up* i *draw up* koji čine 17% svih fraznih glagola, a u RH_en-u idiomatski frazni glagoli *carry out*, *draw up* i *take over* koji čine 19% svih fraznih glagola. s tim je *take over* u RH_en-u pogrešno upotrijebljen. Od navedenih glagola *carry out* te *set out* i *set up* iz EU_en-a nalaze se među 25 najčešćih fraznih glagola BNC-a.

Istraživanje je pokazalo da čestice *of*, *to*, *for*, *with*, *at* i *from* djeluju isključivo kao prijedlozi i većinom se spajaju s glagolima koji imaju jedno, stabilno značenje. Međutim, navedene čestice spajaju se i s glagolima koji su skloni višeznačnosti i koji promjenom svojih sintaktičkih obilježja uz pomoć čestice razvijaju nova značenja.

Glagol *dispose* koji se pojavljuje u arhaičnom i književnom stilu, u kombinaciji s česticom *of* tvori frazni glagol *dispose of* koji ima negativno značenje. U engleskom usporedivom korpusu, naročito RH_en-u u većini slučajeva pogrešno je upotrijebljen u značenju 'raspolagati nečim'. RH_en sadrži i primjere u kojima je, umjesto čestice *of*, upotrijebljena čestica *with* kao posljedica doslovnog prijevoda hrvatskog glagola *raspolagati nečim*. Problematično značenje fraznog glagola *dispose of* vidljivo je i iz tiskanih i elektroničkih izvora u kojima je kao prva prijevodna istovrijednica naveden glagol *raspolagati*. Marunica (2003) navodi samo imenicu *disposal* i kontradiktorne prijevodne istovrijednice *raspolaganje* i *rasprodaja*. Bujas (1999) i Gačić (2004, 2010) nude mnoštvo sinonima i primjera iz kojih je jasno "negativno" značenje fraznog glagola, no ipak kao prvu prijevodnu istovrijednicu pod natuknicom *dispose of* navode *raspolagati*. Četverojezični rječnik prava Europske unije (2003) navodi samo *raspolagati*, a IATE nudi primjer bez prijevoda. Na pogrešnu upotrebu *dispose of* upozorava Gardner (2016) u publikaciji *Misused English words and expressions in EU publications* čime dodatno naglašava učestalost pogrešne upotrebe fraznog glagola *dispose of*.

RH_en sadrži i primjer pogrešne upotrebe fraznog glagola *consist of*.

Glagoli *attend* i *lead* spajanjem s česticom *to* razvijaju novo značenje, s tim da se glagolski segment *attend* češće pojavljuje sam nego s česticom, a glagolski segment *lead* obrnuto. Istraživanje je pokazalo da EU_en umjesto fraznog glagola *conform to*, sadrži sinonimne sintagme *in conformity with*, *in line with* te primjere složenica *conformity assessment procedures/ activities/ bodies/ results/ tasks/ certificate* iz čega je vidljiva težnja ka nominalizaciji koja je karakteristična za jezik prava. Navedenim se objašnjava razlika između dvaju engleskih potkorpusa po pitanju zastupljenosti fraznog glagola *conform to*. Uz frazni glagol *conform to*, RH_en također sadrži sinonimne sintagme *in conformity with* i *in line with*, što ukazuje na nedosljednost. Valja napomenuti da RH_en sadrži i 2 primjera pogrešne upotrebe fraznih glagola *conform to* i *amount to*.

EU_en sadrži primjere u kojima se glagol *contribute* pojavljuje bez čestice *to* kada je izostavljena prijedložna skupina.

RH_en sadrži i dva primjera u kojima je umjesto čestice *to* upotrijebljena čestica *in* zbog utjecaja hrvatskog jezika. Također, pronađen je i primjer gdje RH_hr ne sadrži dio rečenice vjerojatno zbog naknadnih izmjena i dopuna zakona koje nisu unijete u prijevod.

U slučaju fraznog glagola *pertain to*, RH_en sadrži primjere u kojima je glagolski segment *pertain*, upotrebom metode inverzije, odvojen od čestice *to* pod utjecajem sintakse hrvatskog jezika. Također, RH_en sadrži i primjere u kojima je frazni glagol *pertain to* upotrijebljen u pogrešnom kontekstu te primjer u kojem je upotrebom fraznog glagola *pertain to* izmijenjen naziv zakona. Analizom preko glagolskog segmenta *pertain*, u RH_en-u su pronađeni primjeri u kojima je izostavljena čestica *to*. Istraživanje je pokazalo da je frazni glagol *pertain to* u većini slučajeva u RH_en-u nepotrebno ili pogrešno upotrijebljen. Na redundantnost fraznog glagola *pertain to* ukazuje i činjenica da od referentnih tiskanih i elektroničkih izvora, jedino Gačić (2004, 2010) navodi frazni glagol *pertain to*.

Frazni glagol *refer to* u engleskom usporedivom korpusu u većini slučajeva nalazi se u *-ed* obliku, tj. pasivnom obliku i uz česticu *in* te, dakle, tvori frazni glagol *referred to in* koji ima idiomatsko značenje usko vezano za jezik prava. Glagol *refer* razvija nova značenja i odvajanjem od čestice *to* te ograničavanjem na *-ing* oblik (RH_en korpus). Iako je vidljivo da je glagol *refer* fleksibilan, istraživanje je pokazalo da postoje ograničenja njegovoj fleksibilnosti. Naime, RH_en sadrži primjere sintagme *refer sb to do sth* u značenju *uputiti nekoga na nešto* koja nije pronađena u referentnim tiskanim i elektroničkim izvorima. Također, u slučaju fraznog glagola *refer to*, problematičnom se pokazala struktura *as referred to in* budući da engleski usporedivi korpus sadrži primjere u kojima je čestica *as* pogrešno dodana. RH_en sadrži i primjer u kojem je upotrebom fraznog glagola *refer to* izmijenjen naziv zakona. Od referentnih izvora valja izdvojiti IATE koji navodi samo primjer *hereinafter referred to as...* i prijevodnu istovrijednicu *u daljnjem tekstu...* iz čega je razvidno da je frazni glagol *refer to* u određenom kontekstu redundantan, što potvrđuje i činjenica da je čestica *iz* najučestalija prijevodna istovrijednica fraznog glagola *refer to* u hrvatskom usporedivom korpusu.

Frazni glagol *relate to* nedosljedno se pojavljuje u *-ed* i *-ing* obliku u istom značenju i istom kontekstu. Analizom preko glagolskog segmenta *relate* utvrđeno je da EU_en sadrži više primjera sintagme *imenica-related +imenica* nego RH_en u kojemu su pronađeni i primjeri u kojima u navedenoj sintagmi nije upotrijebljena crtica. EU_en sadrži i više sintagmi *in relation to* iz čega je vidljiva veća upotreba nominalizacije u EU_en-u, no ujedno je naglašena i nedosljednost upotrebe. Navedenim se objašnjava razlika između engleskih potkorpusa po

pitanju zastupljenosti fraznog glagola *relate to*. Također, RH_en sadrži i primjere u kojima je glagol *relate* upotrijebljen bez čestice *to* te primjer u kojem je, umjesto čestice *to*, upotrijebljena čestica *with* kao rezultat utjecaja hrvatske istovrijednice *‘povezan sa’*. Istraživanje je pokazalo da se *pertaining to*, *referring to*, *related to* i *relating to* u većini slučajeva pojavljuju u istom kontekstu, što ukazuje na nedosljednost i sinonimiju koje nisu u skladu s prirodom jezika prava. Od referentnih izvora valja spomenuti IATE koji za frazni glagol *relate to* nudi prijevodne istovrijednice *od*, *vezan uz*, *u pogledu* i *o*. Prijevodnim istovrijednicama *od* i *o* IATE podržava upotrebu tehnike ekonomičnosti, što je u skladu s napatkom iz Priručnika Europske komisije *How to write clearly* (2012) koji naglašava zamjenu sintagmi *concerning*, *regarding*, *relating to* česticom *on*. Istraživanje je pokazalo da bi se napatok mogao proširiti i na strukture *pertaining to* i *referring to*.

Istraživanje je pokazalo da je čestica *for* u slučaju višeznačnog glagola *provide* redundantna, a u slučaju glagola *call* i *allow*, sredstvo pomoću kojega navedeni glagolski segmenti razvijaju novo značenje. Frazni glagol *allow for* skraćeni je oblik od *allowing for the possibility of/ make allowance for*, no u engleskom usporedivom korpusu upotrijebljen je u značenju *dopustiti*, *omogućiti* kao doslovni prijevod sastavnica fraznog glagola *allow for* u smislu riječ za riječ gdje se čestica *for* pogrešno smatra redundantnom. Poput glagola *refer*, i glagol *provide*, u slučaju kojega je čestica *for*, kako je prethodno rečeno, redundantna, ograničavanjem na *-ed* oblik razvija značenje usko vezano za jezik prava u kojem je funkcionalni sinonim od fraznog glagola *referred to in*. No za razliku od glagola *refer*, glagol *provide* se u engleskom usporedivom korpusu češće pojavljuje u drugim sintagmama nego u kombinaciji fraznog glagola *provide for*. Osim primjera nedosljedne upotrebe sa i bez čestice, engleski usporedivi korpus sadrži i primjere u kojima se u formulaičnim strukturama *provide (for)*, osim uz česticu *in*, pojavljuje i uz čestice *by* i *under*, što dodatno naglašava nedosljednost upotrebe. Također, kao i u slučaju fraznog glagola *refer to*, struktura *as provided for* pokazala se problematičnom budući da je čestica *as* u nekim slučajevima nepotrebno dodana. RH_en sadrži i primjere u kojima je frazni glagol *provide for* pogrešno upotrijebljen umjesto sintagme *provide sb with sth*. Od tiskanih i elektroničkih izvora jedino Marunica (2003) ne navodi frazni glagol *provide for*. Gačić (2004, 2010) među mnoštvom sinonima kao prijevodnu istovrijednicu nudi i *prema*, što je u skladu s prijevodnim istovrijednicama *o* i *iz* koje navodi IATE i kojima se teži ka jezičnoj ekonomičnosti.

Glagol *deal* u kombinaciji s česticom *with* razvija novo značenje i široku upotrebu no, u nekim se kontekstima ne može koristiti. EU_en sadrži primjer u kojem je frazni glagol *deal*

with upotrijebljen u kontekstu koji nije naveden u referentnom izvoru. Frazni glagol *associated with* pojavljuje u istom kontekstu kako i prethodno navedena skupina sinonima *related to/ relating to, pertaining to, referring to* čime se objašnjava različita zastupljenost u engleskim potkorpusima. Od tiskanih i elektroničkih izvora, frazni glagol *associate with* navode samo Gačić (2004, 2010) i IATE.

Čestica *at* se u engleskom usporedivom korpusu pojavljuje samo uz glagol *aim*. Iako frazni glagol *aim at* ima široku primjenu, ne može se koristiti u svim kontekstima, što dokazuje primjer iz RH_en-a u kojem je frazni glagol *aim at* pogrešno upotrijebljen.

Čestica *from* pojavljuje se uz glagole *depart, derive, stem* i *detract*. Istraživanje je pokazalo da su u većini slučajeva, frazni glagoli *depart from* te *stem from* i *derive from* koji su sinonimi, upotrijebljeni u pogrešnom kontekstu. Naime, navedeni frazni glagoli imaju figurativno značenje, a pogrešno su upotrijebljeni u doslovnom značenju sastavnica koje ih tvore; primjerice frazni glagoli *stem from* i *derive from* upotrijebljeni su u kontekstu zakona, ugovora i sl. RH_en sadrži i primjere gdje je upotrebom fraznog glagola *stem from* izmijenjen naziv zakona. Na problematičnost značenja ukazuje i Gačić (2010) koja za frazni glagol *derive from* navodi prijevodne istovrijednice *porijeklom od, nekog porijekla*.

Istraživanje je pokazalo da je čestica *in* skraćeni oblik od čestice *into*. Višeznačni glagol *engage* spajanjem s česticom *in* razvija novo značenje. EU_en sadrži primjer u kojem je glagolski segment *engage* upotrijebljen bez čestice *in* u slučaju kada nije navedena prijedložna skupina čime se potvrđuje da se radi o prijedložnom fraznom glagolu. RH_en sadrži primjere u kojima je frazni glagol *engage in* upotrijebljen u pogrešnom kontekstu, što ukazuje na ograničenost širine njegova značenja i primjene, kao i u slučaju fraznog glagola *deal with*. Na problematičnu upotrebu fraznog glagola *engage in* ukazuje i činjenica da glagol *obavljati*, koji je najčešća prijevodna istovrijednica u RH_en-u, nije naveden u nijednom izvoru.

Glagol *result* spajanjem s česticom *in* tvori frazni glagol koji je sinonim od fraznog glagola *lead to* i antonim od fraznog glagola *result from* koji nije uključen u analizu budući da nije naveden u referentnom izvoru CPVD. Čestica *in(to)* u navedenim primjerima djeluje kao prijedlog. Frazni glagol *take in* skraćeni je oblik od *take into custody* iz čega je nastao idiomatski frazni glagol. RH_en sadrži primjere u kojima je izostavljena čestica *in* zbog nedosljedne upotrebe glagola *dovesti* i *privesti* u RH_hr-u koja navodi prevoditelje na upotrebu glagola *take* bez čestice *in* koja mu upravo daje značenje prisilnog dovođenja, tj. privođenja.

Na temelju primjera fraznih glagola sastavljenih od čestice *in*, može se zaključiti da je čestica *in* zbog jezične ekonomičnosti i transparentnosti značenja s vremenom od nesamostalne čestice u čestici *into* postala samostalna čestica.

Istraživanje je pokazalo da je čestica *on* skraćeni oblik od čestice *upon*, koja je u slučaju prijedložnih fraznih glagola, zbog jezične ekonomičnosti svedena na česticu *on* kao što je čestica *into* svedena na česticu *in*.

Analizom preko glagolskog segmenta *base* utvrđeno je da EU_en sadrži primjere sintagme *imenica-based +imenica* koja nije pronađena u RH_en-u čime se objašnjava razlika između potkorpusa po pitanju zastupljenosti fraznog glagola *base on*. Također, u engleskom usporedivom korpusu pronađeni su primjeri sintagmi *on the basis of* koja je pak, zastupljenija u RH_en-u, nego u EU_en-u. Navedenim sintagmama teži se nominalizaciji pomoću koje se izbjegava upotreba pasivnih struktura s tim da je u EU_en-u, uz tehniku transpozicije, upotrijebljena i tehnika ekonomičnosti.

Glagolski segment *decide* spajanjem s česticom (*up*)*on* razvija sposobnost pojavljivanja uz imenice.

U slučaju priložnih fraznih glagola, čestica *upon* se razdvojila kako bi nastala dva frazna glagola različitog značenja (*build on/ build up; draw on/ draw up; take on/ take up*). U slučaju fraznih glagola *build on*, *call on* i *draw on* čestica *on* ima direkcijsko značenje, no frazni glagoli su od temeljnog značenja razvili idiomatsko značenje. Sa glagolom *pass* čestica *on* tvori frazni prijelazni glagol *pass on sth to* gdje čestica *on* ima aspektualno značenje kontinuiranosti. EU_en sadrži primjere u kojima se frazni glagol *pass on (to)* pojavljuje i u obliku imenice čime se potvrđuje težnja ka nominalizaciji.

Frazni glagol *take on* pojavljuje se s imenicama *responsibility* i *tasks* te je zapravo skraćeni oblik od *take upon oneself* u kojoj je skupina *upon oneself* upotrijebljena u svrhu naglašavanja te je izostavljena iz upotrebe.

Istraživanje je pokazalo da su u određenom kontekstu frazni glagoli *draw on* i *build on* sinonimi fraznog glagola *base on*, a *focus on* sinonim fraznog glagola *aim at*. Upotrebom fraznih glagola *build on*, *draw on* i *focus on* moguće je izbjeći upotrebu pasivnih struktura. Također, frazni glagol *rely on* u određenim je kontekstima sinonim fraznog glagola *depend on*.

Čestice *out*, *up*, *down*, *over*, *about*, *across*, *forward*, *forth*, *back*, *off*, *aside* i *away* djeluju kao prilog. Spajaju se s glagolima radnje ili stanja koji su skloni razvijanju raznih značenja spajanjem sa raznim česticama.

Čestica *out* u engleskom usporedivom korpusu u većini slučajeva pojavljuje se u fraznim glagolima s dvije čestice koji zahvaljujući drugoj čestici imaju polutransparentno značenje. Tvori frazne glagole *set out* i *lay out* koji su sinonimi kada je *lay out* upotrijebljen u značenju 'utvrditi', a ne u temeljnom, direkcijskom značenju. Frazni glagol *set out* u engleskom usporedivom korpusu u većini slučajeva upotrijebljen je u pasivnom obliku i uz česticu *in* s kojom, dakle, tvori frazni glagol *set out in* koji se pojavljuje u istom kontekstu kao i frazni glagoli *referred to in* i *provided (for) in* te zbog toga imaju prijevodne istovrijednice koje su jako bliske.

Budući da engleski usporedivi korpus sadrži i primjere u kojima je glagol *set* s istim imenicama (*criteria, framework, limits, objectives*) upotrijebljen i s česticom *up* i česticom *out* te bez čestice može se zaključiti da kada su glagoli *set out* i *set up* upotrijebljeni u značenju 'utvrditi' u određenim kontekstima čestice *out* i *up* imaju aspektualno značenje koje je redundantno. Tomu u prilog ide i činjenica da od referentnih tiskanih i elektroničkih izvora jedino Gačić (2004, 2010) i *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003) navode prijevodne istovrijednice koje su relevantne za jezik prava. Valja napomenuti da RH_en sadrži i primjer u kojem je upotrebom fraznog glagola izmijenjen naziv zakona.

Jedini idiomatski priložni frazni glagoli su *carry out* i *roll out*. Frazni glagol *roll out* u EU_en-u upotrijebljen je u svom idiomatskom značenju, a ne temeljnom, transparentnom direkcijskom značenju. EU_en sadrži primjer u kojem je izostavljena crtica u pisanju imenice *rolling-out*.

U kombinaciji sa glagolima *phase* i *take* čestica *out* ima značenje smjera i tvori direkcijske frazne glagole. Navedeni frazni glagoli skraćeni su oblici od fraznih glagola *phase out sth from sth* i *take out sth from sth* gdje je prijedložna skupina skrivena. Glagol *reach* u kombinaciji s česticom *out* tvori frazni glagol *reach out to* koji ima značenje 'pomoći'. EU_en sadrži primjer u kojem je *reach out to* pogrešno upotrijebljen u doslovnom značenju svojih sastavnica. Glagol *fill* u kombinaciji s česticom *out* tvori frazni glagol koji je skraćeni oblik fraznog glagola *fill out sth with sth* gdje je prijedložna skupina često izostavljena zbog transparentnosti konteksta. Frazni glagol *fill out* ima aspektualno značenje dovršenosti. U RH_en-u je upotrijebljen u obliku pridjeva *filled-out* koji je pogrešno napisan bez crtice.

Iz navedenoga se može zaključiti da čestica *out*, osim u iznimnim slučajevima kao što su *carry out* i *roll out*, najčešće ima 'slabo' značenje jer se pojavljuje u fraznim glagolima s dvije čestice gdje su prijedložne skupine često skrivene ili tvori frazne glagole aspektualnog i direkcijskog značenja ili je čestica redundantna.

Glagol *carry* spajanjem s česticom *out* koja ima direkcijsko značenje, od transparentnog direkcijskog značenja razvio je idiomatsko značenje. Iako se frazni glagol *carry out* može koristiti uz mnogo imenica, engleski usporedivi korpus sadrži primjere u kojima je upotrijebljen u pogrešnom kontekstu. Istraživanjem je utvrđeno da je razlog izrazite zastupljenosti fraznog glagola *carry out* u RH_en-u u sintagmama *carries out activities relating to..* i *and carries out other activities within its scope* rezultat doslovnog prevođenja repetitivnih sintagmi *obavlja poslove u svezi s...te i obavlja druge poslove iz svog djelokruga* u RH_hr-u. Na redundantnu upotrebu fraznog glagola *carry out* ukazuje činjenica da IATE ne navodi frazni glagol *carry out*, što je u skladu s naputkom '*Cut out excess nouns - verb forms are livelier*' iz Priručnika Europske komisije *How to write clearly* (2012) kojim se, u skladu s načelom jezične ekonomičnosti, teži zamjeni struktura *carry out an evaluation of; hold an investigation of; give consideration to; conduct a review of; perform an assessment of; effect a renewal of* glagolima *evaluate, investigate, consider, review, assess i renew*. Preko najčešćih prijevodnih istovrijednica fraznog glagola *carry out* 'izvršiti', 'obaviti' i 'provesti' u usporedivom engleskom korpusu pronađeni su primjeri primjene navedenog naputka.

Čestica *up* je najproduktivnija čestica u engleskom usporedivom korpusu i tvori frazne glagole koji se najčešće pojavljuju u obliku imenica i pridjeva. No, većina fraznih glagola koje tvori pojavljuje se rijetko ili samo jednom. Iznimka su frazni glagoli *set up* i *draw up* u EU_en-u te *follow up* u RH_en-u.

Čestica *up* u većini slučajeva tvori frazne glagole aspektualnog ili direkcijskog značenja u slučaju kojih druga čestica često ima 'snažnije' značenje od čestice *up*, poput *tie up with, back up on/in, follow up with, fill up with, open up to* s tim da su prijedložne skupine često skrivene. Frazni glagol *fill up* u RH_en-u je upotrijebljen u pogrešnom kontekstu 'popunjavanja radnog mjesta'. Problematičnim se pokazao i frazni glagol *sign up* koji se pojavljuje u sintagmama *sign up to do sth* ili *sign up for sth*.

Frazni glagol *follow up (with)* i imenica *follow up to* pokazali su se problematičnima budući da su u engleskom usporedivom korpusu u gotovo svim primjerima pogrešno upotrijebljeni u značenju 'pratiti, praćenje'. Problematično značenje fraznog glagola *follow up with* vidljivo je i iz tiskanih i elektroničkih izvora u kojima su, uz točne prijevodne istovrijednice, navedeni i glagoli 'pratiti', 'slijediti' te imenica 'praćenje'. Na pogrešnu upotrebu fraznog glagola *follow up (with)* upozorava i Gardner (2016), međutim ne objašnjava da se radi o fraznom glagolu *follow up with* i imenici *follow-up to*. I imenica *follow-up to* pokazala se

problematičnom budući da je u RH_en-u u svim primjerima napisana bez crtice, a u EU_en-u u jednom primjeru.

Čestica *down* također ima 'slabo' značenje jer s glagolima *break* i *narrow* tvori frazne glagole *break down into* i *narrow down to* u kojima ima značenje dovršenosti. Glagoli *break* i *narrow* spajanjem s česticom *down* razvijaju figurativno značenje. Glagoli *go* i *lay* s česticom *down* tvore direkcijske frazne glagole koji su s vremenom razvili idiomatsko značenje. Frazni glagoli *lay down* i *lay out* dijele značenje 'utvrditi' koje je usko vezano za jezik prava. Frazni glagol *lay down* u engleskom usporedivom korpusu u većini slučajeva pojavljuje se u pasivnom obliku u formulaičnoj strukturi *laid down in* kao i frazni glagoli *referred to in*, *provided for in* i *set out in* te je njihov funkcionalni sinonim.

Čestica *over*, osim u slučaju glagola *tide*, tvori frazne glagole u kojima je druga čestica većinom čestica *to* i ima aspektualno značenje svrhe. Sa glagolom *take* tvori idiomatski frazni glagol *take over* koji je skraćeni oblik od fraznog glagola *take over sth from sb* koji ima više značenja zbog sklonosti glagola *take* ka višeznačnosti. Frazni glagol *take over* u RH_en-u je u većini slučajeva pogrešno upotrijebljen.

Čestice *about*, *across*, *forth*, *forward*, *back*, *aside* i *away* spajaju se s glagolima koji su skloni razvijanju raznih značenja spajanjem sa raznim česticama i koji, nakon što se spoje s određenom česticom u transparentnom, direkcijskom značenju, razvijaju nova idiomatska, netransparentna značenja kao što je primjerice, slučaj kod fraznog glagola *set aside* koji je, uz transparentno direkcijsko značenje razvio i idiomatsko značenje specifično za jezik prava. Frazni glagol *set forth* ima dva idiomatska značenja od kojih je jedno vezano za opći jezik, a drugo za jezik prava i s kojim je sinonim fraznog glagola *set out*. Pojavljuje se u istim formulaičnim strukturama kao i *referred to* i *provided for*, *set out*, *lay out* i *lay down* te je njihov funkcionalni sinonim.

Čestica *off* u kombinaciji sa glagolima *write* i *call* tvori frazne glagole čije je značenje suprotno od značenja glagolskog segmenta, dok u kombinaciji sa glagolom *pay* ima aspektualno značenje dovršenosti.

Iz prethodno navedenoga proizlazi da su istraživanjem, dakle, potvrđeni zaključci od Gardnera i Davies (2007) da se čestice *out*, *up* i *down* češće pojavljuju kao priložne čestice u fraznim glagolima nego samostalno te da se čestice *under*, *by* i *across* rijetko pojavljuju u kombinaciji fraznih glagola. Ostaje nedoumica oko čestice *back* koja u EU_en-u u 75% slučajeva (3/4) tvori frazni glagol dok se u RH_en-u pojavljuje 10 puta i to samostalno.

Istraživanjem je potvrđeno i da čestice *on* i *in* djeluju i kao prijedlog i kao prilog, no češće kao prijedlog.

Također, istraživanje je pokazalo da su prijedložni frazni glagoli i frazni glagoli s dvije čestice neopravdano zanemareni i isključeni iz većine istraživanja fraznih glagola. Glagoli *refer* i *provide* mijenjanjem svojih sintaktičkih obilježja odvojivosti i prijelaznosti razvijaju različita značenja. Najproblematičnijima u upotrebi pokazali su se frazni glagoli s dvije čestice u slučaju kojih je izostavljena druga čestica ili je upotrijebljena pogrešna druga čestica ili je pak zbog izostavljanja prijedložne skupine druga čestica izostavljena pa je frazni glagol pogrešno upotrijebljen.

Valja također naglasiti da se analiza preko glagolskog segmenta pomoću alata *WordSmith Tools* 6.0 pokazala korisnom i potrebom nadopunom analize preko čestica budući da su u engleskom usporedivom korpusu pronađene imenice *rollout* i *handover* koje se pišu kao jedna riječ, tj. bez crtice. Izostavljene su iz prvotnog popisa napravljenog na temelju automatskog crpljenja fraznih glagola preko čestica zbog toga što alat *WordSmith Tools* 6.0 navedene imenice prepoznaje kao samostalne riječi, a ne kao izvedenice sastavljene od čestica *out* ili *over*. U prethodno navedenom Priručniku *English Style Guide* (točka 3.23.) piše da za imenice sastavljene od fraznog glagola ne postoji univerzalno pravilo: *'handout, takeover, comeback but follow-up, run-up, spin-off'*. Istraživanje je pokazalo da bi za uspješniju računalnu obradu preko čestica bilo bolje da se pišu sa crticom.

Provjera popisa fraznih glagola preko njihovog glagolskog segmenta ukazala je i na druga ograničenja automatskog crpljenja preko čestica. Naime, budući da je u slučaju fraznih glagola *contribute to, refer to, relate to, pertain to, base on* i *combine with* metodom inverzije i najčešće pod utjecajem sintakse hrvatskog jezika, moguće umetnuti i više od 20 riječi, na računalnom ispisu konkordancija određene čestice ne vidi se glagol (vidi Slika 8.) zbog čega su iz prvotnog popisa fraznih glagola napravljenog na temelju crpljenja preko čestica bile izostavljene pojedine pojavnice navedenih fraznih glagola koje su ubrojene naknadno. Metoda inverzije najčešće je upotrijebljena zbog utjecaja sintakse hrvatskog jezika. Pronađeni su i primjeri koji su izostavljeni s prvotnog popisa zbog izostavljanja čestice ili tipfelera u slučaju fraznih glagola *pertain to, relate to, carry out, take in, impose on* i *back up*.

Analizom preko glagolskog segmenta u engleskom usporedivom korpusu, naročito u EU_en-u, pronađeni su, kako je prethodno rečeno, i primjeri struktura *imenica-related/ based + imenica* ili nominalizacije na principu *conformity assessment procedures/ tasks* i sl. Navedeni primjeri ukazuju na stvaranje izvedenica ne samo iz priložnih fraznih glagola, nego i iz

fraznih glagola s dvije čestice koje se mogu protumačiti kao sredstvo postizanja veće jezične ekonomičnosti, izbjegavanja mogućnosti umetanja više riječi između glagolskog segmenta i čestice, što otežava računalnu obradu jezika, a time i strojno prevođenje i prevođenje potpomognuto računalom.

Analiza semantičkih obilježja ukazala je na problem sinonimije i višeznačnosti fraznih glagola u jeziku prava koji teži jednoznačnosti i dosljednosti. Engleski usporedivi korpus sadrži dvije velike skupine fraznih glagola koji u određenim kontekstima djeluju kao sinonimi. Prvu skupinu čine frazni glagoli *associated with*, *pertaining to*, *related to* i *referring to* koje je, zbog jezične ekonomičnosti i prethodno navedene sintaktičke kompleksnosti za računalnu obradu, preporučljivo zamijeniti česticama *about*, *of* i *on*. Budući da RH_en sadrži znatno više pojava čestica *of*, *on* i *about* za pretpostaviti je da se umjesto navedenih glagola više koriste upravo navedene čestice, dok je, u EU_en-u, kako je istraživanje pokazalo, učestalija nominalizacija.

Drugu skupinu sinonimnih fraznih glagola čine frazni glagoli *provide for*, *set out*, *lay down*, *set forth*, *lay out* te *refer to* u obliku *referred to in* koji se, budući da se najčešće pojavljuju u pasivnom obliku u formulaičnoj strukturi s česticom *in* iza imenica *activities*, *tasks*, *procedures* i dr. te ispred imenica *(indent of) point*, *(sub)paragraph*, *Section*, *Article*, *Chapter*, *Regulation*, *Decision*, *Annex* i dr. koje su usko vezane za jezik prava, mogu smatrati funkcionalnim sinonimima.

Od ostalih fraznih glagola koji u određenim kontekstima djeluju kao sinonimi valja spomenuti *base on*, *build on* i *draw on* te *focus on* i *aim at* u slučaju kojih je, upotrebom fraznih glagola *build on* i *draw on* te *focus on* moguće izbjeći korištenje pasivnih struktura, što se također preporučuje u navedenim priručnicima dostupnima prevoditeljima.

Činjenicom da frazni glagoli *refer to* i *provide (for)*, koji u općem jeziku imaju jedno značenje, u jeziku prava poprimaju drugo značenje koje je specifično za jezik prava te da se pojavljuju, kao i *set out/ forth*, *lay down/ out*, najčešće uz imenice *(indent of) point*, *(sub)paragraph*, *Section*, *Article*, *Chapter*, *Regulation*, *Decision*, *Annex* i dr. koje su ključne za jezik prava opovrgava se teza da su frazni glagoli vezani isključivo za neformalni stil. Naime, upravo je zahvaljujući njihovoj fleksibilnosti mijenjanja sintaktičkih obilježja i sklonosti ka višeznačnosti, frazne glagole moguće prilagoditi različitim vrstama stilova.

Nadalje, od referentnih tiskanih izvora dostupnih za hrvatski jezik, iako je rječnik općeg engleskog jezika u kojemu su, stoga, i ponuđene prijevodne istovrijednice i primjeri većinom općeg karaktera, *Veliki englesko-hrvatski rječnik* (Bujas,1999) se, za potrebe ovog

istraživanja, pokazao korisnijim od rječnika prava *Englesko-hrvatski i Europske unije pravni rječnik* (Marunica, 2003) koji sadrži natuknice za mali broj fraznih glagola budući da u većini slučajeva frazne glagole navodi bez čestice i nudi prijevodna rješenja i primjere koji su općeniti, manjkavi, a ponekad i kontradiktorni. Rječnici prava *Englesko-hrvatski rječnik prava međunarodnih odnosa, kriminalistike i forenzičnih znanosti, kriminologije i sigurnosti* Gačić (2004) i *Englesko - hrvatski rječnik prava i međunarodnih i poslovnih odnosa* (Gačić, 2010) sadrže zavidan broj prijevodnih rješenja i primjera te prevoditeljima mogu biti od iznimne pomoći.

U slučaju referentnih elektroničkih izvora, *Četverojezični rječnik prava Europske Unije* (2003) navodi samo osnovna ili najčešća značenja, kako je i najavljeno u Predgovoru.

Terminološka baza IATE navodi mali broj prijevodnih istovrijednica fraznih glagola koje su u slučaju najčešćih fraznih glagola u usporedivom engleskom korpusu, svedene na čestice *o, od, prema, iz*, što je u skladu s Priručnikom Europske komisije *How to write clearly* (2012). Iz navedenoga se može zaključiti da se, kada su u pitanju frazni glagoli, ne teži doslovnom prevodenju nego jezičnoj ekonomičnosti. Istraživanje je, također, pokazalo da, u određenim slučajevima IATE navodi natuknicu fraznog glagola, no ne nudi prijevodnu istovrijednicu.

EuroVoc, višejezični i višepodručni pojmovnik, nije se pokazao korisnim u istraživanju jer ne sadrži nijedan analizirani frazni glagol.

Detaljni prikaz prijevodnih istovrijednica 25 najčešćih fraznih glagola koji čine više od 90% svih fraznih glagola u engleskom usporedivom korpusu nalazi se u Prilogu II.

6.5.2. Statistički pokazatelji o primjeni prijevodnih tehnika u EU i RH korpusima

Tablica 33. Prikaz prijevodnih tehnika u EU korpusu⁵²

EU korpus	d	t	m	a	e	ukupno
<i>refer to</i>	143	8	8		247	247-e; 143-d; 8-t; 8-m
<i>relate to</i>	70	120	10		14	120-t; 70-d, 14-e; 10-m
<i>lay down</i>	108	8	20		22	108-d; 22-e; 20-m; t-8
<i>set out</i>	77	8	40		20	77-d; 40-m; 20-e; 8-t
<i>carry out</i>	67	18	37 (3*) ⁵³		12	67-d; 38-m; 18-t; 12-e
<i>base on</i>	16	41	24			41-t; 24-m; 16-d
<i>contribute to</i>	48	8	7	3	2	48-d; 8-t; 7-m; 3-a; 2-e
<i>provide for</i>	35	4	13 (1*)		10	35-d; 13-m; 10-e; 4-t
<i>associate with</i>	30	8	6		7	30-d; 8-t; 7-e; 6-m
<i>set up</i>	29	11	5			29-d; 11-t; 5-m
<i>draw up</i>	33	8	3			33-d; 8-t; 3-m
<i>aim at</i>	19	12	2		1	19-d; 12-t; 2-m; 1-e
<i>pass on</i>	24	4	3	1		24-d; 4-t; 3-m; 1-a
<i>lead to</i>	23	4	1		1	23-d; 4-t; 1-m; 1-e
<i>result in</i>	14	4	6		2	14-d; 6-m; 4-t; 2-e
<i>depend on</i>	25					25-d
<i>rely on</i>	15		4			15-d; 4-m
<i>derive from</i>			18*			18-m
<i>allow for</i>	1		16*		1	16-m; 1-d; 1-e
<i>consist of</i>	15		1			15-d; 1-m
<i>engage in</i>	8	1	3		2	8-d; 3-m; 2-e; 1-t
<i>amount to</i>	10	1	2			10-d; 1-t; 2-m
<i>follow up</i>			11*	3		11-m; 3-a
<i>set forth</i>	12					12-d
<i>deal with</i>	9		3			9-d; 3-m
<i>focus on</i>	3	2	6			6-m; 3-d; 2-t
<i>step up</i>	6		5			6-d; 5-m
<i>carry over</i>	1	8			1	8-t; 1-d; 1-e
<i>build on</i>	3	7				7-t; 3-d
<i>take up</i>	2	4	2		1	4-t; 2-d; 2-m; 1-a
<i>call for</i>	3	2		1		3-d; 2-t; 1-a
<i>decide on</i>	5		1			5-d; 1-m
<i>draw on</i>	6					6-d
<i>bring about</i>			3		2	3-m; 2-e
<i>pertain to</i>	1	3			1	3-t; 1-d; 1-e
<i>combine with</i>	1	2	1			2-t; 1-d; 1-m
<i>account for</i>	3			1		3-d; 1-a
<i>interfere with</i>	3		1			3-d; 1-m
<i>dispose of</i>	2		2*			3-m; 1-d
<i>phase out</i>	3	1				3-d; 1-t
<i>break down</i>			3			3-m
<i>lay out</i>	3					3-d
<i>open up</i>	3					3-d
<i>pay back</i>			3			3-m
<i>start up</i>	2			1		2-d; 1-a
<i>stem from</i>			3*			3-m

⁵² Pojašnjenje kratica iz niže navedenih tablica: d - doslovno prevođenje; t - transpozicija; m - modulacija; a - amplifikacija; e - ekonomičnost

⁵³ * su označeni primjeri pogrešne upotrebe

<i>take over</i>	2		1*			2-d; 1-m
<i>write off</i>	1		2			2-m; 1-d
<i>call on</i>	2					2-d
<i>depart from</i>			2*			2-m
<i>detract from</i>	2					2-d
<i>join up</i>	2					2-d
<i>reach out</i>			2*			2-m
<i>roll out</i>	1	1				1-d; 1-t
<i>take on</i>	1				1	1-d; 1-e
<i>attend to</i>	1					1-d
<i>back up</i>					1	1-e
<i>bring forward</i>			1*			1-m
<i>build up</i>		1				1-t
<i>go down</i>	1					1-d
<i>link up</i>	1					1-d
<i>put forward</i>			1			1-m
<i>set aside</i>	1					1-d
<i>sign up</i>			1*			1-m
<i>take forward</i>			1*			1-m
<i>take out</i>			1			1-m
<i>tide over</i>		1				1-t
ukupno	896	298	286 (63*)	10	348	

Iz Tablice 33. vidljivo je da su se pri prevođenju EU zakonodavstva na hrvatski jezik prevoditelji najčešće koristili prijevodom tehnikom doslovnog prevođenja (49% slučajeva) koja je najučestalija tehnika kod 19 od 25 najčešćih fraznih glagola. Pritom valja napomenuti da su pod tehnikom doslovnog prevođenja uključeni i primjeri modulacije na razini sinonima zbog jasnijeg prikaza slučajeva u kojima je došlo do modulacije vida, značenja ili pogreške.

Druga najčešća prijevodna tehnika je tehnika ekonomičnosti (19% slučajeva) koja je primijenjena većinom u slučaju fraznog glagola *refer to* (13%) i općenito prijevodne istovrijednice iz druge skupine sinonimnih fraznih glagola, a tek u 0,4% slučajeva za prijevodnu istovrijednicu o prve skupine sinonimnih fraznih glagola.

Prijevodna tehnika transpozicije upotrijebljena je u 16% slučajeva od čega 9% čine frazni glagoli *relate to* i *base on*.

Tehnika modulacije primijenjena je u 16% slučajeva od čega su najčešće modulacija vida i odnosa (u smislu živo-neživo), a pogreške čine 3%, što se može objasniti činjenicom da sve više EU dokumenata stvaraju neizvorni govornici engleskog jezika ili pak izvorni govornici koji, radeći godinama u višejezičnom okruženju, polako gube osjećaj za vlastiti jezik.

Tablica 34. Prikaz prijevodnih tehnika u RH korpusu

RH korpus	d	t	m	a	e	ukupno
<i>refer to</i>	72	6	56 (2*)	489	1	489-a; 72-d; 56-m; 6-t; 1-e
<i>carry out</i>	258	8	99 (3*)	14	13	258-d; 99-m; 14-a; 13-e; 8-t
<i>follow up</i>	2		217 (216)*			217-m; 2-d
<i>relate to</i>	73	117	5	17	2	117-t; 73-d; 17-a; 5-m; 2-e
<i>pertain to</i>	23	59	17 (11*)	51		59-t; 51-a; 23-d; 17-m
<i>base on</i>	13	65	35 (2*)	4	5	65-t; 35-m; 13-d; 5-e; 4-a
<i>provide for</i>	49	10	8 (5*)	9		49-d; 10-t; 9-a; 8-m
<i>engage in</i>	0	0	41 (2*)	5		41-m; 5-a
<i>set out</i>	6	2	4 (2*)	23		23-a; 6-d; 5-m; 2-t
<i>decide on</i>	22	2	10	1	3	22-d; 10-m; 3-e; 2-t; 1-a
<i>dispose of</i>		1	31(29*)			31-m; 1-t
<i>draw up</i>	13	12	4	1		13-d; 12-t; 4-m; 1-a
<i>aim at</i>	3	12	8 (2*)			12-t; 8-m; 3-d
<i>associate with</i>	8	11	4			11-t; 8-d; 4-m
<i>consist of</i>	10		13 (1*)			13-m; 10-d
<i>depend on</i>	18	3	1*	1		18-d; 3-t; 1-m; 1-a
<i>take over</i>	3		19*			19-m; 3-d
<i>take in*</i>			19			19-m
<i>conform to</i>	10	4	3*			10-d; 4-t; 3-m
<i>set aside</i>	8		6			8-d; 6-m
<i>amount to</i>	8	3	2*			8-d; 3-t; 2-m
<i>contribute to</i>	9		3 (2*)			9-d; 3-m
<i>lay down</i>	8		2	2		8-d; 2-m; 2-a
<i>result in</i>	6	4			2	6-d; 4-t; 2-e
<i>hand over</i>	8	1	3			8-d; 3-m; 1-t
<i>impose on</i>	1		4	2		4-m; 2-a; 1-d
<i>lead to</i>	6		1			6-d; 1-m
<i>stem from</i>	1		6*			6-m; 1-d
<i>set forth</i>			2 (1*)	4		4-a; 2-m
<i>set up</i>	2	4				4-t; 2-d
<i>account for</i>	4		1*			4-d; 1-m
<i>deprive of</i>	1		4			4-m; 1-d
<i>take up</i>			5			5-m
<i>lay up</i>			4			4-m
<i>allow for</i>			3*			3-m
<i>take away</i>	3					3-d
<i>come across</i>	2					2-d
<i>deal with</i>			2			2-m
<i>derive from</i>			2*			2-m
<i>fill out</i>	2					2-d
<i>interfere with</i>	2					2-d
<i>rely on</i>	2					2-d
<i>tie up</i>	2					2-d
<i>turn over</i>	2					2-d
<i>break down</i>	1					1-d
<i>buy off</i>			1*			1-m
<i>call for</i>	1					1-d
<i>call off</i>			1			1-m
<i>fill up</i>			1*			1-m
<i>narrow down</i>			1*			1-m
<i>pay off</i>			1*			1-m
<i>start up</i>			1		1	1-e
ukupno	662	324	650 (317*)	623	27	

Iz Tablice 34. vidljivo je da su se pri prevođenju RH zakonodavstva na engleski jezik prevoditelji gotovo podjednako koristili prijevodnim tehnikama doslovnog prevođenja (29% slučajeva) koja je najučestalija tehnika kod 11 od 25 najčešćih fraznih glagola, modulacije (28% slučajeva) i amplifikacije (27% slučajeva). Tehnika amplifikacije primijenjena je većinom u slučaju fraznog glagola *refer to* (21%) i općenito prijevodne istovrijednice iz druge skupine sinonimnih fraznih glagola te u 1,7% slučajeva za prijevodnu istovrijednicu o prve skupine sinonimnih fraznih glagola.

Tehnika modulacije primijenjena je u 28% slučajeva od čega polovicu čine pogreške, a 5% modulacija vida. Valja pritom napomenuti da su u slučaju RH korpusa modulacije značenja i odnosa puno većih razmjera nego u EU korpusu.

Transpozicija je upotrijebljena u 14% slučajeva od čega 10% čine frazni glagoli *relate to*, *pertain to* i *base on*, dok je ekonomičnost upotrijebljena u samo 1% slučajeva.

Češća primjena tehnike ekonomičnosti u EU korpusu te amplifikacije u RH korpusu ide u prilog činjenici da je RH_en za 30% duži od EU_en-a.

Korpusi ne sadrže primjere upotrebe prijevodnih tehnika dodavanja i izbacivanja, tj. primjere u kojima je zbog primjene navedenih tehnika narušen prijenos poruke.

U sljedećem poglavlju analizira se okolina u kojoj se frazni glagoli pojavljuju kako bi se dodatno ispitala njihova zalihost.

6.6. Supojavljivanje 100 najčešćih imenica sa fraznim glagolima

S ciljem provjere supojavljivanja fraznih glagola sa 100 najčešćih imenica u engleskom uporedivom korpusu, s pomoću potprograma *WS WordList* i *Concord* pronađeni su i popisani sljedeći primjeri:

EU_en: *data* (*refer to* (2)); *services* (*refer to* (11); *set up* (1)); *authorities* (*refer to* (2)); *actions* (*refer to* (8); *set out* (6); *carry out*; *provide for* (1)); *framework* (*lay down* (4); *set out* (3); *call for*; *set up* (1)); *evidence* (*provide for*; *refer to* (1)); *standards* (*refer to* (10); *lay down* (3); *set out* (2); *provide for* (1)); *funds* (*pay back*, *refer to* (1)) i *reports* (*draw up* (9), *refer to* (7))

RH_en: *case* (*refer to* (18); *set forth* (1)); *development* (*follow up**, *provide for* (1)); *documents* (*refer to* (6); *draw up* (3); *hand over* (1)); *implementation* (*follow up* (17)*; *provide for* (5)); *measures* (*refer to* (9); *follow up* (5)*; *carry out* (2); *lay down* (1)); *notice* (*refer to* (5)); *proceedings* (*follow up* (2)*; *carry out*, *lay down*, *set forth* (1)); *programme* (*refer to* (3); *follow up** (1)); *proposal* (*refer to* (2)); *regulations* (*follow up* (10)*; *refer to* (7); *lay down* (1)); *request* (*refer to* (6); *carry out* (1)); *claim* (*refer to* (5); *set out* (3));

rights (refer to (3)); *compensation* (refer to (4)) *record* (refer to (17)); *method* (follow up*, lay down, refer to, set out (1)); *note* ((preliminary) carry out (1)*); *lawsuit* (refer to (3))

U EU_en-u se s navedenim imenicama pojavljuje samo 78 fraznih glagola (od ukupno 1792) od kojih najviše *refer to* (42), *set out* (11), *draw up* (9) i *lay down* (7). U RH_en-u se sa 100 najčešćih imenica pojavljuje samo 151 frazni glagol (od ukupno 2286) od kojih najviše *refer to* (86), *lay down* (4), *set out* (4) i *draw up* (3).

U slučaju fraznog glagola *follow up*, prethodno je utvrđeno da se radi o pogrešnoj upotrebi.

Navedeni podaci ukazuju da se u engleskom usporedivom korpusu najčešće pojavljuju 4 frazna glagola (*refer to*, *set out*, *draw up* i *lay down*), tj. frazni glagoli koji su, zbog okoline u kojoj se nalaze, usko vezani za jezik prava.

6.7. Zastupljenost fraznih glagola na popisu 50 najčešćih glagola

S ciljem provjere zastupljenosti fraznih glagola u ukupnom broju glagola u engleskom usporedivom korpusu, načinjen je popis 50 najčešćih glagola (Tablica 35.), na temelju njihovih pojavnica⁵⁴, s pomoću potprograma *WS Wordlist*.

Tablica 35. Zastupljenost fraznih glagola na popisu 50 najčešćih glagola u engleskom usporedivom korpusu

EU_en							RH_en								
	G	br	FG		G	br	FG		G	br	FG		G	br	FG
1.	<i>ensure</i>	496		26.	<i>achieve</i>	87		1.	<i>refer</i>	624	624	26.	<i>fail</i>	170	
2.	<i>include</i>	492		27.	<i>hold</i>	86		2.	<i>provide</i>	560	76	27.	<i>permit</i>	164	
3.	<i>provide</i>	467	62	28.	<i>allow</i>	85	17	3.	<i>carry</i>	414	392	28.	<i>request</i>	160	
4.	<i>refer</i>	409	406	29.	<i>consider</i>	82		4.	<i>establish</i>	349		29.	<i>participate</i>	152	
5.	<i>take</i>	291	16	30.	<i>base</i>	81	81	5.	<i>review</i>	336		30.	<i>pertain</i>	151	150
6.	<i>make</i>	247	0	31.	<i>offer</i>	81		6.	<i>apply</i>	298		31.	<i>prescribe</i>	150	
7.	<i>set</i>	238	201	32.	<i>determine</i>	76		7.	<i>conduct</i>	285		32.	<i>regard</i>	150	
8.	<i>apply</i>	197		33.	<i>meet</i>	76		8.	<i>follow</i>	285	219	33.	<i>entitle</i>	149	
9.	<i>require</i>	186		34.	<i>contribute</i>	74	69	9.	<i>determine</i>	258		34.	<i>contain</i>	130	
10.	<i>mean</i>	181		35.	<i>receive</i>	73		10.	<i>enter</i>	254		35.	<i>deliver</i>	129	
11.	<i>adopt</i>	173		36.	<i>describe</i>	71		11.	<i>use</i>	251		36.	<i>register</i>	128	
12.	<i>relate</i>	170	170	37.	<i>need</i>	70		12.	<i>submit</i>	244		37.	<i>base</i>	122	122
13.	<i>use</i>	162		38.	<i>subject</i>	69		13.	<i>perform</i>	240		38.	<i>conclude</i>	123	
14.	<i>lay</i>	161	161	39.	<i>give</i>	69		14.	<i>issue</i>	225		39.	<i>occur</i>	121	
15.	<i>carry</i>	148	134	40.	<i>specify</i>	67		15.	<i>relate</i>	215	214	40.	<i>specify</i>	121	
16.	<i>implement</i>	147		41.	<i>maintain</i>	66		16.	<i>take</i>	209	49	41.	<i>indicate</i>	119	
17.	<i>establish</i>	143		42.	<i>comply</i>	65		17.	<i>cause</i>	204		42.	<i>receive</i>	119	
18.	<i>improve</i>	132		43.	<i>enhance</i>	64		18.	<i>prepare</i>	202		43.	<i>order</i>	110	
19.	<i>conclude</i>	124		44.	<i>place</i>	64		19.	<i>include</i>	191		44.	<i>obtain</i>	105	
20.	<i>support</i>	124		45.	<i>address</i>	62		20.	<i>report</i>	190		45.	<i>authorise</i>	102	
21.	<i>inform</i>	112		46.	<i>contain</i>	62		21.	<i>stipulate</i>	189		46.	<i>give</i>	101	
22.	<i>cover</i>	107		47.	<i>pay</i>	61	3	22.	<i>propose</i>	187		47.	<i>initiate</i>	96	
23.	<i>obtain</i>	97		48.	<i>continue</i>	60		23.	<i>require</i>	180		48.	<i>consider</i>	95	
24.	<i>identify</i>	96		49.	<i>involve</i>	60		24.	<i>make</i>	177		49.	<i>secure</i>	95	
25.	<i>promote</i>	88		50.	<i>result</i>	59	26	25.	<i>keep</i>	173		50.	<i>arise</i>	92	
ukupno		1346/ 6957					1846/ 9920								

⁵⁴ Pojavnica je svako pojedinačno pojavljivanje oblika riječi.

Iz Tablice 35. proizlazi da 50 najčešćih glagola čini otprilike polovicu svih glagola engleskog usporedivog korpusa⁵⁵. RH_en sadrži više glagola nego EU_en, što ukazuje na veću nominalizaciju u engleskim izvornim tekstovima u odnosu na prijevode.

Frazni glagoli čine otprilike 20% od ukupnog broja pojava 50 najčešćih glagola od čega 12% (EU_en), tj. 8% (RH_en) čini skupina fraznih glagola usko vezanih za jezik prava.

Na popisu 50 najčešćih glagola nalaze se i potencijalni jednorječni sinonimi fraznih glagola *carry out* (npr. EU_en: *implement*; RH_en: *conduct, perform*) i *set out/ lay down* (RH_en: *establish, stipulate, prescribe*) čime se objašnjava manja zastupljenost fraznih glagola *set out/ lay down*, naročito u RH_en-u, ali i dodatno naglašava upotreba fraznog glagola *carry out* i njegovih jednorječnih sinonima u kombinaciji sa imenicom ((npr. *carry out/ perform evaluation*) umjesto jednog glagola (npr. *evaluate*).

Supojavljivanje fraznih glagola i jednorječnih sinonimnih glagola dodatno ukazuje na prisutnost nedosljednosti i sinonimije u jeziku prava u kojem se inzistira na jednoznačnosti, preciznosti i dosljednosti, naročito u slučaju kada se radi o prevođenju na 24 različita jezika.

---

⁵⁵ EU_en – cca 13700; RH_en – cca 18847 glagola, s tim da nisu ubrojani pomoćni i modalni glagoli (EU_en-8374; RH_en- 13992)

6.8. Analiza jednorječnih sinonima fraznih glagola

Za potvrdu nedosljednosti u jeziku prava u smislu supojavljivanja fraznih glagola i njihovih jednorječnih sinonima na razini pojedinačnih dokumenata i engleskog usporedivog korpusa, uzete su najčešće prijevodne istovrijednice fraznih glagola *carry out*, *draw up lay down/ out* i *set out/ forth* te su opcije *Find* alata *Word* pronađeni njihovi jednorječni sinonimi.

carry out

Tablica 36. Sinonimi fraznog glagola *carry out* u EU_en-u⁵⁶

EU_en						
D	provoditi	izvršavati	obavljati	FG1	FG2	sin.
1.	<i>implement</i> (3); <i>perform</i> (2); <i>conduct</i> (1)	<i>make</i> (2)		3	0	8
2.	<i>implement</i> (3); <i>conduct</i> , <i>perform</i> (1)	<i>make</i> (1)	<i>take place</i> (1)	2	0	7
3.	<i>design</i> (2); <i>conduct</i> , <i>do</i> , <i>perform</i> (1)			2	0	5
4.	<i>undertake</i> (1)			0	0	1
5.	<i>implement</i> (2); <i>undertake</i> (1)			0	0	3
6.	<i>follow</i> (1)			0	0	1
7.	<i>implement</i> (9); <i>perform</i> (6); <i>conduct</i> (3)			5	0	18
8.	<i>implement</i> (3); <i>perform</i> , <i>pursue</i> (1)			5	0	5
9.	<i>implement</i> (12); <i>conduct</i> , <i>undertake</i> (1)			2	0	14
10.	<i>implement</i> (14); <i>conduct</i> (3); <i>undertake</i> (1)		<i>undertake</i> (1)	14	0	19
11.	<i>implement</i> (8); <i>perform</i> (3); <i>apply</i> , <i>complete</i> , <i>take place</i> , <i>undertake</i> (1)		<i>perform</i> (1)	0	0	16
12.	<i>conduct</i> , <i>enforce</i> (1)	<i>make</i> (1)	<i>make</i> (1)	3	0	4
13.	<i>complete</i> , <i>conclude</i> , <i>conduct</i> , <i>enforce</i> (1)	<i>execute</i> (7); <i>perform</i> (2); <i>complete</i> (1)		11	0	14
14.	<i>implement</i> (4); <i>by</i> , <i>perform</i> (1)	<i>make</i> , <i>perform</i> (2); <i>fulfil</i> (1)	<i>perform</i> (7); <i>complete</i> , <i>undertake</i> (1)	64	0	20
15.	<i>implement</i> (7); <i>conduct</i> , <i>effect</i> (1)	<i>fulfil</i> (2); <i>attend</i> <i>to</i> (1)	<i>perform</i> (4); <i>by</i> , <i>fulfil</i> , <i>make</i> (1)	20	1	19
16.	<i>implement</i> (19), <i>take forward</i> (1)			3	1	19
ukupno				134	2	173

⁵⁶ Pojašnjenje kratica koje se pojavljuju u niže navedenim tablicama: D – dokument; FG1 – analizirani frazni glagol, FG2 – ostali frazni glagoli koji se pojavljuju kao sinonimi; sin.- ostali sinonimi fraznih glagola

Iz Tablice 36. vidljivo je da su, u slučaju navedenih prijevodnih istovrijednica, u EU_en-u frazni glagol *carry out* i njegovi sinonimi gotovo jednako zastupljeni. Polovica pojava fraznog glagola *carry out* nalazi se u 14. dokumentu, dok su njegovi sinonimi ravnomjerno raspoređeni po svim dokumentima. 12 od ukupno 16 dokumenata sadrže i frazni glagol *carry out* i njegove jednorječne sinonime.

Među sinonimima fraznog glagola *carry out* nalazi se 16 glagola (*implement* (84); *perform* (31); *conduct* (13); *make* (8); *execute, undertake* (7); *complete, fulfil* (4); *apply, conclude, design, do, effect, enforce, follow, pursue* (1)), 2 frazna glagola (*attend to i take forward*), 1 fraza (*take place* (2) i 1 čestica (*by* (1)).

Među sinonimnim fraznim glagolima naveden je *take forward* za koji je utvrđeno da je pogrešno upotrijebljen.

Tablica 37. Sinonimi fraznog glagola *carry out* u RH_en-u

RH_en						
D	provoditi	izvršavati	obavljati	FG1	FG2	sin.
1.	<i>implement</i> (3)		<i>perform</i> (5); <i>engage in</i> (4)	8	4	8
2.	<i>implement, conduct</i> (4); <i>perform</i> (2)	<i>conduct</i> (2); <i>enforce</i> (1)	<i>perform</i> (33); <i>conduct</i> (4)	7	0	49
3.	<i>conduct</i> (2)	<i>act upon</i> (3); <i>execute</i> (1)	<i>perform</i> (14); <i>engage in</i> (1)	0	4	17
4.	<i>implement</i> (31); <i>pursue</i> (4); <i>conduct, take care of</i> (1)	<i>execute</i> (2); <i>implement make, perform</i> (1)	<i>provide, pursue</i> (3); <i>coordinate, perform, proceed</i> (1)	248	0	51
5.	<i>conduct</i> (56); <i>complete</i> (10); <i>effect</i> (6); <i>implement</i> (5); <i>undertake</i> (2); <i>perform</i> (1)	<i>fulfil</i> (4); <i>complete, conduct, perform</i> (3); <i>effectuate, undertake</i> (1)	<i>perform</i> (11); <i>conduct</i> (8); <i>do</i> (2); <i>be, make, take</i> (1)	8	0	119
6.	<i>perform</i> (48), <i>conduct</i> (27); <i>do, undertake, use</i> (1)	<i>perform</i> (1)	<i>perform</i> (10); <i>conduct</i> (7); <i>do</i> (3); <i>make, undertake</i> (1)	61	0	80
7.			<i>perform</i> (6)	1	0	24
8.	<i>conduct, implement</i> (1)		<i>engage in</i> (16); <i>perform</i> (3); <i>conduct</i> (2); <i>complete</i> (1)	59	16	8
ukupno				392	24	346

Iz Tablice 37. vidljivo je da su, u slučaju navedenih prijevodnih istovrijednica, i u RH_en-u frazni glagol *carry out* i njegovi sinonimi gotovo jednako zastupljeni. Više od polovice pojava fraznog glagola *carry out* nalazi se u 4. dokumentu, dok se najviše njegovih sinonima nalazi u 5. i 6. dokumentu. Frazni glagol *carry out* i njegovi jednorječni sinonimi pojavljuju se u svim dokumentima.

Među sinonimima fraznog glagola *carry out* nalazi se 17 glagola (*perform* (128); *conduct* (110); *implement* (45); *complete* (14); *pursue* (7); *effect* (6); *undertake* (5); *do, fulfil* (4); *execute, provide* (3); *make* (2); *be, coordinate, effectuate, take, use* (1)), 2 frazna glagola (*engage in* (24) i *act upon* (3)) i fraza (*take care of* (1)).

Među sinonimnim fraznim glagolima naveden je *engage in* za koji je utvrđeno da je u određenim kontekstima pogrešno upotrijebljen.

Glagoli *implement, perform i conduct* najčešći su jednorječni sinonimi u engleskom usporedivom korpusu, s tim da se potkorpusi razlikuju po pitanju njihove zastupljenosti.

S obzirom na čestotnost i nedosljednu upotrebu fraznog glagola *carry out* i njegovih jednorječnih sinonima potrebno je ponovno naglasiti važnost primjene naputka *Cut out excess nouns - verb forms are livelier* iz Priručnika Europske komisije *How to write clearly* (2012) prema kojem je potrebno strukture *carry out/ jednorječni sinonim + imenica* (najčešće na -*tion*, ali i druge poput *review*) zamijeniti jednim glagolom (*carry out evaluation = to evaluate*). Time bi se riješio problem nedosljednosti i sinonimije u jeziku prava.

draw up

Tablica 38. Sinonimi fraznog glagola *draw up* u usporedivom engleskom korpusu

D	EU_en				RH_en			
	sastaviti	izraditi	FG	sin.	sastaviti	izraditi	FG	sin.
1.	<i>establish</i> (1)	<i>design, produce</i> (1)	0	3	<i>make</i> (1)		0	1
2.	<i>establish</i> (1)	<i>design</i> (3)	1	4	<i>write</i> (1)		0	1
3.	<i>establish, make, draft</i> (1)	<i>design</i> (3)	0	6			0	0
4.	<i>develop</i> (1)		0	1	<i>prepare</i> (7)	<i>prepare</i> (72); <i>draft</i> (20); <i>develop</i> (5); <i>give</i> (3); <i>issue, make drafts</i> (1)	7	109
5.			0	0	<i>prepare, take</i> (3); <i>issue</i> (2)		0	8
6.			0	0	<i>compile; develop</i> ; (1)		15	2
7.	<i>do</i> (1)	<i>produce</i> (1)	2	2			0	0
8.	<i>do</i> (1)		2	1			8	0
9.	<i>do, establish, prepare</i> (1)	<i>establish</i> (1)	2	4				
10.	<i>do</i> (1)		1	1				
11.	<i>do</i> (1)		0	1				
12.	<i>to do</i> (1)	<i>produce</i> (1)	4	2				
13.	<i>write</i> (2);	<i>develop</i> (2)	1	7				

	<i>compile, do, draft</i> (1)							
14.			20	0				
15.	<i>adopt, do</i> (1)	<i>prepare</i> (4); <i>establish</i> (1)	9	7				
16.	<i>develop</i> (2); <i>do</i> (1)	<i>develop</i> (7)	2	10				
ukupno			44	49			30	121

Iz Tablice 38. vidljivo je da su u EU_en-u frazni glagol *draw up* i njegovi sinonimi gotovo jednako zastupljeni s tim da se gotovo polovica pojava fraznog glagola *draw up* nalazi u 14. dokumentu. U 9 od ukupno 16 dokumenata pojavljuju se i *draw up* i jednorječni sinonimi među kojima su najčešći *develop, do* i *design*.

RH_en sadrži znatno više jednorječnih sinonima nego pojava fraznog glagola *draw up*.

Valja istaknuti da se polovica pojava fraznog glagola *draw up* nalazi u 6. dokumentu, a većina jednorječnih sinonima u 4. dokumentu. U 2 od ukupno 8 dokumenata pojavljuju se i frazni glagol *draw up* i jednorječni sinonimi.

Među sinonimima fraznog glagola *draw up* u EU_en- u nalazi se 11 glagola (*develop* (12); *do* (9); *design* (7); *establish* (6); *prepare* (5); *produce* (3); *draft, write* (2); *adopt, compile, make* (1)), a u RH_en-u 9 glagola (*prepare* (82); *draft* (20); *develop* (6); *give, issue, take* (3); *compile, make, write* (1)) i 1 fraza (*make drafts* (1)).

Potkorpusi se razlikuju po pitanju najčešćih jednorječnih sinonima fraznog glagola *draw up*.

lay down/ out i set out/ forth

Tablica 39. Sinonimi fraznih glagola *set out/ forth* i *lay down/ out* u EU_en-u

EU_en								
D	utvrditi	propisati	iz	odrediti	navesti	FG1	FG2	sin.
1.	<i>establish</i> (2)		<i>in, set</i> (1)	<i>establish</i> (1)		0	0	5
2.				<i>set</i> (1)		1	0	1
3.				<i>set</i> (1)		0	0	1
4.	<i>identify</i> (2)		<i>from</i> (1)		<i>outline</i> (1)	0	0	4
5.	<i>identify</i> (3)				<i>list</i> (1)	0	0	4
6.			<i>refer to</i> (1)		<i>name</i> (2); <i>refer to</i> (1)	1	2	2
7.	<i>determine, identify</i> (4); <i>establish</i> ;		<i>refer to</i> (10); <i>pursuant to, provide for</i>	<i>determine</i> (6); <i>specify</i> (2); <i>define,</i>	<i>refer to</i> (67); <i>specify</i> (7); <i>appear,</i>	42	80	36

	<i>specify (2), define, provide for, stipulate (1)</i>		(1)	<i>provide for (1)</i>	<i>mention, offer, show, stipulate (1)</i>			
8.	<i>identify (2); establish (1)</i>		<i>refer to (7)</i>	<i>define, designate, establish (1)</i>	<i>refer to (14)</i>	15	21	6
9.	<i>identify (1)</i>		<i>refer to (21)</i>	<i>define, designate, establish (1)</i>	<i>refer to (2); indicate, list, outline, specify (1)</i>	13	23	8
10.	<i>establish (2); identify, define, determine (1)</i>		<i>refer to (18); of, under (1)</i>	<i>specify (2); define, establish, outline, stipulate (1)</i>	<i>refer to (19), specify (1)</i>	19	37	14
11.	<i>determine (1)</i>		<i>refer to (9); in, of (6); list (2)</i>		<i>list (6); identify, specify (2)</i>	25	9	25
12.	<i>establish (3), determine (1)</i>	<i>provide (1)</i>	<i>refer to (10), in, list in, under (2)</i>	<i>determine (2)</i>	<i>list (4), refer to, state (1)</i>	22	11	20
13.	<i>establish (10); identify (4); define, determine (1)</i>	<i>require (1)</i>	<i>refer to (42), of (4); list (2), contain (1)</i>	<i>specify (8), define, determine (5); identify (2); establish, cover; provide for (1)</i>	<i>refer to (9), specify (8); contain, list (3); establish, include, indicate, mention, provide, provide for (1)</i>	33	53	65
14.	<i>specify (2); establish, identify, in, indicate, produce, provide, refer to (1)</i>		<i>of (2) refer to (27), under (2), cover provide for, to (1)</i>		<i>refer to (36), specify (3), provide for (1)</i>	57	66	17
15.	<i>determine (10), establish (7), define (3); identify, refer to, specify (1)</i>		<i>refer to (89); provide for (6); under (5), list (4), of (3), cover, establish (1)</i>	<i>stipulate, define (3), decide (1)</i>	<i>list, refer to (1)</i>	42	97	44
16.	<i>identify (6), define, establish, inform, provide, provide for reinforce, set (1)</i>		<i>in (2), under (1)</i>	<i>set (3); agree, define, establish (1)</i>	<i>provide for (1), contain, specify (1)</i>	21	2	23
ukupno						291	401	275

Iz Tablice 39. vidljivo je da se, u slučaju fraznih glagola *set out* i *lay down*, u EU_en-u u 4 od 16 dokumenata pojavljuju samo jednorječni sinonimi. U ostalim dokumentima, priložni (FG1) i prijedložni (FG2) frazni glagoli zastupljeniji su nego njihovi jednorječni sinonimi. Priložni i prijedložni frazni glagoli najviše su upotrijebljeni u 7., 14. i 15. dokumentu, a jednorječni sinonimi u 13. dokumentu. Među sinonimima fraznih glagola nalazi se 27 glagola (*specify* (40); *establish* (37); *determine* (31); *identify* (29); *list* (26); *define* (20); *set* (7); *stipulate* (6); *contain* (5); *provide* (4); *cover*, *indicate*, *outline* (3); *designate*, *mention*, *name* (2); *agree*, *appear*, *decide*, *include*, *inform*, *offer*, *produce*, *reinforce*, *require*, *show*, *state* (1), 4 čestice (*of* (16); *in* (12); *under* (11) i *from* (1)) i 1 sintagma (*pursuant to* (1)).

Tablica 40. Sinonimi fraznih glagola *set out/forth* i *lay down/out* u RH_en-u

RH_en								
D	utvrditi	propisati	iz	odrediti	navesti	FG1	FG2	sin.
1.	<i>define</i> , <i>stipulate</i> (8); <i>determine</i> (4); <i>regulate</i> (2)	<i>prescribe</i> (8); <i>stipulate</i> (6)	<i>define</i> (7); <i>refer to</i> (5), <i>stipulate</i> (2); <i>list</i> (1)	<i>determine</i> , <i>regulate</i> , <i>stipulate</i> (1)		1	5	49
2.	<i>determine</i> (6); <i>regulate</i> (3); <i>prescribe</i> , <i>refer to</i> (2); <i>define</i> , <i>set</i> (1)	<i>prescribe</i> (4); <i>refer</i> <i>to</i> , <i>regulate</i> (1)	<i>refer to</i> (85); <i>define</i> , <i>describe</i> (1)	<i>prescribe</i> (5); <i>determine</i> (3); <i>define</i> , <i>refer to</i> (2); <i>establish</i> , <i>set</i> , <i>stipulate</i> (1)		1	90	33
3.	<i>determine</i> , <i>establish</i> (4); <i>stipulate</i> (2)	<i>stipulate</i> (17), <i>prescribe</i> , <i>refer to</i> (1)	<i>refer to</i> (40)	<i>stipulate</i> (7); <i>determine</i> (1)	<i>state</i> (2)	0	41	38
4.	<i>define</i> (9); <i>provide</i> (6); <i>stipulate</i> (4); <i>establish</i> (2); <i>determine</i> ; <i>identify</i> (1)	<i>regulate</i> ; <i>stipulate</i> (1)	<i>refer to</i> (5)	<i>stipulate</i> (2)		4	5	27
5.	<i>establish</i> (14); <i>determine</i> , <i>specify</i> (2); <i>prescribe</i> ; <i>refer to</i> (1)	<i>prescribe</i> (67); <i>determine</i> (3); <i>establish</i> (2); <i>designate</i> , <i>provide</i> <i>for</i> , <i>regulate</i> (1)	<i>refer to</i> (103); <i>from</i> (59); <i>stipulate</i> (13); <i>specify</i> (11); <i>mention</i> (10); <i>prescribe</i> , <i>provide for</i> (4); <i>state</i> (3); <i>provide</i> , <i>indicate</i> (2); <i>in respect of</i> ; <i>under</i> (1)	<i>stipulate</i> (27); <i>order</i> (15); <i>determine</i> (9); <i>specify</i> (8); <i>establish</i> (6); <i>indicate</i> ; <i>prescribe</i> (2); <i>define</i> , <i>provide</i> , <i>refer</i> <i>to</i> , <i>regulate</i> (1)	<i>indicate</i> (23); <i>refer to</i> , <i>specify</i> (6); <i>state</i> , <i>stipulate</i> (5); <i>mention</i> (4); <i>cite</i> , <i>from</i> , <i>give</i> , <i>in</i> <i>respect of</i> , <i>under</i> (1)	0	116	283
6.	<i>refer to</i> (1)	<i>prescribe</i> , <i>require</i> ,	<i>refer to</i> (210),	<i>specify</i> (5); <i>determine</i> ,	<i>refer to</i> (10), <i>include</i> ,	20	226	18

		<i>specify</i> (2) <i>provide for</i> (1)	<i>provide for</i> (2)	<i>provide for</i> (2); <i>refer to</i> (1)	<i>provide</i> (2); <i>mention</i> (1)			
7.	<i>define</i> (4)	<i>establish, provide for, stipulate</i> (1)	<i>refer to</i> (5); <i>provide for</i> (3); <i>of</i> (1)	<i>define, determine</i> (1)	<i>refer to</i> (4)	2	13	9
8.	<i>define</i> (4); <i>specify</i> (1)	<i>define</i> (8); <i>determine, prescribe</i> (3); <i>specify</i> (2); <i>set, stipulate</i> (1)	<i>refer to</i> (32); <i>under</i> (5); <i>specify, provide</i> (2); <i>describe</i> (1)	<i>define</i> (7); <i>specify, stipulate</i> (2); <i>designate</i> (1)		10	32	45
ukupno						39	528	502

Iz Tablice 40. vidljivo je da su, u slučaju navedenih prijevodnih istovrijednica, u RH_en-u prijedložni (FG2) frazni glagoli zastupljeniji nego njihovi jednorječni sinonimi. Priložni frazni glagoli (FG1) su rijetki i većinom se nalaze u 6. i 8. dokumentu, prijedložni u 2., 5. i 6. dokumentu, a jednorječni sinonimi u 1., 5. i 8. dokumentu. Među sinonimima fraznih glagola nalazi se 18 različitih glagola (*prescribe* (100); *stipulate* (95); *define* (53); *determine* (49); *specify* (35); *establish* (30); *order* (15); *provide* (11); *mention, regulate* (10); *indicate* (4); *set, state* (3); *describe, designate, require* (2); *identify* i *list* (1)), 3 čestice (*from* (59); *under* (5) i *of* (1)) i 1 sintagma (*in respect of* (2)).

Među sinonimnim glagolima u engleskom usporedivom korpusu navedeni su i glagoli *set* i *provide*, što potvrđuje da su čestice *out* i *for* u određenim kontekstima redundantne.

Potkorpusi se razlikuju po pitanju najčešćih jednorječnih glagola koji su sinonimi od fraznih glagola *set out/forth* i *lay down/out*.

Sukladno naputku KISS: *Keep It Short and Simple* iz Priručnika Europske komisije *How to write clearly* (2012):

Use simple words where possible. Simple language will not make you seem less learned or elegant: it will make you more credible:

concerning, regarding, relating to = *on*

koji bi se, s obzirom na rezultate istraživanja, mogao nadopuniti:

concerning, associated with, pertaining to, regarding, referring to, related to, relating to = *about, of, on*

a mogao bi se uvesti novi naputak:

laid down in, laid out in, referred to in, provided (for) in, set forth in, set out in te
njihovi jednorječni sinonimi = *under*

Čestica *under* prikladniji je prijedlog nego čestica *from* jer je pomoću potprograma *Concord* alata *WordSmith Tools 6.0* u *EU_en-u* pronađen samo jedan primjer u kojem je, umjesto navedene skupine fraznih glagola, upotrijebljena čestica *from*:

(303)... *certain measures **from** option 3 are only viable in the longer-term...*

i mnoštvo primjera u kojima je kao zamjena upotrijebljena čestica *under*:

(2) ...*budgetary appropriations assigned to the Galileo and EGNOS programmes ...**under** this Regulation...*

(6) ...*other Financial Accounts of the Account Holder that are treated as Pre-existing Accounts **under** point (b)*

(7) ...*any Pre-existing Individual Account that has been identified as a Reportable Account **under** this Section...* (15) ...*actions **under** the COSME programme...*

(18) ...*the objectives of the actions **under** the programme...*

(22) ...*private enforcement actions **under** civil law...*

(23) ...*monitoring of actions **under** the programme...*

(27) ...*capacity to carry out activities **under** the Programme...*

(35) ...*the measures adopted **under** Decisions No 1719/2006/EC, No 1720/2006/EC and No 1298/2008/EC...*

(43) ...*staff recruited to occupy such posts shall be temporary agents **under** Article 2(a) of the Conditions of employment...*

(80) ...*the relevant authority **under** national provisions...*

(83) ...*by means available **under** Union or national law...*

(88) ...*the proposals for greening the Union budget **under** the Multi-Annual Financial Framework 2014–2020...*

(90) ...*limitation period applicable to cases **under** this paragraph...*

(92) ...*facilitating access by the consumer to a payment account with basic features free of charge **under** the mechanism of Article 25...*

(100) ...*legally binding commitments **under** multilateral environmental agreements...*

(104) ...*full compensation **under** this Directive shall not lead to overcompensation...*

(107) ...*criminal offences in respect of which Europol is competent **under** Article 4 of this Decision... (2x)*

(123) ...*temporary agent contracts **under** Article 2(a) of the Conditions of employment... (2x)*

(126) ...*Cooperation **under** the Programme with international organisations in the field of ... (3x)*

(129) ...*the rights and obligations of national courts **under** Article 30 of Regulation (EU) No 1215/2012... (6x)*

(138) ...*Europol shall keep a record of all transmissions of data **under** this Article...*

(139) ...*by adopting a decision **under** Article 5 or **under** Chapter III of Regulation (EC) No 1/2003...*

(146) ...*before a national court orders disclosure **under** this Article...*

(147) ...the rules and practices on public access to documents **under** Regulation (EC) No 1049/2001...

(149) ...in order to carry out their duties **under** this Directive (3x)...

(152) ...**under** option 4 the likelihood of such effects is much higher...

(157) ...higher proliferation of ocean energy **under** options 2 and 3 could proportionately increase...

(162) ...the commercialisation of ocean energy is likely to deliver high quality jobs especially **under** option 3...

(193) ...personal data transmitted to or retrieved by Europol **under** paragraph 3(c) of this Article...

(195) ...where, having performed an evaluation **under** Article 26(1), a Member State finds that...

(210) ...the establishment of a forum **under** option 2 requires...

(215) ...subcontractors who have received Union funds **under** this Regulation...

(219) ...factual indications or reasonable grounds **under** the national law of the Member State...

(236) ...notwithstanding a finding of indicia **under** subparagraph B(2)...

(240) ...standards on ...collation of consistent spatial information **under** the INSPIRE (72)...

(242) ...the Reporting Financial Institution is otherwise required to obtain and report it **under** domestic law...

(244) ...the support of the financial instruments **under** this Regulation... (4x)

(254)... the conformity assessment tasks assigned to it **under** this Directive...

(255) ...general responsibilities and the other tasks incumbent upon it **under** this Regulation...

(256) ...the Reporting Financial Institution is otherwise required to obtain and report it **under** domestic law...

(261) ...in order to avoid its liability **under** its national legislation... (3x)

(262) ...liability **under** paragraph 1 shall not apply in cases of... (2x)

(265) ...independently of any liability under Article 52...

(269) ...the obligations of the manufacturer **under** Article 12...

(274) ...ensuring that the necessary measures **under** the national law ...are taken...

(276) ...**under** this option the legal basis of EURES will be integrated in a single Regulation...(2x)

(281) ...in the context of its objective **under** Article 3...

(282) ...provided that such provisions are consistent with their obligations **under** Union law...(2x)

(283) ...or otherwise fails to meet its obligations **under** this Directive... (3x)

(285) ...reporting obligations **under** different relevant pieces of legislation... (2x)

(288) ...reflect the information obligations **under** Regulation (EU, Euratom) No 966/2012...

(296) ...the feasibility of cross-border account-opening **under** Article 11...

(299) ...by adopting a decision **under** Article 5 or under Chapter III of Regulation (EC) No 1/2003...

(304) ...the results of the evaluation carried out **under** paragraph 1...

(305) ...in addition to the measures outlined **under** option 2...

(310) ...an amount payable under an Insurance Contract...

(315) ...legal and contractual capacity accorded to legal persons **under** that Member State's law...

(317) ...Union financial instruments put in place **under** Decision No 1639/2006/EC...

(319) ...the possibility **under** the laws of the Member States to appeal disclosure orders...

(320) ...rules and practices **under** Regulation (EC) No 1049/2001...(3x)

(325) ...every document relating to proceedings under Article 101 or 102 TFEU...

- (329) ...the funds allocated to the programmes **under** this Regulation...
- (331) ...possibility to build on the common approach on programming **under** the 2012 Decision...
- (351) ...its response to a request **under** paragraph 1...
- (358) ...any person wishing to exercise his or her rights **under** this Article may...
- (360) ...they protect subjective rights **under** Union law, for example by awarding damages to...
- (372) ...carried out by such subcontractor or subsidiary **under** this Directive...
- (382) ...the fulfilment of their respective tasks **under** this Regulation...
- (389) ...performing the tasks entrusted to them **under** this Regulation...
- (392) ...global efforts to implement agreed commitments, including those **under** the Rio conventions...
- (393) ...all information that he is entitled to **under** its domestic legislation...
- (394) ...intangible rights that are not transferable **under** relevant national laws...

RH_en sadrži samo 10 primjera u kojima je u formulaičnim strukturama upotrijebljena čestica *under* i 246 primjera s česticom *from*, što je razumljivo budući da je čestica *from* doslovni prijevod hrvatske čestice *iz*.

Zamjenom skupine sinonimnih fraznih glagola česticom *under* izbjegla bi se nedosljednost, sinonimija te upotreba pasivnih struktura u jeziku prava. Iako zamjena podrazumijeva izbacivanje fraznih glagola značenja *utvrđivanja, propisivanja, određivanja* koji odražavaju prirodu jezika prava kojim se propisuje, naređuje, zabranjuje, *skopos* prevođenja u u slučaju pravnih tekstova podrazumijeva preciznost, jednoznačnost i dosljednost te postizanje jezične istovrijednosti na razini 24 jezika. Zamjena je u skladu s težnjom za pojednostavljivanjem jezika prava, odnosno, približavanjem jezika prava općem jeziku koja je vidljiva kroz priručnike dostupne prevoditeljima. U procesu prevođenja odnos n:n sveo bi se na 1:1 gdje bi kao prijevodna istovrijednica čestice *under* bila upotrijebljena čestica *iz* sukladno rezultatima dobivenima istraživanjem, čime bi se poboljšala i kvaliteta strojnog prevođenja te prevođenja potpomognutog računalom.

7. Zaključak

Predmet ovog istraživanja su engleski frazni glagoli, tj. strukture sastavljene od glagola i morfološki nepromjenjive jedne ili dviju čestica koje djeluju kao jedinstvena leksička i semantička jedinica - u jeziku prava.

Razlog odabira upravo ovih jedinica jest činjenica da se frazni glagoli smatraju jednim od najkarakterističnijih i najproduktivnih obilježja engleskog jezika, no ujedno i problematičnima zbog svojih strukturnih, sintaktičkih i semantičkih obilježja koja otežavaju usvajanje i ispravnu upotrebu fraznih glagola.

Jezik prava odabran je zbog toga što se radi o registru kojeg karakteriziraju jednoznačnost, preciznost i ekonomičnost, dakle, obilježja koja su u suprotnosti s obilježjima fraznih glagola koji su često višeznačni, nedovoljno precizni i neekonomični budući da su višerječni te zbog činjenice da je zakonodavstvo Europske unije i Republike Hrvatske javno dostupno.

U radu se postavljaju sljedeće hipoteze:

1. Frazne glagole moguće je automatski crpiti na temelju čestica (priloga, prijedloga) od kojih su sastavljeni s pomoću programa za crpljenje ključnih riječi koji, budući da se temelje na statistici, omogućuju popise najučestalijih riječi među kojima su funkcionalne riječi (prijedlozi, priloci, članovi, zamjenice itd.) najviše rangirane.

2. Frazni glagoli učestalo se pojavljuju u engleskom jeziku prava bilo kao izvornom ili ciljnom bez obzira na zalihost, višeznačnost i načelo jezične ekonomičnosti jer predstavljaju specifičnost kako općeg tako i jezika prava što potvrđuje i stvaranje posebnih rječnika fraznih glagola, ali i brojni radovi napisani na tu temu.

3. Referentni izvori nisu sveobuhvatni, tj. ne nude više podataka od rječnika općeg jezika. Također, njihovim pretraživanjem mogu se utvrditi prednosti i nedostaci pojedinog referentnog izvora.

4. Kontrastivna analiza ukazuje na veću zastupljenost modulacije i transpozicije u odnosu na ostale prijevodne postupke, što je i očekivano s obzirom na razliku u naravi jezika (engleski analitički i hrvatski flektivni jezik) te specifičnost jezika prava (preciznost, jasnoća, nedvosmislenost, uniformiranost i sl.) koja bi se bilo kakvim izuzimanjem ili dodavanjem mogla narušiti.

5. Tekstovi izvorno pisani na engleskom jeziku i prijevodi na engleski jezik međusobno se razlikuju po pitanju zastupljenosti fraznih glagola, vrsti fraznih glagola te samoj upotrebi fraznih glagola u smislu točnosti.

U provođenju korpusne analize engleskih fraznih glagola u jeziku prava Europske unije i Republike Hrvatske primijenjeno je ručno i poluautomatsko crpljenje podataka te kvantitativna i kvalitativna metoda istraživanja.

Prva faza istraživanja sastojala se od prikupljanja i sastavljanja usporednih i jednorječnih usporedivih korpusa koji ukupno broje 743 936 riječi. Englesko-hrvatski (EU korpus) usporedni korpus sastoji se od 16 engleskih pravnih tekstova (EU_en) i njihovih prijevoda na hrvatski jezik (EU_hr) koji su preuzeti s portala EUR-Lex. Hrvatsko-engleski (RH korpus) usporedni korpus sastoji se od 8 hrvatskih pravnih tekstova (RH_hr) i njihovih prijevoda na engleski jezik (RH_en) koji su preuzeti s portala HIDRA-e (danas Digitalni informacijsko-dokumentacijski ured Vlade RH). Prilikom usporedbe ukupnog broja riječi, utvrđeno je da RH korpus sadrži 20% više riječi nego EU korpus. Iako EU_en i RH_hr sadrže gotovo jednak broj riječi, EU_hr sadrži tek 2% manje riječi od EU_en-a, RH_en 20% više riječi od RH_hr-a. Osim zbog razlike u prirodi engleskog kao analitičkog i hrvatskog kao sintetičkog jezika, cilj istraživanja bio je utvrditi jesu li navedene razlike vezane i uz upotrebu fraznih glagola.

Druga faza istraživanja sastojala se od ručnog i polu-automatskog crpljenja fraznih glagola preko čestica iz englesko-hrvatskog pilot korpusa (sastavljenog od 10 dokumenata EU_en korpusa) pomoću alata *WordSmith Tools* 6.0 i na temelju referentnog korpusa BNC. Dobiveni popis fraznih glagola provjeren je u referentnom izvoru *Cambridge Phrasal Verbs Dictionary* (2015) te je provedeno vrednovanje učinkovitosti sustava statističkim mjerama *Preciznosti*, *Odziva* i *F-mjere*. Rezultati pilot istraživanja pokazali su da je frazne glagole moguće automatski crpiti preko čestica od kojih su sastavljeni, no da je, budući da mjera *Preciznosti* iznosi 7,5%, potrebna značajna ljudska intervencija da se pročiste inicijalni rezultati dobiveni automatskim putem čime je djelomično potvrđena prva hipoteza rada. Mjera *Odziva* pokazala je da je automatsko crpljenje, uz naknadnu ručnu obradu, učinkovitija metoda od isključivo ručnog crpljenja, što je i očekivano budući da je unatoč niskoj *Preciznosti*, nepobitna činjenica da je automatsko crpljenje neusporedivo brža, jednostavnija i preglednija metoda analize. Rezultati poluautomatskog crpljenja fraznih glagola pokazali su da engleski frazni glagoli nisu učestali u jeziku prava te da polovicu čini 5, a većinu 25 najčešćih fraznih glagola koje najčešće tvore visoko funkcionalna čestica *to* te čestice *out*, *up* i

down koje, iako čine mali udio u ukupnom broju čestica, u slučaju analiziranog uzorka u najvećoj mjeri ulaze u kombinaciju fraznog glagola.

Treća faza istraživanja sastojala se od poluautomatskog crpljenja fraznih glagola preko čestica iz engleskog usporedivog korpusa uz provjeru u referentnom rječniku *Cambridge Phrasal Verbs Dictionary* (2015) i analize zastupljenosti čestica u engleskom usporedivom korpusu. Rezultati su ukazali na sličnosti i razlike između engleskih potkorpusa po pitanju zastupljenosti čestica. EU_en sadrži više pojava čestica *under* i *down*, a RH_en sadrži znatno više pojava čestica *of*, *on*, *from*, *out*, *up* i *about*.

Frazne glagole u EU_en-u tvori 18, a RH_en-u 17 čestica. Potkorpusi dijele 15 zajedničkih čestica od kojih su *for*, *with*, *on*, *at*, *from*, *forward*, *back* i *off* produktivnije u EU_en-u, iako se *for*, *on* i *from* nalaze među ključnim riječima RH_en-a, a *of*, *to*, *in*, *out*, *up*, *down*, *over* su produktivnije u RH_en-u, iako se *to* i *in* nalaze među ključnim riječima EU_en-a.

Ključne čestice tvore 50% svih fraznih glagola EU_en-a, od čega 38% otpada na česticu *to* te 15% svih fraznih glagola RH_en-a, od čega 8% otpada na česticu *on*. Ključne čestice *by* i *under* ne tvore nijedan frazni glagol.

Iako čine 3% (EU_en), tj. 2% (RH_en) ukupnog broja čestica, u kombinaciju fraznog glagola najviše ulaze pojavnice čestica *out*, *up*, *down* (kao i u pilot istraživanju) te *forth* i *aside* koje čine 34% (EU_en), tj. 32% (RH_en) svih fraznih glagola. Potkorpusi se razlikuju po pitanju čestica *back* i *off*. Čestica *back* u EU_en-u 75% slučajeva ulazi u kombinaciju fraznog glagola, dok se u RH_en-u pojavljuje samo samostalno. U EU_en-u sve pojavnice čestice *off* tvore frazni glagol, a u RH_en-u njih 30%.

S obzirom na udio u ukupnom broju fraznih glagola, potkorpusi se najviše razlikuju u slučaju čestica *to* (EU_en=38%; RH_en=45%) i *down* (EU_en=9%, RH_en=1%). Iz svega navedenog proizlazi da čestice koje nisu među ključnim riječima čine 50% fraznih glagola EU_en-a te čak 85% fraznih glagola RH_en-a.

Četvrta faza istraživanja sastojala se od usporedbe popisa fraznih glagola u dvama engleskim potkorpusima (EU_en i RH_en). Rezultati su potvrdili zaključak iz pilot istraživanja da, budući da čine otprilike 2% od ukupnog broja riječi, engleski frazni glagoli nisu učestali u jeziku prava čime je opovrgnuta druga hipoteza rada. RH_en (2286) sadrži više fraznih glagola nego EU_en (1792), no EU_en sadrži više različitih fraznih glagola (EU_en – 67; RH_en – 52). Usporedivi engleski korpus sadrži 36 fraznih glagola koji se pojavljuju u oba potkorpusa. S obzirom da 5 najčešćih fraznih glagola čini 55% (EU_en), tj. 69% (RH_en) svih fraznih glagola, a njih 25 čini 91% (EU_en), tj. 96% (RH_en) svih fraznih glagola,

zaključeno je da frazni glagoli nisu ravnomjerno zastupljeni, naročito u RH_en-u. U EU_en-u se 48% fraznih glagola pojavljuje manje od 5 puta, a 16% samo jednom dok se u RH_en-u 35% fraznih glagola pojavljuje manje od 5 puta, a 13% samo jednom.

Uočene su značajne razlike između potkorpusa, naročito po pitanju 5 najčešćih fraznih glagola (EU_en: *refer to, relate to, lay down, set out i carry out*; RH_en: *refer to, carry out, follow up, relate to i pertain to*) čime se potvrđuje peta hipoteza rada prema kojoj se tekstovi izvorno pisani na engleskom jeziku i prijevodi na engleski jezik međusobno razlikuju po pitanju zastupljenosti fraznih glagola.

Peta faza istraživanja sastojala se od usporedbe čestotnosti i popisa fraznih glagola iz engleskog usporedivog korpusa s popisom od Gardnera i Davies (2007) i Trebits (2009). Rezultati su pokazali da se frazni glagoli u engleskom usporedivom korpusu pojavljuju rjeđe nego u BNC-u, što je očekivano s obzirom da se smatra da se frazni glagoli češće upotrebljavaju u općem jeziku nego u jeziku struke. Frazni glagoli se gotovo jednako često pojavljuju u EU_en-u i u CEUE-u, tj. otprilike svakih 200 riječi, što je očekivano budući da se u oba slučaja radi o pravnim tekstovima Europske unije, dok se u RH_en-u pojavljuju rjeđe, tj. otprilike svakih 216 riječi. Rezultati usporedbe popisa fraznih riječi s 25 najčešćih fraznih glagola u BNC-u i CEUE-u pokazali su da se u 25BNC pojavljuju *carry out, set up, set out i take up* koji se nalaze i u usporedivom engleskom korpusu s tim da je *carry out* znatno zastupljeniji u RH_en-u, a ostali u EU_en-u. Među 25BNC nalazi se i *take over* koji se pojavljuje samo u RH_en-u. 25 BNC čini 30% svih fraznih glagola u BNC-u.

CEUE je sličniji BNC-u budući da dijele 7 od 25 najčešćih fraznih glagola. 25CEUE čini 69% svih fraznih glagola CEUE-a. Među njima se nalazi 16 fraznih glagola koji se pojavljuju u EU_en-u i čine 38% svih fraznih glagola EU_en-a te 10 fraznih glagola koji se pojavljuju u RH_en-u i čine 37% svih fraznih glagola RH_en-a.

CEUE i EU_en značajno se razlikuju po pitanju zastupljenosti fraznih glagola *set out, carry out i lay down*, a CEUE i RH_en po pitanju zastupljenosti fraznih glagola *set out, base on, carry out i follow up*.

Razlike između CEUE-a i EU_en-a mogu se objasniti činjenicom da se CEUE sastoji od drukčijih vrsta EU dokumenata (informativnih brošura o različitim aktivnostima EU-a, općeg godišnjeg izvješća o aktivnostima EU-a te primjeraka EPSO testova) nego EU_en (izvješća, uredbe, direktive, odluke, sažetci procjene učinka, dodatak poslovniku).

Šesta faza istraživanja sastojala se od analize obilježja fraznih glagola. Analiza strukturnih i sintaktičkih obilježja fraznih glagola u usporedivom engleskom korpusu provedena je uz

pomoć potprograma *WordList* i *Concord* alata *WordSmith Tools 6.0* kojima je omogućena provjera popisa fraznih glagola preko glagolskog segmenta koji tvori frazni glagol te uvid u okolinu u kojoj se frazni glagol pojavljuje.

Analiza semantičkih obilježja fraznih glagola provedena je preko prijevodnih istovrijednica fraznih glagola. Poluautomatskim putem pomoću opcije *Find* alata *Word*, ekstrahirane su rečenice iz dvaju usporednih korpusa koje sadrže frazne glagole i njihove prijevodne istovrijednice. Napravljen je popis fraznih glagola po pojedinačnim dokumentima. Analiza hrvatskih prijevodnih istovrijednica provedena je isključivo na razini provjere točnosti upotrebe engleskih fraznih glagola u jeziku prava i analize prijevodnih tehnika koje su prevoditelji koristili u procesu prevođenja.

Za provjeru točnosti upotrebe fraznih glagola korišteni su referentni tiskani i elektronički izvori (tiskani: *Cambridge Phrasal Verbs Dictionary* (CPVD) (2015) i *Longman Dictionary of English Language and Culture* (LD) (1998); elektronički: *The Free Dictionary by Farlex* (FD) i *Collocations Dictionary* (CD). Za provjeru točnosti prijevodnih istovrijednica 25 najčešćih fraznih glagola također su korišteni referentni tiskani i elektronički izvori (tiskani: *Veliki englesko-hrvatski rječnik* kao rječnik općeg engleskog jezika (Bujas, 1999) te *Englesko-hrvatski i Europske unije pravni rječnik* (Marunica, 2003), *Englesko-hrvatski rječnik prava međunarodnih odnosa, kriminalistike i forenzičnih znanosti, kriminologije i sigurnosti* (Gačić, 2004) i *Englesko - hrvatski rječnik prava i međunarodnih i poslovnih odnosa* (Gačić, 2010) kao rječnici prava; elektronički: *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003), terminološka baza IATE i *Pojmovnik Eurovoc*. Zbog lakšeg pregleda, frazni glagoli grupirani su prema česticama od kojih su sastavljeni te po abecednom redu.

Analiza strukturnih obilježja pokazala je da su najproduktivnije čestice *up*, *on* i *to*, a najproduktivniji glagoli *take* i *set*. Glagol *take* je najproduktivniji glagol i kod Trebits (2009). Pritom valja napomenuti da čestica *to* i glagol *set* tvore znatno veći broj fraznih glagola od ostalih navedenih čestica i glagola *take* koji se češće pojavljuje samostalno ili u drugim sintagmama.

Istraživanje je pokazalo da čestice *of*, *to*, *for*, *with*, *at* i *from* djeluju isključivo kao prijedlozi i većinom se spajaju sa glagolima koji imaju jedno, stabilno značenje. Međutim, navedene čestice spajaju se i sa glagolima koji su skloni višeznačnosti te koji razvijaju novo značenje promjenom svojih sintaktičkih obilježja uz pomoć čestice ili dodavanjem druge čestice. Glagol *dispose* koji se pojavljuje u arhaičnom i književnom stilu, u kombinaciji s česticom *of* tvori frazni glagol *dispose of* koji ima negativno značenje. Glagoli *attend* i *lead* spajanjem s

česticom *to* razvijaju novo značenje, s tim da se glagolski segment *attend* češće pojavljuje sam nego s česticom, a glagolski segment *lead* obrnuto. Glagol *refer* razvija nova značenja odvajanjem od čestice *to*, ograničavanjem na *-ing* oblik kada postaje sinonim od fraznog glagola *relate to* te ograničavanjem na *-ed* oblik i spajanjem s česticom *in* kada tvori frazni glagol *referred to in* koji ima idiomatsko značenje usko vezano za jezik prava. Glagoli *call* i *allow* spajanjem s česticom *for* razvijaju nova značenja. Frazni glagol *allow for* skraćeni je oblik od *allowing for the possibility of/ make allowance for* koji, zbog jezične ekonomičnosti, postaje netransparentan. Glagol *provide*, u slučaju kojega je čestica *for*, kako je istraživanje pokazalo, redundantna, ograničavanjem na *-ed* oblik razvija značenje usko vezano za jezik prava u kojem je funkcionalni sinonim od fraznog glagola *referred to in*. Glagol *deal* u kombinaciji s česticom *with* razvija novo značenje i široku upotrebu.

Istraživanje je pokazalo da su frazni glagoli *related to/ relating to, pertaining to, referring to* te *associated with* u većini slučajeva sinonimi.

Nadalje, istraživanje je pokazalo da čestice *in* i *on* djeluju i kao prijedlog i kao prilog.

Čestica *in* u većini slučajeva skraćeni je oblik od čestice *into*. Zbog jezične ekonomičnosti i transparentnosti značenja s vremenom je od nesamostalne čestice u obliku *into* postala samostalna čestica *in*. Višeznačni glagol *engage* spajanjem s česticom *in* razvija novo značenje. Glagol *result* spajanjem s česticom *in* tvori frazni glagol koji je sinonim fraznog glagola *lead to* i antonim fraznog glagola *result from*.

Frazni glagol *take in* također je primjer jezične ekonomičnosti jer je skraćeni oblik od *take into custody* iz čega je nastao idiomatski frazni glagol.

Čestica *on* u većini slučajeva skraćeni je oblik od čestice *upon*, koja je u slučaju prijedložnih fraznih glagola, svedena na česticu *on* kao što je čestica *into* svedena na česticu *in*. Glagolski segment *decide* spajanjem s česticom *(up)on* razvija mogućnost spajanja s imenicama. Iznimka je glagol *pass* s kojim čestica *on* tvori frazni prijelazni glagol *pass on sth to* gdje čestica *on* ima aspektualno značenje kontinuiranosti. U slučaju priložnih fraznih glagola, čestica *upon* se razdvojila kako bi nastala dva frazna glagola različitog značenja (*build on/ build up; draw on/ draw up; take on/ take up*). U slučaju fraznih glagola *build on, call on* i *draw on* čestica *on* ima direkcijsko značenje, no frazni glagoli su od temeljnog, transparentnog značenja razvili idiomatsko značenje. Frazni glagol *take on* pojavljuje se s imenicama *responsibility* i *tasks* te je zapravo skraćeni oblik od *take upon oneself* u kojoj je skupina *upon oneself* upotrijebljena u svrhu naglašavanja. Istraživanje je pokazalo da su u određenom kontekstu frazni glagoli *draw on* i *build on* sinonimi fraznog glagola *base on*, a

focus on sinonim fraznog glagola *aim at*. Upotrebom fraznih glagola *build on*, *draw on* i *focus on* moguće je izbjeći upotrebu pasivnih struktura.

Istraživanje je pokazalo da čestice *out*, *up*, *down*, *over*, *about*, *across*, *forward*, *forth*, *back*, *off*, *aside* i *away* djeluju kao prilog. Spajaju se s glagolima radnje ili stanja koji su skloni razvijanju raznih značenja spajanjem sa raznim česticama.

Čestica *out* u engleskom usporedivom korpusu većinom se pojavljuje u fraznim glagolima s dvije čestice koji, zahvaljujući drugoj čestici, imaju polutransparentno značenje (*phase out sth from sth* i *take out sth from sth*, *reach out to*, *fill out sth with sth*) s tim da su prijedložne skupine često skrivene. Tvori frazne glagole *set out* i *lay out* koji su sinonimi kada je *lay out* upotrijebljen u značenju 'utvrditi'. Frazni glagol *set out* u većini slučajeva pojavljuje se u sklopu fraznog glagola *set out in* te je funkcionalni sinonim od *referred to in* i *provided for in*. Budući da engleski usporedivi korpus sadrži primjere u kojima je glagolski segment *set* s istim imenicama (*criteria*, *framework*, *limits*, *objectives*) upotrijebljen i s česticom *up* i bez čestice može se zaključiti da kada su glagoli *set out* i *set up* upotrijebljeni u značenju 'utvrditi' čestice *out* i *up* u određenim kontekstima imaju aspektualno značenje koje je redundantno.

Jedini idiomatski priložni frazni glagoli su *carry out* i *roll out*. Frazni glagol *roll out* u EU_en-u je upotrijebljen u svom idiomatskom značenju, a ne temeljnom, direkcijskom značenju.

Čestica *up* sa glagolima *build*, *draw*, *start*, *step*, *take* i *set* (kada je *set up* upotrijebljen u značenju 'osnovati') tvori idiomatske frazne glagole. Frazni glagol *draw up* u engleskom usporedivom korpusu pojavljuje se uz imenice usko vezane za jezik prava (*act*, *agreement*, *document*, *law*, *draft* i sl.).

Čestica *up*, kao i čestica *out*, često tvori frazne glagole s dvije čestice koji zahvaljujući drugoj čestici imaju polutransparentno značenje (*tie up with*, *back up on/in*, *follow up with*, *fill up with*, *open up to*) s tim da su prijedložne skupine često skrivene. U slučaju fraznih glagola *join up*, *link up* čestica *up* je redundantna jer glagoli imaju isto značenje sa i bez čestice. Frazni glagol *sign up* skraćeni je oblik od fraznog glagola *sign up for sth* i sintagme *sign up to do sth*. Iz navedenoga se može zaključiti da čestica *up* ima 'slabo' značenje u smislu da se spaja sa najviše različitih glagola te da često treba 'pomoć' još jedne čestice koja bolje definira značenje fraznog glagola.

Čestica *down* također ima 'slabo' značenje jer sa glagolima *break* i *narrow* tvori frazne glagole *break down into* i *narrow down to* u kojima ima značenje dovršenosti. Glagoli *break* i *narrow* spajanjem s česticom *down* razvijaju figurativno značenje. Glagoli *go* i *lay* s česticom

down tvore direkcijske frazne glagole koji su s vremenom razvili idiomatsko značenje. Frazni glagoli *lay down* i *lay out* dijele značenje 'utvrditi' koje je usko vezano za jezik prava. Frazni glagol *lay down* u engleskom usporedivom korpusu u većini slučajeva pojavljuje se u obliku u pasivnom obliku u formulaičnoj strukturi *laid down in* kao i frazni glagoli *refer to*, *provide for* i *set out* te je njihov funkcionalni sinonim.

Čestica *over*, osim u slučaju glagola *tide*, tvori frazne glagole s dvije čestice u kojima je druga čestica većinom čestica *to* i ima aspektualno značenje svrhe. S glagolom *take* tvori idiomatski frazni glagol *take over* koji je skraćeni oblik od fraznog glagola *take over sth from sb* koji ima više značenja zbog sklonosti glagola *take* ka višeznačnosti.

Čestice *about*, *across*, *forth*, *forward*, *back*, *aside* i *away* spajaju se s glagolima koji su skloni razvijanju raznih značenja spajanjem sa raznim česticama i koji, nakon što se spoje s određenom česticom u transparentnom, direkcijskom značenju, razvijaju nova idiomatska, netransparentna značenja kao što je primjerice, slučaj kod fraznog glagola *set aside* koji je, uz transparentno direkcijsko značenje razvio i idiomatsko značenje specifično za jezik prava. Frazni glagol *set forth* ima dva idiomatska značenja od kojih je jedno vezano za opći jezik, a drugo za jezik prava i s kojim je sinonim fraznog glagola *set out*. Pojavljuje se u istim formulaičnim strukturama kao i *referred to*, *provided for*, *set out*, *lay out* i *lay down*.

Čestica *off* u kombinaciji sa glagolima *write* i *call* tvori frazne glagole čije je značenje suprotno od značenja glagolskog segmenta, dok u kombinaciji sa glagolom *pay* ima aspektualno značenje dovršenosti.

Iz svega navedenoga proizlazi da prijedložni frazni glagoli (EU_en-657; RH_en-906) u EU_en-u čine 37%, a u RH_en-u 40% svih fraznih glagola. U EU_en-u se ističu glagoli *relate to* i *base on* (251) koji čine 14% svih fraznih glagola, a u RH_en-u *relate to*, *pertain to*, *base on* te *refer to* (567) koji čine 25% svih fraznih glagola. Prijedložni frazni glagol *refer to* većinom je upotrijebljen u *-ing* obliku kao sinonim fraznih glagola *relate to* i *pertain to*.

Problematičnima su se pokazali *dispose of* koji je upotrijebljen u značenju 'raspolagati nečim', *allow for* koji je upotrijebljen u značenju 'dopustiti, omogućiti' te *depart from*, *derive from* i *stem from* koji imaju figurativno značenje, a pogrešno su upotrijebljeni u u kontekstu zakona, ugovora i sl. Problematično značenje fraznog glagola *dispose of* vidljivo je i iz tiskanih i elektroničkih izvora u kojima je kao prva prijevodna istovrijednica naveden glagol 'raspolagati'.

Frazni glagoli s dvije čestice (EU_en-701; RH_en-797) u EU_en-u čine 39%, a u RH_en-u 35%. U EU_en-u se ističu *referred to in*, *set out in* i *laid down in* koji su u engleskom

usporedivom korpusu upotrijebljeni kao funkcionalni sinonimi i koji čine 34% svih fraznih glagola, a u RH_en-u *referred to in* i *follow up with* koji čine 33% svih fraznih glagola. Problematičnima su se pokazali *follow up with* i izvedenica *follow-up to* koji su u engleskom usporedivom korpusu u 99% slučajeva pogrešno upotrijebljeni kao prijevodne istovrijednice od 'pratiti, slijediti' te *reach out to*, *sign up to/for* u EU_en-u koji su upotrijebljeni u pogrešnom kontekstu. Problematično značenje fraznog glagola *follow up with* vidljivo je i iz tiskanih i elektroničkih izvora u kojima su, uz točne prijevodne istovrijednice, navedeni i glagoli 'pratiti', 'slijediti' te imenica 'praćenje'.

Priložni frazni glagoli (EU_en-434; RH_en-583) čine 24%, a u RH_en-u 25%. U EU_en-u se ističu idiomatski frazni glagoli *carry out*, *set out*, *lay down*, *set up* i *draw up* koji čine 17% svih fraznih glagola, a u RH_en-u idiomatski frazni glagoli *carry out*, *draw up* i *take over* koji čine 19% svih fraznih glagola, s tim da je *take over* u RH_en-u upotrijebljen u značenju 'preuzeti nešto', a ne 'preuzeti kontrolu nad nečim'. Od navedenih glagola, *carry out* te *set out* i *set up* iz EU_en-a nalaze se među 25 najčešćih fraznih glagola BNC-a.

U EU_en-u se frazni glagoli *carry over*, *follow up*, *join up*, *phase out*, *start up*, *tide over* i *write off* pojavljuju isključivo u obliku imenice ili pridjeva, a u RH_en-u *fill out*, *pay off* i *start up*.

Navedeni primjeri idu u prilog činjenici da se u jeziku prava teži nominalizaciji.

Međutim, izvedenice od fraznih glagola pokazale su se problematičnima zbog pitanja korištenja crtice (-). EU_en sadrži 5 primjera imenica gdje je izostavljena crtica (*the follow up* (1) *the setting up* (3); *the taking up* (1)), a RH_en 59 primjera imenica bez crtice (*the follow up* (56); *the setting up* (3)) i 7 primjera pridjeva bez crtice (*fill out* (2); *follow up* (5)). Dakle, posebno su problematične imenice koje se sastoje od participa i čestice te frazni glagol *follow up (with)* koji je problematičan i zbog značenja i zbog pisanja.

Budući da su pravila pisanja izvedenica od fraznih glagola napisana u Priručniku *English Style Guide* (Točka 3.23.) može se zaključiti da se prevoditelji nisu dovoljno služili resursom namijenjenim prvenstveno njima.

Imenice poput *rollout* i *handover*, koje se pišu kao jedna riječ, pokazale su se problematičnima za računalnu obradu preko čestica budući da ih alat *WordSmith Tools 6.0* prepoznaje kao samostalne riječi, a ne kao izvedenice sastavljene od čestica *out* ili *over*. Pronađene su provjerom prvotnog popisa fraznih glagola preko njihovog glagolskog segmenta uz pomoć potprograma *WS WordList*. Navedenim se djelomično opovrgava prva hipoteza rada prema kojoj je frazne glagole moguće automatski crpiti na temelju čestica. Na isti način

su pronađeni i primjeri struktura *imenica-related/ based + imenica* i nominalizacije na principu *conformity assessment procedures/ tasks* i sl. koje su zastupljenije u EU_en-u čime se objašnjava manja zastupljenost fraznih glagola *conform to, relate to* i *base on* u EU_en-u.

Provjera preko glagolskog segmenta ukazala je i na druga ograničenja automatskog crpljenja preko čestica. Naime, u slučaju fraznih glagola *refer to, relate to, pertain to, base on* i *combine with* metodom inverzije moguće je umetnuti i više od 20 riječi, što znači da se na računalnom ispisu popisa preko čestice ne vidi glagol (vidi Slika 8.) te su iz prvotnog popisa fraznih glagola napravljenog na temelju čestica izostavljene pojedine pojavnice navedenih fraznih glagola koje su naknadno ubrojene.

Istraživanje je pokazalo da engleski usporedivi korpus sadrži dvije velike skupine sinonimnih fraznih glagola. Jednu skupinu čine prijedložni frazni glagoli *related to/ relating to, pertaining to, referring to* i *associated with* koji imaju značenje 'povezan s, vezan uz, koji se odnosi na, u vezi s, u svezi, o, od' i sl. Drugu skupinu čine frazni glagoli *provide for, set out, lay down, set forth, lay out* te *refer to* u obliku *referred to in* koji se najčešće pojavljuju u formulaičnoj strukturi s česticom *in* iza imenica *activities, tasks, procedures* i dr. te ispred imenica (*indent of*) *point, (sub)paragraph, Section, Article, Chapter, Regulation, Decision, Annex*⁵⁷ i dr. koje su usko vezane za jezik prava. Time se opovrgava opće mišljenje da su frazni glagoli vezani za neformalni stil. Naime, frazni glagoli *set forth, lay out* i *refer to* su, zahvaljujući sklonosti ka višeznačnosti i fleksibilnosti mijenjanja sintaktičkih obilježja, uz značenje vezano za opći jezik razvili i značenje specifično za jezik prava čime se djelomično potvrđuje druga hipoteza rada u smislu da se frazni glagoli pojavljuju u engleskom jeziku prava bilo kao izvornom ili ciljnom bez obzira na zalihost, višeznačnost i načelo jezične ekonomičnosti jer predstavljaju specifičnost kako općeg tako i jezika prava.

Međutim, prisutnost sinonimije i polisemije nije u skladu s jezikom prava koji teži preciznosti, dosljednosti, jednoznačnosti i transparentnosti.

Nadalje, istraživanje je pokazalo da su se pri prevođenju EU zakonodavstva na hrvatski jezik prevoditelji najčešće koristili prijevodnom tehnikom doslovnog prevođenja (49%)⁵⁸ koja je najučestalija tehnika kod 19 od 25 najčešćih fraznih glagola, potom tehnikom ekonomičnosti (19%) i tehnikom transpozicije (16%) od čega većina otpada na frazne glagole *relate to* i *base on* (9%). Tehnika amplifikacije upotrijebljena je u samo 0,5% slučajeva.

---

⁵⁷ *set out/ set forth; laid down/ laid out; provided for; referred to in* ~

⁵⁸ U izračun su pod tehniku doslovnog prevođenja uključeni i primjeri modulacije na razini sinonima zbog jasnijeg prikaza slučajeva u kojima je došlo do modulacije vida, značenja ili pogreške.

Tehnika ekonomičnosti primijenjena je većinom u slučaju fraznog glagola *refer to* (13%) i općenito prijevodne istovrijednice *iz* druge skupine sinonimnih fraznih glagola, a tek u 0,4% slučajeva za prijevodnu istovrijednicu *o* prve skupine sinonimnih fraznih glagola.

Tehnika modulacije primijenjena je u 16% slučajeva od čega su najčešće modulacija vida i odnosa (u smislu živo-neživo), a pogreške čine 3% koje se mogu objasniti činjenicom da sve više EU dokumenata stvaraju neizvorni govornici engleskog jezika ili pak izvorni govornici koji, radeći godinama u višejezičnom okruženju, polako gube osjećaj za vlastiti jezik.

Pri prevođenju RH zakonodavstva na engleski jezik prevoditelji su se gotovo podjednako koristili prijevodnim tehnikama doslovnog prevođenja (29%), koja je najučestalija tehnika kod 11 od 25 najčešćih fraznih glagola, modulacije (28%) i amplifikacije (27%). Tehnika amplifikacije primijenjena je većinom u slučaju fraznog glagola *refer to* (21%) i općenito prijevodne istovrijednice *iz* druge skupine sinonimnih fraznih glagola te u 1,7% slučajeva za prijevodnu istovrijednicu *o* prve skupine sinonimnih fraznih glagola.

Tehnika modulacije primijenjena je u 28% slučajeva od čega polovicu čine pogreške, a 5% modulacija vida. Valja pritom napomenuti da su u slučaju RH korpusa modulacije značenja i odnosa puno većih razmjera nego u EU korpusu. Navedenim se potvrđuje peta hipoteza rada prema kojoj se tekstovi izvorno pisani na engleskom jeziku i prijevodi na engleski jezik međusobno razlikuju po pitanju upotrebe fraznih glagola u smislu točnosti.

Transpozicija je upotrijebljena u 14% slučajeva od čega 10% čine frazni glagoli *relate to*, *pertain to* i *base on*, dok je ekonomičnost upotrijebljena u samo 1% slučajeva.

Češća primjena tehnike ekonomičnosti u EU korpusu te amplifikacije u RH korpusu ide u prilog činjenici da je RH_en za 30% duži od EU_en-a.

Korpusi ne sadrži primjere upotrebe prijevodnih tehnika dodavanja i izbacivanja tj. primjere u kojima je zbog primjene navedenih tehnika narušen prijenos poruke čime se potvrđuje dio četvrte hipoteze rada. Drugi dio te hipoteze vezan uz očekivanu veću zastupljenost modulacije i transpozicije u odnosu na ostale prijevodne postupke nije potvrđen.

Istraživanjem je utvrđeno da se od referentnih tiskanih i elektroničkih izvora dostupnih za hrvatski jezik, *Veliki englesko-hrvatski rječnik* (Bujas, 1999) kao rječnik općeg engleskog jezika u kojemu su, stoga, i ponuđene prijevodne istovrijednice i primjeri većinom općeg karaktera, za potrebe ovog istraživanja pokazao korisnijim od rječnika prava *Englesko-hrvatski i Europske unije pravni rječnik* (Marunica, 2003) koji sadrži natuknice za mali broj fraznih glagola budući da u većini slučajeva frazne glagole navodi bez čestice i nudi prijevodna rješenja i primjere koji su općeniti, manjkavi, a ponekad i kontradiktorni. Rječnici

prava *Englesko-hrvatski rječnik prava međunarodnih odnosa, kriminalistike i forenzičnih znanosti, kriminologije i sigurnosti* (Gačić, 2004) i *Englesko-hrvatski rječnik prava i međunarodnih i poslovnih odnosa* (Gačić, 2010) pokazali su se izvrsnim resursima koji sadrže zavidan broj prijevodnih rješenja i primjera te prevoditeljima mogu biti od iznimne pomoći. Iz navedenoga proizlazi da je u slučaju Marunice (2003) potvrđena treća hipoteza rada prema kojoj referentni izvori nisu sveobuhvatni, tj. ne nude više podataka od rječnika općeg jezika, a u slučaju Gačić (2004, 2010) opovrgnuta. Prijevodni ekvivalenti iz hrvatskog usporedivog korpusa u većini slučajeva su u skladu sa prijevodnim istovrijednicama koje nudi Gačić (2004, 2010) osim u slučajevima kada je najčešća prijevodna istovrijednica rezultat primjene prijevodne tehnike ekonomičnosti.

U slučaju referentnih elektroničkih izvora, istraživanje je pokazalo da *Četverojezični rječnik prava Europske Unije* (2003) navodi samo osnovna ili najčešća značenja kako je i najavljeno u Predgovoru.

Terminološka baza IATE navodi mali broj prijevodnih istovrijednica kojima se u većini slučajeva potiče na tehniku ekonomičnosti, što je u skladu s činjenicom da su prevoditelji EU zakonodavstva, osim tehnike doslovnog prevođenja, najviše primjenjivali tehniku ekonomičnosti. U određenim slučajevima IATE navodi natuknicu fraznog glagola *no*, nije ponuđena prijevodna istovrijednica.

Višejezični i višepodručni pojmovnik EuroVoc nije se pokazao korisnim u istraživanju jer ne sadrži nijedan analizirani frazni glagol.

U slučaju referentnih elektroničkih izvora, treća hipoteza rada je potvrđena budući da izvori, sukladno težnji za jezičnom ekonomičnosti i unificiranosti, navode samo osnovne i najčešće te ekonomske prijevodne istovrijednice.

Sedma faza istraživanja sastojala se od poluautomatskog crpljenja 100 najčešćih imenica iz engleskog usporedivog korpusa uz pomoć potprograma *WordList* i *Concord* alata *WordSmith Tools 6.0* u svrhu provjere supojavljivanja fraznih glagola sa 100 najčešćih imenica. U EU_en-u se s navedenim imenicama pojavljuje samo 78 fraznih glagola (od ukupno 1792) od kojih najviše *refer to* (42), *set out* (11), *draw up* (9) i *lay down* (7). U RH_en-u se sa 100 najčešćih imenica pojavljuje samo 151 frazni glagol (od ukupno 2286) od kojih najviše *refer to* (86), *lay down* (4), *set out* (4) i *draw up* (3). U slučaju fraznog glagola *follow up*, prethodno je utvrđeno da se radi o pogrešnoj upotrebi. Navedeni podaci ukazuju da se u engleskom usporedivom korpusu najčešće pojavljuju četiri frazna glagola (*refer to*, *set out*,

draw up i *lay down*) tj. frazni glagoli koji su, zbog okoline u kojoj se nalaze, usko vezani za jezik prava.

Osma faza istraživanja sastojala se od poluautomatskog crpljenja 50 najčešćih glagola uz pomoć alata *WordSmith Tools* 6.0 i provjere zastupljenosti fraznih glagola u ukupnom broju glagola u engleskom usporedivom korpusu.

Istraživanje je pokazalo da 50 najčešćih fraznih glagola čini otprilike polovicu svih glagola engleskog usporedivog korpusa⁵⁹ te da RH_en sadrži više glagola nego EU_en, što ukazuje na veću primjenu nominalizacije u u engleskim izvornim tekstovima u odnosu na prijevode..

Frazni glagoli čine otprilike 20% od ukupnog broja pojava 50 najčešćih glagola od čega 12% (EU_en), tj. 8% (RH_en) čini druga skupina sinonimnih fraznih glagola koji su usko vezani za jezik prava. Na popisu 50 najčešćih glagola nalaze se i njihovi jednorječni sinonimi te jednorječni sinonimi fraznog glagola *carry out*. Supojavljivanje fraznih glagola i jednorječnih sinonimnih glagola ukazuje na prisutnost nedosljednosti i sinonimije u jeziku prava u kojem se inzistira na jednoznačnosti, preciznosti i dosljednosti, naročito u slučaju kada se radi o prevođenju na 24 različita jezika.

Deveta faza istraživanja sastojala se od poluautomatskog crpljenja jednorječnih sinonima najčešćih priložnih fraznih glagola (*carry out*, *draw up* i *set out/ lay down*) preko njihovih najčešćih prijevodnih istovrijednica i uz pomoć opcije *Find* alata *Word* u svrhu potvrde nedosljednosti u jeziku prava u smislu supojavljivanja fraznih glagola i njihovih jednorječnih sinonima na razini pojedinačnih dokumenata i engleskog usporedivog korpusa.

Istraživanje je pokazalo da su u engleskom usporedivom korpusu frazni glagol *carry out* i njegovi sinonimi gotovo jednako zastupljeni. U EU_en-u se u 12 od ukupno 16 dokumenata nalaze i frazni glagol *carry out* i njegovi jednorječni sinonimi, a u RH_en-u u svim dokumentima.

Glagoli *implement*, *perform* i *conduct* najčešći su jednorječni sinonimi u engleskom usporedivom korpusu, s tim da se potkorpusi razlikuju po pitanju njihove zastupljenosti.

U slučaju fraznog glagola *draw up*, istraživanje je pokazalo da su u EU_en-u frazni glagol *draw up* i njegovi sinonimi gotovo jednako zastupljeni. U 9 od ukupno 16 dokumenata pojavljuju se i *draw up* i jednorječni sinonimi među kojima su najčešći *develop*, *do* i *design*.

RH_en sadrži znatno više jednorječnih sinonima koji se većinom nalaze u jednom dokumentu (4.) Najčešći jednorječni sinonimi su *prepare* (82), *draft* (20) i *develop* (6), dakle drukčiji

---

⁵⁹ EU_en – cca 13700; RH_en – cca 18847 glagola s tim da su iz računice isključeni pomoćni i modalni glagoli (EU_en- 8374; RH_en- 13992)

nego u EU_en-u. U 2 od ukupno 8 dokumenata pojavljuju se i frazni glagol *draw up* i jednorječni sinonimi.

U slučaju fraznih glagola *set out* i *lay down*, u EU_en-u se u 4 od 16 dokumenata pojavljuju samo jednorječni sinonimi. U ostalim dokumentima, priložni i prijedložni frazni glagoli zastupljeniji su nego njihovi jednorječni sinonimi. Najčešći jednorječni sinonimi su *specify*, *establish* i *determine*. U RH_en-u se u svim dokumentima pojavljuju i frazni glagoli i jednorječni sinonimi s tim da su priložni frazni glagoli, kako je već poznato, slabo zastupljeni. Prijedložni frazni glagoli zastupljeniji su nego njihovi jednorječni sinonimi. Najčešći jednorječni sinonimi su *prescribe*, *stipulate* i *define*, dakle drukčiji nego u EU_en-u.

Problem sinonimije i nedosljednosti u jeziku prava koji teži dosljednosti, preciznosti i transparentnosti, moguće je, u slučaju fraznog glagola *carry out*, riješiti primjenom naputka *Cut out excess nouns - verb forms are livelier* iz Priručnika Europske komisije *How to write clearly* (2012), koji se može nadopuniti da glasi: strukture *carry out/ jednorječni sinonim + imenica* (najčešće na *-tion*, ali i druge poput *review*) potrebno je zamijeniti jednim glagolom (npr. *carry out/ perform evaluation = to evaluate*) kada god je to moguće. Istraživanjem su pronađeni primjeri primjene naputka, no naputak bi se trebao još više primjenjivati da se izbjegne jezična redundantnost.

U slučaju prve skupine sinonimnih fraznih glagola, problem sinonimije i nedosljednosti moguće je riješiti primjenom naputka KISS: *Keep It Short and Simple* iz Priručnika Europske komisije *How to write clearly* (2012) koji se može nadopuniti da glasi: glagole *concerning*, *associated with*, *pertaining to*, *regarding*, *referring to*, *related to*, *relating to* potrebno je zamijeniti česticama *about*, *of*, *on* kada god je to moguće čije su prijevodne istovrijednice u hrvatskom jeziku čestice *o* i *od*.

Budući da RH_en sadrži znatno više pojava čestica *of*, *on* i *about* za pretpostaviti je da navedene glagole više mijenja upravo tim česticama, dok je, u EU_en-u, kako je istraživanje pokazalo, učestalija nominalizacija.

Sukladno navedenom, za drugu veliku skupinu sinonimnih fraznih glagola mogao bi se uvesti novi naputak:

Strukture *laid down in*, *laid out in*, *referred to in*, *provided (for) in*, *set forth in*, *set out in* i njihove jednorječne sinonime potrebno je zamijeniti česticom *under* čije su prijevodne istovrijednice u hrvatskom jeziku čestice *prema* i *iz*.

Čestica *under* je prikladnije rješenje od čestice *from* jer je pomoću potprograma *Concord* alata *WordSmith Tools* 6.0 u EU_en-u pronađen samo jedan primjer u kojem je, umjesto navedene

skupine fraznih glagola, upotrijebljena čestica *from*, a mnoštvo primjera sa *under* dok je u RH_en-u obrnuta situacija, što je očekivano budući da je čestica *from* doslovni prijevod hrvatske čestice *iz*. Navedenim se objašnjava činjenica da se među ključnim riječima EU_en-a nalazi čestica *under*, a RH_en-a čestica *from*. Zamjenom skupine sinonimnih fraznih glagola nepromjenjivom česticom *under* (ili *from* kada nije moguća zamjena česticom *under*) izbjegla bi se jezična redundancija, nedosljednost, sinonimija te upotreba pasivnih struktura u jeziku prava. Zamjena je u skladu s težnjom za pojednostavljivanjem jezika prava, odnosno, približavanjem jezika prava općem jeziku, koja je vidljiva iz priručnika dostupnih prevoditeljima. Također, u procesu prevođenja odnos n:n sveo bi se na 1:1 gdje bi kao prijevodna istovrijednica čestice *under* bila upotrijebljena čestica *iz* sukladno rezultatima dobivenima istraživanjem, što bi ujedno poboljšalo kvalitetu strojnog prevođenja i prevođenja potpomognutog računalom. Iako zamjena podrazumijeva izbacivanje fraznih glagola značenja 'utvrđivanja, propisivanja, određivanja', *skopos* je prevođenja postizanje jezične istovrijednosti na razini 24 jezika.

Znanstveni doprinos ovog istraživanja sastoji se u teorijskoj razradi problema fraznih glagola u području jezika prava, metodologiji njihova automatskog crpljenja iz dvojezičnih usporednih i jednojezičnih usporedivih korpusa i provedenoj evaluaciji na temelju standardnih statističkih mjera; provedenoj kontrastivnoj lingvističko-translatološkoj analizi radi opisa njihovih strukturnih, sintaktičkih i semantičkih obilježja te analize točnosti i dosljednosti prijevodnih istovrijednica i analize primijenjenih prijevodnih tehnika; primjeni tiskanih i elektroničkih jezičnih resursa i alata te provjeri omjera zastupljenosti najčešćih priložnih fraznih glagola i njihovih jednorječnih sinonima. Ovim radom želi se doprinijeti poboljšanju kvalitete i dosljednosti prijevoda jezika prava, kvalitete dostupnih jezičnih resursa i izradi novih (rječnika, terminoloških baza, ontologija), razvoju jezičnih tehnologija i poboljšanju kvalitete strojnog prevođenja te se želi olakšati usvajanje, točna i dosljedna uporaba engleskih fraznih glagola kod prevoditelja jezika prava.

Kao predmet daljnjeg istraživanja predlaže se analiza fraznih glagola na većem uzorku pravnih tekstova te jednaka lingvističko-translatološka analiza na drugim stručnim tekstovima, dublja analiza hrvatskog usporedivog korpusa te analiza hrvatsko-engleskih tiskanih i elektroničkih resursa.

Abstract

The thesis focuses on a corpus-based analysis of English phrasal verbs – a structure consisting of a verb and one or two morphologically invariable particles and acting as a unique lexical and semantic unit – in legal domain.

English phrasal verbs are chosen for the analysis since they are one of the most characteristic and productive features of the English language, but also complex and difficult to acquire due to their structural, syntactic and semantic features.

Legal language is chosen for the analysis since it is a genre characterised by unambiguousness, precision, repetition, concision, i.e. a genre in complete opposition with phrasal verbs which are very often polysemic, not transparent and redundant (since they are multi-word units) and since the legislation of the EU and the Republic of Croatia is publicly available.

The following hypotheses are tested:

- 1) Phrasal verbs can be automatically extracted via particles (adverbs, prepositions) they consist of, by using key-word extraction programs that give a list of the most frequent words where functional words (adverbs, prepositions, articles, pronouns, etc.) are top ranked
- 2) Phrasal verbs are frequent in English legal language, both as the source and the target language, regardless of their redundancy, polysemy and the principle of language economy since they are a typical feature of both general and legal language, which is confirmed by the existence of phrasal verbs dictionaries and numerous scientific papers.
- 3) Print and digital reference resources are not comprehensive in content, i.e. they do not offer more information than dictionaries of general English language. Furthermore, the analysis of the reference resources reveals their advantages and disadvantages.
- 4) The contrastive analysis shows greater application of transposition and modulation than other translation techniques due to the different nature of languages (English as analytic and Croatian as synthetic language) and the specific features of the legal language (precision, clarity, unambiguousness, uniformity, etc.) where no addition or omission of the message is allowed.
- 5) Texts originally written in English and translations in English differ in terms of the presence, frequency, and type of phrasal verbs, as well as the accuracy of their usage.

The thesis is divided into eight chapters.

The introductory chapter presents motivation, aims and hypotheses of the research as well as the methodology and detailed plan of the research.

The second chapter discusses the problem of definition and classification of phrasal verbs and presents their structural, syntactic and semantic features. The final part of the chapter discusses the use of phrasal verbs in different genres.

The third chapter presents the definition of the language for specific purposes and legal language, with a special focus on the legal language of the European Union and the Republic of Croatia. Furthermore, a critical review of the resources (manuals, guidelines, etc.) available to translators of the EU and Croatian legislation, in terms of the attention given to the topic of phrasal verbs, is presented.

The fourth chapter presents the development of the corpus linguistics in general and in Croatia, different types of corpora, definition and advantages of corpus-based contrastive and translational study as well as the overview of the corpus-based research in the field of phrasal verbs.

The fifth chapter presents the problem of the definition of translation equivalence throughout the history and today, the importance of consistency in translation and the overview of different models of translation techniques. This research is based on the models of Vinay and Darbelnet (1958/ 1995) and Delisle (1993) with a special focus on the techniques of literal translation, transposition, modulation, amplification, economy, addition and omission.

The sixth chapter presents the research which is based on the manual and (semi-) automatic extraction of data for the purposes of quantitative and qualitative methods of linguistic and translational study of phrasal verbs in legal domain.

The seventh chapter presents the overall results and the possibilities for further research and the abstract in English.

The eighth chapter presents the bibliography, appendixes and curriculum vitae.

The research consists of nine phases.

The first phase includes the building of a bi-directional English-Croatian parallel corpus and comparable English and Croatian corpora of publicly available legal texts consisting of 743 936 words in total. Although the corpora of texts originally written in English (EU_en- 16 documents) and Croatian (RH_hr – 8 documents) contain almost the same number of words,

RH parallel corpus (RH_en-RH_hr) contains 20% more words than EU parallel corpus (EU_en-EU_hr), since the corpus of translations in English (RH_en) contains 20% more words than the corpus of texts originally written in Croatian (RH_hr). The aim of the research is to find out whether the reason for such a difference in the number of words is related not only to the fact that English is an analytic language and Croatian a syntactic language, but to the different use of phrasal verbs as well.

The second phase includes the testing of the possibility of the automatic extraction of phrasal verbs via particles they consist of on a pilot corpus consisting of 10 EU_en documents and using *WordSmith Tools* 6.0. The list of phrasal verbs is checked against the reference dictionary *Cambridge Phrasal Verbs Dictionary* (2015) and the evaluation of the system efficiency is conducted via the statistical measures of *Precision*, *Recall* and *F-measure*. The results of the pilot research show that the automatic extraction of phrasal verbs via particles they consist of is possible but, since *Precision* is only 7.5%, a considerable human intervention is needed in order to refine the results initially offered by the system. Thus, the results prove that the first hypothesis is partially correct. The measure of *Recall* shows that the automatic extraction is, regardless of the low level of *Precision*, more efficient than a purely manual method of extraction. The semi-automatic extraction is, undoubtedly, a much faster, simpler and more organized method of research which offers many different possibilities of analysis.

The third phase includes semi-automatic extraction of phrasal verbs via particles from the English comparable corpus using *WordSmith Tools* 6.0 and the discussion on the similarities and differences between EU_en and RH_en corpora in terms of the presence and frequency of particles. The results confirm the results of the pilot research according to which the particles forming phrasal verbs account for only 2% in the total number of words. Thus, the results prove that the second hypothesis is incorrect. Among the particles that form phrasal verbs, the most productive are particle *to*, which is a highly functional word, and particles *out*, *up* and *down*, which have a low frequency in the total number of words, but most frequently form a phrasal verb.

The fourth phase includes the comparison of the presence and frequency of phrasal verbs in two English subcorpora. The results show that RH_en contains more phrasal verbs (EU_en – 2286; RH_en – 1792), and EU_en contains more different phrasal verbs (EU_en – 67; RH_en – 52). Although English corpora share 36 phrasal verbs, there are considerable differences in terms of their frequency, especially in the case of the 5 most frequent phrasal

verbs which account for nearly half of all phrasal verbs (EU_en: *refer to, relate to, lay down, set out* and *carry out*; RH_en: *refer to, carry out, follow up, relate to* and *pertain to*). Thus, the results prove that the fifth hypothesis is correct. In both English subcorpora, the 5 most frequent phrasal verbs account for nearly half, and 25 most frequent phrasal verbs for more than 90% of all such items.

The fifth phase includes the comparison of the list of phrasal verbs in two English subcorpora to the existing lists of phrasal verbs in general (BNC - Gardner and Davies, 2007) and legal language (CEUE - Trebits, 2009). The results show that phrasal verbs have lower frequency in the English comparable corpus than in BNC (which is expected since phrasal verbs are generally more frequent in general language than in the language for special purposes), almost the same frequency in EU_en as in CEUE (which is expected since both corpora consist of EU documents) and lower frequency in RH_en than in CEUE. When comparing the list of the 25 most frequent phrasal verbs, the results show that CEUE is more similar to BNC than English comparable corpora, and EU_en to CEUE than RH_en.

CEUE and EU_en considerably differ in terms of phrasal verbs *set out, carry out* and *lay down*, while CEUE and RH_en in terms of phrasal verbs *set out, base on, carry out* and *follow up*. Differences between CEUE-a and EU_en-a can be explained with the fact that the corpora consist of different types of EU documents.

The sixth phase includes the analysis of the structural, syntactic and semantic features of phrasal verbs in the English comparable corpora. *WordList* and *Concord* programmes of *WordSmith Tools 6.0* are used for the verification of the initial list of phrasal verbs via the verbal segment of phrasal verbs, and analysis of the context in which phrasal verbs are used. Semantic features of phrasal verbs are analysed via translation equivalents which are obtained using the option *Find of Word* tool for the extraction of sentences from bi-directional English-Croatian parallel corpora which contain phrasal verbs and their translation equivalents. Croatian translation equivalents are used only for the purposes of the analysis of the correct usage of English phrasal verbs and the analysis of translation techniques applied in the translation process.

The correct usage of phrasal verbs is checked against different reference resources, i.e. print resources such as *Cambridge Phrasal Verbs Dictionary* (CPVD) (2015) and *Longman Dictionary of English Language and Culture* (1998) (LD), and digital resources such as *The Free Dictionary by Farlex* (FD) and *Collocations Dictionary* (CD).

Translation equivalents of the 25 most frequent phrasal verbs are checked against different print reference resources, i.e. the dictionary of general language *Veliki englesko-hrvatski rječnik* (Bujas, 1999), and dictionaries of legal language *Englesko-hrvatski i Europske unije pravni rječnik* (Marunica, 2003), *Englesko-hrvatski rječnik prava međunarodnih odnosa, kriminalistike i forenzičnih znanosti, kriminologije i sigurnosti* (Gačić, 2004) and *Englesko - hrvatski rječnik prava i međunarodnih i poslovnih odnosa* (Gačić, 2010), as well as digital resources such as *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (2003), the EU's multilingual term base IATE and the EU's multilingual thesaurus Eurovoc.

Furthermore, the application of guidelines from the publications available to legal translators in the European Union and the Republic of Croatia is also assessed.

The results show that prepositional phrasal verbs (EU_en-657; RH_en-906) account for 37% (EU_en) and 40% (RH_en) of all phrasal verbs. The most problematic proved to be *dispose of*, *allow for*, *depart from*, *derive from* and *stem from*. The problematic meaning of *dispose of* can be seen in the print and digital reference resources as well. Phrasal verbs consisting of two particles (EU_en-701; RH_en-797) account for 39% (EU_en) and 35% (RH_en) of all phrasal verbs. The most problematic proved to be *follow up with* (and the noun *follow-up to*), *reach out to* and *sign up to/for*. The problematic meaning and use of *follow up with* can be seen in the print and digital reference resources as well. Adverbial phrasal verbs (EU_en-434; RH_en-583) account for 24% (EU_en) and 25% (RH_en) of all phrasal verbs. The most problematic proved to be *take over* (RH_en).

Phrasal verbs *carry over*, *follow up*, *join up*, *phase out*, *start up*, *tide over* and *write off* (EU_en) and *fill out*, *pay off* and *start up* (RH_en) are used only in the form of a noun or an adjective which emphasizes the tendency towards nominalisation of phrasal verbs. However, nouns derived from phrasal verbs proved to be problematic in terms of the use of a hyphen (-). Nouns *rollout* and *handover*, which according to the handbook *English Style Guide* (Point 3.23.) can be written as a single word or hyphenated, also proved to be problematic since *WordSmith Tools* 6.0 recognizes them as one-word nouns and not as multi-word noun. Therefore, they were not included in the initial list of phrasal verbs but were added after the verification of the list via the verbal segment of phrasal verbs using the programme *WS WordList*. The verification via the verbal segment also led to finding the examples of structures such as *noun-related/based + noun* and nominalisation such as *conformity assessment procedures/ tasks* etc. Such structures are more frequent in EU_en which, therefore, explains the lower frequency of phrasal verbs *conform to*, *relate to* and *base on* in

EU_en-u and underlines the tendency towards nominalisation in legal language. Furthermore, the verification via the verbal segment revealed examples where, using the method of inversion, more than 20 words are inserted between the verb and the particle constituting phrasal verbs such as *refer to*, *relate to*, *pertain to*, *base on* and *combine with*. Such examples were excluded from the initial list of phrasal verbs since the verb is too distant from the particle (see Figure 8.).

The results show that English comparable corpus contains two large groups of synonymous phrasal verbs. One group consists of prepositional phrasal verbs *related to/ relating to*, *pertaining to*, *referring to* and *associated with*. The other group consists of phrasal verbs *provide for*, *set out*, *lay down*, *set forth*, *lay out* and *refer to* (i.e. *referred to in*) that are most often used in formulaic structures with the particle *in*, after the nouns e.g. *activities*, *tasks*, *procedures*, etc. and before the nouns e.g. *(indent of) point*, *(sub)paragraph*, *Section*, *Article*, *Chapter*, *Regulation*, *Decision*, *Annex*, etc., i.e. nouns which are typical of the legal language. The results show that the general opinion that phrasal verbs are mostly used in informal style is not correct. Phrasal verbs *set forth*, *lay out* and *refer to* have, as a result of their tendency towards polysemy and flexibility in changing their syntactic features, developed a new meaning in the legal domain. The results, thus, prove that the second hypothesis is correct in the sense that phrasal verbs are used in the legal language, both as the source and target language, regardless of their redundancy, polysemy and the principle of language economy since they are a characteristic feature of both the general and legal English language. However, synonymy and polysemy are not desirable features in the legal language which calls for precision, consistency, monosemy and transparency.

The results show that the translators of the EU legislation mostly apply the technique of literal translation (49%), then economy (19%), and transposition (16%), whereas amplification is applied in only 0.5% of cases. The technique of modulation is applied in 16% of the cases (3% of which are due to mistakes in the EU_en).

The translators of the Croatian legislation almost to an equal extent apply the techniques of literal translation (29%), modulation (28%) and amplification (27%). Also, it must be emphasized that half of the cases of modulation are translation mistakes, and that there are more serious instances of modulation of meaning and relationships than in the case of the EU corpus. These results prove that the hypothesis that texts originally written in English and translations in English differ in terms of the correct use of phrasal verbs.

The technique of transposition is applied in 14%, and economy in only 1% of the cases.

Greater use of the technique of economy in the EU corpus, and amplification in the RH corpus explains the fact that RH_en is by 30% longer than EU_en.

The parallel corpora do not contain examples in which the techniques of addition and omission are applied which proves that the fourth hypothesis is partially correct. However, the part of the fourth hypothesis that the techniques of transposition and modulation are applied more than other techniques, is not correct.

As far as the print and digital reference resources are concerned, the results show that the dictionary of general English language, *Veliki englesko-hrvatski rječnik* (Bujas, 1999), although it offers rather general translation equivalents and examples, is more useful than the dictionary of legal language, *Englesko-hrvatski i Europske unije pravni rječnik* (Marunica, 2003) which lists only few phrasal verbs (i.e. phrasal verbs are mostly listed without the particle), and offers general, incomplete and, on occasions even contradictory translation equivalents and examples. The dictionaries of legal language *Englesko-hrvatski rječnik prava međunarodnih odnosa, kriminalistike i forenzičnih znanosti, kriminologije i sigurnosti* (Gačić, 2004) and *Englesko-hrvatski rječnik prava i međunarodnih i poslovnih odnosa* (Gačić, 2010) proved to be excellent resources which contain an impressive number of translation equivalents and examples and thus, can be very helpful to translators. These results prove that, in the case of Marunica (2003), the third hypothesis is correct, whereas in the case of Gačić (2004, 2010) is incorrect.

The digital dictionary *Četverojezični rječnik prava Europske Unije* (2003) lists only the basic or the most frequent meaning of phrasal verbs, just as it is announced in its Preface. The EU's term base IATE lists only few translation equivalents most often inviting translators to apply the technique of economy, which explains the fact that the translators of the EU legislation, besides the technique of literal translation, mostly apply the technique of economy. It also must be emphasized that IATE contains examples where phrasal verbs are listed, but no translation equivalents are offered. The EU's thesaurus EuroVoc proved not to be useful for this research since it does not list any phrasal verb.

The results, therefore, show that the third hypothesis is correct in the case of digital reference resources which, in accordance with the tendency towards the language economy and uniformity, list only the basic and the most frequent, as well as the economic translation equivalents.

The seventh phase includes the semi-automatic extraction of the 100 most frequent nouns in the English comparable corpus using *WS WordList* and *Concord* programmes with the aim

of analysing the extent to which phrasal verbs are used with the most frequent nouns and the context they appear in. The results show that phrasal verbs are used in only 78 (EU_en) i.e. 151 (RH_en) cases with the 100 most frequent nouns and mostly phrasal verbs (*refer to, set out, draw up* and *lay down*), i.e. those phrasal verbs which proved to be typical of the legal language.

The eighth phase includes the semi-automatic extraction of the 50 most frequent verbs with the purpose of analysing the share of phrasal verbs in the total number of verbs in the English comparable corpora. The results show that the 50 most frequent verbs account for about a half of the total number of verbs, and that RH_en contains more verbs than EU_en, which supports the fact that nominalisation is more frequently applied in the texts originally written in English than in translations. Phrasal verbs account for about 20% of the total tokens of the 50 most frequent verbs, with the second group of synonymous phrasal verbs which are typical of the legal language accounting for 12% (EU_en), i.e. 8% (RH_en). The list of the 50 most frequent verbs includes also their potential one-word synonyms as well as those of the phrasal verb *carry out* which points to the inconsistency and synonymy in the legal language which insists on monosemy, precision, consistency, especially in the case of the EU where there are 24 language versions.

The ninth phase, therefore, includes the semi-automatic extraction of one-word synonyms of the most frequent adverbial phrasal verbs (*carry out, draw up* and *set out/ lay down*) via their most frequent translation equivalents and using the option *Find of Word* tool with the aim of verifying the inconsistency in the legal language. The results show the co-existence of phrasal verbs and their one-word synonyms at the level of individual documents and the English comparable corpus as a whole.

The solution to the problems of synonymy, polysemy, inconsistency and inaccuracy that are identified in this research, can be sought in the greater application of the instructions from the EU's handbook *How to write clearly* (2012);

- the instruction *Cut out excess nouns - verb forms are livelier* in the case of the phrasal verb *carry out* which can be updated to:

whenever possible, instead of the structures e.g. *carry out/ its one-word synonyms + noun* (mostly in *-tion*, but, others also, e.g. *review*) use one-word verbs (e.g. *carry out/ perform evaluation = to evaluate*)

- the instruction *KISS: Keep It Short and Simple* in the case of the first group of synonymous phrasal verbs, which can be updated to:

whenever possible, instead of the verbs *concerning, associated with, pertaining to, regarding, referring to, related to, relating to* use the particles *about, of, on* (Croatian equivalents are particles *o* and *od*)

In accordance with the abovementioned instructions, a new instruction can be suggested for the second group of synonymous phrasal verbs:

whenever possible, instead of the structures *laid down in, laid out in, referred to in, provided (for) in, set forth in, set out in* and their one-word synonyms, use the particle *under*

The substitution of the second group of synonymous phrasal verbs and their one-word synonyms with the particle *under*⁶⁰ would reduce language redundancy, inconsistency, synonymy, polysemy and the use of passive structures. The suggested substitution is in line with the plain legal English movement, i.e. the tendency to render it more similar to the general language, which can be observed in different handbooks and guidelines available to translators. Furthermore, the suggested substitution would facilitate the translation process since n:n would result in 1:1 relationship, with the particle *iz* being used as the Croatian equivalent of the English particle *under*, which would greatly improve the quality of the machine translation and computer-assisted translation. Although the suggested substitution entails elimination of the phrasal verbs typical of the legal language, it is in line with the overall *skopos* of the translation process of achieving the translation equivalence at the level of 24 languages.

The expected scientific contribution of this research is the theoretical discussion on the problematic presence of phrasal verbs in legal language, methodology of phrasal verb extraction from bi-lingual and comparable corpora; contrastive linguistic-translatologic study of phrasal verbs, usage and critical study of the print and digital reference resources and tools; conducted classification and evaluation of translation techniques applied in the translation process; analysis of the consistency in the use of phrasal verbs as well as the updating of the existing, and suggesting of new instructions for dealing with phrasal verbs in the legal language. The aim of this research is to improve the quality and consistency of legal

---

⁶⁰ (and not the particle *from* since the results show that EU_en contains only one example with the particle *from* and many with the particle *under*, as opposed to RH_en, which can be explained with the fact that *from* is the literal translation of the Croatian particle *iz*, which is the most frequent translation equivalent of the abovementioned group of synonymous phrasal verbs)

translations and available language resources and to contribute to the development of language and translation technologies and machine translation, as well as to facilitate the acquisition and accurate use of phrasal verbs among the legal translators.

Key words: phrasal verbs, particles, corpus-based analysis, legal language, language resources, translation techniques

8. Popis literature

- Acquis Zajedničkog istraživačkog centra (ZIC), <http://langtech.jrc.it/JRC-Acquis.html>
- Akbari, O. (2009). A corpus-based study on Malaysian ESL learners' use of phrasal verbs in narrative compositions. Doktorska disertacija. Universiti Putra Malaysia.
- Albir, A. H. (1999). *Enseñar a traducir: Metodología en la formación de traductores e intérpretes*. Madrid: Edelsa.
- Alejo, R. (2001). La traducción al español del elemento metafórico 'out' en el vocabulario de la economía. Neobjavljeni rad, predstavljen na XI. Congreso Luso-Hispano de Lenguas para Fines Específicos, 5.-7.srpnja, Universitat Jaume I.
- Alexander, L. G. (1988). *Longman English grammar*. London: Longman.
- Allerton, D. J. (2004). The analysis of fixed expressions in a text. U: Allerton, D. J., Nesselhauf, N. i Skandera, P. (ur.) *Phraseological units: basic concepts and their application*. Basel: Schwabe. 87-105.
- Álvarez, G. B. (1990). ¡PARTÍCULAS, PARTÍCULAS, PARTÍCULAS!: aproximación pedagógica a los verbos adverbiales y los verbos preposicionales ingleses. *CAUCE, Revista de Filología y su Didáctica*, 13. 239-249.
- Armstrong, K. (2004). Sexing up the dossier: a semantic analysis of phrasal verbs for language teachers. *Language Awareness* 13 (4). 213–224.
- Atkins, B. T. S., Levin, B. i Zampolli, A. (1994). Computational approaches to the lexicon: an overview. U: Atkins, B. T. S., Zampolli (ur.). *Computational approaches to the lexicon*. Oxford: OUP. 17-45.
- Baker, M. (1992). *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London and New York: Routledge.
- Baker, M. (1993). Corpus Linguistics and Translation Studies: Implications and Applications. U: Baker, M., Francis, G., Tognini-Bonelli, E. (ur.). *Text and Technology: In Honour of John Sinclair*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
- Baker, M. (1996). Corpus-based translation studies: the challenges that lie ahead. U: Somers, H. (ur.). *Terminology, LSP and Translation: Studies in Language Engineering in Honour of Juan C. Sager*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
- Baldwin, T. (2005). Deep lexical acquisition of verb-particle constructions. *Computer Speech and Language*, 19 (4). 398–414.
- Bassnett, S., A. Lefevere (ur.). (1990). *Translation, History and Culture*. London and New York: Routledge.
- Bekavac, B. (2001). Primjena računalno-jezikoslovnih alata na hrvatske korpuse, magistarski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Biber, D. (1987). A textual comparison of British and American writing. *American Speech* 62. 99-119.
- Biber, D. (1988). *Variation across speech and writing*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Biber, D., Johansson, S., Leech, G., Conrad, S., Finegan, E. (1999). *Longman grammar of spoken and written English*. Harlow: Longman.
- Biber, D., Conrad, S., Leech, G. (2002). *Longman student grammar of spoken and written English*. Harlow: Longman.
- Biber, D., Reppen, R. (2002). What does frequency have to do with grammar teaching?. *Studies in Second Language Acquisition* 24 (2). 199-208.
- Biel, L. (2008). Legal terminology in translation practice: dictionaries, googling or discussion forums?. *Journal of Translation and Interpretation* 3 (1). Dostupno na: http://www.skase.sk/Volumes/JTI03/pdf_doc/BielLucja.pdf [Posjećeno: 1.4.2016.]
- Biel, L. (2010). Corpus-Based Studies of Legal Language for Translation Purposes: Methodological and Practical Potential. U: Heine, C., Engberg, J. (ur.). *Reconceptualizing LSP. Online proceedings of the XVII European LSP Symposium 2009*. Aarhus 2010.
- Birmingham Declaration*: http://europa.eu/rapid/press-release_DOC-92-6_en.htm
- Bloomfield, L. (1933). *Language*. New York: Holt.
- Bolinger, D. (1971). *The phrasal verb in English*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Brala, M. (2008). Meaning and Culture (Specificity) in the EFL classroom: Integrating Cognitive Linguistics and ELT. U: Delanoy, W., Volkman, L. (ur.). *Future Perspectives for English Language Teaching*. Heidelberg: Universitaetverlag Winter GmbH. 71-84.
- Bratanić, M., Tafra, B. (2002). *Englesko-hrvatski i hrvatsko-engleski glosar Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju*. Ministarstvo za europske integracije. Zagreb. Dostupno na: <http://www.mvpep.hr/hr/hrvatska-i-europska-unija/hrvatska-i-europska-unija0/prirucnici-za-prevodenje/>
- Broughton, G. (1990). *Penguin English grammar A-Z for advanced students*. London: Penguin.

- Broz, V. (2011). *Diachronic Analysis of Aspectual Preverbs and Post-verbal Particles in English*, doktorska disertacija. Filozofski fakultet i Faculteit Letteren, Sveučilište u Zagrebu & Katholieke Universiteit Leuven.
- Bujas, Ž. (1999). *Veliki englesko-hrvatski rječnik*. Nakladni zavod Globus.
- Cabré, M. T. C. (1999). *Terminology: Theory, methods, and applications*. Amsterdam, Netherlands: John Benjamins.
- Cambridge Phrasal Verbs Dictionary*. (2006, 2015). Cambridge University Press.
- Campoy Cubillo, M. C. (2002). Phrasal and prepositional verbs in specialised texts: a creative device. *Iberica*, 4. 95-111. Dostupno na: <http://www.aelfe.org/documents/text4-Campoy.pdf>
- Candlin, E. F. (1965). *Present Day English for Foreign Students*, 2. svezak. London: University of London Press. Navedeno u: Sangoor, M. M. (2012). A Syntactico-Semantic Study of English Phrasal Verbs. Preuzeto s: <http://www.iasj.net/iasj?func=fulltext&aId=40836>. [Posjećeno: 15.12.2015.]
- Capelle, B., Shtyrov, Y., Pulvermüller, F. (2010). Heating up or cooling up the brain? MEG evidence that phrasal verbs are lexical units. *Brain and Language*, 115 (3). 189-201.
- Cappelle, B. (2014). Review of Stefan Thim's (2012): Phrasal verbs: The English verb-particle construction and its history'. *English Language and Linguistics*, 18, 572-586. doi:10.1017/S1360674314000197. Preuzeto s: https://www.academia.edu/9093105/Stefan_Thim_Phrasal_verbs_The_English_verb_particle_construction_and_its_history_Topics_in_English_Linguistics_78_Berlin_and_New_York_De_Gruyter_Mouton_2012_Pp_xiv_302_ISBN978-3-11-025702-1: [Posjećeno: 22.12.2015.]
- Carstensen, B. (1964). Zur Struktur des neuenglischen Wortverbandes. *Die Neueren Sprachen N.F.* 13. 305-328.
- Cavagnoli, S. (2007). *La comunicazione specialistica*. Roma: Carocci.
- Cavagnoli, S. (2008). L'interpretazione dei testi giuridici del diritto comunitario e del diritto privato europeo: strumenti linguistici e giuridici. U: Bosisio, C., Cambiaghi, B., Piemontese M. E., Santulli, F. (ur.). *Aspetti linguistici della comunicazione pubblica e istituzionale*. Atti del VII. congresso internazionale dell'Associazione Italiana di Linguistica applicata. Milano, 22-23 febbraio, 2007. Perugia: Guerra edizioni. 209-235.
- Celce-Murcia, M., Larsen-Freeman, D. (1999). *The grammar book: An ESL/EFL Teacher's Course*. Boston: H&H Publishers.
- Chesterman, A. (ur.) (1989). *Readings in Translation Theory*. Helsinki: Finn Lectura.
- Chesterman, A. (2004). Hypotheses about translation universals. U: Hansen, G., Malmkjaer K., Gile D., (ur.). *Claims, Changes and Challenges in Translation Studies*. Amsterdam: John Benjamins. 1-13.
- Cholakov, K., Kordoni, V. (2014). Using Word Embeddings for Improving Statistical Machine Translation of Phrasal Verbs. *Proceedings of the 12th Workshop on Multiword Expressions*. 56-60. Preuzeto s: <http://www.aclweb.org/anthology/W16-1808>
- Chomsky, N. (1957). *Syntactic Structures*. Gravenhage: Mouton.
- Chomsky, N. (1965). *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Claridge, C. (2000). *Multi-word verbs in early Modern English. A corpus-based study*. Amsterdam: Rodopi.
- Collins Cobuild Dictionary of Phrasal Verbs* (2012). HarperCollins UK. 3. izdanje.
- Collocations Dictionary*. Dostupno na: <http://collocations.enacademic.com/>
- Cortelazzo, M. (1997). Lingua e diritto in Italia. Il punto di vista dei linguisti. U: Schena L. (ur.). *La lingua del diritto: Difficoltà traduttive, applicazioni didattiche*. Milano: Università Bocconi, Centro linguistico. 35-50.
- Council of the European Union, General Secretariat of the Council. (2002). *Manual of precedents for acts established within the Council of the European Union*. Dostupno na: <http://bookshop.europa.eu/en/manual-of-precedents-for-acts-established-within-the-council-of-the-european-union-pbQC4101381/>
- Council Resolution of 8 June 1993 on the quality of drafting of Community legislation: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31993Y0617%2801%29&from=EN>
- Courtney, R. (1983). *Longman Dictionary of Phrasal Verbs*. London: Longman.
- Cowie, A. P., Mackin, R. (1975). *Oxford Dictionary of Current Idiomatic English. Volume 1. Verbs with prepositions and particles*. Berlin: Cornelsen & OUP.
- Cowie, A. P., Mackin, R. (1993). *Oxford Dictionary of Phrasal Verbs*. Oxford: OUP.
- Cowie, A.P., Mackin, R. (2001). *Oxford Dictionary of Phrasal verbs*. Oxford: OUP.
- Cullen, K., Sargeant, H. (1996). *Chambers Dictionary of Phrasal Verbs*. Edinburgh: Chambers Harrap Publishers.
- Četverojezični rječnik prava Europske unije. (2003). Bratanić, M. (ur.). Zagreb: Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija. Dostupno na: <http://norma.digured.hr/rjecnik/?r=2>

- Dagut, M., Laufer, B. (1985). Avoidance of phrasal verbs: A case for contrastive analysis. *Studies in second language acquisition* 7. 73-79.
- Darwin, C. M., Gray, L. S. (1999). Going After the Phrasal Verb: An Alternative Approach to Classification. *TESOL Quarterly* 33 (1). 65-83.
- Davies, M. (2004-). BYU-BNC. (Based on the British National Corpus from Oxford University Press). Dostupno na: <http://corpus.byu.edu/bnc/>
- Declaration on the quality of the drafting of Community legislation. Dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:11997D/AFI/DCL/39&from=EN>
- Dehé, N. (2002). *Particle verbs in English: Syntax, information structure and intonation*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
- Delisle, J. (1993). *La traduction raisonnée. Manuel d'initiation à la traduction professionnelle de l'anglais vers le français*. Ottawa: Presses de l'Université d'Ottawa.
- Dempsey K. B., McCarthy P. M., McNamara D. S. (2007). Using phrasal verbs as an index to distinguish text genres. U: Wilson, D., Sutcliffe (ur.). *Proceedings of the Twentieth International Florida Artificial Intelligence Research Society Conference*. Menlo Park, CA: The AAAI Press. 217-222.
- Dongen, W.A.van. (1919). 'He put on his hat' and 'He put his hat on'. *Neophilologus* 4. 322-353.
- ECMT, MT@EC http://ec.europa.eu/isa/actions/02-interoperability-architecture/2-8action_en.htm
[Posjećeno: 24.05.2016.]
- Ellis, N. C. (1996). Sequencing in SLA: phonological memory, chunking, and points of order. *Studies in Second Language Acquisition* 18. 91-126.
- Engberg, J. (2006). Languages for Specific Purposes. U: Brown, K. (ur.). *Encyclopedia of Language and Linguistics* 2.izdanje. Oxford: Pergamon Press. 679-683.
- EUR-Lex, <http://eur-lex.europa.eu>.
- European Commission. (2012). *How to Write Clearly*. (Online) Dostupno na: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bb87884e-4cb6-4985-b796-70784ee181ce>
- European Commission. *Claire's Clear Writing Tips*. (Online) Dostupno na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/clear_writing_tips_en.pdf
- European Commission, Directorate General for Translation. (2011). *English Style Guide*. (7.izd.). Dostupno na: http://ec.europa.eu/translation/english/guidelines/documents/styleguide_english_dgt_en.pdf
- European Commission, Directorate-General for Translation. (2009). *Translation tools and workflow*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. Dostupno na: <http://bookshop.europa.eu/en/translation-tools-and-workflow-pbHC8108467/> [Posjećeno: 14.04.2016.]
- European Commission, Legal Service: *Helping to improve the quality of drafting of EU legislation*.
- European Commission. (1996). *Legislative Drafting*. Dostupno na: http://ec.europa.eu/smart-regulation/better_regulation/documents/legis_draft_comm_en.pdf
- European Communities. (2003). *Joint Practical Guide of the European Parliament, the Council and the Commission*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. Dostupno na: <http://bookshop.europa.eu/en/joint-practical-guide-of-the-european-parliament-the-council-and-the-commission-for-persons-involved-in-the-drafting-of-legislation-within-the-community-institutions-pbKA4502094/>
- European Union. (2011). *Interinstitutional style guide*. Brussels, Luxembourg. Dostupno na: https://nellip.pixel-online.org/files/publications_PLL/11_Interinstitutional%20style%20guide%202011.pdf
- European Union. (2012). *Studies on Translation and Multilingualism, Quantifying Quality Costs and the Cost of Poor Quality in Translation Quality Efforts and the Consequences of Poor Quality in the European Commission's Directorate-General for Translation*. Dostupno na: http://www.poliglotti4.eu/docs/Publis/quality_cost_en.pdf
- Eurovoc: <http://eurovoc.europa.eu/>
- Even-Zohar, I. (1978). The position of translated literature within the literary polysystem. U: Even-Zohar, I. (1990). *Polysystem Studies*. Special issue of *Poetics Today: International Journal for Theory and Analysis of Literature and Communication* 11 (1). Durham: Duke University Press. Dostupno na: http://www.tau.ac.il/~itamarez/works/books/Even-Zohar_1990--Polysystem%20studies.pdf
- Even-Zohar, I. (2004). The position of translated literature within the literary polysystem. U: Venuti, L. (ur.). *The Translation Studies Reader*. London: Routledge. 1999-204.
- Eversheds. (2011). *Legal Drafting in English*. London: Eversheds. (Online). Dostupno na: <http://www.eversheds-sutherland.com/documents/Legal-drafting-in-English.pdf>

- Fletcher, B. (2005). Register and phrasal verbs. U: Rndell, M. (ur.) *Macmillian Phrasal Verbs Plus*. Oxford: Macmillian: LS 13-15. Dostupno na: <http://www.macmillandictionaries.com/MED-Magazine/September2005/33-Phrasal-Verbs-Register.htm> [Posjećeno: 20.04.2014.]
- Fraser, B. (1965). An examination of the verb-particle construction in English. Doktorska disertacija. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology.
- Fraser, B. (1976). *The verb-particle combination in English*. New York: Academic Press.
- Gačić, M. (2004). *Englesko-hrvatski rječnik prava, međunarodnih odnosa, kriminalistike i forenzičnih znanosti, kriminologije i sigurnosti*. Zagreb: Naklada Ljevak.
- Gačić, M. (2010). *Englesko-hrvatski rječnik prava i međunarodnih i poslovnih odnosa*. Zagreb: Školska knjiga.
- Gardner, D., Davies, M. (2007). Pointing out frequent phrasal verbs: A corpus-based analysis. *TESOL Quarterly* 41 (2). 339-359.
- Gardner, D. (2016). *Misused English words and expressions in EU publications*. European Court of Auditors, Secretariat General Translation Directorate, Luxembourg. Dostupno na: https://www.eca.europa.eu/Other%20publications/EN_TERMINOLOGY_PUBLICATION/EN_TERMINOLOGY_PUBLICATION.pdf
- Gašpar, A. (2013). Računalno potpomognuta provjera terminološke dosljednosti prijevoda hrvatskoga zakonodavstva na engleski jezik. Doktorski rad. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet.
- Geld, R. (2006). Strateško konstruiranje značenja engleskih fraznih glagola. *Jezikoslovlje* 7 (1-2). 67-111.
- Gibson, C. L., Walvin, J. (2000). *Longman Phrasal Verbs Dictionary*. Pearson Education ESL; 2. izdanje.
- Grant, L., Bauer, L. (2004). Criteria for re-defining idioms: Are we bark up the wrong tree?. *Applied Linguistics* 25 (1). 38-61.
- Greenbaum, S. (1996a). *The Oxford English grammar*. Oxford: OUP.
- Greenbaum, S. (1996b). Introducing ICE. U: Greenbaum, S. (ur.). *Comparing English worldwide. The International Corpus of English*. Oxford: Clarendon. 3-12.
- Gries, S. T. (2001). A multifactorial analysis of syntactic variation: particle movement revisited. *Journal of Quantitative Linguistics* 8(1). 33-50.
- Gubby, H. (2004). *English legal terminology: Legal concepts in language*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.
- Hatim, B. and I. Mason (1990). *Discourse and the Translator*. London and New York: Longman.
- Heatley, A., Nation, I. S. P., Coxhead, A. (2002). RANGE and FREQUENCY programs. [Computer software] Dostupno na: <http://www.victoria.ac.nz/lals/resources/range>
- Hoffmann, L. (1976). *Kommunikationsmittel Fachsprache – Eine Einführung*. Sammlung Akademie-Verlag, 44.. Berlin: Akademie-Verlag.
- Holz-Mänttari, J. (1984). *Translatorisches Handeln: Theorie und Methode*. Helsinki: Suomalainen Tiedeakatemia.
- House, J. (1997). *Translation Quality Assessment: A Model Revisited*. Tübingen: Gunter Narr. Dostupno na: <http://www.translationindustry.ir/Uploads/Pdf/Translation%20Quality%20Assessment.pdf>
- Huddleston, R., Pullum, G.K. (2002). *The Cambridge Grammar of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hulstijn, J., Marchena, E. (1989). Avoidance: Grammatical or semantic causes?. *Studies in Second Language Acquisition* 11 (3). 241-255.
- IATE (engl. Inter-Active Terminology for Europe), http://iate.europa.eu/about_IATE.html
- Interinstitutional Agreement of 22 December 1998 on common guidelines for the quality of drafting of Community legislation. Dostupno na: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31999Y0317\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31999Y0317(01)&from=EN)
- Interinstitutional agreement on better law-making <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003Q1231%2801%29&from=HR>
- Izquierdo, M. (2008). Estudio contrastivo y de traducción de las construcciones de -ing inglesas y sus equivalentes en español. Neobjavljeni doktorski rad. University of León, Spain.
- Jackendoff, R. (1997). Twistin' the night away. *Language* 73 (3). 534-559.
- Jackendoff, R. (2002). English particle constructions, the lexicon, and the autonomy of syntax. U: Dehé, N. i dr. (ur.). *Verb-particle explorations*. 67-94. Dostupno na: <https://ase.tufts.edu/cogstud/jackendoff/papers/particles.pdf>
- Johansson, S. (1998). On the role of corpora in cross-linguistics research. U: Johansson, S., Oksefjell, S. (ur.). *Corpora and Cross Linguistics Research: Theory, method, and case studies*. Amsterdam and Atlanta, GA: Rodopi. 3-24.
- Johnson, S. (1755). *A Dictionary of the English Language*. 2.svezak. London. (Ponovno izdanje. New York: AMS, 1967.) Navedeno u: Thim, S. (2012). *Phrasal verbs: The English Verb-Particle Construction and its History*. Topics in English Linguistics 78. Berlin/Boston: De Gruyter Mouton. str. 1.
- Jowett, W. (1964). On Phrasal Verbs. *English Language Teaching Journal*. 5 (6). 52-57.

- Katunar, D., Srebačić, M., Raffaelli, I., Šojat, K. (2012). Arguments for Phrasal Verbs in Croatian and Their Influence on Semantic Relations in Croatian WordNet. *Proceedings of the Eight International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC'12)*, 1. Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/582794.Croatian_phrasal_verbs_KSRS.pdf
- Kjellmer, G. (1991). A mint of phrases. U: Aijmer, K., Altenberg, B. (ur.). *English corpus linguistics. Studies in honour of Jan Svartvik*. Harlow: Longman. 111-127.
- Kjellmer, G. (1994). *A dictionary of English collocations. Based on the Brown Corpus*. Oxford: Clarendon Press.
- Koprowski, M. (2005). Investigating the usefulness of lexical phrases in contemporary coursebooks. *ELT Journal*, 59 (4). 322-332.
- Kordić, Lj. (2011). Komunikacijske strategije u pravnom diskursu. U: *Diskurs i dijalog: teorije, metode i primjene*. Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa HDPL u Osijeku 20.-22.svibnja, 2010. Osijek: HDPL i Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmyera u Osijeku. 85-108.
- Laufer, B., Eliasson, S. (1993). What causes avoidance in L2 learning: L1-L2 difference, L1-L2 similarity, or L2 complexity. *Studies in Second Language Acquisition* 15. Dostupno na: https://www.researchgate.net/profile/Batia_Laufer/publication/231918369_What_Causes_Avoidance_in_L2_Learning/links/0deec5385af17039e2000000/What-Causes-Avoidance-in-L2-Learning.pdf
- Laufer, B. (1997). The lexical plight in second language reading: Words you don't know, words you think you know, and words you can't guess. U: Coady, J., Huckin, T. (ur.). *Second language vocabulary acquisition: A Rationale for Pedagogy*. Cambridge: Cambridge University Press. 20-34.
- Lavín, E., Sánchez F. B. (1975). *Diccionario de Verbos Ingleses con Partícula*. (1983/1989) Alhambra. Madrid.
- Lavin, E., Sánchez, F. (1989). *Diccionario de verbos ingleses con partícula*. Madrid, Spain: French & European Pubs.
- Leech, G., Rayson, P., Wilson, A. (2001). *Word Frequencies in Written and Spoken English: Based on the British National Corpus*. London: Longman.
- Liao, Y., Fukuya, Y. (2004). Avoidance of phrasal verbs: The case of Chinese learners of English. *Language learning* 52 (2). 193-226. University of Hawai'i at Mānoa . Dostupno na: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.545.9481&rep=rep1&type=pdf>
- Lipka, L. (1972). *Semantic Structures and Word Formation. Verb-Particle Constructions in Contemporary English*. München: Wilhelm Fink.
- Live, A. H. (1965). The Discontinuous Verb in English. *Word* 21. 428-451.
- Longman Dictionary of English Language and Culture*. (1998). Addison Wesley: Longman.
- Lopes, L., Vieira, R., Finatto, M. J., Martins, D. (2010). Extracting compound terms from domain corpora. *Journal of the Brazilian Computer Society* 16. 247-259. Dostupno na: <http://www.inf.pucrs.br/~linatural/Docs/publica.pdf>
- Louwerse, M. M., McCarthy, P. M., McNamara, D. S., Graesser, A. C. (2004). Variation in language and cohesion across written and spoken registers. U: Forbus, K., Gentner, D., Regier, T. (ur.). *Proceedings of the 26th Annual Cognitive Science Society*. Mahwah, NJ : Erlbaum. 843-848.
- Macdonald, R. Writing Better Decisions: Plain English in Document Writing. U: Wagner, A., Cacciagudi-Fahy, S. (2006). (ur.). *Legal Language and the Search for Clarity*. Bern: Peter Lang. 334-336.
- Macmillan Phrasal Verbs Plus* (2005). Macmillan ELT.
- Manrique, B., Moreno, F., Orrego, G. (2012). Smart_PV: A software application for managing English phrasal verbs. *Íkala, revista de lenguaje y cultura* 17 (3). 231-243. Dostupno na: http://www.scielo.org.co/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0123-34322012000300002
- Marunica, F. (2003). *Englesko-hrvatski i Europske unije pravni rječnik*. vlast. nakl. Zagreb.
- Mattaire, M. (1712). *The English Grammar*. U: Alston, R.C. (ur.). (1967). *English Linguistics 1500-1800*, 6. Menston: Scolar Press.
- Mauranen, A. (1999). Will 'translationese' ruin a contrastive study? *Languages in contrast* 2 (2). Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins. 161-186. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/233569555_Will_'translationese'_ruin_a_contrastive_study [Posjećeno: 8.3.2016.]
- McArthur, T. (1989). The long-neglected phrasal verb. *English Today* 18. 38-44.
- McArthur, T., Atkins, B. (1974). *Dictionary of English phrasal verbs and their idioms*. London and Glasgow: Harper Collins.
- McEney, T., Xiao, R., Tono, Y. (2006). *Corpus-Based Language Studies. An advanced Resource Book*. London and New York: Routledge.
- McEney, A., Xiao, Z. (2007). Parallel and comparable corpora: What are they up to?. U: Anderman, G. M., Rogers, M. (ur.). *Incorporating Corpora: Translation and the Linguist*. Clevedon: Multilingual Matters. 18-32.

- McWhorter, J.H. (2001). *The Power of Babel: A Natural History of Language*. New York: Times Books/ Henry Holt.
- Miller, G. (2003). WordNet (Version 2.0.) Software. Dostupan na: <https://wordnet.princeton.edu/wordnet/download/>
- Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija. (2005). *Englesko-hrvatski glosar bankarstva, osiguranja i ostalih financijskih usluga*. Zagreb. Dostupno na: <http://www.mvep.hr/hr/hrvatska-i-europska-unija/hrvatska-i-europska-unija0/prirucnici-za-prevodenje/>
- Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija. (2006). *Priručnik za prevođenje pravnih propisa Republike Hrvatske na engleski jezik*. Zagreb. Dostupno na: http://www.mvep.hr/files/file/prirucnici/prirucnik_za_prevodenje_pravnih_propisa_RH.pdf
- Mitchell, T. F. (1958). Syntagmatic relations in linguistic analysis. *Transactions of the Philosophical Society*. 101-118.
- Molina, L., Albir, A. H. (2002). Translation Techniques Revisited: A Dynamic and Functionalist Approach. *Meta: Translators' Journal* 47 (4). 498-512. Dostupno na: https://ddd.uab.cat/pub/artpub/2002/137439/meta_a2002v47n4p498.pdf [Posjećeno: 24.11.2014.]
- Munday, J. (2008). *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. 2.izd. London & New York: Routledge.
- Murray, J. A. H., Bradley, H., Craigie, W. A., Onions, C. T. (1884-1928). *The Oxford Dictionary. A New English Dictionary on Historical Principles*. Oxford: Clarendon Press. (OED).
- Nation, I. S. P., Waring, R. (1997). Vocabulary size, text coverage and word lists. U: Schmitt, N., M. McCarthy (ur.). *Vocabulary: Description, Acquisition and Pedagogy*. Cambridge: Cambridge University Press. 6-19.
- Novak, J. i sur. (2003). *Priručnik za prevođenje pravnih akata Europske unije*. Zagreb: Ministarstvo za europske integracije Republike Hrvatske. Dostupno na: http://www.mvep.hr/files/file/prirucnici/MEI_PRIRUCNIK.pdf
- Obrasci iz programa LegisWrite dostupni na: http://ec.europa.eu/dgs/communication/services/visual_identity/pdf/charter-by-chapter/stationery-legiswrite_en.pdf
- Oxford Phrasal Verb Dictionary* (2006), 2.izdanje, Oxford University Press.
- Palmer, F. R. (1974). *The English verb*. London: Longman.
- Pawley, A., Syder, F. H. (1983). Two puzzle for linguistic theory: nativelike selection and nativelike fluency. U: Richards, J., Schmidt, R. (ur.). *Language and communication*. London & New York: Longman.
- Pelli, M. G. (1976). *Verb-particle constructions in American English: A study based on American plays from the end of the 18th century to the present*. Bern: Francke.
- Pierucci, M. L. (2009). Introduzione alla lingua del diritto. U: Cavagnoli, S., Ferrari, I. E. (ur.). *Tradurre il diritto: nozioni di diritto e di linguistica giuridica*. 161- 222. Padova: CEDAM.
- Porcelli, G. (1994). *Principi di Glottodidattica*. Brescia: La Scuola.
- Praninskas, J. (1957). *Rapid Review of English Grammar*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Navedeno u: Sangoor, M. M. (2012). A Syntactico-Semantic Study of English Phrasal Verbs. Preuzeto s: <http://www.iasj.net/iasj?func=fulltext&ald=40836>. [Posjećeno: 15.12.2015.]
- Helping to improve the quality of the drafting of Union legislation. Preuzeto s: http://ec.europa.eu/dgs/legal_service/legal_reviser_en.htm
- Prijevodna memorija Acquis-a. <http://langtech.jrc.it/DGT-TM.html>
- Pye, G. et al. (1997). *Cambridge International Dictionary of Phrasal Verbs*. Cambridge: CUP.
- Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G., Svartvik, J. (1985). *A comprehensive grammar of the English language*. London: Longman.
- Reiss, K. (1977/ 1989). Text-types, translation types and translation assessment. Preveo: Chesterman, A. (1989). U: Chesterman, A. (ur.). (1989). *Readings in Translation Theory*. Helsinki: Finn Lectura.105-115.
- Rondeau, G. (1983). *Introduction à la terminologie*. Boucherville, Quebec: Gaëtan Morin. Navedeno u: Cabré, M. T. C. (1999). *Terminology: Theory, methods, and applications*. Amsterdam, Netherlands: John Benjamins.. str. 68.
- Schneider, E. W. (2004). How to trace structural nativization: particle verbs in world Englishes. *World Englishes* 23 (2). 227-249.
- Scott, M. (1996). *WordSmith Lexical Analysis Tools Software*. Oxford: OUP. Dostupno na: <http://lexically.net/WordSmithTools/purchase/>
- Scott, M. (2015). *WordSmith Tools 6.0*. Oxford: OUP
- Side, R. (1990). Phrasal verbs: sorting them out. *ELT Journal* 44 (2). 144-152.
- Sinclair, J. (1987). Collocations: a progress report. U: Steele, R., Threadgold, T. (ur.). *Language topics: Essays in honour of Michael Halliday*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.. 319-331.
- Sinclair, J., Moon, R. (1989). *Collins Cobuild Dictionary of Phrasal Verbs*. London - Glasgow: Harper Collins.

- Siyanova, A., Schmitt, N. (2007). Native and nonnative use of multi-word vs. one-word verbs. *IRAL-International Review of Applied Linguistics in Language Teaching* 45. 119-139. Dostupno na: <https://www.degruyter.com/view/j/iral.2007.45.issue-2/iral.2007.005/iral.2007.005.xml>
- Sjöholm, K. (1995). *The influence of crosslinguistic, semantic, and input factors on the acquisition of English phrasal verbs: A comparison between Finnish and Swedish learners at an intermediate and advanced level*. Åbo: Åbo Akademi University Press. Dostupno na: <https://eric.ed.gov/?id=ED390305>
- Smith, L. P. (1925). *Words and idioms: Studies in the English language*. London: Constable.
- Sroka, K. A. (1972). *The Syntax of English Phrasal Verbs*. The Hague: Mouton.
- Stageberg, N. C. (1965). *An introductory English grammar, with a chapter on transformational grammar by Ralph Goodman*. New York, Chicago, San Francisco, Toronto and London: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Steinberger, R., Eisele, A., Klocek, S., Pilos, S., Schlüter, P. (2013). DGT-TM: A freely Available Translation Memory in 22 Languages, European Commission. U: *Proceedings of the 8th international conference on Language Resources and Evaluation (LREC'2012)*. 454-459. Dostupno na: <http://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1309/1309.5226.pdf> [Posjećeno: 15.04.2015]
- Stubbs, M. (2004). Language corpora. U: Davies, A., Elder, C. (ur.). *Handbook of Applied Linguistics*. Oxford: Blackwell. 106-132.
- Šarčević, S. (2000). *New Approach to Legal Translation*. The Hague-London-Boston: Kluwer Law International.
- Tadić, M. (1997). Računalna obradba hrvatskih korpusa: povijest, stanje i perspektive. *Suvremena lingvistika* 43-44 (1-2). 387-394.
- Teubert, W. (1996). Comparable or Parallel Corpora? *International Journal of Lexicography* 9 (3). 238-264.
- Teubert, W. (2002). The role of parallel corpora in translation and multilingual lexicography. U: Altenberg, B., Granger, S. (ur.). *Lexis in Contrast.: Corpus-Based Approaches*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins. 189-214.
- The Free Dictionary*. Farlex. Dostupno na: <https://www.thefreedictionary.com/>
- Thim, S. (2012). *Phrasal Verbs: The English Verb-Particle Construction and its History* (Topics in English Linguistics 78). Berlin and New York: De Gruyter Mouton.
- Tichý, L., Král, R., Zemánek, J., Svoboda, P. (1999). *EU Law Glossary (Čtyřjazyčný slovník práva Evropské unie)*. 2. izdanje. Prag: Linde Praha a.s. Hrvatski prijevod © Hrvatska informacijsko-dokumentacijska agencija.
- Tiersma, P. (2006). Languages for Specific Purposes. U: Brown, K. (ur.). *Encyclopedia of Language and Linguistics*. 2. svezak. Oxford: Pergamon Press. 679-683.
- Toury, G. (1995). *Descriptive Translation Studies – And Beyond*. Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins.
- Translation checklist, Translating from Slovak into English. Dostupno na: http://ec.europa.eu/translation/index_en.htm
- Trebits, A. (2008). English lexis in the documents of the EU – A corpus-based exploratory study. *Working Papers in Language Pedagogy* 2. 38-54. Eötvös Loránd University. Dostupno na: <http://langped.elte.hu/WoPaLPparticles/W2Trebits.pdf> [Posjećeno: 18.02.2016.]
- Trebits, A. (2009). The most frequent phrasal verbs in English language EU documents – A corpus-based analysis and its implications. *System* 37 (3). 470-481. Dostupno na: http://www.euenglish.hu/wp-content/uploads/2010/11/A.Trebits_Phrasal-verbs-in-EU-English_System.pdf
- Venuti, L. (1995). *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. London and New York: Routledge.
- Vermeer, H. (1989). Skopos and commission in translational action. Preveo: Chesterman, A. (1989). U: Venuti, L. (2004). (ur.). *The Translation Studies Reader*. London and New York: Routledge. 221-232. Dostupno na: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.464.601&rep=rep1&type=pdf>
- Vinay, J. P., Darbelnet, J. (1958, 1977). *Stylistique comparée du français et de l'anglais: méthode de traduction*. Paris: Didier. Preveli i uredili: Sager, J. C., Hamel, M. J. (1995). U: Venuti, L. (2004). (ur.). *The Translation Studies Reader*. London and New York: Routledge. 84-93. Dostupno na: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.464.601&rep=rep1&type=pdf>
- Visković, N. (1989). *Jezik prava*. Zagreb: Naprijed.
- Von, V. (2007). Phrasal verbs in learner English: A corpus-based study of German and Italian students. Albert-Ludwigs-Universität, Freiburg.
- Waibel aus Überlingen, B. (2007). Phrasal verbs in learner English: A corpus-based study of German and Italian students, doktorska disertacija. Albert-Ludwigs-Universität, Freiburg. Dostupno na: https://www.google.hr/?gfe_rd=cr&ei=Ef1eVqjBH6So8wep44vYBg&gws_rd=ssl#q=Waibel+aus+

- %C3%9Cberlingen%2C+B.+%282007%29.+Phrasal+verbs+in+learner+English:+A+corpus based+study+of+German+and+Italian+students
- White Paper on European Governance. Dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0428:FIN:EN:PDF>
- Wood, F. T. (1956). Verb-adverb combinations: The position of the adverb. *English Language Teaching* 10. (18-27).
- WordNet, Dostupno na: <http://meta-share.ffzg.hr/repository/browse/croatian-wordnet/32d93d48703d11e28a985ef2e4e6c59e166ec06132a740cbb36e515b093096b2/>
- Zanettin, F. (2000). Parallel Corpora in Translation Studies. Issues in Corpus Design and Analysis. U: Olohan, M. (ur.). *Intercultural Faultlines. Research Models in Translation Studies I.: Textual and Cognitive Aspects*. Manchester: St Jerome. 105-118. Dostupno na: <https://files.ifi.uzh.ch/cl/yuste/postworkshop/repository/fzanettin.pdf>
- Zarifi, A. (2013). A corpus-based study of phrasal verbs in Malaysian ESL textbooks. UPM, Selangor.
- Zarifi, A., Mukundan, J. (2012). Phrasal verbs in Malaysian ESL textbooks. *English Language Teaching* 5 (5). 9-18. Dostupno na: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1079441.pdf>
- Zarifi, A., Mukundan, J. (2013). Phrasal Verb Combinations in Corpus-Based Studies: A Critical Review. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature* 2 (4). ISSN 2200-3592 (Print), ISSN 2200-3452 (Online). Dostupno na: <http://www.journals.aiac.org.au/index.php/IJALEL/article/view/999/929> [Posjećeno: 20.03.2015.]
- Zoerner, E. (1996). English verb-particle constructions: Two types, two structures. *Kansas Working Papers in Linguistics* 21. 123-141. Dostupno na: <https://kuscholarworks.ku.edu/bitstream/handle/1808/455/ling.wp.v21.n1.paper2.pdf?sequence=1>

Prilog I. Zastupljenost fraznih glagola u dokumentima engleskog usporedivog korpusa

Tablica 41. Zastupljenost fraznih glagola u dokumentima EU_en korpusa

D	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
FG																	br
<i>refer to</i>			1		1	2	79	21	23	40	12	11	52	66	101		406
<i>relate to</i>	9	3	6	3	7		31	4	3	15	12	13	12	12	25	15	170
<i>lay down</i>		1					26	6	7	4	6	14	15	41	35	3	158
<i>set out</i>				2		2	19	9	9	15	7	8	21	19	8	24	143
<i>carry out</i>	3	2	2				5	5	2	14		3	11	64	20	3	134
<i>base on</i>	2	1			2	1	18	3	3	9	11	5	11	11	2	2	81
<i>contribute to</i>				1	2		7	7	11	10		3	4		1	23	69
<i>provide for</i>			1		1		11	7	1	3	5	3	9	3	16	2	62
<i>associate with</i>		1		1			16		1	8	10	1	2		4	7	51
<i>set up</i>	2		1	3	8		2	1	2	1		1	5	5	12	2	45
<i>draw up</i>		1					2	2	2	1		4	1	20	9	2	44
<i>aim at</i>	1	1			1		2	2	2	12	1	1	3	2	1	5	34
<i>pass on</i>						1						31					32
<i>lead to</i>				1	3		4			1	2	7	1	1	1	8	29
<i>result in</i>				1			3			3	6	5	2			5	26
<i>depend on</i>	1	1	1	1	4		1		1			6	2	2	3	2	25
<i>rely on</i>							1				13		3	1		1	19
<i>derive from</i>	2	2	3				2			1	2	4	1			1	18
<i>allow for</i>			2		1		3		1	1			3	4	2		17
<i>consist of</i>	1	3	1		1		5		1		1				3		16
<i>engage in</i>					1				1		4	2		2		4	14
<i>amount to</i>	9		2													2	13
<i>follow up</i>		2	3							3	1					2	13
<i>set forth</i>											12						12
<i>deal with</i>							3	1		2		1		1	3	1	12
<i>focus on</i>								2	3	3						3	11
<i>step up</i>					2		1									8	11
<i>carry over</i>	5	1	4														10
<i>build on</i>				1	1					1	1	1				5	10
<i>take up</i>				1	1		1		3	1						2	9
<i>call for</i>										3						3	6
<i>decide on</i>															6		6
<i>draw on</i>							1									5	6
<i>bring about</i>				1									1			3	5
<i>pertain to</i>							2	1	1	1							5
<i>combine with</i>					1				1				2				4
<i>account for</i>							1		1							2	4
<i>interfere with</i>					1							2				1	4
<i>dispose of</i>	2						1								1		4
<i>phase out</i>																4	4
<i>break down</i>							3										3
<i>lay out</i>									1				2				3
<i>open up</i>				2												1	3
<i>pay back</i>		2													1		3
<i>start up</i>									3								3
<i>stem from</i>	2															1	3
<i>take over</i>									2						1		3
<i>write off</i>	3																3

<i>call on</i>										1				1			2
<i>depart from</i>								1							1		2
<i>detract from</i>												2					2
<i>join up</i>																2	2
<i>reach out</i>													2				2
<i>roll out</i>	1															1	2
<i>take on</i>							1							1			2
<i>attend to</i>															1		1
<i>back up</i>																1	1
<i>bring forward</i>											1						1
<i>build up</i>					1												1
<i>go down</i>					1												1
<i>link up</i>																1	1
<i>put forward</i>														1			1
<i>set aside</i>											1						1
<i>sign up</i>																1	1
<i>take forward</i>																1	1
<i>take out</i>														1			1
<i>tide over</i>							1										1
	26	21	27	18	40	6	25	71	86	15	11	12	16	25	257	15	
							2			3	1	8	5	8		9	

Tablica 42. Zastupljenost fraznih glagola u dokumentima RH_en korpusa

D	1	2	3	4	5	6	7	8	br.
FG									
<i>refer to</i>	5	102	46	51	105	268	13	34	624
<i>carry out</i>	8	7		248	8	61	59	1	392
<i>follow up</i>				216	1		2		219
<i>relate to</i>	2	6	10	149	3	23	21		214
<i>pertain to</i>			21	1		126	1	1	150
<i>base on</i>	1	3	3	5	2	90	17	1	122
<i>provide for</i>				34	7	22	13		76
<i>engage in</i>	4		2	1	20	19			46
<i>set out</i>		1		1	1	24	2	8	37
<i>decide on</i>	5	1	3			24	4		37
<i>dispose of</i>		2			2	20	4	4	32
<i>draw up</i>				7		15		8	30
<i>aim at</i>	1	2		16		2	1	1	23
<i>associate with</i>					3	1		19	23
<i>consist of</i>	2	6				13	2		23
<i>depend on</i>		1		1		14	7		23
<i>take over</i>		1	4	1	4	9		3	22
<i>take in</i>		19							19
<i>conform to</i>						17			17
<i>set aside</i>						14			14
<i>amount to</i>	3					5		5	13
<i>contribute to</i>	3			3		5	1		12
<i>lay down</i>	1			2		7	1	2	12
<i>result in</i>						8	4		12
<i>hand over</i>					1	11			12
<i>impose on</i>			1		2	4			7
<i>lead to</i>			1			2	4		7

<i>stem from</i>		7							7
<i>set forth</i>				1		5			6
<i>set up</i>		3			2			1	6
<i>account for</i>							5		5
<i>deprive of</i>		5							5
<i>take up</i>		2					3		5
<i>lay up</i>						4			4
<i>allow for</i>						3			3
<i>take away</i>						3			3
<i>come across</i>						2			2
<i>deal with</i>						1	1		2
<i>derive from</i>				1		1			2
<i>fill out</i>								2	2
<i>interfere with</i>						2			2
<i>rely on</i>						2			2
<i>tie up</i>		2							2
<i>turn over</i>								2	2
<i>break down</i>							1		1
<i>buy off</i>						1			1
<i>call for</i>						1			1
<i>call off</i>						1			1
<i>fill up</i>		1							1
<i>narrow down</i>						1			1
<i>pay off</i>						1			1
<i>start up</i>						1			1
	35	171	91	738	161	833	166	87	

Prilog II. Zastupljenost 25 najčešćih fraznih glagola u referentnim tiskanim englesko-hrvatskim rječnicima

Tablica 43. Zastupljenost 25 najčešćih fraznih glagola u referentnim tiskanim englesko-hrvatskim rječnicima

FG	Gačić (2004, 10)	Marunica (2003)
<i>aim at</i>	uperiti, težiti čemu, stremiti; čiji je cilj ~ <i>ed</i> - usmjeren	
<i>allow for</i>	omogućavati, omogućiti, uzeti u obzir, voditi računa, dodati za ~ <i>ed</i> - dopušten	učiniti popust
<i>amount to</i>	dovesti do, iznositi, prerasti, prijeći u, popeti se na, doseći, penjati se na, predstavljati, predstaviti, uspostaviti, vrijediti ~ <i>type of offence</i> - što predstavlja, što odgovara (vrsti kaznenog djela) ~ <i>dispute</i> - dovesti do razmirica ~ <i>to theft</i> - predstavljati krađu, odgovarati krađi ~ <i>ing to</i> - koji prelazi u, koji se penje na	
<i>associate with</i>	povezati ~ <i>sb.</i> - družiti se sa, povezivati sa	
<i>base on</i>	<i>base a decision upon</i> - temeljiti odluku na <i>base oneself on the fact that</i> - polazeći od činjenice ~ <i>on cooperation</i> - utemeljen na suradnji ~ <i>on nationality</i> - utemeljen na državljanstvu ~ <i>upon</i> - zasnovan, utemeljen, na temelju + *Gačić (2010) usađen, postojeći	
<i>carry out</i>	izvršiti, izvršavati, poduzeti, obavljati, obaviti, održavati, odvijati se; provesti, provoditi, vršiti, izvršiti, izvesti, ispuniti, ispunjavati; ostvariti, iznijeti; poduzeti ~ <i>a check</i> - obaviti provjeru, napraviti provjeru ~ <i>a killing</i> - izvršiti ubojstvo, počinuti ubojstvo ~ <i>a programme</i> - ostvariti program ~ <i>a task</i> - obaviti zadaću, izvršiti zadaću ~ <i>a verification</i> - obaviti provjeru, obavljati provjeru ~ <i>an assassination</i> - izvršiti atentat ~ <i>an assault</i> - izvršiti napad ~ <i>an assignment</i> - izvršiti zadatak, obaviti zadaću ~ <i>an examination</i> - obaviti pregled, obaviti ispitivanje ~ <i>an inspection</i> - obaviti potreban uvid, obaviti potrebni pregled ~ <i>an obligation</i> - ispuniti obvezu ~ <i>enforcement</i> - izvršiti; obaviti ovrhu ~ <i>enquiries</i> - obaviti istražne radnje, obavljati istražne aktivnosti, poduzimati istragu ~ <i>financial operations</i> - obavljati financijske poslove ~ <i>obligations</i> - ispunjavati obveze ~ <i>order</i> - izvršiti naređenje ~ <i>reform</i> - provoditi reformu ~ <i>tasks and duties</i> - obavljati zadaće i dužnosti ~ <i>the abolition</i> - ukinuti ~ <i>the agreement</i> - provesti sporazum ~ <i>the audit</i> - obaviti reviziju, provesti reviziju ~ <i>the crime</i> - izvršiti kazneno djelo ~ <i>the judg(e)ment</i> -izvršiti presudu ~ <i>the order the court</i> - izvršiti nalog suda ~ <i>the post mortem</i> - napraviti obdukciju ~ <i>the search</i> - obaviti pretragu	izvršiti (kaznu),; izvesti, provesti; iznijeti ~ <i>an order</i> - izvršiti narudžbu ~ <i>ing out of sentence</i> - izvršenje kazne

	<p>~<i>the work</i>- obaviti posao ~<i>transports</i>- obavljati prijevoz + * Gačić (2010) ~ <i>tasks</i>- obavljati poslove)</p>	
<i>consist of</i>	sastojati se (od)	
<i>contribute to</i>	<p><i>contribute financially to</i>- financijski poduprijeti ~pridonijeti ~<i>a project</i>- sudjelovati u projektu <i>contributing</i>- doprinoseći, koji daje doprinos, dodatni</p>	<p>~<i>ing to delinquency</i>- pomaganje maloljetnicima u izgredima i kaznenim djelima</p>
<i>deal with</i>	<p>baviti se, biti uključen, odnositi se na, razmotriti,; poduzeti korake, uzeti na sebe; boriti se protiv ~<i>a case</i> –početi se baviti predmetom ~<i>a culprit</i> – suditi krivcu ~<i>a danger</i> – suočiti se s opasnošću ~<i>any eventualities</i> – snaći se u svakoj situaciji ~<i>conditions</i> – uređivati uvjete ~<i>current business</i> – obavljati tekuće poslove ~<i>public</i> – imati odnose s javnošću ~<i>sb.</i> – poduzeti mjere protiv, postupiti u vezi čega ~<i>with situation</i> – riješiti situaciju</p>	poslovati; izići na kraj
<i>depend on</i>	osloniti se na, biti upućen na, ovisiti o, biti nezaobilazan	
<i>derive from</i>	<p>potjecati iz, potjecati od ~<i>ed from, arguments</i>- argumenti koji proizlaze iz <i>derived rate</i>- izvedena cijena <i>deriving</i>- koji proizlazi</p> <p>+ *Gačić (2010) porijeklom od, nekog porijekla</p>	
<i>draw up</i>	<p>donijeti, sačiniti, sastaviti, sastavljati, izrađivati, izraditi (prema popisu), napraviti, redigirati, sastaviti koncept, formulirati, ispostaviti; uspraviti; zaustaviti, stići ~<i>a contract</i>- sastaviti ugovor ~<i>a deed</i>- zaključiti pravni posao, sastaviti (pravni) dokument ~<i>a lease</i>- sastaviti ugovor o zakupu ~<i>a list</i>- sastaviti popis ~<i>a report</i>- izraditi izvještaj, sastaviti izvještaj ~<i>an account</i>- zaključiti račun ~<i>an agreement</i>- sastaviti sporazum ~<i>an inventory</i>- napraviti inventuru ~<i>decisions</i>- sastavljati odluke ~<i>in writing</i>- sastaviti u pismenom obliku ~<i>plans</i>- izrađivati planove ~<i>recommendations</i>- sastavljati preporuke ~<i>the minutes</i>- sastaviti zapisnik ~<i>ing up</i>- izrada, uređivanje, uspostavljanje ~<i>ng up a judg(e)ment</i>- izrada presude <i>drawn up</i>- sastavljen</p> <p>+ *Gačić (2010) + <i>drawing up of the budget</i>- izrada proračuna <i>drawing up of the Union budget</i>- izrada proračuna Unije</p>	<p>uspraviti; zaustaviti; stići ~<i>a contract</i>- sastaviti ugovor</p>
<i>engage in</i>	<p>ući, upuštati se, ući u, baviti se; naciljati ~<i>anti-social behavior</i>- asocijalno se ponašati ~<i>criminal conduct</i>- upustiti se u kažnjive radnje ~<i>harassment</i>- upustiti se u maltretiranje, uznemiravati</p>	<p>~<i>illicit trading</i>- baviti se nedozvoljenom/ nedopuštenom trgovinom</p>

	<p>~<i>prostitution</i>- baviti se prostitucijom + *Gačić (2010) ~<i>in firefights</i>- sudjelovati u vatrenim okršajima)</p> <p>~<i>ed in</i> ~<i>commerce</i>- zaposlen u trgovini ~<i>international road transport, vehicles</i>- vozila (koja sudjeluju) u međunarodnom cestovnom prijevozu + *Gačić (2010) ~<i>ed in</i>- koji sudjeluje u + <i>engaged in (the) activity as, be</i>- koji se bavi)</p>	
<i>follow up</i>	<p><i>follow up</i>, im. – ispravka navoda <i>follow up activities</i>- prateće aktivnosti, naknadne aktivnosti, aktivnosti koje slijede + *Gačić (2010) daljnje aktivnosti</p> <p><i>follow up, gl.</i> provoditi do kraja, uporno goniti, slijediti, pratiti ~<i>an advantage</i>- iskoristiti prednost + *Gačić (2010) praćenje (proces), + dodatno objašnjenje; kontrolni pregled)</p> <p><i>follow-up</i> daljnje aktivnosti, daljnji rad, nastavak, daljnji kontakti; praćenje, posljedica, naknadno praćenje, prateće aktivnosti; ispravak krivog navoda</p> <p>~<i>activities</i>- aktivnosti praćenja, praćenje, popratna aktivnost, daljnja aktivnost ~<i>contacts</i>- daljnji kontakti ~<i>extinguishing</i>- naknadno gašenje ~<i>group</i>- grupa koja je slijedila iza ~<i>inspection</i>- naknadna kontrola ~<i>investigation</i>- dodatna istraga, nastavak istrage ~<i>measures</i>- popratne mjere, dodatne mjere ~<i>mechanism</i>- sustav praćenja, nastavak, način primjene ~<i>of measures</i>- praćenje mjera ~<i>report</i>- nastavak izvještaja ~<i>studies</i>- daljnje studije ~<i>study</i>- studija praćenja, longitudinalno istraživanje, naknadna proučavanja, istraživanje koje slijedi (neko drugo) ~<i>survey</i>- naknadni izvještaj ~<i>medical</i>- zdravstveno praćenje</p> <p>+ *Gačić (2010) <i>follow-up</i> ~<i>activities</i>- praćenje aktivnosti, naknadne aktivnosti, aktivnosti koje slijede, daljnje aktivnosti + <i>follow-up letter</i>- popratno pismo + ~<i>report</i>- nastavak izvještaja, naknadno izvješće; dopunska prijava ~<i>status, current</i>- sadašnji praćeni status</p>	<p>slijediti, pratiti ~<i>after submission of an on-site inspection request</i>- postupak nakon podnošenja zahtjeva za inspekciju na licu mjesta</p> <p><i>follow-up</i> nastavak, praćenje</p> <p>~<i>activities</i>- praćenje ~<i>of measures</i>- praćenje mjera ~<i>of the orders</i>- praćenje izvršenja narudžbi ~<i>order</i>- naknadna narudžba ~<i>survey</i>- naknadni izvještaj</p>

	~survey- naknadni izvještaj; naknadno anketiranje	
<i>hand over</i>	dati na uvid, izručiti, predati sudu, uručiti; predati dužnost, odstupiti; tužiti; predati (objekt u rad)	<i>hand-over acceptance</i> - primopredaja
<i>lay down</i>	propisati, predvidjeti; utvrditi, utvrđivati, navesti, izložiti, odrediti (propisom), donijeti zakon, postaviti, pohraniti; polagati, položiti ~a law- donijeti zakon ~a period of three months- odrediti rok od tri mjeseca ~a principle- utvrditi načelo, odrediti načelo; navesti načelo ~a specific duty- utvrditi posebnu pristojbu ~arms- položiti oružje, predati se ~by statute- zakonom urediti ~conditions- iznijeti uvjete, postaviti uvjete, utvrditi uvjete ~detailed rules- utvrditi podrobna pravila ~for a period of three months- odgoditi za tri mjeseca ~one`s life- položiti život ~procedures- utvrditi postupke ~provisions- navesti odredbe, utvrditi odredbe ~requirements- navesti uvjete ~rules- utvrditi pravila ~staff regulations- donijeti pravilnik o osoblju ~standards- utvrditi norme ~the case- izložiti predmet ~the law- donijeti zakon, izraditi zakon ~the statute- izraditi statut, donijeti statut ~weapons- položiti oružje + *Gačić (2010) ~rules- utvrditi pravila, postaviti pravila ~staff regulations- donijeti pravilnik o osoblju, donijeti pravilnik o radu ~sth- čuvati, uskladištiti ~laying down- otpuštanje laid down- sadržan, izložen; određen ~by - utvrđen, određen ~by law- propisan zakonom, predviđen zakonom, određen zakonom ~by the statute- utvrđen zakonom ~in (this article)- utvrditi (ovim člankom), odrediti (u ovom članku) ~therein- sadržan u njemu ; be- nalaziti se u (propisu) + *Gačić (2010) + laid down by, provision- odredba utvrđena (čime))	položiti; izjaviti; napustiti nadu; graditi cestu; postaviti načelo, princip ~a ship- položiti kobilicu broda ~conditions- postaviti uvjete ~the law- donijeti zakon
<i>lead to</i>	završiti se sa, dovesti do <i>leading up to</i> - dovesti do, prouzrokovati	
<i>pass on</i>	~the matter- očitovati se o (čemu) ~to- prevaliti na (koga) + *Gačić (2010) <i>pass on</i> - prenijeti, širiti)	
<i>provide for</i>	<i>provide for</i> donijeti, omogućavati, dopuštati; predviđati (propisom, odlukom), predvidjeti, regulirati; osigurati ~negotiation- osigurati pregovaranje <i>provided</i> - dostavljen, pribavljen; opskrbljen, snabdjeven, zbrinut, opremljen, predviđen, namijenjen + *Gačić (2010) dostavljen, pribavljen, propisan, predviđen; opskrbljen...stavljene na raspolaganje	<i>provide</i> - pribaviti; predvidjeti; pobrinuti se; osigurati (se) ~evidence- dokazati, pružiti dokaz <i>provide for</i> - sredstva namijenjena za određenu svrhu; brinuti se

	<p>~by the/ that act, unless- osim ako je to zakonom predviđeno)</p> <p><i>provided by (the) law</i>- predviđen zakonom; reguliran zakonom, zakonom dopušten <i>provided by law, expressly</i>- izričito zakonom dopušteno + *Gačić (2010) <i>provided by law, unless otherwise</i>- ukoliko nije drukčije propisano, osim kad zakon određuje drugačije ~<i>provided by this act, as</i>- kako je predviđeno ovim zakonom)</p> <p><i>provided for</i>- predviđen, utvrđen, namijenjen, zbrinut ~<i>in (article)</i>- predviđen (člankom) ~<i>in this article</i>- prema odredbi ovog članka, u skladu s ovim člankom ~<i>in this protocol, as</i> – kako je uređeno ovim protokolom ~<i>in, as</i>- u skladu sa, kao što je predviđeno (čime) ; <i>not</i>- nepredviđen, koji nije predviđen</p>	
<i>refer to</i>	<p>uputiti (na), iznijeti, priopćiti, proslijediti, postaviti (prethodno) pitanje; upućivati, dostaviti, tražiti, odnositi se (na), obazirati se na, ticati se, pripisati (komu), ukazivati, poslati, potražiti (u knjizi, izvoru), pozvati se na, pozivati se na, navesti, spomenuti, spominjati kao, aludirati, označiti, pripisati; predati; srušiti (na ispitu) <i>refer a dispute to arbitration</i>- iznijeti spor pred arbitražu <i>refer a matter back to</i>- vratiti predmet (komu) <i>refer a matter direct to</i>- uputiti predmet (izravno komu) <i>refer problems to</i>- priopćiti probleme (komu) <i>refer the matter to the court</i>- uputiti predmet sudu na daljnju raspravu refer to- govoriti o, povjeriti (npr.sudu), pozivati se na, pozvati se na, spomenuti <i>refer to a document as proof of</i>- pozivati se na dokument kako na dokaz (čega) <i>refer to arbitration</i>- uputiti na arbitražu <i>refer to articles</i>- odnositi se na članke <i>refer to the committee</i>- uputiti u odbor <i>refer to the court</i>- uputiti sudu <i>refer to the rules</i>- osloniti se na pravila</p> <p><i>referred</i>- naveden, naznačen <i>referred as, hereinafter</i>- u daljnjem tekstu, u nastavku se navodi kao <i>referred to</i>- naznačen, naveden (u), o čemu je bila riječ <i>referred to above, conditions</i>- gore spomenuti uvjeti <i>referred to in</i>- naveden u <i>referred to in, this question</i>- ovo se pitanje navodi kao <i>referred, to be</i>- uputiti zahtjev za odluku o prethodnom pitanju + *Gačić (2010) <i>referred to in paragraph 2 of this Article</i>- iz stavka 2.ovoga članka</p>	<i>refer to arbitration</i> - ustupiti donošenje odluke u nastalom sporu arbitraži (izbranom sudu), ustupiti spor arbitraži
<i>relate to</i>	<p><i>relate to</i>- odnositi se na, (po)vezati se sa, povezivati se + *Gačić (2010) <i>relate to a team</i>- integrirati se u ekipu ~<i>somebody</i>- dobro se razumjeti (s kim) ~<i>something</i>- prepoznati se u (čemu))</p> <p><i>related to</i></p>	<i>relating to</i> - odnos prema

	<p>~<i>crime</i>- koji se odnosi na kriminalitet ~<i>each other</i>- u srodstvu ~, <i>as</i>- u svezi s ~, <i>be</i>- biti u vezi s, biti vezan uz, biti povezan, odnositi se na</p> <p><i>relating to</i>- koji se tiče, koji se odnosi na, (po)vezan sa, u vezi sa, s obzirom na + *Gačić (2010) <i>relating thereto</i>- koji se odnosi na spomenuto, koji se tiče spomenutoga</p> <p><i>relation to, in</i>- u odnosu na, u vezi sa</p>	
<i>rely on</i>	<p>oslanjati se na, pouzdati se ~<i>a right</i>- pozivati se na pravo, pozvati se na pravo <i>rely upon</i>- pouzdati se, osloniti se (na), pozivati se na</p>	
<i>result in</i>	<p>dovesti do, rezultirati, voditi do, svršiti se, okončati (kao), imati za posljedicu + *Gačić (2010) dovesti do, izazvati</p> <p>~<i>physical violence</i>- izazvati fizičko nasilje <i>resulting in death</i>- sa smrtnim ishodom</p>	
<i>set forth</i>	<p>izložiti, sadržavati, iznositi, navesti, opisati, opisan, postaviti, iznijeti, izjaviti, razložiti, naznačiti, iznositi, predvidjeti, odrediti; odrediti zakonom; (pismeno) obrazložiti; krenuti na put ~<i>explicitly</i>- jasno izložiti ~<i>in detail</i>- potanko izložiti ~<i>in, rights as</i>- prava navedena u, prava koja prizna, prava koja se nalaze u ~<i>the facts</i>- izložiti činjenice</p>	<i>set forth</i> - izjaviti; objasniti
<i>set out</i>	<p>izložiti, istaknuti, iznijeti, navesti, ustanoviti, naznačiti; utvrditi, utvrđivati, odrediti; zacrtati, urediti, obrazložiti (u pismenom obliku); pokušati; poći, krenuti (na put); donijeti; doznačiti, uputiti; izložiti (robu); naručiti; dati se na posao + *Gačić (2010) naznačiti, odrediti,...predvidjeti, zacrtati</p> <p>~<i>a case</i>- pripremiti predmet ~<i>conditions</i>- navesti uvjete, odrediti uvjete ~<i>in detail</i>- podrobno izložiti, detaljno navesti ~<i>principles</i>- utvrditi načela ~<i>provisions</i>- utvrditi odredbe ~<i>rules</i>- donijeti pravilnik ~<i>the claim</i>- obrazložiti zahtjev, obrazložiti tužbu ~<i>the reasons</i>- obrazložiti argumente, iznijeti razloge set out ~above, as- kao što je gore izloženo ~below, as- kao što je dolje navedeno ~below, provisions- niže navedene odredbe ~in article 2- utvrđeno u članku 2. ~requirements- navedeni zahtjevi</p> <p><i>set-out</i> početak, priprema, započinjanje; polazak; izložba, oprema</p>	<i>set out</i> - uputiti, doznačiti; izložiti, istaknuti
<i>set up</i>	<p>utvrditi, uspostaviti, stvoriti, stvarati, ustrojiti; namjestiti (komu); imenovati, postaviti; osnovati, osnivati; podesiti, definirati, ustanoviti, postaviti na noge, urediti, ustanovljavati, utvrditi; otvoriti, podići; iznijeti teoriju; izazvati (što), stvarati (što) ~<i>a commission</i>- osnovati povjerenstvo ~<i>a committee</i>- osnovati odbor</p>	<p>postaviti, imenovati; urediti</p> <p>~<i>production</i>- ostvariti/ započeti proizvodnju ~<i>undertakings</i>- osnivanje</p>

	<p>~ <i>a company</i>- osnovati poduzeće + *Gačić (2010) ~ <i>a company</i>- osnovati tvrtku, osnovati poduzeće <i>set upon</i>- staviti, stavljati, položiti, podići)</p> <p>~ <i>a framework for</i>- utvrditi okvir(e) za ~ <i>an alibi</i>- dokazati alibi ~ <i>inquiry</i>- otvoriti istragu, pokrenuti istragu, započeti izvidne radnje ~ <i>roadblocks</i>- postaviti barikade ~ <i>undertakings</i>- osnivati poduzeća</p>	<p>poduzeća</p>
--	---	-----------------

Prilog III. Zastupljenost 25 najčešćih engleskih fraznih glagola u referentnim elektroničkim izvorima

Tablica 44. Zastupljenost 25 najčešćih engleskih fraznih glagola u referentnim elektroničkim izvorima

	Četverojezični rječnik prava Europske unije (2003)	IATE
<i>aim at</i>		
<i>allow for</i>	uzeti u obzir	
<i>amount to</i>	dostići	
<i>associate with</i>		2 primjera- 1 prijevod ~ <i>d with</i> - povezan s
<i>base on</i>	2 primjera ~ <i>d on</i> - utemeljen na	najčešći primjeri: ~ <i>d on</i> - zasnovan na; na osnovi...; koji se temelji na
<i>carry out</i>	<i>carry, to (to- out)</i> nositi (izvršiti, provesti) 12 primjera- 5 prijevoda (u 3 nudi 2pr.rj. <i>izvršiti</i> uvijek stavlja ispred <i>obaviti</i>) obaviti- 7 izvršiti- 4 provesti- 2 ispuniti- 1 ukinuti- 1	
<i>conform to</i>	<i>conform, to</i> – to = biti u skladu s	
<i>consist of</i>	sastojati se (od)	
<i>contribute to</i>		2 primjera -1 prijevod doprinos
<i>deal with</i>	boriti se protiv ~ <i>current business</i> – obavljati tekuće poslove	
<i>decide on</i>		
<i>depend on</i>	ovisiti (o)	/
<i>derive from</i>	potjecati od	/
<i>dispose of</i>	raspolagati 3 primjera- 1 prijevod- raspolagati	<i>dispose of contents/container to ... = nema prijevoda</i> /
<i>draw up</i>	sastaviti, izraditi 5 primjera- 3 prijevoda izraditi- 3 sastaviti-1 utvrditi- 1	7 primjera- 2 prijevoda sastaviti- 5 izrada- 2
<i>engage in</i>	baviti se	3 primjera- 2 prijevoda baviti se- 1 za-1 bez prijevoda- 1
<i>follow up</i>		15 primjera- 3 prijevoda praćenje-12 daljnji-1 daljnje praćenje- 2
<i>hand over</i>		
<i>lay down</i>	utvrditi; donijeti 6 primjera- 2 prijevoda	8 primjera <i>laying down</i> 4 prijevoda:

	utvrditi- 4 donijeti- 2	o utvrđivanju- 4 predvidjeti- 2 o- 1 o uvođenju- 1
<i>lead to</i>	dovesti (do)	
<i>pass on</i>		
<i>pertain to</i>		
<i>provide for</i>	<i>provide, to</i> = predvidjeti; pružiti, dati ~ <i>for</i> : 3 primjera (1 sa <i>for</i> , 2 bez al vezana za jezik prava), 1 prijevod: predviđati	3 primjera- 3 prijevoda o- 1 iz- 1 određeno -1
<i>refer to</i>	<i>refer, to</i> = uputiti (na) pozvati se (na) 2 primjera- 2 prijevoda vratiti-1 uputiti- 1	1 primjer: <i>hereinafter referred to as...</i> u daljnjem tekstu...
<i>relate to</i>	<i>relate, to</i> = odnositi se (na)	4 primjera od- 1 vezan uz- 1 u pogledu- 1 o- 1
<i>rely on</i>	osloniti se (na); pozvati se (na)	
<i>result in</i>	okončati, dovesti (do)	
<i>set aside</i>		
<i>set forth</i>		
<i>set out</i>	utvrditi; predvidjeti 2 primjera- 2 prijevoda utvrditi- 1 navesti- 1	
<i>set up</i>	<i>set, to- up</i> = osnovati <i>setting up</i> = osnivanje	
<i>take in</i>		
<i>take over</i>		<i>take-over declaration</i> = nema prijevoda

Životopis

Marija Bilić rođena je 1. svibnja 1981. godine u Splitu. Godine 2008. upisuje poslijediplomski doktorski studij lingvistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu gdje 2007. godine završava poslijediplomski specijalistički studij konferencijskog prevođenja (radni jezici: hrvatski, engleski i talijanski), a 2006. godine diplomski studij talijanskog jezika i književnosti i engleskog jezika i književnosti. 1999. godine u Splitu završava II. Jezičnu gimnaziju, a prethodno osnovnu i osnovnu muzičku školu. Od 2012. godine zaposlena je na Filozofskom fakultetu u Splitu kao znanstvena novakinja-asistentica na Odsjeku za engleski jezik i književnost i izvodi nastavu iz kolegija na prevoditeljskom diplomskom studiju *Znanost o prevođenju s elementima kontrastivne analize, Metodologija prevođenja- teorija i praksa, Usmeno prevođenje- Modul 1 i Usmeno prevođenje- Modul 2*. Od 2007. do 2012. zaposlena je kao predavač na Zagrebačkoj Školi Ekonomije i Managementa u Zagrebu gdje predaje poslovni engleski i talijanski jezik. Od 2003. do 2007. godine predaje engleski i talijanski jezik u školama stranih jezika u Zagrebu. U suautorstvu je objavila tri rada i sudjelovala na tri međunarodne konferencije. Dvije je knjige prevela samostalno, a dvije kao član prevoditeljskog tima. Područja njenog interesa su prevođenje jezika struke, nove tehnologije u prevođenju i istraživanju prevođenja te obrazovanje prevoditelja.

Potpuna bibliografija dostupna je na: <https://bib.irb.hr/lista-radova?autor=334560>